

**PROIECT FINANȚAT DE
UNIUNEA EUROPEANĂ
PRIN FACILITATEA
DE TRANZIȚIE**

MANUAL PRIVIND ABORDAREA PE BAZĂ DE RISC ȘI INDICATORI DE TRANZAȚII SUSPECTE

**- MANUAL DESTINAT ENTITĂȚILOR
CU OBLIGAȚII DE RAPORTARE DIN ROMÂNIA -**

*Elaborat și editat de către Oficiul Național de Prevenire și Combatere
a Spălării Banilor (FIU România),
în colaborare cu Inspectorul General al Informațiilor Financiare (FIU Polonia),
prin Proiectul RO/2007-IB/JH/05 „Combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului”,
finanțat de Uniunea Europeană*

**BUCUREȘTI
2010**

Manualul reprezintă contribuția comună a experților Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor și ai Inspectorului General al Informațiilor Financiare (FIU Polonia). Grupul de lucru care a participat la elaborarea acestei lucrări a fost format din:

Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor – FIU România:
Dna. Laura Lică-Banu, Dna. Carmen Babiciu, Dl. Alexandru Codescu, Dra. Corina Dragomir, Dna. Daciana Dumitru, Dna. Maria Frățilă, Dl. Nicolae Fuiorea, Dl. Florin Ion, Dl. Mircea Pascu, Dra. Ileana Totolici

Inspectorul General al Informațiilor Financiare - FIU Polonia: *Dra. Elwira Patsiotos, Dna. Katarzyna Borkowska, Dl. Wieslaw Jasinski*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**se va completa dupa inregistrarea la biblioteca
nationala**

Manual privind abordarea pe bază de risc și indicatori de tranzacții suspecte

-Cuprins-

PREFAȚĂ

PARTEA I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE

- 1.1. Spălarea banilor în contextul globalizării
- 1.2 Conceptul de finanțare a actelor de terorism
- 1.3 Relația dintre spălarea banilor și finanțarea terorismului

PARTEA a-II-a OBLIGAȚIILE ȘI DREPTURILE ENTITĂȚILOR RAPORTOARE CONFORM REGLEMENTĂRILOR ÎN VIGOARE

- 2.1 Cadru legal național de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism
- 2.2 Autorități competente
 - 2.2.1 Rolul Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Unitatea de Informații Financiare a României
 - 2.2.2 Alte autorități de aplicare a legii
 - 2.2.3 Autoritățile de supraveghere
 - 2.2.4 Asociații profesionale ale categoriilor de entități raportoare
- 2.3 Entitățile raportoare
 - 2.3.1 Definierea entităților raportoare
 - 2.3.2 Rolul entităților raportoare
 - 2.3.3 Obligațiile entităților raportoare
 - 2.3.3.1 Obligația de a desemna o persoană cu responsabilități în aplicarea legii, de a întocmi norme interne de prevenire a spălării banilor și finanțării actelor de terorism, precum și de a asigura instruirea corespunzătoare a angajaților
 - 2.3.3.2 Obligațiile de raportare
 - 2.3.3.3 Procedura de suspendare a tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism
 - 2.3.3.4 Obligația de identificare a clienților
 - 2.3.3.5 Beneficiarul real
 - 2.3.3.6 Persoanele expuse politic
 - 2.3.3.7 Păstrarea copiilor de pe documente
 - 2.3.3.8 Solicitățile de informații transmise de Oficiu entităților raportoare
 - 2.3.3.9 Obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor
 - 2.3.3.10 Faptele și sancțiunile contravenționale
- 2.4 Activitatea de supraveghere și control
- 2.5 Alte elemente de interes
 - 2.5.1 Controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din comunitatea europeană
 - 2.5.2 Informațiile privind plătitorul care însoțesc transferurile de fonduri
 - 2.5.3 Țări terțe echivalente
 - 2.5.4 Țări evaluate cu deficiențe în regimurile de spălare a banilor și de finanțare a actelor de terorism
 - 2.5.5 Implementarea regimului sancțiunilor internaționale

PARTEA a-III-a. ASPECTE LEGATE DE ANALIZA TRANZACȚIILOR SUSPECTE

- 3.1 Vulnerabilități la spălarea banilor și finanțarea terorismului

- 3.2 Metode de spălare a banilor și de finanțare a terorismului
- 3.3 Tipologii de spălare a banilor și de finanțare a terorismului
 - 3.3.1 Tipologii de spălare a banilor
 - 3.3.2 Tipologii de finanțare a terorismului
- 3.4 Exemple de indicatori pentru detectarea tranzacțiilor suspecte identificate din analizele FIU-ului și din practica internațională
 - 3.4.1 Indicatori de spălare a banilor pentru sectorul financiar
 - 3.4.2 Indicatori de spălare a banilor pentru sectorul non-financiar
 - 3.4.3 Indicatori de detectare a operațiunilor suspecte de finanțare a terorismului

PARTEA a-IV-a. FUNCȚIONAREA MECANISMELOR DE COORDONARE LA NIVEL NAȚIONAL

- 4.1 Mecanismul național de cooperare în domeniu
- 4.2 Planul de acțiune de cooperare inter-instituțională
- 4.3 Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului

PARTEA a-V-a. ASPECTE INTERNAȚIONALE ALE COMBATERII SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII ACTELOR DE TERORISM

- 5.1 Uniunea Europeană
- 5.2 Consiliul Europei – Comitetul Moneyval
- 5.3 Grupul de Acțiune Financiară Internațională
- 5.4 Organizația Națiunilor Unite
- 5.5 Grupul Egmont
- 5.6 Platforma FIU.Net
- 5.7 Fondul Monetar Internațional
- 5.8 Comitetul de Supraveghere de la Basel
- 5.9 Grupul Wolfsberg

ANEXE

BIBLIOGRAFIE

PREFAȚĂ

În perioada 2004-2005, în cadrul Proiectului PHARE RO2002-IB/JH-08, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor – Unitatea de Informații Financiare din România (O.N.P.C.S.B.), împreună cu experții europeni, a fost preocupat în a elabora o serie de manuale și ghiduri menite să sprijine atât entitățile raportoare, cât și autoritățile competente în activitatea specifică de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, respectiv *Ghidul de tranzacții suspecte (2004)*, *Manualul de instruire privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului (2005)* și *Manualul pentru judecători, procurori și poliție, cu titlul „Lupta împotriva spălării banilor și a finanțării terorismului-aspecte teoretice și practice” (2005)*.

Din luna decembrie 2009, O.N.P.C.S.B. derulează, împreună cu Inspectorul General al Informațiilor Financiare (Unitatea de Informații Financiare din Polonia), următorul proiect de înfrățire, cu denumirea, „*Combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului*” (RO-2007/IB/JH/05), proiect finanțat de Uniunea Europeană, prin programul Facilitatea de Tranziție, unul dintre obiectivele proiectului fiind elaborarea, publicarea și diseminarea *Manualului privind abordarea pe bază de risc și indicatorii de tranzacții suspecte pentru entitățile raportoare*. Includerea acestui obiectiv în cadrul Fișei de Proiect a avut ca principale considerente, necesitatea îndeplinirii recomandărilor MONEYVAL cuprinse în Raportul de Evaluare a României din anul 2008, care fac referire, printre altele, la creșterea conștientizării entităților raportoare din afara sectorului financiar și elaborarea unor ghiduri pentru a asista, în special, entitățile non-financiare în implementarea abordării pe bază de risc și în crearea unor proceduri adecvate pentru reducerea riscului de spălare a banilor/finanțare a terorismului.

Ca să evidențiez importanța acestui demers, menționez că primele activități ale proiectului au vizat și stabilirea grupului de lucru în vederea elaborării Manualului destinat entităților raportoare. Sub coordonarea experților polonezi, partea română, bazându-se pe experiența sa anterioară, a pregătit materiale exhaustive dedicate problematicii luptei împotriva spălării banilor și finanțării terorismului, atât sub aspect teoretic, cât și practic. *Manualul* conține numeroase tipologii referitoare la spălarea banilor și o serie de exemple practice care descriu metodele folosite de infractori (spălători) în procesul spălării banilor, în diferite sectoare, în special, în domeniul non-financiar. Pe lângă acestea, manualul cuprinde informații utile din domeniul legislației naționale și internaționale, cu accent pe cele care sunt în vigoare în România, după aderarea la Uniunea Europeană, precum și noi reglementări comunitare în materie de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului.

Îmi exprim speranța ca *Manualul privind abordarea pe bază de risc și indicatorii de tranzacții suspecte pentru entitățile raportoare* - destinat entităților raportoare va fi un instrument practic, care va ajuta la realizarea obligațiilor

specificate de prevederile legislației naționale specifice în vigoare, în special, ale Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare.

Doresc să folosesc această ocazie pentru a mulțumi Președintelui Unității de Informații Financiare a României, membrilor grupului de lucru care a elaborat Manualul și tuturor specialiștilor din cadrul acestei instituții implicați în activitățile proiectului, în special, în activitatea în urma căreia a rezultat această publicație.

Elzbieta Frankow-Jaskiewicz
Resident Twinning Advisor

PARTEA I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

1.1. SPĂLAREA BANILOR ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII

Fenomenul spălării banilor, încă de la apariția sa în varianta modernă, a dobândit un caracter internațional, prin răspândirea rapidă atât a ideii că pentru a împiedica descoperirea acțiunilor ilicite trebuie să fie ascunse cât mai adânc valorile provenite din asemenea acțiuni prin mijloace susceptibile să le confere o aparență legală spre a putea fi mai ușor introduse în circuitul economic fără riscul de a fi descoperite, dar și a constatării că una dintre cele mai eficiente căi de ascundere este spălarea banilor prin intermediul tranzacțiilor financiare internaționale. Profiturile ilicite se spală mai ușor dacă sunt transferate într-o monedă străină și sunt readuse sub această formă în țară spre a fi fructificate ca sume curate.

Aceste operațiuni sunt mult înlesnite în prezent datorită tehnologiei moderne din domeniul mijloacelor de comunicație și al globalizării sistemelor financiare. Legăturile strânse între instituțiile financiare și bancare la nivel mondial permit infractorilor de pildă să transfere, în câteva secunde, milioane de dolari dintr-o țară în alta folosind calculatorul personal și antenele parabolice de satelit¹.

Conținutul internațional al infracțiunii de spălare a banilor este determinat și de prejudiciile mari pe care faptele ilicite le aduc economiei mondiale. Datorită piețelor de capital integrate și circulației rapide a valorilor, infractorii pot reinvesti aproape imediat banii murdari în afaceri care să le confere o aparență de legalitate, iar afluența valorilor ilicite poate influența negativ schimbul valutar și rata dobânzilor de capital la nivel mondial subminând relațiile economice internaționale. Aceste consecințe negative se amplifică în condițiile tehnologiei moderne a circulației capitalului care este nelimitată întreg sistemul financiar internațional devenind o unică și imensă piață atât a banilor curați, cât și a celor murdari, consecința interconectării piețelor naționale grație rețelelor moderne de comunicație, rețele care funcționează la nivel planetar (pe toată planeta și 24 de ore pe zi).

Această strânsă legătură între piețele de capital nu exclude existența în cadrul lor a unor zone cu regimuri fiscale diferite adevărate centre de atracție a capitalurilor și paradisurilor financiare pentru acei care urmăresc să spele banii proveniți din afaceri ilegale. În literatura de specialitate² se dau ca exemple insula Marelui Cayman cu o populație de 24.000 de locuitori care posedă 500 de instituții de credit, 18.000 de societăți, 300 companii de asigurări și cea mai mare densitate de aparate telex din lume. La fel și Insula Guernsey, cu o populație de 140.000 locuitori, dispune de 50 de instituții de credit ale căror depozite depășesc 50 miliarde de dolari. În aceste insule veniturile nu sunt impozitate și nu există obligația de a comunica numele beneficiarului unui cont bancar.

¹ Iosef E. Stiglitz, *Globalizarea, Speranțe și iluzii*, Editura Economică, București, 2003

Jean Louis Herail, Patrick Ramela, *Le blanchiment de l'argent et la crime organisée*, P.U.F., Paris, 1996

² Max Clanet, *op.cit.*, p. 187-195 ; Marie Cristine Dupuis, *Finance criminelles*, Presses Universitaires de France, Paris, 2004

La nivelul societății românești, tranziția de la economia comunistă la economia de piață a ocazionat obținerea unor condiții prielnice pentru noi tipuri de infracționalitate, așa cum este și spălarea banilor, în marea lor majoritate, ca urmare a importului de fonduri ilicite, datorită legislației lacunare în anumite domenii. Mai mult decât atât, s-a constatat și o „*modernizare a criminalității*”, urmare adaptării acesteia la noile condiții sociale. Astfel, infracțiunile patrimoniale clasice sau modalitățile clasice de operare, ca de exemplu, jefuirea unei bănci sau escrocheriile tradiționale, au pierdut din interes pentru noii infractori. Ei au constatat că pot câștiga sume de bani mult mai mari, cu riscuri mult mai mici, prin utilizarea unor procedee mai sofisticate, ca de exemplu, spălarea banilor, obținerea frauduloasă a unor subvenții sau facilități, deturnarea de fonduri, fraude fiscale sau fraude privind tranzacțiile comerciale prin intermediul Internet-ului.

Sfârșitul mileniului trecut a fost marcat la nivel mondial de importante transformări geopolitice, care au accelerat fenomenul globalizării economice favorizat în egală măsură și de fuziunea piețelor financiar naționale.

De asemenea, trecerea la societatea informatizată, printr-o expansiune fără precedent a sistemelor informatice, a constituit o altă premisă, care a favorizat circulația capitalurilor, practic nemaexistând limite geografice, astfel că orice operator poate obține informații referitoare la cotațiile valutare sau fluctuațiile prețurilor pe marile piețe de capital, putând comanda prin intermediul rețelelor informatice orice operații și tranzacții, din diverse zone ale lumii.

Principalul efect al globalizării economice este acela al circulației extrem de rapide a capitalurilor prin întreg mapamondul, producând o adevărată dematerializare a banilor³, cu toate că monedele și banii de hârtie încă mai circulă, cele mai multe tranzacții monetare implică transferurile electronice, rețeaua informatică mondială putând fi folosită atât pentru efectuarea unor tranzacții financiare tradiționale, însă ultrarapide și extrem de greu de urmărit, cât și mai ales, pentru introducerea conceptului de „*bani electronici*”. Pe calea unui protocol complex implementat în rețeaua de calculatoare, banii obișnuiți sunt transformați în monedă virtuală, tranzacțiile încheiate ulterior fiind imposibil de urmărit, asigurându-se un caracter anonim absolut.

„*Spălarea banilor*” a fost recunoscută ca infracțiune în anii 1920, când Al Capone și Bugsy Moran au deschis spălătorii în Chicago pentru a-și spăla „*banii murdari*”. S-ar putea poate obiecta că denumirea sub care este cunoscută această infracțiune în viața juridică și anume de „*spălarea banilor*” nu exprimă complet diversitatea și complexitatea actelor prin care o persoană își ia măsuri să dea o aparență de legalitate valorilor obținute prin infracțiune spre a le pune mai ușor în circulație. Această formulă are mai mult un caracter metaforic deoarece, în fapt, activitatea respectivă nu se desfășoară numai sub forma spălării banilor lichizi, dar și a obiectelor (bunuri mobile sau imobile) a actelor juridice și a drepturilor asupra bunurilor, în general, asupra oricărei valori care prezintă interes economic și care pot proveni din infracțiune, valori pe care făptuitorul are interesul să le ascundă sau să le convertească în alte valori pentru a șterge urmele provenienței lor ilicite și a

³ Costică Voicu, Spălarea banilor murdari, Editura Sylvi, București, 1999

putea fi puse în circulație cu o aparență de legalitate. De aceea, unii autori⁴ au și propus înlocuirea expresiei de mai sus prin aceea de „spălarea produsului infracțiunii” ori „spălarea valorilor rezultate din infracțiune”, sintagme folosite și în unele documente internaționale și care poate sunt mai corespunzătoare realităților menționate.

Noțiunea de spălare a banilor presupune existența unei alte infracțiuni generatoare de bani murdari, infracțiune primară, deci ea constă din orice act care are legătură cu veniturile provenite din acea infracțiune primară.

Pornind de la precizarea de mai sus, spălarea banilor se mai poate defini ca orice acțiune de ascundere, disimulare, achiziție, posesie, folosire, investire, mișcare, păstrare sau transfer de proprietate, căreia legea îi conferă, în mod expres, statut de infracțiune și care se referă la câștigurile provenite din alte infracțiuni.

Definiția spălării banilor se regăsește detaliată în art. 23 alin. 1 din actuala Lege nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, respectiv:

„Art. 23 - (1) Constituie infracțiunea de spălare a banilor și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani: a) schimbarea sau transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri sau în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei; b) ascunderea sau disimularea adevăratei naturi a provenienței, a situării, a dispoziției, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestora, cunoscând că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni; c) dobândirea, deținerea sau folosirea de bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni.”

La o analiză pur juridică a infracțiunii de spălare a banilor, având în vedere complexitatea acesteia, se pot constata o varietate de elemente de interes practic, respectiv:

Obiectul infracțiunii

- Obiectul juridic al infracțiunii de spălare a banilor îl constituie relațiile sociale de tip patrimonial, care se nasc și se dezvoltă în legătură cu circulația valorilor în cadrul circuitelor financiare, bancare, de credit și de afaceri, realizate prin intermediul instituțiilor și entităților anterior menționate. Valoarea socială ocrotită prin norma de incriminare o reprezintă derularea firească și legală a fluxurilor de bunuri și valori, fiind necesar să se acționeze împotriva activităților ilicite de injectare în economia legală de valori provenite din infracțiuni⁵. Ceea ce urmărește făptuitorul prin spălarea banilor este, în fapt, să valorifice cu ușurință

⁴ Valerică Dabu, S. Căținean, Despre spălarea produsului infracțiunii, Dreptul nr.12/2002;

Valerică Dabu, A.M. Gușanu, Reflecții asupra legii pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, RDP, nr.4/2001.

⁵ Costică Voicu, Alexandru Boroi, Dreptul penal al afacerilor, Ed. a III-a, Editura C.H. Beck, București, 2006, pag. 279

bunurile obținute din infracțiuni, prezentând aceste valori sub o aparență înșelătoare a unor câștiguri licite.

- Obiectul juridic special cuprinde și relațiile sociale care se nasc și se dezvoltă în legătură cu activitatea justiției, faptele de ascundere a bunurilor provenite din infracțiuni împiedicând aflarea adevărului și realizarea justiției⁶.

- Obiectul material în cadrul infracțiunii de spălare a banilor îl reprezintă bunurile⁷ rezultate din săvârșirea infracțiunii principale și care sunt supuse procesului de spălare. Se consideră că bunurile respective trebuie „spălate” nu numai pentru că provin din activități infracționale, dar și pentru că uneori poartă fizic urma sursei ilicite din care provin, putând fi ușor recunoscute (de exemplu bancnotele false, bunuri mobile ce poartă înscrise pe ele locul de unde provin, etc.)⁸.

*Subiecții infracțiunii*⁹

- Subiect activ poate fi orice persoană fizică responsabilă penal, nefiind precizată vreo calitate specială a subiectului, precum și o persoană juridică, dacă sunt îndeplinite condițiile privind răspunderea penală a acesteia. Precizăm că subiect activ poate fi atât autorul infracțiunii principale, cât și o persoană specializată în spălarea banilor, care nu are nicio legătură cu infracțiunea predicată. Astfel, putem observa că unele variante ale elementului material nu impun ca autorul infracțiunii principale să fie subiectul activ al infracțiunii de spălare a banilor (de exemplu, *schimbarea sau transferul de bunuri [...] în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei*).

- Subiectul pasiv este, în primul rând, statul, ca titular al obligației de asigurare și garantare a unui climat de normalitate în ceea ce privește desfășurarea activității economico-financiare și a mediului de afaceri. Poate fi subiect pasiv orice persoană fizică sau juridică ce este prejudiciată în urma săvârșirii acestei infracțiuni.

Conținutul constitutiv al infracțiunii

- Situația premisă constă în existența unui bun obținut prin săvârșirea unei infracțiuni. Fără această situație premisă, infracțiunea de spălare de bani nu poate fi concepută, fiindcă ar fi lipsită de obiectul ei material.

- Latura obiectivă¹⁰

a) Elementul material constă în acțiunea de schimbare sau transfer de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri sau în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei. Prin urmare, prima variantă tip a infracțiunii de spălare a banilor se poate realiza fie printr-o *acțiune de schimbare de bunuri*, fie

⁶ V. Dobrinoiu, Drept penal. Partea Specială, vol. I, Ed. Lumina Lex, București 2004, pag. 385

⁷ Conform Legii nr. 656/2002, prin bunuri se înțelege bunurile corporale sau necorporale, mobile ori imobile, precum și actele juridice sau documentele care atestă un titlu ori un drept cu privire la acestea

⁸ Tudorel Dragomirescu, Infracțiunea de spălare a banilor (teza de doctorat), Academia de Poliție “Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Drept, București, 2005, pag. 144

⁹ Alex. Boroi, Gh. Nistoreanu, Dreptul penal, Partea specială, Editura All Beck, București, 2003

¹⁰ Costică Voicu, Alexandru Boroi, Dreptul penal al afacerilor, Ed. a III-a, Editura C.H. Beck, București, 2006, pag. 281

printr-o *acțiune de transfer de bunuri*. Infracțiunea se poate realiza și când s-a comis doar acțiunea de schimbare sau doar acțiunea de transfer. Acțiunile de schimbare și de transfer de bunuri sunt întregite cu o cerință esențială și anume să fie efectuate în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a bunurilor în cauză, precum și în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei.

Urmarea imediată, în acest caz, constă în ascunderea sau disimularea originii ilegale a bunurilor care au fost schimbate sau transferate (conferirea unei aparențe de origine/natură licită produsului infracțiunii predicat), precum și în tănuirea sau favorizarea persoanelor implicate în săvârșirea infracțiunilor din care provin bunurile ce fac obiectul spălării de bani.

Legătura de cauzalitate: infracțiunea de spălare a banilor subzistă atunci când există legătura de cauzalitate între acțiunea de schimbare sau transfer de bunuri rezultate din infracțiuni și urmarea imediată.

b) Elementul material constă în acțiunea de ascundere sau disimulare a adevăratei naturi a provenienței, a situării, a dispoziției, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestora, cunoscând că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni.

Acțiunea de ascundere sau disimulare desemnează ansamblul de fapte concrete prin care subiectul activ al infracțiunii de spălare a banilor încearcă să confere unui bun rezultat din activități ilicite o aparență de legalitate, astfel încât să pară că bunul respectiv a fost dobândit în urma unor afaceri și operațiuni legale. Ascunderea sau disimularea se referă atât la bunul material, cât și la drepturile asupra bunului material provenit din infracțiunea principală.

Urmarea imediată în cazul celei de-a doua variante constă fie în schimbarea fizică efectivă a bunurilor obținute ilegal, fie în schimbarea juridică a situației acestora, astfel încât să nu mai poată fi recunoscută adevărata lor natură. Astfel, se aduce atingere relațiilor patrimoniale din sectorul financiar, bancar, de credit, etc., întrucât aceste relații sunt denaturate prin infuzia de valori provenite din săvârșirea de infracțiuni.

Sub aspectul legăturii de cauzalitate, precizăm că legiuitorul a incriminat acțiuni care prin natura lor exprimă atât manifestarea exterioară, cât și rezultatul acestora. Prin urmare, nu este necesară o dovadă specială a legăturii de cauzalitate, fiind suficient să se fi săvârșit acțiunea incriminată, iar schimbarea situației bunurilor să se fi produs în mod efectiv¹¹.

c) Elementul material constă în acțiunea de a dobândi, deține sau folosi bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni. În cazul acestei variante, în doctrină s-a subliniat că persoana care a săvârșit infracțiunea premisă nu poate fi subiect activ al infracțiunii de spălare a banilor¹². Astfel, acțiunea de

¹¹ Camelia Bogdan, *Incrimnarea, prevenirea și combaterea spălării banilor provenind din activitatea de crimă organizată potrivit reglementărilor interne și internaționale* (teza de doctorat), Universitatea București, Facultatea de Drept, București, 2008, pag. 466

¹² Mihai Adrian Hotca, Maxim Dobrinou, *Infracțiuni prevăzute în legi speciale*, vol I, Editura C.H. Beck, București 2008;

dobândire constă în aceea că o persoană devine titular al dreptului de proprietate asupra bunului rezultat din săvârșirea de infracțiuni (prin cumpărare, schimb, donație, dare în plată), iar deținerea sau folosirea desemnează fapta unei persoane de a avea la dispoziție un bun, de a-l întrebuința și a-l exploata pe o perioadă determinată sau nedeterminată, temporar sau continuu, cunoscând că acesta provine din săvârșirea de infracțiuni.

Precizăm că este necesar ca acțiunea de dobândire, deținere, folosire să producă drept urmare imediată schimbarea situației de fapt a bunului, prin trecerea lui în altă sferă patrimonială (îngreunându-se astfel și posibilitatea de confiscare a acestuia), dar și prejudiciile cauzate economiei legale prin deținerea sau folosirea de bunuri provenite din infracțiuni.

Legătura de cauzalitate dintre urmarea imediată și acțiunile incriminate rezultă din însăși natura acțiunilor.

- Latura subiectivă a infracțiunii de spălare a banilor, în toate cele trei forme reglementate de art. 23, constă în vinovăție sub forma intenției directe, întrucât subiectul activ înfăptuiește acțiunile concrete (schimbarea, transferul, ascunderea, disimularea, dobândirea, posesia, utilizarea unui bun), cunoscând ca bunurile provin din săvârșirea unei infracțiuni¹³. Nu este în mod imperios nevoie ca spălătorul de bani să știe care anume infracțiune a fost săvârșită și nici cine este autorul acesteia, fiind suficient ca în momentul efectuării acțiunii de spălare a banilor să-și fi dat seama că bunul provine din săvârșirea unei infracțiuni.

Conform alin. 5 din art. 23 al Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, „*cunoașterea, intenția sau scopul, ca elemente ale faptelor prevăzute la alin. (1), pot fi deduse din circumstanțele factice obiective*”.

Forme, modalități, sancțiuni

- Formele infracțiunii: Actele premergătoare, deși posibile, nu sunt incriminate, însă tentativa se pedepsește.

- Modalități:

a) normative - Infracțiunea de spălare a banilor se poate săvârși în mai multe modalități (schimbarea sau transferul, ascunderea sau disimularea, dobândirea, deținerea sau folosirea unui bun);

b) factice - Infracțiunea se poate comite în mai multe modalități factice, în raport cu împrejurările concrete în care a acționat făptuitorul. De aceste modalități concrete se va ține seama la individualizarea judiciară.

- Sancțiuni – Conform art. 23 al Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, infracțiunea de spălare a banilor se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani.

În cazul în care se aplică minimul de doi ani sau o pedeapsă mai mare, se va putea aplica și pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi.

¹³ Costică Voicu, Alexandru Boroi, Dreptul penal al afacerilor, Ed. a III-a, Editura C.H. Beck, București, 2006, pag. 281

Dacă fapta a fost săvârșită de o persoană juridică, pe lângă pedeapsa amenzii se aplică, după caz, una sau mai multe dintre pedepsele complementare prevăzute în Codul penal.

Persoana care a comis infracțiunea de spălare a banilor, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor participanți la săvârșirea infracțiunii, beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege (art. 23¹ din Legea nr. 656/2002 cu modificările și completările ulterioare).

Spălarea banilor este un proces complicat care parcurge mai multe etape, implicând adesea mai multe persoane și entități. Reciclarea fondurilor este un proces complex prin care veniturile, despre care se cunoaște că provin dintr-o activitate infracțională, sunt transportate, transferate, transformate sau amalgamate cu fonduri legitime, în scopul de a ascunde sau disimula adevărata natură, proveniența, dispunerea, deplasarea sau dreptul de proprietate asupra profiturilor respective. Scopul procesului de spălare a banilor este acela de a face ca fondurile derivate sau asociate cu o activitate ilicită să pară legitime. Necesitatea de a recicla banii izvorăște din dorința de a ascunde o activitate infracțională.

Astfel, modalitățile, prin care spălătorii de bani acționează, se pot concretiza în cele trei etape recunoscute ale fenomenului, precum:

I. Plasarea - este procesul prin intermediul căruia o persoană plasează banii obținuți din surse criminale în sistemul financiar bancar, în scopul îndepărtării masei bănești de sursa ilicită.

Exemplu: plasarea numerarului obținut din infracțiuni în conturi bancare deținute de infractori sau de intermediari; constituirea unor depozite la termen cu sume mici de bani obținute în urma vânzării unor cantități de droguri.

Etapă inițială în procesul de spălare a banilor, aceasta presupune plasarea fondurilor obținute ilegal, de obicei, prin intermediul unei instituții financiare. Sumele mari de bani, cu preponderență în numerar, sunt structurate în sume mai mici (fenomenul de „smurfing”) pentru a se evita raportarea tranzacțiilor datorită atingerii unui prag minim stabilit¹⁴. De asemenea, o altă operațiune des întâlnită în această etapă, privește schimbul valutar, precum și schimbarea unor bancnote de valoare mare cu bancnote de valoare mai mică.

II. Stratificarea – este procesul prin intermediul căruia o persoană sau mai multe persoane efectuează o serie de tranzacții financiar-bancare, utilizând banii ce provin din surse ilicite (fără justificare economică) pentru a face imposibilă stabilirea unei legături a banilor cu proveniența ilicită. Această etapă are loc în momentul în care bunurile ilegale intră în sistemul financiar, punct de la care activele sunt convertite în alte instrumente de plată și sunt transferate către alte instituții/jurisdicții.

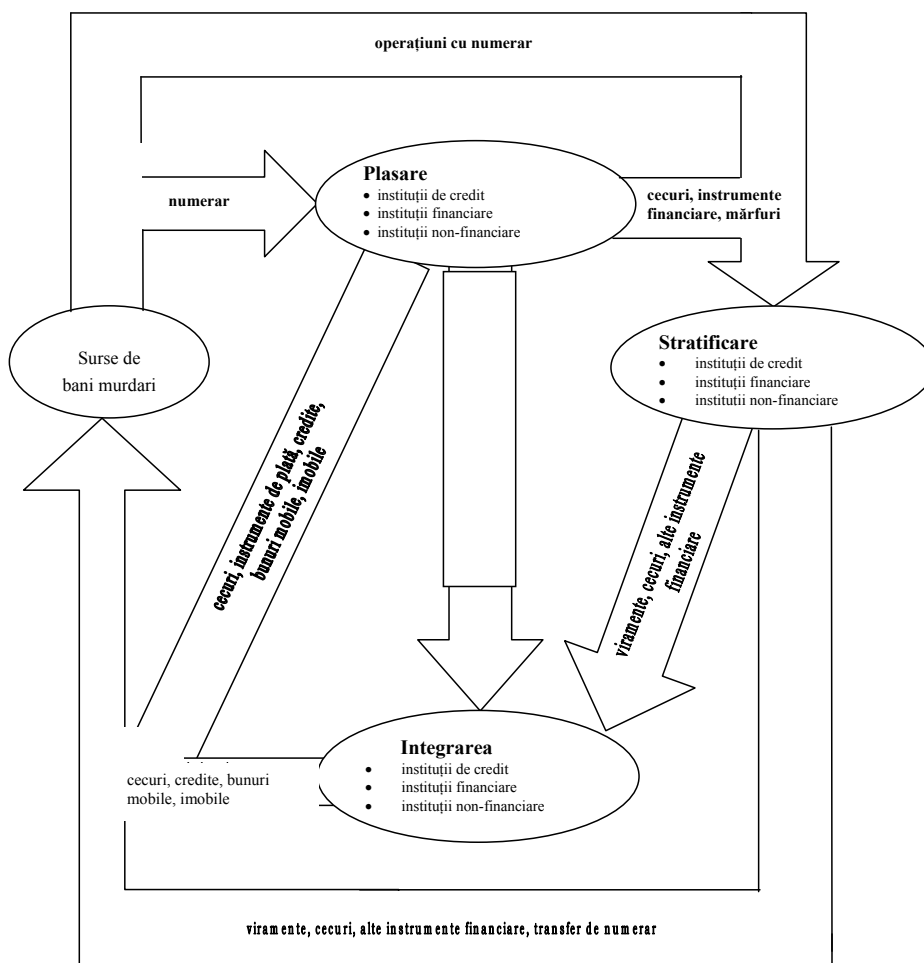
¹⁴ Conform prevederilor Directivei 2005/60/CE, limita valorică stabilită este de 15 000 EUR pentru plățile efectuate în numerar, indiferent dacă tranzacția se execută printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni care par a avea legătură

Exemplu: creditări și debitări repetate prin diverse conturi bancare; transferuri prin swift periodice având ca justificare avans import marfă, plată factură pro-forma fictivă, plată prestări servicii conform contracte de consultanță fictive, etc., activități care nu se justifică cu profilul economic al clientului.

III. Integrarea - reprezintă momentul în care banii spălați sunt introduși în economia reală, legală, cu un scop economic determinat. Această etapă implică reintroducerea fondurilor obținute ilegal în economia legală, prin investirea acestora în active, cum ar fi bunuri imobile, valori mobiliare, bunuri de lux, etc. Fondurile par a fi curate și pot fi supuse impozitării. Infractorul poate dispune de aceste fonduri fără a fi suspectat de spălare de bani.

Exemplu: achiziționarea unui bun mobil sau imobil din banii obținuți din încasări în urma unor exporturi fictive; plata pentru diverse studii în străinătate.

Pentru a evidenția grafic un circuit standard de spălare a banilor, care parcurge cele trei etape consacrate, vă rugăm să observați modelul de mai jos:

1.2 CONCEPTUL DE FINANȚARE A ACTELOR DE TERORISM

În domeniul combaterii finanțării terorismului, nivelul și direcția de dezvoltare a modalităților/mecanismelor de susținere a entităților teroriste se schimbă constant și înregistrează evoluții specifice. Dificultățile de identificare sunt generate nu numai de accesarea surselor/canalelor legale de către entitățile teroriste, ci și de întrepătrunderea lor cu cele ilegale. Cei care intenționează să pregătească atacuri teroriste vor căuta să identifice noi canale caracterizate prin vulnerabilități ale sistemului legal și capacități restrânse de monitorizare.

Dimensiunile atacului financiar sunt ele însele modeste, liniștite și reprezintă o mică parte din întregul efort financiar. Majoritatea tranzacțiilor financiare sunt neutre și devin semnale numai când sunt alăturate de persoane suspecte – mariajul dintre tranzacție și persoană. Numai în puține cazuri tranzacția propriu-zisă furnizează indicatori critici prin care să se poată identifica implicarea în acțiuni de finanțare a terorismului. În majoritatea cazurilor, tranzacția financiară va deveni o parte din tabloul amplu, adăugând elemente pentru înțelegerea și evaluarea în ansamblu a ceea ce se întâmplă. În unele cazuri, tranzacția financiară reprezintă elementul care cristalizează și luminează partea nesigură din acest material, iar în alte cazuri, va constitui o parte din amplul tablou care rămâne difuz și obscur. Modificări, devieri sau anomalii în modelele de plată ar putea furniza indicatori de planificare operațională și de sprijin în provocarea critică de a trece de la avertisment la măsuri ofensive asupra fondurilor teroriștilor. Grupurile teroriste nu sunt interesate de profit, ci doar de a putea subzista și de a-și finanța acțiunile, astfel încât sumele de bani obținute ilicit sau legale, care sunt transferate, de multe ori se regăsesc în valori foarte mici, greu de identificat ca acte de finanțare a terorismului.

Scopul nostru nu este de a prezenta o analiză a elementelor constitutive ale infrațiunii de finanțare a terorismului¹⁵, dar, având în vedere formele diverse sub care se finanțează sau susține logistic (uman, material, financiar) o grupare teroristă, vom încerca să oferim o privire de ansamblu asupra acelor activități care reprezintă, în fapt, principalele surse din care se alimentează acest tip de organizații:

- Strângerea de fonduri;
- Transferul (mișcarea banilor);
- Cheltuirea acestora.

1. Activitățile de *strângere de fonduri* implică trei surse principale:

- Surse ilicite (de multe ori în conexiune cu activitățile de crimă organizată);
- Surse licite (donații, cadouri, etc.);
- Asigurarea suportului logistic (cazare, transport, instruire etc.) ca formă complexă de asigurare, cu sau fără costuri la vedere, a sprijinului necesar activităților teroriste, în care pot fi utilizate atât sursa licită, cât și sursa ilicită.

Clasificarea riscurilor și vulnerabilităților activităților de prevenire și combatere a finanțării terorismului, poate fi dezvoltată pornind de la conexiunile

¹⁵ Există diferențieri în practica internațională privind definirea sau referirea la acest fenomen, deoarece în legislația internațională nu s-a definit clar termenul de „terorism”, ci doar cel de „act terorist”.

cu cadrul legislativ în domeniu, pe de o parte, și cu conexiunile față de activitățile operaționale, directe și/sau indirecte, pentru implementarea celor trei piloni de activitate, respectiv prevenirea și combaterea spălării banilor, a finanțării terorismului și implementarea regimului sancțiunilor internaționale, pe de altă parte.

Astfel, clasificarea riscurilor în domeniu, pornind de la potențialele surse de finanțare, poate avea în vedere următoarele categorii:

- Finanțarea terorismului pornind de la surse ilicite - Finanțarea activităților teroriste din surse ilicite, apare de multe ori în conexiune directă cu activitățile de crimă organizată, spălare a banilor, traficul de droguri, traficul de persoane etc. Riscurile în domeniu sunt moderate, având în vedere multitudinea de instituții cu atribuții de aplicare a legii în domeniu, fapt ce asigură ținerea fenomenului sub un relativ control, pe de o parte, precum și faptul că analiza circuitelor financiare în domeniu, indică România ca țară de tranzit pentru posibile operațiuni în zone cu grad ridicat de vulnerabilitate și nu ca destinație finală, pe de altă parte.

O altă zonă, care poate dezvolta riscuri în domeniu, o reprezintă prezența multor societăți comerciale cu acționariat format din cetățeni proveniți din țările în care mișcările extremiste cunosc o dinamică accentuată, cetățeni care pot reprezenta o masă cu vulnerabilitate crescută pentru cooptarea, directă sau indirectă, în eventuale acțiuni de finanțare a actelor teroriste.

- Finanțarea terorismului pornind de la surse licite - Finanțarea activităților teroriste din surse licite reprezintă o zonă de activitate care implică riscuri și vulnerabilități, în special, în domeniul de organizare și funcționare a organizațiilor non-profit (asociațiile și fundațiile). Analizele de specialitate au indicat ca aceste entități ar putea prezenta un grad înalt de sensibilitate în situația în care beneficiarii reali ai activităților asociațiilor și fundațiilor pot fi persoane expuse politic. Un alt element cu potențial de risc poate fi legătura dintre organizațiile non-profit naționale și filialele unor asociații și fundații internaționale din state care pot asigura un eventual suport activităților teroriste.

Un alt domeniu cu mare sensibilitate și expunere la risc îl reprezintă piața imobiliară. Reglementarea acestui domeniu este superficială și ineficientă, iar dinamica accelerată de dezvoltarea acestuia poate dezvolta riscuri, care se pot transfera către sistemul de garanții ipotecare, putând afecta gradul de stabilitate al funcționării sistemului. Supraevaluarea activelor (clădiri și terenuri), în lipsa unei burse a valorilor din domeniu și în condițiile unui deficit mare de locuințe, se poate dezvolta ca o zonă potențială de risc, în care mecanismele de analiză pot identifica circuite care implică utilizarea ambelor surse de finanțare.

- Asigurarea suportului logistic, ca formă complexă de finanțare a terorismului - Asigurarea suportului logistic (cazare, transport, comunicații, sisteme IT, etc.) reprezintă una dintre marile provocări în domeniu, fiind în același timp, una dintre activitățile de finanțare care implică ambele surse, atât cea licită, dar și cea ilicită. Identificarea mijloacelor, formelor și procedurilor de dezvoltare a asigurării suportului logistic pentru activități teroriste, gratuit sau ca formă de plată

disimulată, este un proces dificil care necesită o analiză multidisciplinară și o cooperare eficientă atât cu celelalte instituții și autorități naționale cu atribuții în domeniu cât și cu instituțiile internaționale similare.

2. Printre modalitățile de colectare a fondurilor, urmate de procesul mișcării acestora în vederea finanțării terorismului remarcăm:

- scheme de colectare multi-metodice ce cuprind donații religioase obligatorii, care sunt deturnate parțial către rețele teroriste, în unele cazuri fără știrea donatorului;
- transferuri electronice către companii amplasate în țări unde se află bănci sigure și sisteme fiscale convenabile;
- transferuri între conturile bancare ale entităților legate de profit sau non-profit și/sau caritate pentru motive de afaceri mai puțin evidente;
- suprapunerea operațiunilor bancare și lipsa unei activități vizibile de colectare de fonduri.

Potrivit Strategiei UE privind finanțarea terorismului, sistemele alternative de transfer de fonduri constituie o problemă importantă care trebuie abordată în cadrul prevenirii și combaterii finanțării terorismului.

Sistemul de transfer al valorilor, ca și modalități de strângere de fonduri implică multiple forme de acțiune cum ar fi: transportul fizic de valori, plată în natură, ca formă de asigurare a suportului logistic, sisteme alternative de transfer (Hawala, etc.), transfer de valori stocate (carduri telefonice, alte instrumente la purtător), transfer rapid de bani utilizând sistemul bancar sau sisteme acreditate, conturi corespondente, sisteme de plată prin internet, donații, cadouri sau tranzacții tip barter, cărți de debit/credit, activități comerciale.

Sistemele alternative de transfer de fonduri desemnează servicii care operează, în mod tradițional, în afara sectorului financiar tradițional și care permit transmiterea valorilor și a fondurilor de la o locație geografică la alta. În general, aceste sisteme sunt legate de regiuni geografice specifice și sunt, prin urmare, descrise utilizând anumiți termeni specifici. Printre aceștia se numără Hawala – în Orientul Mijlociu, Afganistan și unele zone din Pakistan, Hundi în India și în diferite părți ale Pakistanului, Fei Ch'ien în China și Phoe Kuan în Thailanda.

În activitățile specifice finanțării terorismului, sistemele bancare sunt utilizate cu respectarea plafoanelor de transfer, astfel încât acestea să nu atragă atenția operatorilor în domeniu.

Instrumentele de combatere a finanțării terorismului le includ pe cele folosite în cazul spălării banilor: normele standard de cunoaștere a clientului, monitorizarea continuă a tranzacțiilor specifice (precum transferul rapid de bani și transferurile prin swift) și a conturilor clienților care au drept parteneri persoane localizate sau provenind din țări cu risc crescut de acte de terorism. În aceste condiții, este necesar ca băncile și alți intermediari financiari să-și concentreze atenția, în special, asupra organizațiilor non-profit și caritabile sau operațiunile având legătură cu acestea. În plus, acestora li se adaugă analizele menite să conducă la stabilirea relației între activitățile financiare suspecte și terorism.

3. Cheltuirea fondurilor implică două paliere de activitate:

- Nivelul macro (strategic) - operațiunile sunt scumpe, vizează ținte importante, de mare vizibilitate, fondurile fiind direcționate spre infrastructura teroristă, instruirea teroristă, achiziționarea de arme de distrugere în masă, cumpărarea sprijinului guvernamental.

- Nivelul micro (operațional) - operațiunile sunt ieftine și activitatea de prevenire implică o analiză complexă și multidisciplinară, în conexiune cu implementarea unor regimuri internaționale de control și sancțiuni.

Activitățile de prevenire implică două componente majore: înghețată și confiscă – la nivel macro și urmărește banii – indicator de atac la nivel micro. Înghețarea valorilor văduvește rețelele teroriste de surse de finanțare importante pentru recrutare și instruire, dar și serviciile de informații de oportunitățile de monitorizare.

Eficiența măsurilor de combatere a finanțării terorismului presupune, cu necesitate, o abordare axată pe informații, în care predomină îmbunătățirea schimbului de informații, atât în interiorul sectorului guvernamental, cât și între acesta și sectorul privat, cooperarea națională și internațională în domeniile schimbului de informații și al procedurilor judiciare civile și penale.

În acord cu obiectivele comunitare în domeniu, se impune adaptarea instrumentelor pentru combaterea finanțării terorismului la noile vulnerabilități ale sistemului financiar și noile metode de plată folosite de teroriști, astfel încât să fie consolidate capacitățile naționale/comunitare de identificare a circuitelor de finanțare a terorismului.

Pe linia blocării activelor teroriste, pot fi date ca exemple:

- îmbunătățirea mecanismelor de schimb de informații și de feedback între autoritățile de aplicare a legii, serviciile de informații și instituțiile financiare la nivel național, european și internațional;
- facilitarea comunicațiilor din sectorul privat;
- asigurarea unei conformități adecvate a unor controale și raportări în sectorul privat;
- asigurarea unui feedback adecvat cu sectorul particular.

Pe linia combaterii sistemelor de transmitere alternativă:

- acordarea licenței/înregistrării – jurisdicțiile trebuie să prevadă acordarea acestora, pentru cazurile de transmitere, în mod anonim, a fondurilor (servicii MVT);
- creșterea conștientizării și identificarea acestor servicii;
- monitorizarea activității acestor servicii.

Pe linia folosirii cu rea-credință a organizațiilor non-profit:

- transparența financiară (contabilitate, conturi, etc.);
- verificări programate;
- administrarea realizată;
- rolul tot mai important al organismelor de supraveghere.

Lupta împotriva finanțării terorismului a făcut obiectul preocupărilor organismelor din întreaga lume, inclusiv a Grupului de Acțiune Financiară

Internațională (FATF/GAFI), care susținând o sesiune specială la Washington, în octombrie 2001, a decis să-și extindă mandatul. Astfel, FATF a adoptat un set de 9 Recomandări Speciale în vederea stopării organizațiilor teroriste în obținerea și transferul fondurilor pentru activitățile lor criminale. Asemenea recomandări reprezintă noile standarde internaționale de luptă împotriva terorismului. Ele interzic țărilor folosirea sistemelor alternative de transmitere a banilor, precum și a altor sisteme bancare informale sau subterane. În completare, FATF a solicitat membrilor săi să întărească măsurile de identificare a clienților în cazul transferurilor electronice și să prevină donațiile caritabile de a fi utilizate în activitățile de finanțare a terorismului. În acest sens, FATF a invitat țările să ratifice Convenția O.N.U. privind suprimarea finanțării terorismului și să implementeze Rezoluțiile relevante ale Consiliului de Securitate. În final, FATF a chemat membrii să se alinieze la noile standarde până în luna iunie 2002, atenționând că însăși FATF va lua măsurile necesare împotriva țărilor care nu au adoptat măsuri împotriva finanțării terorismului, eventual chiar cu suportarea unor consecințe economice. Nu în cele din urmă, FATF a extins lumii întregi să ia parte la acest proces în aceleași condiții cu membrii săi, subliniind importanța cooperării globale în acest domeniu.

În România, problematica teroristă este abordată dintr-o perspectivă axată pe prevenire, ceea ce presupune concentrarea atenției asupra alimentării activităților teroriste cu resurse umane, logistice și financiare. În consecință, instituțiile cu atribuții în cadrul Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului (SNPCT) participă activ, potrivit competențelor fiecăreia, la activitățile de stopare a fluxurilor de finanțare a grupărilor teroriste, cooperând cu Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor în identificarea unor operațiuni suspecte de finanțare a terorismului.

Strategia națională în domeniul prevenirii și combaterii terorismului (din anul 2002) și Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului stabilesc următoarele obiective majore, care susțin și acțiunile în domeniul prevenirii și combaterii finanțării terorismului:

- protejarea teritoriului național de activitățile asociate terorismului;
- protejarea cetățenilor și a obiectivelor românești din exterior de activități subsumate/asociate terorismului, indiferent de sorgința și formele de manifestare a acestuia;
- prevenirea implicării cetățenilor români și a rezidenților străini din România în activități subsumate/asociate terorismului internațional, indiferent de aria de derulare, de obiectivele ori de țintele acestora;
- participarea la eforturile internaționale de prevenire și combatere a fenomenului terorist pe diverse spații geografice.

Totodată, pe plan național, infracțiunea de „*finanțare a actelor de terorism*” este incriminată în art. 36 alin. 1 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, articol la care face referire și Legea specială nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, la art. 2 lit. a¹, astfel: „*Punerea la dispoziția unei entități teroriste a unor bunuri mobile sau imobile, cunoscând că acestea sunt folosite*”

pentru sprijinirea sau săvârșirea actelor de terorism, precum și realizarea ori colectarea de fonduri, direct sau indirect, ori efectuarea de orice operațiuni financiar-bancare, în vederea finanțării actelor de terorism, se sancționează cu închisoare de la 15 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.”

1.3 RELAȚIA DINTRE SPĂLAREA BANILOR ȘI FINANȚAREA TERORISMULUI

Pentru țările dezvoltate sau în curs de dezvoltare, spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism sunt activități care compromit stabilitatea, transparența și eficiența sistemelor financiare.

Spălarea banilor și finanțarea terorismului sunt, în mod fundamental, concepte simple. Dacă spălarea banilor este procesul prin care veniturile obținute din activități ilicite sunt transformate pentru a le îndepărta de originea lor ilegală, finanțarea terorismului reprezintă sprijinul financiar, sub orice formă, al terorismului sau al celor ce îl încurajează sau se implică în el. Adesea, atât spălarea banilor, cât și finanțarea terorismului privesc tranzacții similare, majoritatea fiind legate de ascunderea fondurilor. Spălătorii de bani trimit fondurile ilicite prin canale legale, în scopul ascunderii provenienței infracționale, în timp ce aceia care finanțează terorismul transferă fondurile, care pot fi legale sau ilegale, folosind o cale prin care să ascundă sursa și scopul utilizării acestora - acela de susținere a terorismului.

Tehnicile folosite pentru a spăla banii sunt, în mod esențial, aceleași ca și cele utilizate pentru a ascunde sursa sau scopul în finanțarea terorismului. Fondurile utilizate pentru sprijinirea terorismului pot proveni din surse legale, activități infracționale sau din amândouă. Nu mai puțin importantă este deghizarea sursei de finanțare a terorismului, indiferent dacă sursa este legală sau ilegală. Dacă sursa poate fi ascunsă, aceasta rămâne disponibilă pentru o viitoare finanțare a activităților teroriste. În mod similar, este important pentru teroriști să ascundă utilizarea fondurilor astfel încât activitatea de finanțare să rămână nedepistată.

Se știe că terorismul, adesea, este susținut prin finanțarea cu fonduri oculte „*cu bani murdari*” sau cu bani spălați proveniți din infracțiuni, pe lângă alte fonduri folosite pentru pregătirea și comiterea de acte criminale. Sprijinul financiar al organizațiilor teroriste provine cel mai adesea din activități legale (donații, vânzări, acte de comerț), fiind deosebit de dificilă identificarea printre fondurile legale care susțin activitatea organizațiilor teroriste a celor provenite dintr-o activitate ilegală când aceste fonduri sunt amestecate.

De asemenea, organizațiile teroriste, pentru a nu se demasca, trebuie să folosească valori cu aparență legală. Numai după ce s-a realizat convertirea fondurilor provenite din infracțiuni în valori cu aparență legală acestea pot fi încredințate (proces care are loc în mod frecvent) organizațiilor teroriste, pentru ca acestea să le folosească în scopurile lor criminale. N-ar putea fi excluse însă nici actele teroriste în vederea procurării de valori care în urma spălării să fie folosite în alte acțiuni teroriste.

Controlul asupra provenienței și a destinației fondurilor folosite de organizațiile teroriste este dificil de realizat prin investigarea volumului transferurilor internaționale. În cazul operațiunilor care au precedat atentatele din 11 septembrie 2001, tranzacțiile individuale nu atingeau zece mii de dolari și erau efectuate prin simple viramente, de persoane cu statut de studenți care păreau a primi banii ca burse ale statului sau din fondurile părinților. De regulă, transferurile internaționale care au ca scop finanțarea terorismului nu provin din transferuri de volum mare, ci din transferuri mai discrete, repetitive, prin viramente.

Aplicarea măsurilor de combatere a spălării banilor care să conducă și la combaterea finanțării terorismului este mai dificilă în cazul veniturilor legale, în operațiunile de disimulare și ascundere a legăturilor din grupările teroriste și finanțatori și a oricăror alte corelații.

Efectul atacurilor teroriste și al folosirii unor noi direcții de acțiune în spălarea banilor conduce, practic, la schimbarea și actualizarea reglementărilor și a strategiilor pentru combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, la nivel național și internațional, tocmai în scopul limitării riscurilor față de cele două fenomene infracționale.

PARTEA a-II-a
OBLIGAȚIILE ȘI DREPTURILE ENTITĂȚILOR RAPORTOARE
CONFORM REGLEMENTĂRILOR ÎN VIGOARE

2.1 CADRUL LEGAL NAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI A FINANȚĂRII ACTELOR DE TERRORISM

În legislația română, termenul de spălare a banilor a fost consacrat de dispozițiile Legii nr.21/1999, act normativ care se înscria, la timpul respectiv, în ampla acțiune de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Legea nr. 21/1999 a fost abrogată la data de 7 decembrie 2002, când Parlamentul României a adoptat Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism. În elaborarea Legii nr. 656/2002, legiuitorul a avut în vedere realitatea existentă pe plan intern și internațional, și anume că produsul financiar rezultat din producerea de infracțiuni este spălat în scopul de a deveni legal, prin utilizarea de către infractori a unor metode sofisticate care implică, în special, sistemul financiar bancar dar și alte entități specifice economiei de piață.

Legea nr. 656/2002 a adus o serie de noi caracteristici în domeniul luptei împotriva spălării banilor. În acest sens amintim:

- extinderea ariei de acoperire a entităților raportoare;
- eliminarea listei cuprinzând infracțiunile generatoare de bani murdari;
- introducerea pentru toate entitățile raportoare a obligației de identificare a clienților, încă de la inițierea relației de afaceri;
- obligația raportării către Oficiu a transferurilor externe mai mari decât echivalentul a 10.000 euro;
- posibilitatea Oficiului de a efectua verificări și controale comune la entitățile raportoare împreună cu autoritățile de supraveghere prudentială.

În anul 2003, prin adoptarea Legii nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, infracțiunea de spălare a banilor a fost inclusă în lista infracțiunilor grave, pentru săvârșirea acesteia aplicându-se pedeapsa privativă de libertate.

Începând cu anul 2005, Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, a fost modificată succesiv printr-o serie de acte normative, printre care menționăm, ca având o importanță deosebită, Legea nr. 230/2005 care a adus ca elemente principale:

- includerea în obiectul de activitate a Oficiului, a atribuției de a preveni și combate finanțarea actelor de terorism;
- introducerea măsurii de suspendare a operațiunilor suspecte de finanțare a actelor de terorism;
- informarea Serviciului Roman de Informații cu privire la existența indiciilor de finanțare a actelor de terorism.

Oprindu-ne la planul prevenirii și combaterii finanțării terorismului, așa cum am precizat și în Partea I a manualului, în România, Legea nr. 535/2004

privind prevenirea și combaterea terorismului, la art. 36 alin. 1, descrie conceptul de finanțare a terorismului. Alte amendamente principale aduse de Legea nr. 230/2005 au vizat:

- inserarea conceptelor de „*tranzacție suspectă*”, „*operațiuni ce par avea legătura între ele*”, „*transferuri externe*”;

- mărirea duratei de suspendare a operațiunilor suspecte de spălarea banilor de la 48 de ore la 72 de ore și a perioadei de prelungire a suspendării operațiunilor suspecte de spălarea banilor de la 3 la 4 zile lucrătoare;

- modificarea art. 8 din lege prin completarea categoriilor de entități raportoare;

- stabilirea atribuțiilor ofițerilor de conformitate în aplicarea prevederilor legale de combatere a spălării banilor;

- majorarea pragului sancțiunilor contravenționale cu rata inflației;

- configurarea sistemului procedural de confiscare specială și a metodelor de investigație folosite de unitățile de Parchet cu tehnici de interceptare a sistemelor de comunicații, livrarea controlată, supravegherea conturilor bancare, comunicarea actelor legale și a documentelor bancare, financiar - contabile, folosirea agenților sub acoperire.

Ulterior, o serie de completări la Legea 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism au fost aduse și de *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 135/2005*, după cum urmează:

- persoanele prevăzute la art. 8 alin 1 lit. e) nu au obligația de a raporta către Oficiu informațiile pe care le primesc sau le dețin de la unul dintre clienții lor în cursul determinării situației juridice a acestuia sau a apărării sau reprezentării acestuia în cursul unei proceduri judiciare ori în legătură cu aceasta, inclusiv în ceea ce privește acordarea de consultanță cu privire la declanșarea unei proceduri judiciare indiferent dacă aceste observații au fost primite sau obținute înainte, în timpul sau după încheierea procedurilor;

- persoanele prevăzute la art. 8 au obligația să stabilească identitatea clienților la stabilirea unor relații de afaceri, deschiderea unor conturi sau oferirea unor servicii;

- persoanele prevăzute la art. 8 vor proceda la identificarea clienților sau persoanelor în numele sau în interesul cărora aceștia acționează, chiar dacă valoarea operațiunii este mai mică decât limita de 15.000 euro, de îndată ce există o suspiciune că prin operațiune se urmărește spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism.

În scopul îndeplinirii recomandărilor incluse în Rapoartele Comisiei Europene elaborate în urma misiunilor de evaluare din anii 2005 și 2006 a fost emisă Legea nr. 36/2006 prin care s-au stabilit noi atribuții Oficiului, oglindite ulterior în reorganizarea instituției, și anume, atribuții în ceea ce privește supravegherea și controlul entităților raportoare non-financiare care nu au autoritate de supraveghere prudențială.

Astfel, principalele modificări aduse legii au fost:

- stabilirea regimului de confidențialitate a informațiilor în legătură cu sesizările primite conform art. 3 și 4 din Legea 656/2002 care sunt prelucrate și utilizate în cadrul Oficiului. Menționăm că, încă din anul 2005, la nivelul ONPCSB a fost implementat un sistem de protecție a datelor și informațiilor clasificate în deplin acord cu prevederile legale în domeniu;

- stabilirea unor noi modalități de aplicare a prevederilor legii de către autorități sau structuri speciale;

- stabilirea unor atribuții pe linia supravegherii prudențiale, verificării și controlului persoanelor care nu au autoritate de supraveghere prudențială, așa cum sunt prevăzute la art. 17 alin. 1 lit b). Prin această modificare legislativă, ONPCSB a devenit autoritate de supraveghere și control pentru entitățile raportoare care, în conformitate cu legislația în vigoare, nu sunt supuse supravegherii unei autorități;

- stabilirea obligației pentru Oficiu, autorități și structuri, de a constata contravenții și a aplica sancțiuni, după caz, așa cum este prevăzut la art. 17 și art. 22 din Legea 656/2002, cu modificările și completările ulterioare;

- introducerea unor sancțiuni contravenționale complementare;

- configurarea sistemului procedural de confiscare specială și a metodelor de investigație ce se pot folosi de către unitățile de parchet, prin interceptarea sistemelor de comunicații, supravegherea conturilor bancare, comunicarea actelor legale și a documentelor bancare, financiar - contabile și utilizarea agenților sub acoperire.

De menționat este și faptul că, în anul 2006, a fost emisă Hotărârea de Guvern nr. 531/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 392/08.05.2006.

Începând cu luna iunie a anului 2006, Oficiul a inițiat procesul de elaborare a legislației secundare. Astfel, prin Decizia Plenumului Oficiului nr. 496/11.06.2006 au fost aprobate Normele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, standardele de cunoaștere a clientelei și control intern pentru entitățile raportoare non-financiare care nu sunt supuse supravegherii prudențiale ale unor autorități.

Ulterior, această Normă a fost modificată de Decizia nr. 778/2009, care, în scopul asigurării unui efect sancționator disuasiv, a inclus în art. 32 un nou alineat care se referă, în mod specific, la publicarea trimestrială, de către Oficiu, pe site-ul propriu, a „sancțiunilor executorii aplicate entităților raportoare în temeiul legii și al Regulamentului de aplicare a prevederilor Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 594/2008.”

În anul 2008, prin adoptarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 53/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, și a Hotărârii Guvernului nr. 594/2008 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a legii speciale indicate, s-a înregistrat un progres semnificativ în legislația națională în domeniu, măsură necesară pentru a transpune în întregime prevederile celei de-a treia Directive și a Directivei Comisiei 2006/70/EC privind persoanele expuse politic și pentru a implementa recomandările experților MONEYVAL, incluse în Raportul Detaliat de Evaluare al României, elaborat urmare misiunii on-site desfășurate în perioada 07-10 mai 2007.

Principalele modificări se referă la:

- Definirea conceptelor de „beneficiar real”, „operațiuni ce par a avea legătură între ele”, „bănci fictive”, „terțe părți”;

- Definirea strictă a noțiunii de „*transferuri externe*”, care reprezintă toate tranzacțiile peste 15.000 Euro, între conturile unui rezident și ale unui nerezident, indiferent de locația nerezidentului (în străinătate sau pe teritoriul României), pentru rațiuni de monitorizare (rapoarte statistice);
- Definirea conceptului de persoane expuse politic și a categoriilor de PEP, precum și introducerea de noi obligații pentru entitățile raportoare în legătură cu aceste persoane;
- Modificarea pragului de raportare de la 10.000 Euro la 15.000 Euro pentru operațiunile efectuate în numerar și pentru transferurile externe, în contextul standardelor de cunoaștere a clienței și a obligațiilor de raportare;
- Mărirea perioadei (de la cel mult 24 ore până la cel mult 10 zile lucrătoare) în care se transmit rapoartele de numerar și rapoartele de transferuri externe;
- Stabilirea modalității de furnizare de către FIU România a feedback-ului privind clienții, persoane fizice/juridice expuse la riscul de spălare a banilor și finanțare a actelor de terorism;
- Redefinirea listei entităților raportoare;
- Stabilirea măsurilor simplificate și suplimentare de cunoaștere a clienței, precum și interzicerea deschiderii conturilor anonime și inițierea și continuarea relațiilor de afaceri cu bănci fictive;
- Clarificarea competenței autorităților de supraveghere și control cu privire la activitatea desfășurată de diferitele categorii de entități raportoare;
- Introducerea livrării supravegheate a sumelor de bani, ca nouă metodă tehnică de investigare dispusă de procuror și autorizată prin ordonanță motivată;
- Implementarea art. 15 al Regulamentului CE nr. 1781/2006 cu privire la informațiile privind plătitorul care însoțesc transferurile de fonduri;
- Stabilirea unor noi obligații în sarcina Autorității Naționale a Vămirilor, în conformitate cu Regulamentul CE nr. 1889/2005 privind controlul numerarului la intrarea sau la ieșirea din Comunitate.

Aceste modificări legislative au condus la adoptarea Hotărârii Guvernului nr.1599/2008 care statuează cadrul instituțional de organizare și funcționare al Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

Vă rugăm să consultați permanent textul consolidat al Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, publicat pe site-ul www.onpcsb.ro, la secțiunea Legislație, pentru a fi la curent cu ultimele evoluții ale acestei legi.

Totodată, menționăm faptul că în anul 2008, România a transmis Comisiei Europene notificarea privind transpunerea deplină a Directivei 2005/60/CE și a Directivei 2006/70/CE în legislația națională specifică de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, îndeplinindu-se, astfel, una dintre obligațiile țării noastre, în calitate de Stat Membru UE, de a armoniza în întregime acquis-ul comunitar în domeniu.

Mai mult, luând în considerare amendamentele legislației primare de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării actelor de terorism, a fost

armonizată legislația secundară aplicabilă la nivel sectorial, prin acte normative adoptate de către autoritățile de supraveghere financiară și de către F.I.U., respectiv:

- Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 9/2008 privind cunoașterea clientelei în scopul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului;
- Regulamentul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 5/2008 privind instituirea măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism prin intermediul pieței de capital, aprobat prin Ordinul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 83/2008;
- Ordinul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 24/2009 pentru punerea în aplicare a Normelor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism prin intermediul pieței asigurărilor;
- Norma nr. 9/2009 a Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private privind cunoașterea clientelei în scopul prevenirii spălării banilor și a finanțării actelor de terorism în sistemul de pensii private;
- Așa cum am menționat mai sus, prin adoptarea Deciziei nr. 778/2009, Oficiul a adus completări Deciziei Plenului Oficiului nr. 496/11.06.2006 prin care au fost aprobate Normele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, standardele de cunoaștere a clientelei și control intern pentru entitățile raportoare non-financiare care nu sunt supuse supravegherii prudențiale ale unor autorități.

Alte acte normative care fac parte din cadrul legislativ secundar ce aplică prevederile noilor amendamente aduse Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, sunt:

- Hotărârea Guvernului nr. 1437/2008 privind aprobarea Listei cuprinzând statele terțe care impun cerințe similare cu cele prevăzute de Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism;
- Decizia Plenului Oficiului nr. 673/2008 pentru aprobarea Metodologiei de lucru privind transmiterea rapoartelor de tranzacții cu numerar și a rapoartelor de transferuri externe;
- Decizia Plenului Oficiului nr. 674/2008 privind forma și conținutul Raportului de tranzacții suspecte, ale Raportului de tranzacții cu numerar și ale Raportului de transferuri externe.

În același timp, pași importanți au fost făcuți prin intrarea în vigoare a Ordonanței de Urgență Guvernului nr. 202/2008 privind aplicarea sancțiunilor internaționale (adoptată de Parlamentul României prin Legea nr. 217/2009). Prin intermediul O.U.G. nr. 202/2008, s-a creat Consiliul Inter-instituțional sub coordonarea Ministerului Afacerilor Externe, format din autoritățile de aplicare a legii și cele prudențiale (inclusiv O.N.P.C.S.B.).

Actul prevede obligații pentru persoanele fizice și juridice stipulate în legislația de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului și

pentru autoritățile publice pentru aplicarea sancțiunilor internaționale (a se vedea Secțiunea – Aplicarea regimului sancțiunilor internaționale).

Printre principalele reglementări emise la nivel sectorial pentru aplicarea O.U.G. nr. 202/2008 menționăm:

- Ordinul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 13/2009 pentru punerea în aplicare a Normelor privind procedura de supraveghere, în domeniul asigurărilor, a aplicării sancțiunilor internaționale;
- Ordinul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 70/2009 pentru aprobarea Regulamentului nr. 9/2009 privind supravegherea punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale pe piața de capital;
- Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 28/2009 privind supravegherea modului de punere în aplicare a sancțiunilor internaționale de blocare a fondurilor;
- Norma nr. 11/2009 privind procedura de supraveghere a punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale în sistemul pensiilor private, aprobată prin Hotărârea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private nr. 14/2009;
- La nivelul FIU-ului au fost adoptate Procedurile interne privind implementarea în cadrul ONPCSB a reglementărilor referitoare la regimul sancțiunilor internaționale.

Menționăm că această prezentare succintă a cadrului național legal în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului n-ar putea fi considerată completă fără referirea și respectarea tratatelor și convențiilor la care statul român și-a asumat îndeplinirea obligațiilor ce-i revin, aceste acte, ratificate de Parlament, care fac parte din dreptul intern, fiind prezentate pe larg în Partea a-V-a -Aspecte internaționale ale combaterii spălării banilor și finanțării actelor de terorism. Textele instrumentelor internaționale la care manualul face referire pot fi accesate de pe site-ul www.onpcsb.ro – secțiunea Legislație internațională.

2.2 AUTORITĂȚI COMPETENTE

2.2.1 ROLUL OFICIULUI NAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR, UNITATEA DE INFORMAȚII FINANCIARE A ROMÂNIEI

Unitățile de Informații Financiare (FIU-urile) joacă un rol din ce în ce mai important în lupta împotriva spălării banilor și a finanțării terorismului. Investigațiile financiare desfășurate de către FIU-uri sunt sprijinite în mare măsură de sistemul comprehensiv al unei țări prin:

- a) solicitarea raportării unei anumite informații și păstrarea documentației pe o perioadă determinată de timp,
- b) facilitarea divulgării informației între autoritățile competente, atât la nivel intern, cât și internațional.

Scopurile primordiale ale unei investigații financiare efectuate de Unitatea de Informații Financiare sunt identificarea, urmărirea și documentarea mișcării fondurilor, identificarea și localizarea activelor care fac obiectul măsurilor de aplicare a legii și sprijinirea urmăririi penale.

Necesitatea înființării și funcționării unei Unități de Informații Financiare (FIU, UIF) este stipulată în prevederile art. 21 din Directiva 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului, implementată în totalitate de România ca stat membru al U.E. în legislația românească, care prevede următoarele: „*Art. 21 (1) Fiecare stat membru instituie o Unitate de Informații Financiare pentru a combate cu eficacitate spălarea banilor și finanțarea terorismului. (2) Unitatea de Informații Financiare se constituie ca o unitate centrală națională. Ea este responsabilă cu primirea (și, în măsura posibilului, cu solicitarea), analizarea și comunicarea către autoritățile competente a informațiilor divulgate care se referă la posibile spălări de bani, posibile finanțări ale terorismului sau care sunt solicitate de legislația sau reglementările naționale. Unitatea dispune de resurse adecvate pentru a-și îndeplini sarcinile. (3) Statele membre se asigură că FIU-ul are acces, în mod direct sau indirect, în timp util, la informațiile financiare, administrative și de aplicare a legii de care are nevoie pentru a-și îndeplini sarcinile în mod adecvat.*”

De asemenea, necesitatea creării în fiecare țară a unei Unități de Informații Financiare este evidențiată în Cele 40 Recomandări ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI/FATF), după cum urmează: „*Autoritățile competente, competențele și resursele lor - Recomandarea 26* - Țările trebuie să înființeze un FIU care să servească drept centru național pentru primirea (și, după caz, pentru solicitarea), analizarea și difuzarea Rapoartelor de Tranzacții Suspecte (RTS) și a altor informații privind potențiale cazuri de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. FIU-ul trebuie să aibă acces, direct sau indirect, la momentul potrivit, la informațiile financiare, administrative și de aplicare a legii de care acesta are nevoie pentru îndeplinirea sarcinilor sale, inclusiv a analizelor asupra RTS-urilor.*”

Experiența României în lupta împotriva spălării banilor datează din anul 1999, iar în combaterea finanțării terorismului din anul 2005, experiență care s-a acumulat pe parcursul celor 10 ani, prin realizarea unor obiective strategice la nivelul întregului sistem național. Înființat prin Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, conform cerințelor Directivei 91/308/CE pentru prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor funcționează ca Unitate de Informații Financiare a României, fiind un organ de specialitate cu personalitate juridică de tip administrativ în subordinea Guvernului.

Oficiul are ca obiect de activitate prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, scop în care primește, analizează, prelucrează informații și sesizează, în condițiile legii, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar în situația în care se constată operațiuni suspecte de finanțare a terorismului, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Serviciul Român de Informații, fiind condus de un președinte, numit de Guvern din rândul

membrilor Plenului Oficiului, structura deliberativă și de decizie, formată din câte un reprezentant al Ministerului Finanțelor Publice, Ministerului Justiției, Ministerului Administrației și Internelor, Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, Băncii Naționale a României, Curții de Conturi și Asociației Române a Băncilor, numit în funcție pe o perioadă de 5 ani, prin hotărâre a Guvernului.

Personalul Oficiului este format preponderent din analiști financiari cu studii universitare juridice sau economice și experiență în domeniul financiar, bancar sau juridic, din asistenți analiști cu studii medii, dar și din personal contractual care ocupă funcții specifice sectorului bugetar.

Pe parcursul celor 10 ani de activitate, Oficiul a devenit o instituție pe deplin funcțională, având o bază materială bună și un sistem informatic eficient (incluzând și o modernă bază proprie de date), capabilă să contribuie în mod eficient la lupta împotriva spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, fapt pentru care își exercită, în mod competent, rolul de liant între entitățile cu obligații de raportare și autoritățile de aplicare a legii.

Funcțiile de bază ale Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, în calitate de Unitate de Informații Financiare a României sunt următoarele:

- *Colectarea, procesarea și analiza informațiilor financiare.* În condițiile în care, din analiza datelor și informațiilor prelucrate la nivelul instituției, rezultă indicii temeinice cu privire la spălarea banilor, Oficiul sesizează de îndată Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, iar în situația în care se constată finanțarea unor acte de terorism, instituția noastră sesizează de îndată și Serviciul Român de Informații cu privire la operațiunile suspecte de finanțare a actelor de terorism, în conformitate cu prevederile legii speciale, fiind astfel conturată funcția de diseminare a informațiilor către autoritățile competente;

- *Supravegherea, verificarea și controlul entităților raportoare care nu sunt supravegheate de o altă autoritate de supraveghere prudencială, a cărei implementare constă în totalitatea activităților de evaluare și monitorizare sistematică a indicatorilor de risc de spălare de bani realizate la sediul Oficiului (off-site) și la sediul entităților raportoare (on-site);*

- *Funcția Oficiului - de factor responsabil în procesul de implementare a regimului sancțiunilor internaționale, urmare intrării în vigoare a Legii nr. 217/2009 pentru aprobarea O.U.G. nr.202/2008 privind punerea în aplicare a regimului sancțiunilor internaționale, luând în considerare calitatea sa de supraveghetor pentru acele entități raportoare care nu au o autoritate de supraveghere prudencială, conform legii speciale;*

- *Prevenirea și combaterea finanțării actelor de terorism - Oficiul, prin atribuțiile conferite de legislația în materie, are un rol important în prevenirea și combaterea finanțării actelor de terorism, fapt ce a determinat ca instituția să fie parte componentă a Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului (S.N.P.C.T.), participând activ, potrivit competențelor sale, atât la activitatea de stopare a unor eventuale fluxuri de finanțare a grupărilor teroriste, cât și la analizarea și evaluarea riscurilor la care se expun entitățile raportoare.*

- *Primirea, procesarea și analiza cererilor de informații. În scopul efectuării unor analize complexe, cât mai ample care implică tranzacții financiare cu elemente*

de extraneitate, FIU România activează pe plan internațional, punând accentul pe intensificarea schimbului de informații cu instituțiile străine care au funcții asemănătoare, în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor sau a finanțării actelor de terorism, în conformitate cu prevederile legale.

- Cooperarea Oficiului cu autoritățile competente naționale și internaționale, în vederea îndeplinirii cu operativitate a activității sale specifice.

- Managementul resurselor umane, financiare și contabile și realizarea activității de audit public intern.

Având în vedere atribuțiile conferite Oficiului prin Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, structura și modalitatea de funcționare a FIU-ului din România a fost periodic îmbunătățită. Astfel, adoptată în luna decembrie 2008, actuala Hotărâre a Guvernului nr.1599/2008 statuează cadrul instituțional de organizare și funcționare a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

În conformitate cu aceste dispoziții, instituția are ca principale atribuții:

- primește date și informații de la persoanele fizice și juridice prevăzute la art. 3 alin. 11, art. 8 și art. 17 alin.1 lit. a) - c) din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare (entitățile raportoare și autoritățile de supraveghere prudencială), referitoare la operațiuni și tranzacții efectuate în lei și/sau valută;

- analizează și prelucrează datele și informațiile primite conform legii pentru a identifica existența indiciilor temeinice de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism;

- solicită oricăror autorități și instituții publice, precum și oricărei persoane fizice și juridice datele și informațiile pe care acestea le dețin și care sunt necesare în vederea îndeplinirii obiectului său de activitate; aceste date și informații sunt prelucrate și utilizate în cadrul Oficiului, conform dispozițiilor legale referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal și a celor referitoare la informații clasificate;

- colaborează cu autoritățile și instituțiile publice, precum și cu persoanele fizice sau juridice care pot furniza date utile, în vederea îndeplinirii obiectului său de activitate;

- se sesizează din oficiu, când ia la cunoștință, pe orice cale, despre o tranzacție suspectă, în condițiile legii;

- poate face schimb de informații, în baza reciprocității, cu instituții străine care au funcții asemănătoare și care au obligația păstrării secretului în condiții similare, dacă asemenea comunicări sunt făcute în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor sau al finanțării actelor de terorism;

- emite, în condițiile legii, decizii de suspendare a efectuării tranzacțiilor asupra cărora există suspiciunea că ar avea drept scop spălarea banilor și/sau finanțarea actelor de terorism;

- sesizează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în cazurile prevăzute de lege;

- sesizează de îndată Serviciul Român de Informații cu privire la operațiunile suspecte de finanțare a actelor de terorism, dacă în urma analizei și prelucrării informațiilor se constată indicii de finanțare a unor astfel de acte;

- sesizează de îndată organul competent în cazul în care se constată existența unor indicii temeinice de săvârșire a altor infracțiuni decât cele de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism;
- întocmește și actualizează liste cuprinzând persoane fizice și juridice suspecte de săvârșirea sau finanțarea actelor de terorism, care se transmit Ministerului Finanțelor Publice, conform prevederilor legale în vigoare;
- formulează propuneri Guvernului și organelor administrației publice centrale pentru adoptarea de măsuri în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, avizează proiectele de acte normative care au legătură cu domeniul său de activitate;
- organizează și realizează instruirea de specialitate a personalului propriu și poate participa la programele speciale de instruire ale altor instituții;
- stabilește forma și conținutul rapoartelor prevăzute la art. 3 alin.1, 6-7 din lege, precum și metodologia de lucru privind raportările prevăzute la art. 3 alin.6 și 7 din lege;
- elaborează propriile proceduri de lucru, prin direcțiile de specialitate și întocmește raportul de activitate anual;
- elaborează, negociază și încheie convenții, protocoale, înțelegeri cu instituțiile din țară care au atribuții în domeniu și cu instituțiile similare din străinătate, în condițiile legii; poate fi membru al organismelor internaționale de specialitate și poate participa la activitățile acestora.

În conformitate cu prevederile legale, Oficiul primește de la entitățile raportoare trei tipuri de rapoarte: **Raportul de tranzacții suspecte, Raportul privind operațiunile cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro și Raportul pentru transferurile externe în și din conturi pentru sume a căror limită minimă este echivalentul în lei a 15.000 euro.** Decizia Plenului Oficiului nr. 674/2008 stabilește forma și conținutul Raportului de tranzacții suspecte, ale Raportului de tranzacții cu numerar și ale Raportului de transferuri externe.

Pentru o luptă eficientă împotriva spălării banilor, un sistem exhaustiv atât de prevenire, cât și de combatere trebuie să plece de la premisa existenței unei varietăți de intermediari financiari și non-financiari, în calitate de *furnizori de informații*, ce trebuie să coopereze, în mod responsabil, cu FIU-ul și să reacționeze în mod pro-activ împotriva pericolului de a fi implicați în activități de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

Din același punct de vedere, pe același palier al furnizorilor de informații pentru Oficiu, se situează și autoritățile cu atribuții de control financiar, precum și cele de supraveghere prudentială, care au obligația de a sesiza Oficiul atunci când se detectează activități suspecte de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

În consecință, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor este *autoritatea centrală* a sistemului național de prevenire și combatere a spălării banilor și de finanțare a actelor de terorism, care primește, analizează, prelucrează informații și sesizează, în condițiile existenței unor indicii temeinice de spălare a

banilor, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv sesizează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Serviciul Român de Informații, cu privire la existența unor operațiuni de finanțare a actelor de terorism. Aceste instituții sunt unicii și exclusivii *beneficiari finali* ai acestor sesizări.

2.2.2 ALTE AUTORITĂȚI DE APLICARE A LEGII

1. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism

Dimensiunile accentuate ale fenomenului infracțional, în special dezvoltarea criminalității organizate, au impus înființarea unei formațiuni specializate pentru combaterea formelor de manifestare a criminalității, mai ales sub aspectul său organizat.

Astfel, prin Legea nr. 508/17 noiembrie 2004 s-a înființat *Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism*, cu modificările ulterioare, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin reorganizarea Secției de Combatere a Criminalității Organizate și Antidrog, ca structură specializată în combaterea și investigarea infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism.

Potrivit prevederilor legale această structură are în competență efectuarea urmăririi penale și în cauzele ce au ca obiect spălarea banilor. Mai mult decât atât, structura este abilitată să coopereze și cu alte structuri ale autorităților ce au atribuții pe această componentă de prevenire și combatere a spălării banilor și, evident, cu organele specializate ale poliției judiciare care efectuează activitățile dispuse de procuror prin ordonanțe de delegare.

Procurorii specializați din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism efectuează în mod obligatoriu urmărirea penală pentru infracțiunile date prin lege în competența lor.

La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel funcționează servicii teritoriale, iar la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale funcționează birouri teritoriale, conduse de procurori șefi, având atribuții de investigare a infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism.

Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism coordonează și controlează activitatea serviciilor și birourilor teritoriale competente înființate în cadrul parchetelor de pe lângă curțile de apel și parchetelor de pe lângă tribunale; de asemenea, supraveghează, conduce și controlează actele de cercetare penală efectuate, din dispoziția procurorului, de către ofițerii și agenții de poliție judiciară aflați în coordonarea DIICOT.

2. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție

Direcția Națională Anticorupție este o structură în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție și funcționează în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 43/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Luând în considerare complexitatea fenomenului corupției, sfera competenței parchetului specializat cuprinde nu doar infracțiunile de corupție, conexe ori în legătură directă cu acestea, ci și infracțiuni grave considerate a fi în strânsă legătură cu corupția, cum este și infracțiunea de spălare a banilor.

Competența materială a direcției se referă la infracțiunile de corupție, asimilate ori în legătură cu corupția cuprinse în Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare, considerate ca depășind nivelul corupției mici, fie prin întinderea pagubei (mai mare decât echivalentul în lei a 200.000 de euro), fie prin valoarea sumei ori bunului care a format obiectul faptei de corupție (mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 de euro).

3. Ministerul Administrației și Internelor - Inspectoratul General al Poliției Române

Inspectoratul General al Poliției Române este unitatea centrală a poliției, cu personalitate juridică și competență teritorială generală, care conduce, îndrumă și controlează activitatea unităților de poliție subordonate, desfășoară activități de investigare și cercetare a infracțiunilor deosebit de grave, circumscrise crimei organizate, criminalității economico-financiare sau bancare, a altor infracțiuni ce fac obiectul cauzelor penale aflate în supravegherea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și orice alte atribuții date în competența sa prin lege.

Inspectoratul General al Poliției Române are în structura sa organizatorică direcții generale, direcții, servicii și birouri înființate prin ordin al ministrului internelor și reformei administrative.

Pe linia prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, menționăm existența la nivelul Inspectoratului General al Poliției Române a următoarelor structuri investigative:

- Serviciul de Combatere a Finanțării Terorismului și Spălării Banilor în cadrul Direcției de Combatere a Criminalității Organizate, care desfășoară activități investigative și de urmărire penală pentru combaterea infracțiunilor prin care sunt finanțate actele de terorism, infracțiuni complexe din sfera macro-criminalității financiare, infracțiuni de spălare de bani, fals de monedă, cărți de credit și cecuri de călătorie.

- Serviciul Recuperare Creanțe în cadrul Direcției de Investigare a Fraudelor, care desfășoară activități informative, investigative, acte premergătoare și de urmărire penală, în conformitate cu prevederile legale, având în competență fraudele care se comit în mai multe domenii, inclusiv în cadrul spălării banilor.

4. Serviciul Român de Informații

Serviciul Român de Informații este instituția statului român cu atribuții în domeniul culegerii și valorificării informațiilor relevante pentru securitatea națională a României. Activitățile sale se desfășoară, în principal, pe teritoriul național, precum și în afara granițelor, în cooperare cu alte instituții responsabile în domeniul monitorizării și prevenirii amenințărilor transfrontaliere.

Serviciul Român de Informații a fost înființat la 26 martie 1990, prin Decretul nr. 181, pornind de la necesitatea existenței unei instituții specializate și

competente în domeniul culegerii de informații privind securitatea națională. Unul dintre pașii semnificativi ai democratizării societății românești a fost reglementarea prin lege a organizării și funcționării Serviciului Român de Informații, de către primul Parlament ales după Revoluția din 1989 (Legea nr. 51 din 1991). La baza funcționării S.R.I. stă Legea nr. 14 din 1992, care îi reglementează sarcinile, competențele și atribuțiile. Existența instituției este consacrată și în Constituția României (art.62, lit. g) care prevede că cele două Camere ale Parlamentului se întrunesc în ședință comună pentru numirea directorului Serviciului Român de Informații și exercitarea controlului asupra acestui serviciu, precum și Legea nr. 535/2004 pentru prevenirea și combaterea terorismului.

Prin aprobarea de către CSAT, în anul 2002, a Strategiei naționale de prevenire și combatere a terorismului, în cadrul căreia sunt stabilite obiectivele generale ale statului român în materie antiteroristă și se fundamentează existența și funcționalitatea Sistemului de Prevenire și Combatere a Terorismului (SNPCT), Serviciul Român de Informații a fost desemnat coordonator tehnic al SNPCT, având în vedere și calitatea sa de autoritate națională în materie antiteroristă.

Prin structurile sale specializate, S.R.I. execută activități informative și tehnice de prevenire și combatere a terorismului, precum și intervenția antiteroristă asupra obiectivelor atacate sau ocupate de teroriști, în scopul capturării sau anihilării acestora și eliberării ostaticilor.

2.2.3 AUTORITĂȚILE DE SUPRAVEGHERE

Riscul privind spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism – reprezintă riscul determinat de factori interni, cum ar fi derularea neadecvată a unor activități interne, existența unui personal sau a unor sisteme necorespunzătoare, ori de factori externi, cum ar fi condițiile economice ale entităților reglementate, ca urmare a neaplicării sau a aplicării defectuoase a dispozițiilor legale ori contractuale, precum și a lipsei de încredere a publicului în integritatea entității în cauză.

Pe planul specific al prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării actelor de terorism, în conformitate cu art. 17 alin. 1 din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, modul de aplicare a prevederilor legii speciale indicate se verifică și se controlează, în cadrul atribuțiilor de serviciu, de următoarele autorități sau structuri:

a) autoritățile de supraveghere prudentială, pentru persoanele supuse acestei supravegheri, potrivit legii;

b) Garda Financiară, precum și orice alte autorități cu atribuții de control financiar-fiscal, conform legii;

c) structurile de conducere ale profesiilor liberale, pentru persoanele prevăzute la art. 8 lit. e) și f);

d) Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, pentru toate persoanele prevăzute la art. 8, cu excepția celor pentru care modul de aplicare

a prevederilor prezentei legi se verifică și se controlează de autoritățile și structurile prevăzute la lit. a).

În baza actelor normative de organizare și funcționare, legiuitorul a conferit atribuții de supraveghere și control al conformității entităților incluse în sistemul financiar față de prevederile legale, următoarelor autorități de supraveghere prudențială:

- **Banca Națională a României (BNR)** - Potrivit Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului aprobată prin Legea nr.227/2007, și ulterior modificată și completată prin O.U.G. nr. 26/2010, în scopul protejării intereselor deponenților și al asigurării stabilității și viabilității întregului sistem bancar, Banca Națională a României asigură supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, persoane juridice române, inclusiv a sucursalelor acestora înființate în alte state membre ori în state terțe, și a instituțiilor de plată. De asemenea, potrivit Ordonanței nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, în scopul realizării obiectivelor sale privind stabilitatea financiară, Banca Națională a României realizează supravegherea prudențială a instituțiilor financiare nebankare înscrise în Registrul Special, care desfășoară activitate pe teritoriul României. Mai multe informații pot fi accesate pe site-ul www.bnro.ro, la secțiunea Supraveghere.

- **Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (CNVM)** supraveghează și controlează societățile de fonduri de investiții, societăți de investiții, societăți de administrare a investițiilor, societăți de valori mobiliare (instituțiile financiare, precum și sucursalele din România ale instituțiilor financiare străine). Legislația primară în domeniu este Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare. Mai multe informații pot fi accesate pe site-ul www.cnvmr.ro.

- **Comisia de Supraveghere a Asigurărilor (CSA)** supraveghează și controlează societățile de asigurări, reasigurări și brokerii de asigurare și/sau reasigurare, precum și sucursalele aflate pe teritoriul României ale asiguratorilor, reasiguratorilor și intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări autorizați în alte state membre. Legislația primară în domeniu este Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor. Mai multe informații pot fi accesate pe site-ul www.csa-isc.ro.

- **Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (CSSPP)** supraveghează și controlează administratorii de fonduri de pensii private, în nume propriu și pentru fondurile de pensii private pe care le administrează, agenții de marketing autorizați/avizați în sistemul pensiilor private. Legislația primară în domeniu este Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Mai multe informații pot fi accesate pe site-ul www.csspp.ro.

- **Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor este desemnat în calitate de autoritate cu rol de supraveghere și control asupra entităților care nu sunt supuse supravegherii unei alte autorități. Astfel, menționăm faptul că prin prisma prevederilor Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, și a altor acte normative conexe (Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 26/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului și a altor acte normative), ONPCSB este autoritatea care supraveghează, verifică și controlează modul de aplicare a prevederilor legii speciale a următoarelor entități raportoare:**

- instituții financiare nebancale înscrise în Registrul General și în Registrul de Evidență și furnizori de servicii poștale care prestează servicii de plată potrivit cadrului legislativ național aplicabil;
- cazinouri;
- auditori, persoane fizice și juridice care acordă consultanță fiscală sau contabilă;
- alte persoane care exercită profesii juridice liberale;
- furnizori de servicii privind societăți comerciale sau alte entități, alții decât cei prevăzuți la art. 8 lit. e) sau f) din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare;
- persoane cu atribuții în procesul de privatizare;
- agenți imobiliari;
- asociații și fundații;
- alte persoane fizice sau juridice care comercializează bunuri și/sau servicii, numai în măsura în care acestea au la bază operațiuni cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se execută printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele.

Mai multe informații pot fi accesate pe site-ul www.onpcsb.ro.

Supravegherea prudențială a sectorului profesiunilor legale (non-financiar) pe linia prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, conform prevederilor Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, este asigurată de cele două asociații profesionale în domeniu, respectiv:

- **Uniunea Națională a Notarilor Publici din România (UNNPR)** este o organizație profesională cu personalitate juridică, fără scop patrimonial, înființată prin lege. UNNPR coordonează la nivel național activitatea notarilor publici și verifică respectarea de către aceștia a prevederilor Legii nr. 36/1995 privind organizarea activității notarilor, cu modificările și completările ulterioare, și Statutului UNNPR, adoptat cu ocazia Congresului al-VIII-lea al Notarilor Publici din România, prin Hotărârea nr. 12/21.11.2008. Sunt membri ai Uniunii toți notarii publici din România.

Uniunea funcționează pe baza următoarelor principii: autofinanțarea realizată din contribuția membrilor săi și din alte surse, potrivit legii și statutului; neangajarea politică a Uniunii și Camerelor prin acțiunile membrilor lor; apărarea intereselor profesionale ale membrilor săi; obligativitatea și caracterul executoriu al

actelor emise în cadrul competențelor legale și statutare; autonomia funcțională; colaborarea cu organizațiile profesiunilor liberale, interne și internaționale; responsabilitatea notarilor aleși în organele de conducere ale Camerelor, Uniunii și Uniunii Internaționale a Notariatului Latin; egalitatea de tratament a tuturor notarilor publici; perfecționarea continuă a pregătirii profesionale a notarilor publici. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.uniuneanotarilor.ro**

Conform art. 17 alin. 1 lit. c) din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, UNNPR este și organism de supraveghere și control pentru notarii publici, privind respectarea normelor de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism. În acest context, UNNPR a adoptat Decizia nr. 44/2006, act care subliniază obligațiile pe care le au notarii din perspectiva aplicării prevederilor Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, pe aceeași linie, subliniem încheierea protocolului de colaborare dintre UNNPR și ONPCSB în data de 16 septembrie 2009.

- **Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR)** este o persoană juridică de interes public cu propriul său patrimoniu și buget; UNBR este unica succesoare a Uniunii Avocaților din România. În concordanță cu prevederile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare, profesia de avocat este exercitată de avocații înregistrați în lista curentă a membrilor Baroului de care aparțin, iar toate barourile înființate în România trebuie să fie membre ale UNBR.

Conform Statutului profesiei de avocat, publicat în Monitorul Oficial nr. 45 din 13 ianuarie 2005, și Legii nr. 51/1995, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul U.N.B.R., în calitate de organ reprezentativ și deliberativ al barourilor din România care asigură activitatea permanentă a Uniunii, are ca atribuții principale:

- duce la îndeplinire hotărârile Congresului avocaților;
- rezolvă orice probleme interesând profesia de avocat între sesiunile Congresului avocaților, cu excepția acelorora care sunt date în competența exclusivă a Congresului avocaților;
- exercită controlul asupra activității și asupra hotărârilor Comisiei permanente a U.N.B.R.;
- organizează examenul de verificare a cunoștințelor de drept românesc și de limba română ale avocaților străini;
- organizează și conduce activitatea Institutului Național de Pregătire și Perfecționare a Avocaților, constituit ca persoană juridică de drept privat nonprofit și care nu face parte din sistemul național de învățământ și nu este supus procedurilor de autorizare și acreditare;
- adoptă hotărâri în toate problemele privind pregătirea și perfecționarea profesională a avocaților, precum și recomandări privind relațiile dintre barouri;
- organizează și supraveghează serviciul statistic general al U.N.B.R.;

- întocmește proiectul de buget al U.N.B.R. și îl supune spre aprobare Congresului avocaților, precum și execuția bugetară anuală a bugetului U.N.B.R.;

- întocmește raportul anual de activitate și de gestiune a patrimoniului U.N.B.R. și le supune spre aprobare Congresului avocaților.

Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.unbr.ro.

Conform art. 17 alin. 1 lit. c) din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, UNBR este și organism de supraveghere și control pentru avocați, privind respectarea normelor de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism.

În ceea ce privește activitatea de colaborare dintre UNBR și ONPCSB pe linia prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, aceasta este statuată prin protocolul încheiat între cele două instituții în luna noiembrie 2005.

Menționăm faptul că la art. 8 lit f) sunt specificate doar acele persoane care fac obiectul Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, respectiv profesiile juridice liberale, în cazul în care acordă asistență în întocmirea sau perfectarea de operațiuni pentru clienții lor privind cumpărarea ori vânzarea de bunuri imobile, acțiuni sau părți sociale ori elemente ale fondului de comerț, administrarea instrumentelor financiare sau a altor bunuri ale clienților, constituirea sau administrarea de conturi bancare, de economii ori de instrumente financiare, organizarea procesului de subscriere a aporturilor necesare constituirii, funcționării sau administrării unei societăți comerciale, constituirea, administrarea ori conducerea societăților comerciale, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare sau a altor structuri similare ori desfășurarea, potrivit legii, a altor activități fiduciare, precum și în cazul în care își reprezintă clienții în orice operațiune cu caracter financiar ori vizând bunuri imobile.

Cu titlu de excepție, conform art. 3 alin. 8 din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, persoanele prevăzute la art. 8 lit. e) și f) nu au obligația de a raporta către Oficiu informațiile pe care le primesc sau pe care le obțin de la unul dintre clienții lor în cursul determinării situației juridice a acestuia ori al apărării sau reprezentării acestuia în cadrul unor proceduri judiciare ori în legătură cu acestea, inclusiv al acordării de consultanță cu privire la declanșarea unor proceduri judiciare, potrivit legii, indiferent dacă aceste informații au fost primite sau obținute înainte, în timpul ori după încheierea procedurilor.

2.2.4 ASOCIAȚII PROFESIONALE ALE CATEGORIILOR DE ENTITĂȚI RAPORTOARE

La această secțiune, am dori să ne oprim asupra asociațiilor profesionale înființate pentru profesioni care sunt listate drept entități cu obligații de raportare, conform art. 8 din Legea nr. 656/2002 privind prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism.

Care este rolul acestor asociații profesionale?

O asociație profesională este o organizație cu personalitate juridică, cu scop nepatrimonial, constituită de persoane fizice, denumite membri, ce aparțin aceleiași profesii sau unor profesii înrudite, având o activitate bine determinată și un statut de organizare și funcționare. Asociația profesională se constituie prin liberul consimțământ de asociere a membrilor ei, care, în baza unei înțelegeri, pun în comun și fără drept de restituire contribuția materială, cunoștințele sau aportul lor în muncă pentru realizarea unor activități în interes general, al colectivității sau, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial.

În conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările aduse de Legea nr. 38/2010, asociația dobândește personalitate juridică prin înscrierea în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătorei în a cărei circumscripție teritorială își are sediul.

Asociațiile profesionale, în funcție de statut și mandatul acordat, au, în general, ca obiective principale:

- dezvoltarea industriei/sectorului pe care o/îl reprezintă;
- promovarea cooperării între membrii săi;
- stabilirea unor norme de organizare și funcționare a asociației profesionale;
- elaborarea și monitorizarea respectării unui regulament deontologic care să cuprindă atât drepturile și îndatoririle profesionale, cât și sancțiuni pentru încălcarea acestuia;
- stabilirea unor reguli de etică profesională a membrilor săi;
- furnizarea și organizarea programelor de instruire profesională pentru membrii săi;
- coordonarea activității profesionale cu autoritățile de reglementare și cele de supraveghere.

Menționăm că în România funcționează în calitate de asociații profesionale ale categoriilor de entități raportoare prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, următoarele instituții (prezentate în ordine alfabetică):

- **Asociația Cazinourilor din România (ACR)** a fost înființată în anul 2007 de către trei companii internaționale care acționează în domeniul cazinourilor. Scopul acestei Asociații este promovarea intereselor cazinourilor, inclusiv a Asociației Europene de Cazinouri al cărui membru este ACR și participarea la îmbunătățirea standardelor cazinourilor. **Informații despre Asociație se regăsesc pe site-ul www.casinoassociation.ro.**

- **Asociația Organizatorilor de Cazinouri din România (AOCR):** Activitatea de organizare și exploatare a jocurilor de noroc este reglementată în România prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2009, iar activitatea de autorizare a organizării și exploatării jocurilor de noroc se realizează de Ministerul Finanțelor Publice prin Comisia de Autorizare a Jocurilor de Noroc, care se organizează și funcționează la nivelul acestui minister, în condițiile stabilite de O.U.G. indicat mai sus, de normele metodologice de aplicare a acesteia, precum și

de alte acte normative cu incidență în materie. În activitatea sa, Asociația Organizatorilor de Cazinouri din România are ca obiectiv principal să contribuie activ și eficient la dezvoltarea activității jocurilor de noroc în cadrul cazinourilor care funcționează pe teritoriul României, la protejarea intereselor și investițiilor organizatorilor de cazinouri din România-membrii AOOCR, la îmbunătățirea relațiilor existente cu autoritățile românești competente, la întărirea eforturilor pentru implementarea noutăților tehnice și legislative existente la nivel mondial în domeniul jocurilor de noroc prin cazinouri, precum și la promovarea competenței profesionale în acest sector. Prin activitățile desfășurate de AOOCR, conform statutului său, AOOCR asigură monitorizarea sectorului cazinourilor-membre, inclusiv prin prisma prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. În acest sens, menționăm emiterea de către AOOCR, a procedurilor și politicilor interne la nivel sectorial în domeniul CSB/CFT. De asemenea, pe aceeași linie, menționăm încheierea unui protocol de colaborare între AOOCR și ONPCSB în luna decembrie 2004. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.romaniancasinoassociation.com.**

- **Asociația Producătorilor și Importatorilor de Automobile (APIA)** reunește cele mai importante societăți din domeniul automobilului, respectiv producători naționali, importatori de autovehicule, precum și alte companii din domeniul pieselor și accesoriilor auto sau al lubrifianților. Printre obiectivele principale urmărite de APIA în activitatea pe care o derulează, menționăm: reprezentarea membrilor săi în fața autorităților și instituțiilor de stat; promovarea inițiativelor legislative în sprijinul producției și comerțului cu automobile; reprezentarea producătorilor și importatorilor romani în fața forurilor competente internaționale; editarea și difuzarea statisticilor din domeniul auto; organizarea unor conferințe, seminarii și alte întruniri legate de problemele automobilului; acordarea de consultanță de specialitate atât membrilor săi cât și altor firme românești sau străine ce derulează activități în domeniul auto. În ceea ce privește activitatea de colaborare dintre ALB și ONPCSB pe linia prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, aceasta este statuată prin protocolul încheiat între cele două instituții în luna decembrie 2005. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.apiasoftnet.ro.**

- **Asociația Profesională a Agenților Imobiliari din România (APAIR)** este cea mai recentă asociație profesională a agenților imobiliari înființată în România. Printre obiectivele stabilite de Asociația Profesională a Agenților Imobiliari din România (APAIR) enumerăm: furnizarea serviciilor de educație, cercetare și schimb de informații pentru persoanele care își desfășoară activitatea în domeniul imobiliar, cu scopul de a ridica standardele de practică în domeniul imobiliar și de a proteja dreptul de proprietate imobiliară în interesul publicului larg; promovarea și menținerea unor standarde înalte de conduită în tranzacțiile imobiliare; elaborarea unui cod etic pentru membrii săi; inițierea, susținerea și promovarea inițiativelor legislative în domeniul imobiliar, etc. În ceea ce privește activitatea de colaborare dintre APAIR și ONPCSB pe linia prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, aceasta este statuată prin recentul

protocol încheiat între cele două instituții în luna mai 2010. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.apair.ro.**

- **Asociația Română a Agențiilor Imobiliare (ARAI)** este o organizație neguvernamentală, profesională, apolitică, non-profit, și care reunește agenți economici cu obiect de activitate din domeniul imobiliar și din domenii conexe de activitate. Conform Statutului său, A.R.A.I. numără printre scopurile principale: reprezentarea intereselor membrilor săi fata de organele puterii și administrației centrale și locale de stat; reprezentarea intereselor membrilor săi în relațiile cu asociațiile și organizațiile existente pe plan național și internațional în domeniile de interes ale A.R.A.I.; garantarea și apărarea democrației, a libertății de opinie și acțiune între membrii A.R.A.I.; promovarea și asigurarea relațiilor de colaborare între membrii săi; îmbunătățirea continuă a calității serviciilor oferite clienților de către membrii A.R.A.I., atragerea potențialilor investitori în domeniul de activitate al membrilor A.R.A.I., etc. În ceea ce privește activitatea de colaborare dintre ARAI și ONPCSB pe linia prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, aceasta este statuată prin protocolul încheiat între cele două instituții în luna noiembrie 2005. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.arai.ro.**

- **Asociația Română a Băncilor (ARB)** este asociația profesională care reprezintă și apără interesele profesionale ale membrilor săi, instituțiile de credit, având ca obiective promovarea cooperării membrilor săi cu autoritățile competente din România, în special cu Banca Națională a României, informarea membrilor asociației și a publicului și organizarea serviciilor de interes comun ale asociației. Principalele atribuții ale ARB sunt: organizarea și asigurarea dialogului între instituțiile de credit, promovarea principiilor politicii bancare în domeniile de interes general ale membrilor; studierea problemelor de interes pentru instituțiile de credit, promovarea cooperării, informarea membrilor asociației și publicului, precum și organizarea serviciilor de interes comun; colaborarea la publicarea de reviste de specialitate, studii, cărți sau alte materiale care pot ajuta sau promova activitatea bancară; colaborarea cu centrul de formare profesională și perfecționare în domeniul bancar pe linia organizării de cursuri de specialitate pentru cadrele din sistemul bancar; asigurarea și organizarea relațiilor asociației cu presa, radioul, televiziunea și în general cu orice alt mijloc de informare în mass-media. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.arb.ro.**

În ceea ce privește activitatea de colaborare dintre ARB și ONPCSB pe linia prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, aceasta este statuată prin protocolul încheiat între cele două instituții în data de 15 februarie 2005.

- **Asociația Societăților Financiare din România (ALB)** este o asociație profesională, neguvernamentală, non-profit și apolitică înființată în conformitate cu legile din România, pe durată nelimitată. Scopul Asociației este dezvoltarea serviciilor financiare și de leasing operațional și crearea unei piețe echilibrate și sigure, din perspectiva tuturor părților implicate, respectiv al societăților financiare/de leasing și al clienților acestora. În vederea atingerii scopului și

îndeplinirii obiectivelor acesteia, menționate prin Statut, Asociația și-a stabilit realizarea următoarelor obiective: promovarea serviciilor, a celor mai bune practici și a celor mai înalte standarde în desfășurarea activității; susținerea și protejarea intereselor membrilor săi; educarea și dezvoltarea comunității de afaceri din domeniul serviciilor în lumina eticii; să fie o interfață onestă și de încredere între comunitatea Serviciilor și terțe părți; să prevină, să împiedice/diminueze, să sancționeze infracțiunile economico-financiare, inclusiv spălarea banilor, și să stopeze fenomenul de fraudă în domeniul serviciilor financiare. **Asociația Societăților Financiare din România (ALB)** este organizată în cinci Comitete de lucru specializate (Comitetul de marketing, Comitetul legislativ, Comitetul fiscal, Comitetul de Risc și Comitetul Logistic) dedicate atât leasing-ului, cât și creditului de consum sau factoring-ului și creditului ipotecar. Comitetele sunt organisme consultative ce propun Consiliilor de leasing și credit deciziile ce urmează a fi înaintate ulterior Adunării Generale. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.alb-leasing.ro.**

- **Camera Auditorilor Financieri din România (CAFR)** este o persoană juridică autonomă, potrivit legii, care funcționează ca organizație profesională de utilitate publică fără scop patrimonial. Camera este totodată și autoritatea competentă care organizează, coordonează și autorizează desfășurarea activității de audit financiar în România. Aceasta a fost înființată în scopul dezvoltării susținute a profesiei și întăririi acesteia cu Standardele de Audit și Codul privind conduita etică și profesională în domeniul auditului financiar, prin asimilarea integrală a Standardelor Internaționale și a Codului de etică al IFAC, care să permită auditorilor financieri, membri ai CAFR să ofere servicii de audit financiar de o înaltă calitate, în interesul publicului. Activitatea de auditor financiar și competența și activitatea Camerei Auditorilor Financieri din România sunt reglementate prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 75/1999, recent modificată și completată de Legea nr. 26/2010. În domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, Consiliul CAFR a adoptat Hotărârea nr. 91/2007 privind aplicarea legislației specifice privind combaterea și prevenirea operațiunilor de spălare a banilor și/sau de finanțare a actelor de terorism de către auditorii financieri. În conformitate cu această hotărâre, auditorii financieri desfășoară activități de audit acordând atenție faptului că este posibil ca societățile comerciale care contractează servicii de audit să aibă contacte de afaceri cu persoane suspecte de activități de spălare a banilor și de finanțare a terorismului. De asemenea, pe aceeași linie menționăm protocolul încheiat între CAFR și ONPCSB în luna martie 2007. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.cafr.ro.**

- **Corpul Experților Contabili și al Contabililor Autorizați din România (CECCAR)** este persoană juridică de utilitate publică și autonomă, din care fac parte experții contabili și contabilii autorizați, precum și societățile comerciale de expertiză contabilă și societățile comerciale de contabilitate, în condițiile prevăzute de lege. Corpul, prin delegația primită din partea autorității publice, acordă și retrage dreptul de exercitare a profesiei de expert contabil și de contabil autorizat și are dreptul să controleze competența și moralitatea membrilor săi, precum și

calitatea serviciilor prestate de aceștia. Membrii Corpului, potrivit actului normativ de înființare, își aleg organele de conducere care să îi reprezinte în fața autorității publice, precum și în raporturile cu persoanele fizice și juridice din țară și din străinătate. CECCAR a fost înființat prin Ordonanța Guvernului nr. 65/1994 privind organizarea expertizei și activității contabililor autorizați, ca o entitate juridică autonomă de interes public, compusă din experți contabili și contabili licențiați și are sucursale fără personalitate juridică în reședințele de județ și în București. CECCAR funcționează în baza Regulamentului de organizare și funcționare a Corpului Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, act aprobat prin Hotărârea Conferinței naționale a experților contabili și contabililor autorizați din România nr. 1/1995. În activitatea profesională și având legătură cu prevenirea și combaterea spălării banilor, Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România a emis Normele deontologice ale contabililor aplicabile tuturor contabililor din domeniul economic în vederea folosirii lor de către aceștia, precum și Ghidul Experților Contabili și al Contabililor Autorizați în Activitatea de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor și a Finanțării Actelor de Terorism (publicat în anul 2009 de către CECCAR). De asemenea, menționăm faptul că activitatea de colaborare dintre CECCAR și ONPCSB este statuată prin protocolul încheiat între cele două instituții în luna octombrie 2004. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.ceccar.ro.**

- **Uniunea Națională a Agențiilor Imobiliare (UNAI)** este o asociație ce reunește profesioniști ce activează pe piața imobiliară, fiind reprezentanta CEPI (*Conseil Européen des Professions Immobilières*) în România. Așa cum prevede și Statutul, UNAI a fost înființată în scopul de a atinge următoarele obiective: susținerea, reprezentarea și protejarea intereselor și a drepturilor membrilor săi față de alte persoane fizice, juridice ori față de stat, inclusiv organele de jurisdicție, în baza unor mandate speciale atunci când este cazul; descurajarea acordurilor și practicilor monopoliste ori discriminatorii în domeniul imobiliar, precum și orice acte sau fapte comise de un comerciant în dauna altui comerciant, înscrise în sfera concurenței neloiale, ca de exemplu, denigrarea, deturnarea clientelei, coruperea personalului altui comerciant, infidelitatea etc.; diminuarea și chiar eradicarea practicării necalificate a activităților în domeniul imobiliar; promovarea sistemului legal de recunoaștere și licențiere în domeniul imobiliar, atât a societăților comerciale cu activitate specifică, cât și a persoanelor fizice ce lucrează în domeniul imobiliar, etc.

În ceea ce privește activitatea de colaborare dintre UNAI și ONPCSB pe linia prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, aceasta este statuată prin protocolul încheiat între cele două instituții în luna octombrie 2004. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.unairomania.ro**

- **Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR)** – prezentată în secțiunea anterioară, având în vedere și calitatea Uniunii de autoritate de supraveghere în domeniu. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.unbr.ro.**

- **Uniunea Națională a Notarilor Publici din România (UNNPR)** – prezentată în secțiunea anterioară, având în vedere și calitatea Uniunii de autoritate de supraveghere în domeniu. **Mai multe informații se regăsesc pe site-ul www.uniuneanotarilor.ro.**

2.3 ENTITĂȚILE RAPORTOARE

2.3.1 DEFINIREA ENTITĂȚILOR RAPORTOARE

Entitățile raportoare sunt prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, intrând sub incidența acestui act normativ următoarele persoane fizice și juridice:

a) instituțiile de credit și sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine;

b) instituțiile financiare, precum și sucursalele din România ale instituțiilor financiare străine;

c) administratorii de fonduri de pensii private, în nume propriu și pentru fondurile de pensii private pe care le administrează, agenții de marketing autorizați/avizați în sistemul pensiilor private;

d) cazinourile;

e) auditorii, persoanele fizice și juridice care acordă consultanță fiscală sau contabilă;

f) notarii publici, avocații și alte persoane care exercită profesii juridice liberale, în cazul în care acordă asistență în întocmirea sau perfectarea de operațiuni pentru clienții lor privind cumpărarea ori vânzarea de bunuri imobile, acțiuni sau părți sociale ori elemente ale fondului de comerț, administrarea instrumentelor financiare sau a altor bunuri ale clienților, constituirea sau administrarea de conturi bancare, de economii ori de instrumente financiare, organizarea procesului de subscriere a aporturilor necesare constituirii, funcționării sau administrării unei societăți comerciale, constituirea, administrarea ori conducerea societăților comerciale, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare sau a altor structuri similare ori desfășurarea, potrivit legii, a altor activități fiduciare, precum și în cazul în care își reprezintă clienții în orice operațiune cu caracter financiar ori vizând bunuri imobile;

g) furnizorii de servicii privind societăți comerciale sau alte entități, alții decât cei prevăzuți la lit. e) sau f);

h) persoanele cu atribuții în procesul de privatizare;

i) agenții imobiliari;

j) asociațiile și fundațiile;

k) alte persoane fizice sau juridice care comercializează bunuri și/sau servicii, numai în măsura în care acestea au la bază operațiuni cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se execută printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele.

În urma modificărilor și completărilor aduse cadrului normativ național din domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, a fost inițiat un proces de reanalizare a entităților raportoare, fiind introduse anumite categorii noi, evidențiate în directivele europene din acest domeniu, respectiv Directiva 2005/60/CE (numită și Directiva a III-a) și Directiva 2006/70/CE (numită și Directiva de implementare).

Categoriile de entități raportoare, în forma actuală, au fost definitive în Lege prin intrarea în vigoare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 53/2008, care a transpus în legislația română directivele menționate anterior.

2.3.2 ROLUL ENTITĂȚILOR RAPORTOARE

Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, include o serie de obligații specifice pentru persoanele fizice și juridice prevăzute la art. 8 din acest act normativ.

Aceste obligații legale, instituite de către legiuitor pentru persoanele fizice și juridice prevăzute la art. 8 din Lege, au un caracter de complexitate destul de ridicat, fiind în fapt măsuri menite să diminueze riscul de spălarea banilor și de finanțare a actelor de terorism.

Riscul crescut de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului poate fi diminuat prin identificarea și stabilirea profilului comercial al tuturor clienților entităților raportoare. Astfel, entitățile raportoare stabilesc un profil al clienților în baza procedurilor de verificare și monitorizare a circuitelor financiare realizate de către aceștia.

În scopul prevenirii spălării banilor și finanțării actelor de terorism, entitățile raportoare au obligația legală de a nu permite spălătorilor de bani utilizarea sistemului financiar-bancar și a celui non-financiar în scopuri de reciclare a fondurilor ilegale sau în alte scopuri criminale.

2.3.3 OBLIGAȚIILE ENTITĂȚILOR RAPORTOARE

2.3.3.2 OBLIGAȚIA DE A DESEMNA O PERSOANĂ CU RESPONSABILITĂȚI ÎN APLICAREA LEGII, DE A ÎNTOCMI NORME INTERNE DE PREVENIRE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII ACTELOR DE TERORISM, PRECUM ȘI DE A ASIGURA INSTRUIREA CORESPUNZĂTOARE A ANGAJAȚILOR

Având în vedere obiectivele entităților raportoare, în conformitate cu dispozițiile art. 14 din lege, acestea au obligația de a desemna în cadrul societății una sau mai multe persoane cu responsabilități în aplicarea acestei legi, ale căror nume vor fi comunicate Oficiului, cu precizarea naturii și a limitelor responsabilităților încredințate.

Până la data apariției O.U.G. nr. 53/2008, care a modificat și completat Legea nr. 656/2002, toate persoanele prevăzute la art. 8 aveau această obligație, în sensul desemnării a uneia sau a mai multor persoane cu responsabilități în aplicarea acestei legi.

De la data intrării în vigoare a O.U.G.. nr. 53/2008, dispozițiile art. 14 din lege au fost modificate și completate, fiind instituită obligația în speță numai persoanelor prevăzute la art. 8 lit. a) - d), g) - j), respectiv:

- instituțiilor de credit și sucursalelor din România ale instituțiilor de credit străine;
- instituțiilor financiare, precum și sucursalelor din România ale instituțiilor financiare străine;
- administratorilor de fonduri de pensii private, în nume propriu și pentru fondurile de pensii private pe care le administrează, agenților de marketing autorizați/avizați în sistemul pensiilor private;
- cazinourilor;
- furnizorilor de servicii privind societăți comerciale sau alte entități, alții decât cei prevăzuți la lit. e) sau f);
- persoanele cu atribuții în procesul de privatizare;
- agenții imobiliari;
- asociațiile și fundațiile;

De asemenea, noile dispoziții ale prevederilor art. 14 din Lege, instituie această obligație structurilor de conducere ale profesiilor liberale ale auditorilor, contabililor, notarilor și avocaților, în vederea desemnării uneia sau mai multor persoane care au responsabilități în aplicarea legii.

Important de reținut este faptul că numele acestor persoane trebuie comunicat Oficiului, împreună cu precizarea naturii și limitelor responsabilităților încredințate.

Prin desemnarea de către structurile de conducere ale profesiilor liberale (Uniunea Națională a Barourilor din România, Corpul Experților Contabili și al Contabililor Autorizați din România, Uniunea Națională a Notarilor din România și Camera Auditorilor Financieri din România) a unor persoane care au responsabilități în aplicarea legii, legiuitorul a permis auditorilor, contabililor, notarilor și avocaților să își păstreze identitatea și confidențialitatea raporturilor.

În acest sens, structurile de conducere ale profesiilor liberale, în conformitate cu dispozițiile legale au încheiat protocoale de colaborare cu Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor prin care auditorii, contabilii, notarii și avocații primesc un cod de raportor, păstrându-se identitatea raporturilor.

Desemnarea de către entitățile raportoare a unei persoane cu responsabilități în aplicarea legii se realizează printr-un act intern care trebuie să conțină datele de identificare ale societății comerciale (entități raportoare) și ale reprezentantului acesteia, obiectul de activitate pe care îl desfășoară, numele și prenumele persoanei împuternicite în relația cu Oficiul, precum și datele de identificare și atribuțiile acesteia în scopul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului în cadrul societății comerciale.

După realizarea și întocmirea acestui act intern, entitatea raportoare va transmite acest document, direct la sediul Oficiului sau prin intermediul serviciilor poștale, cu confirmare de primire.

Comunicarea de către societatea comercială a acestui document la sediul O.N.P.C.S.B. se realizează o singură dată și se poate reînnoi numai în cazul în care persoana desemnată este înlocuită de un alt angajat sau se efectuează anumite

modificări la nivelul entității care presupun noi scheme organizatorice și/sau delegări de responsabilități, precum și în situația modificării prevederilor legale în acest sens.

Persoana desemnată trebuie să aibă acces direct și permanent la conducerea operativă a entității în cauză (sistem managerial) și la toate evidențele întocmite în baza activității economico-financiare a entității.

De asemenea, persoana desemnată are obligații directe în a aplica dispozițiile legislației în materia prevenirii spălării banilor în cadrul societății comerciale, pentru a diminua riscul de spălare a banilor prin stabilirea unor politici și proceduri adecvate în materie de:

- ≡ cunoaștere a clientelei,
- ≡ de păstrare a evidențelor secundare sau operative,
- ≡ de control intern,
- ≡ de evaluare și gestionare a riscurilor,
- ≡ de asigurare a unui management de conformitate și de comunicare,

pentru a preveni și a împiedica operațiunile suspecte de spălarea banilor sau de finanțare a terorismului, asigurând instruirea corespunzătoare a angajaților.

Procedurile interne pentru aplicarea legislației în materia prevenirii spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, vor cuprinde, cel puțin:

Cap. I - Dispoziții generale (definiții și noțiuni prevăzute de actele normative pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului),

Cap. II - Politica de acceptare a clienților (definirea clientului, categoriile de clienți și riscurile asociate, proceduri graduale de acceptare),

Cap. III – Identificarea și monitorizarea permanentă a clienților (măsurile standard de cunoaștere a clientelei, măsurile suplimentare de cunoaștere a clientelei, măsurile simplificate de cunoaștere a clientelei),

Cap. IV – Monitorizarea permanentă a operațiunilor derulate de clienții și raportarea acestora către Oficiu (identificarea și raportarea tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor și de finanțare a actelor de terorism, raportarea transferurilor externe și a operațiunilor cu numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a valorii de 15. 000 euro)

Cap. V – Modalități de întocmire și păstrarea evidențelor secundare sau operative a tuturor documentelor (modul de păstrare a documentelor după încheierea relației cu clienții, accesul personalului la aceste documente, întocmirea și transmiterea răspunsurilor către autoritățile competente ca urmare a cererilor de informații),

Cap. VI – Măsurile de verificare a modului de implementare a procedurilor interne și de evaluare a eficienței acestora (modul de exercitare a controlului intern, standardele de pregătire a personalului în domeniul cunoașterii clientelei și a legislației pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism).

Având în vedere importanța din punct de vedere economic și financiar a instituțiilor de credit și instituțiilor financiare, precum și vulnerabilitatea acestora față de riscul de spălare a banilor și a finanțării actelor de terorism, prin dispozițiile

art. 14 din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, a fost instituită, în mod suplimentar, obligația de a desemna un ofițer de conformitate subordonat conducerii executive, care coordonează implementarea politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea legislației în materia prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului.

De asemenea, instituțiile de credit și instituțiile financiare trebuie să informeze toate sucursalele și filialele lor situate în state terțe asupra politicilor și procedurilor elaborate și implementate în acest domeniu.

Procedurile interne pentru aplicarea legislației în materia prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului trebuie aprobate de către conducerea societății comerciale și trebuie aduse la cunoștința tuturor salariaților care intră în relații de afaceri cu clienții.

O altă obligație specifică persoanei desemnate sau, după caz, ofițerului de conformitate, este instruirea corespunzătoare a angajaților în acest domeniu de prevenire și combaterii spălării banilor și finanțării actelor de terorism, întocmind în acest sens procese-verbale de instruire. În această ordine de idei, programele de instruire a angajaților trebuie să conțină:

- ≡ toate aspectele legate de prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
- ≡ numele și prenumele personalului care participă la aceste programe, precum și funcția deținută de către aceștia;
- ≡ orarul și conținutul instruirii care trebuie adaptat la necesitățile fiecărei entități.

Obiectul activităților de instruire trebuie să includă cel puțin:

- ≡ instruirea personalului nou cu privire la importanța programului intern de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului și cerințele aferente;
- ≡ instruirea personalului de primă-linie cu privire la verificarea identității clienților noi, monitorizarea acestora, precum și a operațiunilor financiare derulate de către clienții noi și cei existenți;
- ≡ reactualizarea continuă a datelor cu privire la clienții existenți;
- ≡ detectarea operațiunilor care aparent nu au un scop economic sau legal și a acelor care, prin natură și/sau caracter, sunt neobișnuite în raport cu activitățile clientului;
- ≡ instruirea regulată de actualizare a responsabilităților personalului, inclusiv informarea personalului privind noile tendințe în domeniu.

Fiind parcurse toate obligațiile legale prezentate mai sus, persoanele desemnate care au responsabilități în aplicarea legislației de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, răspund și își îndeplinesc obligațiile stabilite prin prevederile legii speciale.

Încălcarea dispozițiilor menționate anterior, prevăzute la art. 14 din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, atrage răspunderea contravențională, fiind astfel sancționate de art. 22 alin (2) cu amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei.

2.3.3.2 OBLIGAȚIILE DE RAPORTARE

În vederea prevenirii spălării banilor și finanțării actelor de terorism, entitățile raportoare prevăzute la art. 8 din lege ori persoanele desemnate potrivit dispozițiilor art. 14, au obligația directă, în conformitate cu dispozițiile art. 3 alin. (1), (6) și (7), să raporteze Oficiului tranzacțiile suspecte de spălarea banilor și de finanțare a actelor de terorism, operațiunile cu sume în numerar peste limita prevăzută și transferurile externe.

Oficiul va proceda la analizarea și prelucrarea informațiilor, iar atunci când se constată existența unor indicii temeinice de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, va sesiza, de îndată, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În situația în care se constată finanțarea unor acte de terorism, Oficiul va sesiza de îndată și Serviciul Român de Informații cu privire la operațiunile suspecte de finanțare a actelor de terorism.

Dacă în urma analizării și prelucrării informațiilor primite de Oficiu nu se constată existența unor indicii temeinice de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, acesta păstrează informațiile în evidență.

După primirea rapoartelor privind tranzacțiile suspecte, în cazul în care se constată existența unor indicii temeinice de săvârșire a altor infracțiuni decât cele de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, Oficiul va sesiza de îndată organul competent.

Astfel, în conformitate cu dispozițiile art. 3 alin. (1), (6) și (7) din lege, entitățile raportoare au următoarele obligații:

„(1) De îndată ce salariatul unei persoane juridice sau una dintre persoanele fizice prevăzute la art. 8 are suspiciuni că o operațiune ce urmează să fie efectuată are ca scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, va informa persoana desemnată conform art. 14 alin. (1), care va sesiza imediat Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, denumit în continuare Oficiul. Persoana desemnată va analiza informațiile primite și va sesiza Oficiul cu privire la suspiciunile motivate rezonabil. Acesta va confirma primirea sesizării.

(6) Persoanele prevăzute la art. 8 ori persoanele desemnate potrivit dispozițiilor art. 14 alin. (1) vor raporta Oficiului, în cel mult 10 zile lucrătoare, efectuarea operațiunilor cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se realizează prin una sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele.

(7) Prevederile alin. (6) se aplică și transferurilor externe în și din conturi pentru sume a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro.”

În ceea ce privește îndeplinirea obligației de raportare a operațiunilor cu numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, entitățile care intră sub incidența legii, transmit (raportează) Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor operațiunile care sunt efectuate prin intermediul casieriei proprii.

Operațiunile cu sume în numerar sunt evidențiate în contabilitate prin dispoziții de plată/încasare și chitanțe, fiind realizate în diverse scopuri, cum ar fi

creditarea societății, plata dividendelor sau orice plată sau încasare de către persoane fizice/persoane juridice care au sediile în străinătate, indiferent de justificarea economică.

Transferurile externe sunt realizate prin intermediul instituțiilor de credit, care sunt singurele entități raportoare cu privire la aceste operațiuni, transmitând Oficiului suma transferată beneficiarului, datele de identificare ale rezidenților și nerezidenților.

Raportarea operațiunilor cu numerar sau a transferurilor externe către Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor, se realizează de către entitățile raportoare sau persoanele desemnate responsabile cu aplicarea legii, prin completarea unui raport instituit prin Decizia Plenului Oficiului nr. 674/2008 privind forma și conținutul Raportului de tranzacții suspecte, ale Raportului de tranzacții cu numerar și ale Raportului de transferuri externe. Modul de completare a acestor rapoarte se realizează de către entități, în conformitate cu prevederile Deciziei Plenului Oficiului nr. 673/2008 pentru aprobarea Metodologiei de lucru privind transmiterea rapoartelor de tranzacții cu numerar și a rapoartelor de transferuri externe.

Rapoartele se transmit către Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor în cel mult 10 zile lucrătoare de la efectuarea tranzacției care face obiectul raportării (zilnic/cumulat, pentru cel mult 10 zile lucrătoare). În acest context, entitatea raportoare va întocmi câte un raport din fiecare tip, care cuprinde toate operațiunile derulate în perioada aferentă raportării.

Autoritatea Națională a Vămilelor comunică lunar Oficiului toate informațiile pe care le deține, potrivit legii, în legătură cu declarațiile persoanelor fizice privind numerarul în valută și/sau în monedă națională, care este egal sau depășește limita stabilită prin Regulamentul (CE) nr. 1.889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind controlul numerarului la intrarea sau la ieșirea din Comunitate, deținute de acestea la intrarea sau ieșirea din Comunitate. Autoritatea Națională a Vămilelor comunică Oficiului de îndată, dar nu mai târziu de 24 de ore, toate informațiile legate de suspiciunile de spălare de bani sau finanțare a terorismului ce sunt identificate în cursul activității specifice.

Sunt exceptate de la obligațiile de raportare prevăzute la art. 3 alin. (6) următoarele operațiuni derulate în nume și pe cont propriu: între instituții de credit, între instituții de credit și Banca Națională a României, între instituții de credit și trezoreria statului, între Banca Națională a României și trezoreria statului.

Menționăm că prin hotărâre a Guvernului se pot stabili, la propunerea Plenului Oficiului, și alte exceptări de la cerințele de raportare prevăzute la alin. (6), pe durată determinată.

Neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de art. 3 alin. (6) și alin. (7) din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, atrage răspunderea contravențională a entităților raportoare, fiind astfel sancționate de art. 22 alin (2) cu amendă de la 10.000 lei la 30.000 lei.

Referitor la îndeplinirea obligației prevăzută la art. 3 alin. (1) din Lege, persoana desemnată de către societatea comercială, conform art. 14 alin. (1) din

aceiași act normativ, sesizează imediat Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor, cu privire la suspiciunile operațiunii care urmează să fie efectuată cu scopul spălării banilor sau finanțarea actelor de terorism.

Conform Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, prin tranzacție suspectă se înțelege operațiunea care aparent nu are un scop economic sau legal ori care, prin natura ei și/sau caracterul neobișnuit în raport cu activitățile clientului uneia dintre persoanele prevăzute la art. 8, trezește suspiciunea de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism.

Raportarea tranzacțiilor suspecte către Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor se realizează de către entitățile raportoare prin întocmirea unui document (raport) al cărui conținut și formă sunt prevăzute în Decizia Plenului Oficiului nr. 674/2008 privind forma și conținutul Raportului de tranzacții suspecte, ale Raportului de tranzacții cu numerar și ale Raportului de transferuri externe.

Raportul de tranzacții suspecte transmis la Oficiu trebuie să cuprindă informații generale despre relația cu societatea comercială, prin identificarea entității raportoare, date de identificare ale clientului, informații despre conturile și subconturile clientului, informații despre legăturile clientului cu alte persoane fizice sau juridice, persoana care conduce tranzacția, date despre tranzacție și conturile implicate și descrierea elementelor neobișnuite/suspecte.

În conformitate cu dispozițiile art. 3 alin. (1), coroborate cu art. 15 din lege, persoanele desemnate conform art. 14 alin. (1) și persoanele prevăzute la art. 8 vor întocmi pentru fiecare tranzacție suspectă un raport scris, în forma stabilită de Oficiu, care va fi transmis imediat acestuia. O caracteristică importantă a raportului de tranzacții suspecte care este transmis de către entități Oficiului este aceea că acest document trebuie să conțină și informații despre efectuarea operațiunii suspecte. În cazul în care această operațiune a clientului nu a fost efectuată, entitatea are obligația de a anunța imediat Oficiul, în vederea luării sau neluării deciziei de suspendare a efectuării operațiunii pe o perioadă de 48 de ore.

O altă obligație importantă a sesizării Oficiului cu privire la suspiciuni de spălarea banilor sau de finanțare a terorismului este prevăzută la art. 4 din Lege, respectiv posibilitatea entităților raportoare, care au cunoștință că o operațiune ce urmează să fie efectuată are ca scop spălarea banilor, să efectueze operațiunea fără informarea prealabilă a Oficiului, numai în situația în care tranzacția se impunea a fi efectuată imediat sau dacă neefectuarea ei ar fi zădărnicit eforturile de urmărire a beneficiarilor tranzacției suspecte.

Beneficiarul tranzacției suspecte poate fi o persoană fizică, juridică sau o entitate fără personalitate juridică în numele sau în interesul căreia se realizează una ori mai multe operațiuni efectuate prin intermediul sistemului financiar.

În conformitate cu dispozițiile art. 4 din lege, entitățile raportoare sunt obligate să informeze Oficiul de îndată, dar nu mai târziu de 24 de ore, despre tranzacția suspectă efectuată, precizând și motivul pentru care nu s-a făcut raportarea.

Totodată, prin prevederile art. 4 alin. (2) din actul normativ menționat anterior, se evidențiază posibilitatea, prin intermediul politicilor interne de identificare a clienților, ca entitățile raportoare să constate dacă una sau mai multe dintre operațiunile efectuate în contul acestora prezintă indicii de anomalie pentru activitatea specifică acestui client ori pentru tipul operațiunii în cauză.

În cazul în care se constată abateri semnificative de la tipul circuitelor financiare efectuate, sau în cazul în care acestea au fost create în scopul spălării banilor sau finanțării actelor de terorism, entitățile raportoare au obligația de a sesiza de îndată Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, în vederea luării măsurilor ce se impun în astfel de situații. În acest sens, în vederea raportării operațiunilor suspecte de spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, persoanele prevăzute la art. 8 din lege au o serie de obligații coroborate (art. 3 alin. (1), art. 4 și art. 15), care trebuie să fie îndeplinite în același timp.

Neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de art. 3 alin. (1), art. 4 și art. 15 din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, atrage răspunderea contravențională a entităților raportoare, fiind astfel sancționate de art. 22 alin (2) cu amendă de la 10.000 lei la 30.000 lei.

Rapoartele pot fi întocmite în format tipărit, pe suport hârtie, sau în format electronic, pe suport magnetic ori optic. Transmiterea rapoartelor către Oficiu se realizează fie prin depunerea la registratura instituției a documentelor ori prin intermediul serviciilor poștale sau de curierat, cu confirmare de primire (păstrarea documentelor de confirmare este foarte importantă, fiind dovada imediată a îndeplinirii obligației).

Instituțiile de credit și sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine pot transmite rapoartele în format electronic prin rețeaua de comunicație interbancară, conform protocoalelor încheiate în acest sens cu Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

Entitățile raportoare, altele decât instituțiile de credit și sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine pot transmite rapoartele în format electronic prin intermediul aplicației dedicate puse la dispoziție de către ONPCSB, pe portalul de internet propriu.

Rapoartele în format electronic constituie fișierele denumite ccczzllaaa_N.dbf – numai pentru rapoartele de numerar, respectiv ccczzllaaa_T.dbf – numai pentru rapoartele de transferuri externe și se întocmesc în conformitate cu structura aprobată, pentru fiecare tip de fișier, prin Decizia Plenumului Oficiului nr. 674/2008 privind forma și conținutul Raportului de tranzacții suspecte, ale Raportului de tranzacții cu numerar și ale Raportului de tranzacții externe.

Rapoartele în format electronic transmise prin oricare dintre aceste căi vor fi însoțite de o adresă de înaintare, a cărui model este anexat metodologiei de raportare. Adresa de înaintare cuprinde, în mod obligatoriu, caracteristicile fișierului: denumirea, data și ora generării și dimensiunea în KB. De asemenea, în adresa de înaintare se pot face și alte precizări considerate necesare de către entitatea raportoare.

Este interzisă transmiterea rapoartelor prin fax sau e-mail. Instituțiile de credit și sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine pot transmite rapoartele în format electronic prin rețeaua de comunicație interbancară, conform

protocoalelor încheiate cu Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor. În acest caz rapoartele nu sunt însoțite de adresa de înaintare. Responsabilitatea asigurării confidențialității datelor cuprinse în rapoarte pe toată durata transmiterii revine exclusiv entității raportoare.

Entitățile raportoare care constată existența unor erori într-un raport ulterior transmiterii acestuia întocmesc, de îndată, un raport rectificativ care înlocuiește raportul inițial. Indiferent dacă raportul rectificativ este întocmit în format tipărit sau electronic, acesta conține atât înregistrările care erau corecte în versiunea inițială, cât și înregistrările corectate de către entitatea raportoare.

Rapoartele în format tipărit conțin la rubrica „*Observații*” mențiuni privind operațiunile corectate, iar rapoartele în format electronic trebuie să aibă data raportării actualizată numai pentru înregistrările corectate. Pentru rapoartele menționate la alin. (1), întocmite în format electronic, fișierele rectificative sunt denumite cccczllaaaaX_N.dbf, respectiv cccczllaaaaX_T.dbf.

În cazul în care entitatea raportoare constată că un raport deja transmis este incomplet, datele omise se comunică de îndată, printr-un raport distinct, ce cuprinde la rubrica „*Observații*” expunerea motivelor care fac necesară întocmirea noului raport. Pentru rapoartele întocmite în format electronic, fișierele rectificative sunt denumite cccczllaaaaY_N.dbf, respectiv cccczllaaaaY_T.dbf.

ADRESĂ DE ÎNAINȚARE

- model -

Entitate raportoare:

Nr. de

înregistrare la emitent:

Denumire:

Data raportării:

Cod unic de înregistrare (cod fiscal):

Număr de înmatriculare la Oficiul Registrului Comerțului:

Adresă și nr. de telefon/fax:

Către

Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor:

Vă transmitem alăturat, pe suport electronic (nr. de dischete, nr. de CD-uri) conținând:

1. Raportul de tranzacții cu numerar, denumit cccczllaaaa_N.dbf, aferent zilei/perioadei de, creat în data de, la ora, cu dimensiunea de KB.
2. Raportul de transferuri externe, denumit cccczllaaaa_T.dbf, aferent zilei/perioadei de, creat în data de, la ora, cu dimensiunea de KB.
3. Raportul de tranzacții cu numerar rectificativ/în completare, denumit cccczllaaaaX_N.dbf/ccczllaaaaY_N.dbf, aferent zilei/perioadei de, creat în data de, la ora, cu dimensiunea de KB.
4. Raportul de transferuri externe rectificativ/în completare, denumit cccczllaaaaX_T.dbf/ccczllaaaaY_T.dbf, aferent zilei/perioadei de, creat în data de, la ora, cu dimensiunea de KB.

Certificăm faptul că datele cuprinse în fișier sunt complete, corecte și respectă dispozițiile actelor normative în vigoare.

Numele și prenumele persoanei autorizate

.....
(Semnătura persoanei autorizate și stampila entității raportoare)

2.3.3.3 PROCEDURA DE SUSPENDARE A TRANZACȚIILOR SUSPECTE DE SPĂLARE A BANILOR SAU DE FINANȚARE A ACTELOR DE TERORISM

În cazul infracțiunilor de spălare a banilor și de finanțare a actelor de terorism, legiuitorul a prevăzut o procedură administrativă prealabilă în cazul căreia se procedează la identificarea clienților și la prelucrarea informațiilor referitoare la comiterea faptei.

Astfel, în conformitate cu dispozițiile art.3 din Legea 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificare și completările ulterioare, de îndată ce salariatul unei persoane juridice sau una dintre persoanele fizice prevăzute la art.8 din legea menționată, stabilite ca entități raportoare, are suspiciuni că o anumită operațiune financiară ce urmează a se derula are ca scop realizarea unei activități de conferire a aspectului de legalitate, ce face parte integrantă din latura obiectivă a infracțiunii de spălare a banilor, va informa persoana desemnată conform art.14 alin.1 din cadrul instituției respective, iar aceasta la rândul său va sesiza imediat Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB). Menționăm faptul că, Oficiul este sesizat în această situație printr-un Raport de Tranzacții Suspecte (RTS), în forma și conținutul stabilite de Decizia Plenului Oficiului nr. 674/2008 indicată mai sus.

Urmare solicitării primite, dacă ONPCSB, prin intermediul direcției de specialitate, consideră necesar și în mod întemeiat, și dacă identifică elemente specifice unei tipologii relaționate activității de spălare a banilor și/sau celei de finanțare a terorismului, poate dispune, motivat, suspendarea efectuării respectivei tranzacții pe o perioadă de 48 de ore.

Dacă după această perioadă de 48 de ore se consideră, de către aceeași instituție că perioada de timp a fost insuficientă pentru efectuarea de verificări și cercetări specializate, poate solicita, în mod motivat, o singură dată, înainte de expirarea acestui termen, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prelungirea suspendării cu cel mult 72 de ore.

Suma pentru care s-a dispus suspendarea operațiunii rămâne blocată în contul titularului până la expirarea perioadei pentru care s-a dispus suspendarea sau, după caz, până la dispunerea unei alte măsuri de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în condițiile legii.

Oficiul are obligația, conform legii, să comunice persoanelor prevăzute la art.8, în termen de 24 de ore, decizia de suspendare a efectuării operațiunii financiare apreciate ca suspecte sau, după caz, măsura prelungirii acesteia, dispusă de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Dacă Oficiul nu face nicio comunicare în acest termen, operațiunea va putea fi efectuată, iar entitatea raportoare nu are dreptul, potrivit prevederilor legale, de a comunica clientului că a făcut obiectul unei proceduri administrative legate de spălarea banilor sau de finanțarea terorismului.

Menționăm că nerespectarea obligațiilor impuse de dispozițiile art.3 alin.(1) din Legea nr.656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de

terorism, cu modificările și completările ulterioare, atrage răspunderea contravențională a entităților raportoare, fiind astfel sancționate de art.22 alin (2) cu amendă de la 10.000 lei la 30.000 lei.

2.3.3.4 OBLIGAȚIA DE IDENTIFICARE A CLIENȚILOR

Persoanele prevăzute la art. 8 din Lege sunt obligate ca în desfășurarea activității în cadrul entității raportoare să adopte măsuri adecvate de prevenire a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism și, în acest scop, pe bază de risc, să aplice măsuri-standard, simplificate și/sau suplimentare de cunoaștere a clienței, care să permită identificarea, după caz, și a beneficiarului real în numele sau în interesul căreia au fost realizate una ori mai multe operațiuni.

Pentru îndeplinirea obligațiilor referitoare la identificarea clienților, entitățile raportoare aplică măsuri standard sau suplimentare de cunoaștere, ce reprezintă un instrument tehnic prin care entitățile raportoare pot clasifica clienții în funcție de expunerea față de riscul de spălare a banilor și/sau de finanțare a terorismului.

Expunerea față de riscul privind spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism este determinată prin riscul produs de anumiți factori interni, cum ar fi, derularea neadecvată a unor activități interne, existența unui personal sau a unor sisteme necorespunzătoare, ori de factori externi, cum ar fi condițiile economice ale entităților reglementate, urmare neaplicării sau aplicării defectuoase a dispozițiilor legale ori contractuale, precum și a lipsei de încredere a publicului în integritatea entității în cauză.

Evaluarea gradului de expunere aferent riscului privind spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism, reprezintă abordarea sistematică a principalelor categorii de risc în acest domeniu, respectiv:

- riscul geografic – preponderența unui anumit tip de activitate expusă riscului la spălarea banilor și/sau finanțarea actelor de terorism într-o zonă geografică/regiune;
- riscul de țară – reprezintă expunerea singulară a unei țări care are un sistem legislativ lacunar sau politici interne neadecvate de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, a unei țări cunoscute ca având o rată a criminalității organizate și a corupției ridicate sau a unei țări asupra căreia au fost impuse sancțiuni internaționale;
- riscul de entitate raportoare – existența unor sisteme necorespunzătoare în cadrul entității pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, lipsa unor programe adecvate de instruire a angajaților în scopul recunoașterii operațiunilor care pot fi legate de spălarea banilor sau finanțarea terorismului;
- riscul de client – persoane reprezentate prin împuterniciți, persoane expuse politic, persoane ce efectuează tranzacții aparent lipsite de sens din punct de vedere comercial;
- riscul de produs – sensibilitatea unui produs economico-financiar față de spălarea de bani sau de finanțarea terorismului, specific activității entității

raportoare verificate, sau față de factori interni asociați obiectului de activitate al entității raportoare;

- riscul de tranzacții – sensibilitatea unor operațiuni determinate de factori interni sau externi, respectiv, operațiuni pentru care se folosește cu preponderență numerarul, operațiuni repetate cu sume sub limita în lei sau în valută a echivalentului a 15.000 euro sau alte operațiuni care prezintă anomalii.

Prezentarea acestor riscuri nu este limitativă, acestea fiind, la rândul lor, diferențiate și cu o modalitate de abordare prudențială în funcție de specificul sectorului în care entitatea raportoare își desfășoară activitatea.

Având în vedere prevederile legale din acest domeniu, datele de identificare a clienților trebuie să cuprindă:

a) în cazul persoanelor fizice - datele de stare civilă menționate în documentele de identitate prevăzute de lege;

b) în cazul persoanelor juridice - datele menționate în documentele de înmatriculare prevăzute de lege, precum și dovada că persoana fizică care conduce tranzacția reprezintă legal persoana juridică.

În cazul persoanelor juridice străine, la deschiderea de conturi bancare vor fi solicitate documente din care să rezulte identitatea firmei, sediul, tipul de societate, locul înmatriculării, împuternicirea specială a celui care o reprezintă în tranzacție, precum și o traducere în limba română a documentelor autentificate de un birou al notarului public.

În conformitate cu dispozițiile art. 9 alin. (1) din lege, entitățile raportoare au obligația de a aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei în următoarele situații:

a) la inițierea unei relații de afaceri;

b) la efectuarea tranzacțiilor ocazionale în valoare de cel puțin 15.000 euro ori echivalent, indiferent dacă tranzacția se realizează printr-o singură operațiune sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele;

c) când există suspiciuni că operațiunea în cauză are drept scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, indiferent de incidența prevederilor derogatorii de la obligația de a aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei stabilite în prezenta lege și de valoarea operațiunii;

d) dacă există îndoieli privind veridicitatea sau relevanța informațiilor de identificare deja deținute despre client;

e) la cumpărarea sau schimbarea în cazinouri de jetoane a căror valoare minimă reprezintă echivalentul în lei a 2.000 euro.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 9¹ din lege, entitățile raportoare au obligația de a aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei tuturor clienților noi, precum și, cât mai curând posibil, în funcție de risc, în cazul clienților existenți.

O obligație distinctă pentru instituțiile de credit și instituțiile financiare referitoare la identitatea clienților este prevăzută la art. 9²) alin. (1) din lege, prin care li se impune faptul de a nu deschide și de a nu opera cu conturi anonime, respectiv conturi pentru care identitatea titularului sau beneficiarului nu este cunoscută și evidențiată în mod corespunzător.

Pentru îndeplinirea obligațiilor referitoare la identificarea clienților, entitățile raportoare aplică, în funcție de client, măsuri standard sau suplimentare de cunoaștere. Totodată, în conformitate cu dispozițiile art. 12¹ alin (1), entitățile raportoare au obligația legală de a stabili, în plus față de măsurile-standard de cunoaștere a clienței, măsuri suplimentare de cunoaștere a clienței în următoarele situații care, prin natura lor, pot prezenta un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism:

a) în cazul persoanelor care nu sunt prezente fizic la efectuarea operațiunilor;

b) în cazul relațiilor de corespondent cu instituții de credit din state care nu sunt membre ale Uniunii Europene sau nu aparțin Spațiului Economic European;

c) în cazul tranzacțiilor sau relațiilor de afaceri cu persoanele expuse politic, care sunt rezidente într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori într-un stat terț.

Entitățile raportoare prevăzute la art. 8 din lege, aplică măsurile suplimentare de cunoaștere a clienței și în alte cazuri decât cele prevăzute mai sus, care prin natura lor, prezintă un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism.

Neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de art. 9, 9¹, 9², 12, art. 12¹ alin. (1), din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, atrage răspunderea contravențională a entităților raportoare, fiind astfel sancționate de art. 22 alin (2) cu amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei.

2.3.3.5 BENEFICIARUL REAL

Conceptul de beneficiar real a fost introdus în cadrul normativ național de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism odată cu transpunerea Directivei 2005/60/CE, prin intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 53/2008.

Pentru a putea fi înțeles fundamentul acestui concept, considerăm oportună evidențierea documentelor (recomandărilor) elaborate de forurile internaționale din acest domeniu, în mod special, de FATF – Financial Action Task Force.

În fapt, prin implementarea măsurilor de cunoaștere a clienței în legislațiile internaționale, a fost identificată necesitatea suplimentării acestora, pentru a se putea diminua posibilitatea folosirii de interpuși în efectuarea circuitelor financiare, precum și pentru a stabili identitatea efectivă a persoanelor (grupurilor) care tranzacționează în mod real.

Având în vedere importanța conceptului de „*beneficiar real*” în materia prevenirii spălării banilor și a finanțării terorismului, s-a considerat necesar ca, în conformitate cu noile standarde internaționale, să se introducă dispoziții mai precise și mai detaliate referitoare la identificarea clientului și a oricărui beneficiar efectiv și verificarea identității acestora.

În acest sens, atunci când încă nu s-a stabilit cine sunt beneficiarii individuali ai unei persoane juridice sau ai unui cadru juridic, precum o fundație sau un trust, motiv pentru care o persoană fizică este imposibil de identificat ca beneficiar efectiv, a fost de asemenea considerată necesară identificarea categoriei de persoane în calitate de beneficiar al fundației sau trustului.

Entitățile reglementate trebuie să identifice și să verifice identitatea beneficiarului real, iar pentru îndeplinirea acestei cerințe, trebuie să aprecieze singure dacă vor recurge la evidențele/registrele publice pentru aflarea beneficiarilor reali, dacă vor solicita clienților proprii aceste date sau dacă vor obține informațiile în alt mod, luând în considerare faptul că amploarea măsurilor de precauție privind clientela este direct legată de riscul spălării banilor și finanțării terorismului, care depinde de tipul clientelei, relația de afaceri, produs și/sau tranzacție.

De asemenea, aceste cerințe se aplică și persoanelor care aduc un aport în bunuri unei persoane juridice sau unui cadru juridic și care dețin un control important asupra utilizării bunurilor.

În ceea ce privesc derogările specifice profesiilor juridice liberale, derogarea referitoare la identificarea beneficiarilor efectivi ai conturilor colective ținute de notari sau de alți membri ai profesiilor liberale juridice nu trebuie să aducă atingere obligațiilor pe care respectivii notari sau membri ai altor profesii liberale juridice le au în temeiul legislației specifice.

Obligațiile în cauză includ necesitatea ca notarii sau membrii altor profesii liberale juridice să identifice ei înșiși beneficiarii efectivi ai conturilor colective deținute de ei.

De asemenea, atunci când înmatriculează sau când autorizează o casă de schimb valutar, un prestator de servicii pentru trusturi și societăți sau un cazinou, autoritățile competente trebuie să se asigure că persoanele care conduc sau vor conduce efectiv activitatea acestor entități și beneficiarii lor efectivi sunt persoane competente și potrivite. Ca o condiție minimă, aceste criterii trebuie să reflecte nevoia de a proteja entitățile respective împotriva utilizării lor greșite de către directori sau beneficiarii lor efectivi, în scopuri infracționale.

Menționăm că prin elaborarea Normelor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, standardele de cunoaștere a clientelei și control intern pentru entitățile raportoare care nu sunt supuse supravegherii prudențiale a unor autorități, aprobate prin Decizia Plenului Oficiului nr. 496/2006, ONPCSB a introdus, în calitate de autoritate de supraveghere, cerințe specifice privind beneficiarul real, cu mult înaintea adoptării OUG nr. 53/2008 care a transpus în totalitate Directiva 2005/60/CE în legislația națională din domeniu. În textul art. 2 al Normelor, conceptul de „beneficiar real” este descris astfel:

„h) beneficiar real - persoana fizică, juridică sau entitatea fără personalitate juridică în numele sau în interesul căreia se realizează una ori mai multe dintre operațiunile prevăzute la lit. e).

e) client - orice persoană fizică, juridică sau entitate fără personalitate juridică cu care entitățile reglementate inițiază relații de afaceri sau pentru care prestează servicii ori cu care desfășoară alte operațiuni cu caracter permanent sau ocazional. În sensul prezentelor norme, prin client se mai înțelege:

- 1. beneficiarul real al operațiunii;*
- 2. entitățile corespondente din țară sau din străinătate ale entităților reglementate;*
- 3. orice persoană fizică, juridică sau entitate fără personalitate juridică care operează în numele sau în interesul altei persoane.”*

Intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 53/2008, care a modificat și completat Legea nr. 656/2002, a adus o definiție mai largă beneficiarului real ca fiind *orice persoană fizică ce deține sau controlează în cele din urmă clientul și/sau persoana fizică în numele ori în interesul căruia/căreia se realizează, direct sau indirect, o tranzacție sau o operațiune*. În acest sens, noțiunea de «beneficiar real» include:

a) în cazul societăților comerciale:

1. persoana sau persoanele fizice care dețin ori controlează în cele din urmă o persoană juridică prin deținerea, în mod direct sau indirect, a pachetului integral de acțiuni ori a unui număr de acțiuni sau de drepturi de vot suficient de mare pentru a-i asigura controlul, inclusiv acțiuni la purtător, persoana juridică deținută sau controlată nefiind o societate comercială ale cărei acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată și care este supusă unor cerințe de publicitate în acord cu cele reglementate de legislația comunitară ori cu standarde fixate la nivel internațional. Acest criteriu este considerat a fi îndeplinit în cazul deținerii a cel puțin 25% din acțiuni plus o acțiune;

2. persoana sau persoanele fizice care exercită în alt mod controlul asupra organelor de administrare sau de conducere ale unei persoane juridice;

b) în cazul persoanelor juridice, altele decât cele prevăzute la lit. a), sau al altor entități ori construcții juridice care administrează și distribuie fonduri:

1. persoana fizică care este beneficiară a cel puțin 25% din bunurile unei persoane juridice sau ale unei entități ori construcții juridice, în cazul în care viitorii beneficiari au fost deja identificați;

2. grupul de persoane în al căror interes principal se constituie ori funcționează o persoană juridică sau o entitate ori construcție juridică, în cazul în care persoanele fizice care beneficiază de persoana juridică sau de entitatea juridică nu au fost încă identificate;

3. persoana sau persoanele fizice care exercită controlul asupra a cel puțin 25% din bunurile unei persoane juridice sau ale unei entități ori construcții juridice.

2.3.3.6 PERSOANELE EXPUSE POLITIC

La fel ca în cazul beneficiarului real, conceptul de „*persoană expusă politic*” a fost inițial evidențiat prin documentele programatice ale organismelor internaționale din acest domeniu. Astfel, Directiva 2005/60/CE și Directiva 2006/70/CE au identificat în mod direct categoriile de clienți care intră sub incidența umbrela „*persoanelor expuse politic*”, fiind elaborate cerințe specifice, care privesc inclusiv aplicarea unor măsuri suplimentare de cunoaștere a clientelei.

În concentrarea măsurilor legate de relațiile de afaceri cu clienți - persoane expuse politic, s-a considerat necesar ca entitățile raportoare să aplice, pe bază de risc sensibil (vulnerabilitate/expunere), măsuri sporite de cunoaștere a clientelei în legătură cu tranzacțiile sau relațiile de afaceri cu acestea.

În contextul analizei de risc, resursele entităților raportoare trebuie concentrate asupra produselor și tranzacțiilor caracterizate a avea un risc potențial ridicat față de spălarea banilor și finanțarea terorismului.

În vederea asigurării unei aplicări adecvate a conceptului de persoană expusă politic, atunci când se face determinarea grupurilor de persoane implicate,

este esențial să se ia în considerare diferențele sociale, politice și economice din țările de origine. Astfel, directivele menționate anterior au prevăzut că diferențele dintre funcțiile publice exercitate la nivel mai scăzut decât cel național să nu fie considerate esențiale. Atunci când expunerea politică a unor persoane străine este comparabilă cu aceea a unor persoane aflate în poziții similare de la nivel național, entitățile raportoare, pe bază de risc, ar trebui să identifice dacă clienții lor - persoane care exercită funcții publice se încadrează în categoria persoanelor expuse politic. Totodată, s-a considerat oportun ca după expirarea unei perioade minime în care persoanele au încetat să mai exercite oficial funcțiile publice importante, acestea să nu mai fie incluse în categoria persoanelor expuse politic.

În ceea ce privește tranzacțiile sau relațiile de afaceri cu persoanele expuse politic, rezidente în alt stat membru sau într-o țară terță, conform actelor comunitare, se solicită entităților raportoare:

(a) să dispună de proceduri corespunzătoare, în funcție de risc, pentru a stabili dacă un client este o persoană expusă politic;

(b) să obțină aprobarea conducerii superioare pentru stabilirea unor relații de afaceri cu astfel de clienți;

(c) să adopte măsuri adecvate pentru a stabili sursa patrimoniului și sursa fondurilor implicate în relația de afaceri sau în tranzacție;

(d) să efectueze o monitorizare sporită permanentă a relației de afaceri.

Acest lucru este valabil în special în cazul relațiilor de afaceri cu persoane fizice care dețin sau au deținut funcții publice importante, în special, în țările în care corupția este larg răspândită, dar nu numai, fiind deja aplicată de către toate Statele Membre ale Uniunii Europene ca normă general valabilă.

Efortul internațional de combatere a corupției și a spălării banilor justifică, de asemenea, necesitatea de a acorda o atenție specială unor astfel de cazuri și de a aplica măsuri standard de precauție privind clientela, în legătură cu persoanele expuse politic pe plan intern sau măsuri sporite de precauție privind clientela, în legătura cu persoanele expuse politic care sunt rezidente într-un alt stat membru sau într-o țară terță.

Fiind stabilite cerințe specifice privind implementarea unor norme în materie de precauție privind clientela, inclusiv legate de precauția sporită pentru clienții sau relațiile comerciale cu risc ridicat, trebuie elaborate proceduri și politici interne în vederea constatării de facto dacă o persoană este expusă din punct de vedere politic, precum și dacă este necesară aplicarea unor măsuri suplimentare de identificare.

Intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 53/2008, care a modificat și completat Legea nr. 656/2002, a impus definirea persoanelor expuse politic ca fiind orice persoane fizice care exercită sau au exercitat funcții publice importante, membrii direcți ai familiilor acestora, precum și persoanele cunoscute public ca asociați apropiați ai persoanelor fizice care exercită funcții publice importante.

În corelare directă cu definirea acestui concept cu prevederile directivelor europene sus-menționate, legea stabilește la art. 2¹ alin. 2 care sunt persoanele fizice care exercită funcții publice importante:

„a) șefii de stat, șefii de guverne, membrii parlamentelor, comisarii europeni, membrii guvernelor, consilierii prezidențiali, consilierii de stat, secretarii de stat;

b) membrii curților constituționale, membrii curților supreme sau ai altor înalte instanțe judecătorești ale căror hotărâri nu pot fi atacate decât prin intermediul unor căi extraordinare de atac;

c) membrii curților de conturi sau asimilate acestora, membrii consiliilor de administrație ale băncilor centrale;

d) ambasadorii, însărcinații cu afaceri, ofițerii de rang înalt din cadrul forțelor armate;

e) conducătorii instituțiilor și autorităților publice;

f) membrii consiliilor de administrație și ai consiliilor de supraveghere și persoanele care dețin funcții de conducere ale regiilor autonome, ale societăților comerciale cu capital majoritar de stat și ale companiilor naționale”.

De asemenea, intră sub incidența acestei definiții inclusiv persoanele asimilate, precum membrii direcți ai familiilor persoanelor expuse politic:

a) soțul/soția;

b) copiii și soții/soțiile acestora;

c) părinții.

Persoanele cunoscute public ca asociați apropiați ai persoanelor fizice care exercită funcții publice importante sunt persoanele fizice despre care se cunoaște faptul că:

a) împreună cu una dintre persoanele expuse politic dețin ori au o influență semnificativă asupra unei persoane juridice ori entități sau construcții juridice ori au o relație de afaceri strânsă cu aceste persoane;

b) dețin sau au o influență semnificativă asupra unei persoane juridice ori entități sau construcții juridice înființate în beneficiul unei persoane expuse politic

În ceea ce privește perioada limită de la care o persoană încetează a mai fi considerată expusă politic, în legislația națională se prevede că „fără a aduce atingere aplicării, pe baza unei evaluări a riscului, a măsurilor suplimentare de cunoaștere a clientelei, după împlinirea unui termen de un an de la data la care persoana a încetat să mai ocupe o funcție publică importantă (...), instituțiile și persoanele prevăzute la art. 8 nu mai consideră persoana respectivă ca fiind expusă politic”.

Conform prevederilor legale în materie, entitatea raportoare trebuie să aplice, în plus față de măsurile-standard de cunoaștere a clientelei, pe bază de risc, măsuri suplimentare de cunoaștere a clientelei doar în cazul unei tranzacții ocazionale sau a unei relații de afaceri cu o persoană expusă politic, care este rezidentă într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori într-un stat străin (a se vedea art. 12¹ alin. 1 lit. c) din Legea nr. 656/2002 și art. 12 alin. 1 lit. c) din Hotărârea Guvernului nr. 594/2008 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a prevederilor Legii nr. 656/2002).

Totodată, așa cum este stipulat în art. 12 alin. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 594/2008, în cazul tranzacțiilor ocazionale sau al relațiilor de afaceri cu persoanele expuse politic, entitățile raportoare sunt obligate să aplice următoarele măsuri specifice:

„a) să dispună de proceduri pe bază de risc care să le permită identificarea clienților care se încadrează în această categorie;

- b) să obțină aprobarea conducerii executive înainte de stabilirea unei relații de afaceri cu un client din această categorie;*
- c) să adopte măsuri corespunzătoare pentru a stabili sursa veniturilor și sursa fondurilor implicate în relația de afaceri sau în tranzacția ocazională;*
- d) să realizeze o supraveghere sporită, permanentă, a relației de afaceri.”*

2.3.3.7 PĂSTRAREA COPIILOR DE PE DOCUMENTE

În cazurile în care aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei este obligatorie, entitățile raportoare au obligația de a păstra o copie de pe documentul utilizat ca dovadă de identitate sau referință de identitate o perioadă de minimum 5 ani, începând cu data când se încheie relația cu clientul.

De asemenea, acestea trebuie să păstreze, într-o formă corespunzătoare pentru a putea fi folosite ca mijloace de probă în justiție, evidențele secundare sau operative și înregistrările tuturor operațiunilor financiare ce decurg din derularea unei relații de afaceri ori a unei tranzacții ocazionale o perioadă de minimum 5 ani de la încheierea relației de afaceri, respectiv de la realizarea tranzacției ocazionale.

Menționăm că neîndeplinirea acestor obligații de către entitatea raportoare atrage răspunderea contravențională, aceasta putând fi sancționată, conform art. 22 alin (2) din lege, cu amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei.

Totodată, conform art. 16 din Hotărârea Guvernului nr. 594/2008 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a prevederilor Legii nr. 656/2002, se solicită, în mod specific, instituțiilor de credit și instituțiilor financiare să dețină proceduri interne și să dispună de sisteme care să le permită transmiterea promptă, la solicitarea Oficiului ori a organelor de urmărire penală, a informațiilor privind identitatea și natura relației pentru clienții specificați în solicitare, cu care sunt în relație de afaceri sau cu care au avut o relație de afaceri în ultimii 5 ani. Încălcarea de către entitățile indicate a dispozițiilor acestui articol constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 30.000 lei.

2.3.3.8 SOLICITĂRILE DE INFORMAȚII TRANSMISE DE OFICIU ENTITĂȚILOR RAPORTOARE

Pentru îndeplinirea obiectului de activitate al Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, respectiv a analizării și prelucrării informațiilor financiare, legiuitorul a instituit și obligația entităților raportoare de a răspunde în timp util la solicitările de informații transmise de către Oficiu cu privire la circuite financiare și persoane fizice/juridice conexe acestora.

Astfel, în conformitate cu dispozițiile art. 5 alin.(2) din lege, entitățile raportoare au obligația de a transmite Oficiului datele și informațiile solicitate, în termen de 30 de zile de la data primirii cererii.

Menționăm că neîndeplinirea acestei obligații atrage răspunderea contravențională a entităților raportoare, putând fi sancționate, conform de art. 22 alin (2) din lege, cu amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei.

2.3.3.9 OBLIGAȚIA DE A PĂSTRA CONFIDENȚIALITATEA INFORMAȚIILOR

Entitățile raportoare și salariații acestora au obligația, în conformitate cu dispozițiile art. 18 alin. (2) din lege, de a nu transmite informațiile deținute în legătură cu tranzacții sau persoane suspecte de a fi implicate în activități de spălarea banilor și de finanțare a actelor de terorism și de a nu avertiza clienții cu privire la sesizarea comunicată de acestea Oficiului.

În acest context, personalul din cadrul entităților raportoare are obligația legală de a nu avertiza clienții, persoanele care acționează pentru și/sau în numele acestora sau alte terțe persoane, cu privire la:

≡ transmiterea către Oficiu a sesizărilor cu privire la suspendarea operațiunilor suspectate a fi utilizate în procesul de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism și care nu au fost încă efectuate;

≡ transmiterea către Oficiu a rapoartelor de tranzacții suspecte de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism;

≡ solicitările de informații ale Oficiului cu privire la operațiunile derulate de către clienții suspectați de a fi implicați în activități de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism.

De asemenea, conform art. 18 alin. (3) din lege, este interzisă folosirea în scop personal de către salariații entităților a informațiilor respective, atât în timpul activității, cât și după încetarea acesteia.

Nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 18 din Legea 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Menționăm că săvârșirea următoarelor fapte în exercitarea atribuțiilor de serviciu nu constituie o încălcare a interdicției prevăzută la art. 18 alin. (2) din Lege:

≡ furnizarea de informații autorităților competente conform legii și furnizarea de informații în cazurile prevăzute în mod expres de lege;

≡ transmiterea de informații între instituțiile financiare din state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European ori din state terțe care aparțin aceluiași grup și aplică proceduri de cunoaștere a clientelei și de păstrare a evidențelor referitoare la aceasta echivalente cu cele prevăzute în prezenta lege și sunt supravegheate referitor la aplicarea acestora de o manieră echivalentă celei reglementate prin prezenta lege;

≡ transmiterea de informații între entitățile situate în state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European ori state terțe care impun cerințe echivalente cu cele din prezenta lege, în cazurile legate de același client și de aceeași tranzacție derulată prin două sau mai multe dintre persoanele anterior menționate, cu condiția ca acestea să provină din aceeași categorie profesională și să li se aplice cerințe echivalente în privința secretului profesional și al protecției datelor cu caracter personal.

2.3.3.10 FAPTELE SI SANCTIUNILE CONTRAVENȚIONALE

Contravenția este fapta săvârșită cu vinovăție, care prezintă un pericol social mai redus decât infracțiunea și este prevăzută și sancționată ca atare prin actele emise de către organele competente.

Din această definiție, desprindem trăsăturile specifice contravenției și anume:

- a) este o faptă săvârșită cu vinovăție;
- b) este o faptă care prezintă un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea;
- c) este o faptă prevăzută de actele normative emise de organele competente.

În vederea prevenirii spălării banilor și finanțării actelor de terorism, legiuitorul a instituit în conformitate cu dispozițiile art. 22 din lege, contravențiile și sancțiunile principale și complementare pentru nerespectarea de către persoanele juridice și fizice a obligațiilor legale, prevăzute de acest act normativ, respectiv:

„Art. 22 - (1) Constituie contravenție următoarele fapte:

a) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 3 alin. (1), (6) și (7) și la art. 4;

b) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 5 alin. (2), art. 9, 9¹, 9², 12, art. 12¹ alin. (1), art. 13 - 15 și la art. 17.

(2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. a) se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 30.000 lei, iar contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. b) se sancționează cu amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei.

(3) Sancțiunile prevăzute la alin. (2) se aplică și persoanelor juridice.

(3¹) Pe lângă sancțiunea prevăzută la alin. (3), persoanei juridice i se poate aplica una sau mai multe dintre următoarele sancțiuni contravenționale complementare:

a) confiscarea bunurilor destinate, folosite sau rezultate din contravenție;

b) suspendarea avizului, acordului sau a autorizației de exercitare a unei activități ori, după caz, suspendarea activității agentului economic, pe o durată de la o lună la 6 luni;

c) retragerea licenței sau a avizului pentru anumite operațiuni ori pentru activități de comerț exterior, pe o durată de la o lună la 6 luni sau definitiv;

d) blocarea contului bancar pe o durată de la 10 zile la o lună;

e) anularea avizului, acordului sau a autorizației de exercitare a unei activități;

f) închiderea unității. [...]”.

Totodată, conform art. 19 alin. 1 din HG nr. 594/2008, încălcarea prevederilor acestui act normativ de către persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002, respectiv „a dispozițiilor art. 6 alin. (3) și (4), art. 10 alin. (1), art. 13 alin. (2) și (3) și ale art. 16 constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 30.000 lei.”, dispozițiile art. 22 alin. (3) - (5) din Legea nr. 656/2002 aplicându-se în mod corespunzător.

Contravențiile prevăzute de lege sunt completate de dispozițiile generale referitoare la regimul juridic al contravențiilor, respectiv de Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, ulterior modificată și completată.

Din punct de vedere social, contravențiile prevăzute de Legea nr. 656/2002 și de H.G. nr. 594/2008 sunt fapte prin care se cauzează o vătămare a autorităților, inclusiv a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, prin punerea în pericol a desfășurării obiectului său de activitate, conform prevederilor legale, respectiv de a analiza și monitoriza operațiunile suspecte de spălarea banilor și de finanțare a actelor de terorism, transferurile externe și operațiunile cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se realizează prin una sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele. Astfel, prin neîndeplinirea obligațiilor de către entitățile raportoare, respectiv de către persoanele fizice și juridice care nu aplică corespunzător legislația în materia prevenirii spălării banilor și finanțării actelor de terorism, fluxurile masive de bani murdari, pot prejudicia stabilitatea și reputația autorităților statului, sectorului financiar, iar terorismul bazele societății noastre.

Mai mult, având în vedere faptul că spălarea banilor și finanțarea terorismului sunt de obicei desfășurate în context transfrontalier, iar măsurile adoptate doar de o singură țară ar avea efect limitat, întreaga comunitate globală trebuie să adopte măsuri prin care să reglementeze și să aplice sancțiuni efective, proporționale și descurajatoare pentru nerespectarea acelor prevederi legale naționale armonizate cu standardele internaționale de luptă împotriva celor două fenomene infracționale grave.

Particularități ale constatării contravențiilor:

În conformitate cu dispozițiile art. 22 alin. 4 din lege, contravențiile și sancțiunile se aplică de reprezentanții împuterniciți ai Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor sau ai altei autorități competente să efectueze controlul, potrivit legii.

În cazul în care controlul este efectuat de către autoritățile de supraveghere, constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se va face de către reprezentanții împuterniciți anume desemnați de respectivele autorități.

Având în vedere faptul că dispozițiile legii se completează în mod corespunzător cu prevederile Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificări și completări ulterioare, cu excepția art. 28 și 29, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor efectuează controale de specialitate pe linia prevenirii spălării banilor și finanțării actelor de terorism, prin persoanele desemnate care au calitate de agenți constatare. Aceștia efectuează verificări și controale la sediile entităților raportoare, având posibilitatea procedurală de a constata atât faptele încălcate, cât și de a aplica sancțiunile corespunzătoare.

În cadrul acțiunilor de verificare și control agenții constatare ai Oficiului solicită reprezentanților entităților reglementate următoarele:

- registrul unic de control de la sediul principal/secundar unde se desfășoară controlul,
- documente prin care s-au desemnat una sau mai multe persoane care au responsabilități în aplicarea legii, precum și dovada comunicării acestora către Oficiu, împreună cu natura și cu limitele responsabilităților menționate,
- documentele interne, ale instituțiilor de credit și instituțiilor financiare, prin care s-a desemnat ofițerul de conformitate subordonat conducerii executive, care coordonează implementarea politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea legislației în materia prevenirii spălării banilor,
- procedurile și metodele adecvate de control intern, pentru a preveni și a împiedica spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism și documentele cu privire la instruirea angajaților pentru recunoașterea operațiunilor care pot fi legate de spălarea banilor sau de finanțarea actelor de terorism și luarea măsurilor imediate ce se impun în asemenea situații;
- raportul de audit intern, cu privire la sistemul de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor, precum și a finanțării actelor de terorism, după caz;
- modalitățile efective/politicile/procedurile de identificare a clientelei;
- copii de pe documente sau referințe privind identitatea clienților, precum și copii privind evidențele secundare sau operative și înregistrările tuturor operațiunilor financiare și dovada păstrării lor, într-o formă adecvată, pentru o perioadă de minim 5 ani, începând cu data la care se încheie relația dintre entitatea raportoare și client, respectiv de la efectuarea fiecărei operațiuni;
- răspunsurile transmise Oficiului cu datele și informațiile solicitate, în termen de 30 de zile de la data primirii cererii;
- actele contabile în care sunt evidențiate operațiunile efectuate:
- acte de casă – chitanțe, bonuri fiscale, dispoziții de încasare/plată;
- registrele de casă în lei /valută;
- facturi fiscale de vânzări/cumpărări;
- fișe de cont analitice/sintetice;
- balanțe de verificare;
- rola martor a casei de marcat electronice fiscale;
- contracte/antecontracte care prevăd plata în numerar;
- rapoartele privind operațiunile cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se realizează prin una sau mai multe operațiuni legate între ele, potrivit art. 3 alin. (6) din lege, precum și confirmarea transmiterii acestora către Oficiu;
- rapoartele pentru transferurile externe în și din conturi pentru sume a căror limită minimă este echivalentul în lei a 15.000 euro, potrivit art. 3 alin. (7) din lege, precum și confirmarea transmiterii acestora către Oficiu;
- rapoarte de tranzacții suspecte întocmite, precum și confirmarea transmiterii acestora către Oficiu, potrivit art.15 din lege;
- sesizările transmise, precum și confirmarea transmiterii acestora către Oficiu, în condițiile art. 3 alin. (1) din lege;

- informările și sesizările transmise, precum și confirmarea transmiterii acestora către Oficiu, conform art. 4 din lege;
- orice alte documente relevante desfășurării acțiunii de verificare și control.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, agenții constatatori ai Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, urmare efectuării controlului la sediul unei entități raportoare reglementate, încheie o notă de constatare care descrie neregulile constatate. Nota de constatare astfel încheiată, însoțește procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor, în cazul în care sunt aplicate sancțiuni contravenționale entității raportoare.

Procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor emis de către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor cuprinde elemente obligatorii prevăzute de art. 16 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare, respectiv:

- data și locul unde este încheiat,
- numele, prenumele, calitatea și instituția din care face parte agentul constator,
- datele personale din actul de identitate, inclusiv codul numeric personal, ocupația și locul de muncă ale contravenientului,
- descrierea faptei contravenționale cu indicarea datei, orei și locului în care a fost săvârșită, precum și arătarea tuturor împrejurărilor ce pot servi la aprecierea gravității faptei și la evaluarea eventualelor pagube pricinuite,
- indicarea actului normativ prin care se stabilește și se sancționează contravenția și termenul de exercitare a căii de atac și organul la care se depune plângerea.

Procesul-verbal se semnează pe fiecare pagină de către agentul constator și de contravenient. În cazul în care contravenientul nu se află de față, refuză sau nu poate să semneze, agentul constator va face mențiune despre aceste împrejurări, care trebuie să fie confirmate de cel puțin un martor. În acest caz, procesul-verbal va cuprinde și datele personale din actul de identitate al martorului și semnătura acestuia. În lipsa unui martor, agentul constator al Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor va preciza motivele care au condus la încheierea procesului-verbal în acest mod.

Urmare încheierii procesului-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor de către agenții constatatori ai Oficiului și în situația în care contravenientul este prezent, documentul va fi înmănat ultimului sub semnătură, făcându-se mențiune în acest sens în procesul-verbal.

În cazul în care contravenientul nu este prezent sau, deși prezent, refuză să semneze procesul-verbal, comunicarea acestuia, precum și a înștiințării de plată se face de către agentul constator în termen de cel mult o lună de la data încheierii.

Comunicarea procesului-verbal și a înștiințării de plată de face prin poștă, cu aviz de primire, sau prin afișare la domiciliul sau la sediul contravenientului. Operațiunea de afișare se consemnează într-un proces-verbal semnat de cel puțin un martor.

Împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii se poate face plângere în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării acestuia. Plângerea însoțită de copia de pe procesul-verbal de

constatare a contravenției se depune la judecătoria în a cărei circumscripție a fost săvârșită contravenția. Hotărârea judecătorească prin care s-a soluționat plângerea poate fi atacată cu recurs în termen de 15 zile de la comunicare, la secția contencios administrativ a tribunalului.

Motivarea recursului nu este obligatorie. Motivele de recurs pot fi susținute și oral în fața instanței. Recursul suspendă executarea hotărârii.

Procesul-verbal neatatcat în termenul de 15 zile, precum și hotărârea judecătorească irevocabilă prin care s-a soluționat plângerea constituie titlu executoriu, fără vreo altă formalitate.

Punerea în executare a sancțiunii amenzii contravenționale se face astfel:

a) de către Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor - ori de câte ori nu se exercită calea de atac împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției în termenul prevăzut de lege;

b) de către instanța judecătorească - în celelalte cazuri.

În vederea executării amenzii, Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor va comunica, din oficiu, organelor de specialitate, conform prevederilor legale privind executarea creanțelor bugetare, în a căror rază teritorială domiciliază sau își are sediul contravenientul, procesul-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii, neatatcat în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării acestuia, ori, după caz, dispozitivul hotărârii judecătorești irevocabile prin care s-a soluționat plângerea. Executarea se face în condițiile prevăzute de dispozițiile legale privind executarea silită a creanțelor bugetare. Împotriva actelor de executare se poate face contestație la executare, în condițiile legii.

De asemenea, menționăm că în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, Banca Națională a României, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor și autoritățile cu atribuții de control financiar-fiscal, prin inspectorii desemnați, efectuează verificări și controale pe problematica spălării banilor și finanțării terorismului, la entitățile raportoare pe care le supraveghează.

Pentru neîndeplinirea obligațiilor legale ce le revin entităților raportoare, pe lângă sancțiunile contravenționale se pot aplica de către autoritățile de supraveghere și măsuri sancționatorii specifice, potrivit competenței acestora.

În concluzie, încălcarea prevederilor Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare atrage, după caz, răspunderea civilă, disciplinară, contravențională sau penală.

Autoritățile competente să constate contravențiile

În conformitate cu dispozițiile art. 17 alin (1) din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, modul de aplicare a prevederilor actului normativ, se

verifică și se controlează, conform atribuțiilor de serviciu, de următoarele autorități sau structuri:

a) autoritățile de supraveghere prudentială, pentru persoanele supuse acestei supravegheri, potrivit legii;

b) Garda Financiară, precum și orice alte autorități cu atribuții de control financiar-fiscal, conform legii;

c) structurile de conducere ale profesiilor liberale, pentru persoanele prevăzute la art. 8 lit. e) și f);

d) Oficiul, pentru toate persoanele prevăzute la art. 8, cu excepția celor pentru care modul de aplicare a prevederilor prezentei legi, se verifică și se controlează de autoritățile și structurile prevăzute la lit. a).

Urmare efectuării controalelor de către autoritățile abilitate, în baza dispozițiilor legale menționate mai-sus, în cazul în care se constată suspiciuni de spălare a banilor, de finanțare a actelor de terorism sau alte încălcări ale dispozițiilor legii, autoritățile și structurile prevăzute la art. 17 alin. (1) lit. a) - c) informează de îndată Oficiul.

De asemenea, în scopul prevenirii spălării banilor și finanțării actelor de terorism, în baza art. 17 alin. (3) din Legea 656/2002 cu modificările și completările ulterioare, Oficiul poate efectua verificări și controale comune la entitățile reglementate împreună cu Garda Financiară, structurile de conducere ale profesiilor liberale și cu alte autorități cu atribuții de control financiar-fiscal. Menționăm că Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor verifică și controlează modul de aplicare a prevederilor legii de către persoanele fizice sau juridice prevăzute la art. 8 din lege și care nu sunt supuse, potrivit legii, supravegherii prudenciale a vreunei autorități publice.

În baza prevederilor art. 17 din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare și în baza dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 1599/2008 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor s-a înființat în cadrul instituției, Direcția Supraveghere și Control care are următoarele atribuții principale:

a) elaborează, în conformitate cu reglementările legale în vigoare, norme, metodologii și/sau proceduri de lucru privind supravegherea pe bază de risc și controlul entităților prevăzute la art. 8 din lege, care nu sunt supuse, potrivit legii, supravegherii prudenciale a vreunei autorități publice;

b) întocmește note privind verificarea expunerii la risc a entităților prevăzute la art. 8 din lege, care nu sunt supuse, potrivit legii, supravegherii prudenciale a vreunei autorități publice, pe baza cărora se pot organiza activități de control;

c) întocmește programul acțiunilor de verificare și control pentru entitățile prevăzute la art. 8 din lege, care nu sunt supuse, potrivit legii, supravegherii prudenciale a vreunei autorități publice, și asigură îndeplinirea acestuia;

d) poate solicita, în condițiile legii, date și informații necesare efectuării activităților de supraveghere pe bază de risc și control de la instituțiile competente;

e) efectuează controlul operativ și inopinat la persoanele prevăzute la art. 8 din lege, în baza ordinului de serviciu cu caracter permanent emis de președintele Oficiului, constată contravențiile săvârșite și aplică sancțiunile legale prin proces-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor, în conformitate cu prevederile legale în materie, atribuție realizată de către persoanele desemnate din cadrul Oficiului, denumite în mod generic agenți constatatori;

f) formulează propuneri, pe baza analizei de risc, privind întocmirea programelor de instruire a persoanelor prevăzute la art. 8 din lege și poate participa la efectuarea acestora;

g) elaborează și implementează procedurile de lucru ale direcției și poate participa la elaborarea unor metodologii, studii sau analize care au legătură cu activitatea specifică a Oficiului, întocmite de alte direcții de specialitate din cadrul Oficiului.

2.4 ACTIVITATEA DE SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL

Atribuțiile de supraveghere și control ce revin Oficiului sunt realizate în baza procedurii de lucru pentru desfășurarea acțiunilor de supraveghere, verificare și control asupra persoanelor fizice/juridice prevăzute la art. 8 din lege (proceduri interne).

Aceste proceduri de lucru reprezintă instrumentul tehnico-juridic, armonizat cu legislația europeană (Directiva a III-a și Cele 40 + 9 Recomandări ale FATF), cu ajutorul cărora analiștii financiari din cadrul Direcției Supraveghere și Control își îndeplinesc atribuțiile de serviciu, respectiv supravegherea, verificarea și controlul entităților raportoare.

Procedurile de lucru pentru desfășurarea acțiunilor de supraveghere, verificare și control asupra entităților raportoare care nu sunt supuse supravegherii prudențiale a unor autorități au fost structurate astfel:

- ≡ supravegherea efectuată la sediul Oficiului, denumită supraveghere off-site;
- ≡ verificarea și controlul efectuat la sediul entităților raportoare, denumită supraveghere on-site.

Supravegherea off-site se realizează prin interogarea bazelor de date gestionate în cadrul Oficiului, în scopul identificării unor potențiale nerespectări ale obligațiilor legale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, precum și al finanțării actelor de terorism, de către autoritățile reglementate.

Supravegherea on-site (activități de control) se realizează în vederea constatării modului de implementare a prevederilor Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, la sediul entităților raportoare prevăzute la art.8 din lege. În acest sens, supravegherea, verificarea și controlul entităților raportoare reprezintă totalitatea activităților de evaluare și monitorizare sistematică a indicatorilor de risc de spălare de bani realizate la sediul O.N.P.C.S.B. (off-site) și la sediul entităților raportoare (on-site).

Evaluarea expunerii față de riscul de spălare a banilor și de finanțare a actelor de terorism se realizează în cadrul supravegherii off-site, cu ajutorul

sistemului MAINSET. Prin intermediul acestui sistem de scoring este stabilit în funcție de anumiți indicatori generali de risc (identificați în bazele de date accesibile Oficiului), nivelul de expunere la riscul de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism pentru fiecare entitate supravegheată.

În esență, sistemul MAINSET realizează pentru entitățile prevăzute la art. 8 din lege, o medie ponderată a punctajelor obținute, stabilind astfel, nivelul de risc:

Supravegherea off-site a entităților raportoare a urmărit toate etapele procedurate la nivelul D.S.C., fiind desfășurată într-un sistem foarte clar și transparent, indiferent de voința analistului desemnat. În acest sens, identificarea societăților care urmează a fi propuse pentru activitatea de supraveghere on-site este independentă de voința analistului financiar care efectuează supravegherea off-site, deoarece acesta introduce datele în sistem, iar calculele, respectiv cuantificarea și evaluarea indicatorilor de risc sunt făcute automat de formulele matematice care compun sistemul MAINSET, prin etape de lucru procedurate, în mod clar și transparent, la nivelul Direcției Supraveghere și Control.

De asemenea, activitatea de control asupra entităților raportoare este realizată în baza aceluiași sistem de supraveghere implementat în activitatea specifică D.S.C., specializat în evaluarea expunerii și vulnerabilității față de riscul de spălare a banilor prin nivelul de conformare cu obligațiile legale din domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

După realizarea mediei ponderate a punctajelor obținute de către entitățile prevăzute la art. 8 din lege, conform nivelelor de risc menționate mai sus, Direcția Supraveghere și Control întocmește Planul acțiunilor de verificare și control. Acesta este aprobat de către Președintele Oficiului și cuprinde entitățile raportoare care au obținut un grad ridicat/parțial ridicat de expunere față de spălarea banilor și finanțarea terorismului.

Riscul privind spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism reprezintă riscul determinat de factori interni, cum ar fi, derularea neadecvată a unor activități interne, existența unui personal sau a unor sisteme necorespunzătoare, ori de factori externi, cum ar fi condițiile economice ale entităților reglementate, ca urmare a neaplicării sau a aplicării defectuoase a dispozițiilor legale ori contractuale, precum și a lipsei de încredere a publicului în integritatea entității în cauză.

2.5 ALTE ELEMENTE DE INTERES

2.5.1 CONTROLUL NUMERARULUI LA INTRAREA SAU IEȘIREA DIN COMUNITATEA EUROPEANĂ

Contrabanda cu numerar este un mecanism atractiv, în special, pentru entitățile teroriste, deoarece valuta poate fi ușor convertită pe piețele internaționale informale, nu lasă dovezi pe hârtie, nu există o terță persoană externă rețelei care să depisteze tranzacția suspectă și teroriștii pot deține controlul total asupra mișcării banilor.

Curierii de numerar sunt acei „profesioniști” care transportă fizic numerarul sau alte instrumente financiare peste graniță, situându-se la polul opus al sistemelor electronice de plată.

Deși prezintă și dezavantaje, precum costul curierilor și al echipamentului de transport, riscul existenței unor informatori în rețea, confiscările la frontiere urmare verificărilor efectuate de autorități, etc., contrabanda cu numerar rămâne una dintre cele mai des utilizate metode, atunci când se urmărește evitarea sistemului financiar legal.

În acest context, Grupul de Acțiune Financiară Internațională, în Recomandarea Specială IX, face apel la guverne să ia măsuri de detectare a mișcărilor fizice de numerar, inclusiv un sistem de declarare și alte obligații de comunicare, respectiv:

- Țările ar trebui să dispună de măsuri pentru a detecta transporturile externe de valută și de instrumente financiare, constând în sisteme de declarare sau alte obligații privind declarațiile.
- Țările ar trebui să se asigure că autoritățile competente au autoritatea legală de a stopa sau restrânge transferul de valută sau de alte instrumente financiare care sunt suspectate a avea legătură cu spălarea banilor sau cu finanțarea terorismului sau care nu sunt declarate.
- Țările ar trebui să se asigure că există sancțiuni în vigoare, efective, proporționale și nediscriminatorii, care să poată fi aplicate persoanelor care dau declarații false. În cazul în care valuta sau instrumentele financiare au legătură cu finanțarea terorismului sau cu spălarea banilor, țările ar trebui, de asemenea, să adopte măsuri, inclusiv de ordin legislativ, care să fie conforme cu Recomandarea 3 și Recomandarea Specială III, ce ar putea permite aplicarea procedurilor de confiscare unor asemenea instrumente și a sumelor de bani respective.

La nivel european, prin adoptarea Regulamentului (CE) nr. 1889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2005 privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate, Statele Membre UE au fost mandatate de a lua măsuri pentru ca numerarul transportat de o persoană fizică ce intră sau iese din Comunitate să fie supus principiului declarării obligatorii, principiu care va permite autorităților vamale să colecteze informații cu privire la astfel de mișcări de numerar și, acolo unde este cazul, să transmită aceste informații altor autorități, inclusiv Unității de Informații Financiare din statul respectiv.

Prin acest act comunitar, UE a descris pe larg semnificația termenului de „*numerar*”, respectiv:

(a) instrumente negociabile la purtător, inclusiv instrumente monetare la purtător, precum cecuri de călătorie, instrumente negociabile (inclusiv cecuri, bilete la ordin și mandate poștale), care sunt fie la purtător, andosate fără restricții, întocmite pe numele unui beneficiar fictiv, fie într-o astfel de formă încât proprietatea asupra acestora este transferată în momentul transmiterii, precum și instrumente incomplete (inclusiv cecuri, bilete la ordin și mandate poștale) semnate, dar cu numele beneficiarului omis;

(b) valută (bancnote și monede în circulație, ca mijloc de schimb).

Obligația de declarare îi revine oricărei persoane fizice ce intră sau iese din Comunitate și transportă numerar în valoare de 10.000 EUR sau mai mult.

Declarația trebuie să cuprindă informații reale cu privire la numele complet al declarantului, data și locul nașterii, cetățenia, cine este proprietarul numerarului, precum și cine este destinatarul preconizat al numerarului, precum și informații privind suma și natura numerarului, proveniența și destinația numerarului, ruta și mijlocul de transport. Această declarație este furnizată în scris, verbal sau electronic, în funcție de decizia statului membru, fiind comunicată autorităților competente din statul membru prin care se intră sau se iese din Comunitate.

La nivel național, având în vedere calitatea României de Stat Membru, Regulamentul (CE) nr. 1889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2005 privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate este considerat act cu directă aplicabilitate.

Pentru a se asigura că acest Regulament este implementat efectiv în țara noastră, prin **Ordinul Vicepreședintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 7541 din 6 august 2007** a fost stabilit formularul utilizat pentru declararea numerarului la frontieră și a instrucțiunilor de completare și utilizare a acestuia.

Formularul utilizat pentru declararea la frontieră a numerarului, conform art. 156 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Codului vamal al României, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 707/2006, cu completările ulterioare, și conform Regulamentului (CE) nr. 1889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind controlul numerarului la intrarea sau la ieșirea din Comunitate, este următorul:

COMUNITATEA EUROPEANA
EUROPEAN COMMUNITY

ROMANIA
AUTORITATEA
NATIONALA A VAMILOR/
NATIONAL CUSTOMS
AUTHORITY

1.Referinta de
Inregistrare/
Registration
reference

2.Data de primire a declaratiei/ Date of receipt of declaration:		3.1 DECLARATIE privind controlul numerarului la intrarea sau iesirea din Comunitate in temeiul Regulamentului 1889/05 art. 3 alin. (2)/ DECLARATION for controls of cash entering or leaving the Community under Reg. 1889/05 art. 3(2):	
4.Autoritatea competenta careia i s-a prezentat declaratia/ Competent authority to which declaration is made:		DA/Y	NU/N
5.Tara/Country:		Da/Y	Nu/N
6.Tipul declaratiei (a se bifa mentiunea corespunzatoare)/Type of declaration (please tick as appropriate):	☐	☐	(Va rugam sa specificati dupa caz! / (Please specify accordingly))
	6.1 Intrare in UE/Entering EU	6.2 Iesire din UE/Leaving EU	

PARTEA I/PART I

7. Detalii privind declarantul/Details of declarant:		9. Detalii privind proprietarul numerarului dacă este vorba despre o altă persoană decât declarantul/Details of owner of cash if different than the declarant:	
a.Numele persoanei/ Name of person		a.Numele persoanei/ societatii/ Name of person/ company	
b.Cetatenia/ Nationality		b.Cetatenia/ Nationality	
c.Data nasterii/ Date of birth		c.Data nasterii/ Date of birth	
d.Locul nasterii/ Place of birth		d.Locul nasterii/ Place of birth	
e. Ocupatia/ Occupation		e. Ocupatia/ Occupation	
f.Adresa/ Address		f.Adresa/ Address	
g.Oresul/Town		g.Oresul/Town	
h.Codul postal/ Post code/Zip		h.Codul postal/ Post code/Zip	
i.Tara/Country		i.Tara/Country	
8. Detalii pasaport/ID/Passport/ ID details:		10. Detalii pasaport/ID Passport / ID details (if known by the declarant):	
a.Numar/ Number		a.Numar/ Number	
b.Data eliberarii/ Issuing date:		b.Data eliberarii/ Issuing date:	
c.Locul eliberarii/ Place of issue:		c.Locul eliberarii/ Place of issue:	

PARTEA II: DESCRIEREA NUMERARULUI SAU A INSTRUMENTELOR MONETARE/ PART II: DESCRIPTION OF THE CASH OR MONETARY INSTRUMENTS		
	11. Suma/Amount	12. Moneda/Currency
a. Bencnote/monede/ Banknotes, coins		
b. Cecuri, cecuri de calatorie/ Cheques, traveller cheques		
c. Altele (va rugam sa precizati)/ Other (please specify)		
PARTEA III: PROVENIENȚA ȘI DESTINAȚIA NUMERARULUI / INSTRUMENTELOR MONETARE/ PART III: PROVENANCE & DESTINATION OF CASH / MONETARY INSTRUMENTS		
13. Proveniența/ Provenience		
14. Destinatarii preconizati (in cazul in care este o alta persoana decat dvs.) / Intended recipient (if other than you)	a. Nume/Name:	
	b. Adresa/Address:	
15. Utilizarea prevazuta/ Intended use		
PARTEA IV: INFORMATII PRIVIND TRANSPORTUL/PART IV: TRANSPORT INFORMATION		
16. Modalitatea de transport/ Means of transport	☐	☐
(please tick as appropriate)	Aerian/Air	Maritim/ Sea
	☐	☐
	Rutier/ Road	Feroviar/ Rail
	☐	☐
	Altele/Other	
17. Ruta de transport/Transport route		
a. Tara de plecare/ Country of departure:	b. Via:	c. Tara de destinație/ Country of destination:
d. Data de plecare/ Departure date: ZZ/LL/AA/ DD / MM /YY	e. Data de sosire/ Arrival date: ZZ/LL/AA/ DD / MM /YY	
f. Compania de transport/ Transport company		
g. Nr. de referința transport (numarul zborului) /Transport ref. Nr (e.g. flight number)		
18. Aceasta este prima dumneavoastra vizita in Romania ? Is it your first visit to Romania?	☐	☐
	Da/Yes	Nu (va rugam sa precizati numarul de vizite)/ No (please indicate number of visits)
Subsemnatul certifica faptul ca toate informatiile de mai sus sunt corecte/ The undersigned declares that all above details are correct		
		Mentțiuni ale autorității competente/ Remarks of the competent authority
Semnatura declarantului/ Signature of declarant	Semnatura și stampila autorității competente/ Signature & stamp of competent authority	

Menționăm că urmare primirii acestor declarații ale persoanelor fizice, conform art. 3 alin. 11 din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, Autoritatea Națională a Vămilelor comunică lunar Oficiului toate informațiile pe care le deține, potrivit legii, în legătură cu declarațiile privind numerarul în valută și/sau în monedă națională, care este egal sau depășește limita stabilită prin Regulamentul (CE) nr. 1.889/2005.

De asemenea, în cazul în care există suspiciuni de spălare de bani sau finanțare a terorismului identificate în cursul activității sale specifice, Autoritatea Națională a Vămilelor comunică Oficiului de îndată, aceste informații, dar nu mai târziu de 24 de ore.

2.5.2 INFORMAȚIILE PRIVIND PLĂTITORUL CARE ÎNSOȚESC TRANSFERURILE DE FONDURI

Transferurile de bani murdare pot deteriora stabilitatea și reputația sectorului financiar și pot fi folosite nu numai în scopul spălării banilor, dar și pentru finanțarea terorismului. Pentru a facilita activitățile lor infracționale, cei care spală bani și cei care finanțează terorismul ar putea încerca să profite de libera circulație a capitalurilor care implică o zonă financiară integrată și să amenințe piața internă.

Conform Recomandării Speciale VII a Grupului de Acțiune Financiară Internațională, țările trebuie să ia măsuri pentru a impune instituțiilor financiare, inclusiv serviciilor de transmitere a banilor, să dețină informații corecte și semnificative privind ordonatorul transferului de fonduri (numele, adresa și numărul contului) și mesajele conexe transmise, iar aceste informații trebuie să rămână stocate în sistemul de plăți.

De asemenea, țările trebuie să ia măsuri pentru a se asigura că instituțiile financiare, inclusiv serviciile de transmitere a banilor, realizează o monitorizare atentă a transferurilor de fonduri suspecte, care nu conțin informații complete privind originea /ordonatorul (nume, adresa, nr. cont).

Regulamentul (CE) nr. 1781/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 noiembrie 2006 cu privire la informațiile privind plătorul care însoțesc transferurile de fonduri stabilește regulile aplicabile furnizorilor de servicii de plată, în vederea transmiterii unor informații complete și clare cu privire la plător folosind sistemele actuale de plată.

Acest regulament se aplică numai transferurilor de fonduri, în orice monedă, care sunt transmise sau primite de către un prestator de servicii de plată stabilit în Comunitate, în această categorie nesituându-se transferurile de fonduri efectuate utilizând o carte de credit sau de debit, cu condiția ca:

- (a) beneficiarul să fi încheiat un acord cu prestatorul de servicii de plată care să permită plata pentru furnizarea de bunuri și servicii, și
- (b) aceste transferuri de fonduri să fie însoțite de un identificator unic care să permită urmărirea tranzacției până la plător.

În conformitate cu prevederile art. 15 din Regulamentul (CE) nr. 1781/2006, Statele Membre UE au obligația de a stabili un regim sancționator eficient, proporțional și cu efect descurajant, în cazul nerespectării actului comunitar, precum și autoritățile competente pentru aplicarea acestuia.

Astfel, în scopul unei efective aplicări a Regulamentului (CE) nr. 1781/2006, la nivel național, art. III din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 53/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, coroborat cu modificările aduse de art. V al Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 26/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului și a altor acte normative, desemnează în

calitate de autorități responsabile cu supravegherea respectării dispozițiilor privind informațiile despre plătitor, care însoțesc transferurile de fonduri:

a) Banca Națională a României, pentru instituțiile de credit și instituțiile de plată;

b) Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, pentru furnizorii de servicii poștale care prestează servicii de plată potrivit cadrului legislativ național aplicabil.

Totodată, O.U.G. nr. 53/2008 stabilește la art. III alin. 3, care sunt contravențiile în cazul încălcării prevederilor Regulamentului:

a) încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 9 alin. (2) ultima teză din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (CE) nr. 1.781/2006 din 15 noiembrie 2006;

b) încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 4, art. 5 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 6 alin. (2), art. 7 alin. (2), art. 8, art. 9 alin. (1) și alin. (2) prima teză, art. 11, art. 12, art. 13 alin. (3), (4) și (5) și art. 14 prima teză din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (CE) nr. 1.781/2006.

Contravențiile prevăzute la alin. (3) lit. a) se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 30.000 lei, iar contravențiile prevăzute la alin. (3) lit. b), cu amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei, acestea fiind constatate și aplicate potrivit competențelor, prin sancțiuni contravenționale, de către reprezentanții împuterniciți anume desemnați de Banca Națională a României, respectiv de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

2.5.3 ȚĂRI TERȚE ECHIVALENTE

Directiva 2005/60/EC privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului lasă la latitudinea Statelor Membre UE să decidă cu privire la permisiunea ce poate fi acordată instituțiilor și persoanelor reglementate de a recurge la terți pentru a îndeplini cerințele de cunoaștere a clientului, însă având în vedere că responsabilitatea finală pentru îndeplinirea cerințelor respective revine instituției sau persoanei care apelează la un terț.

Astfel, statul membru respectiv permite în orice caz instituțiilor și persoanelor situate pe teritoriul său, să recunoască și să accepte rezultatul cerințelor de precauție privind clientele aplicate de către o instituție considerată terț din alt stat membru, cu excepția caselor de schimb valutar, a instituțiilor de plată și a furnizorilor de servicii poștale care prestează servicii de plată, stat care îndeplinește cerințe minime echivalente Directivei 2005/60/CE.

Având în vedere prevederile art. 16 alin. 2 din Directiva menționată, este necesar ca Statele Membre să se informeze reciproc și să notifice Comisiei Europene cu privire la cazurile în care consideră că un stat ne-membru UE îndeplinește condițiile de țară terță echivalentă, aceleași drepturi acordate Statelor

Membre fiind considerate aplicabile, *de jure*, și statelor din Spațiul Economic European.

Directiva nu acordă un mandat Comisiei Europene să elaboreze o listă care să cuprindă aceste țări, însă Statele Membre pot elabora și agreea o Înțelegere Comună, document care să fie permanent actualizat, în funcție de îndeplinirea de către state a „*criteriilor de eligibilitate*” pentru includerea pe listă.

Acest criterii se referă la gradul de conformare al statelor față de standardele internaționale în materia prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, punându-se accent pe rating-urile de obținute de state (cu excepția rating-ului de neconformitate care fie exclude automat statul din listă sau de a fi luat în considerare pentru includerea sa pe listă) în cadrul rundelor de evaluare ale organismelor internaționale de profil asupra implementării unor recomandări selectate din lista Celor 40+9 Recomandări ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională, respectiv a:

- Recomandării FATF 1 – Infrațiuinea de spălare a banilor
- Recomandării FATF 4 – Confidențialitatea și protecția informațiilor
- Recomandării FATF 5 – Standardele de cunoaștere a clientului
- Recomandării FATF 10 – Păstrarea înregistrărilor
- Recomandării FATF 13 – Raportarea tranzacțiilor suspecte
- Recomandării FATF 17 - Sancțiuni
- Recomandării FATF 23 – Reglementare, supraveghere și monitorizare
- Recomandării FATF 29 – Autoritățile de supraveghere
- Recomandării FATF 30 – Resurse, integritate și instruire
- Recomandării FATF 40 - Alte forme de cooperare
- Recomandării FATF Speciale II - Incriminarea finanțării terorismului și a spălării banilor în legătura cu aceasta;
- Recomandării FATF Speciale IV - Raportarea tranzacțiilor suspecte legate de terorism.

Astfel, în data de 18 aprilie 2008, la Bruxelles, Belgia, în cadrul reuniunii Comitetului de Prevenire a Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului, Statele Membre au agreeat Înțelegerea comună privind echivalența țărilor terțe, document care a fost urmat de adoptarea de către fiecare stat UE a listei țărilor terțe pe care acesta le consideră ca având sisteme echivalente de combatere a spălării banilor și finanțării actelor de terorism față de legislația națională relevantă, armonizată total la prevederile Directivei 2005/60/CE.

La nivel național, prin adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 1437/12.11.2008 a fost aprobată Lista cuprinzând statele terțe care impun cerințe similare cu cele prevăzute de Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism cu modificările și completările ulterioare, act normativ publicat atât în Monitorul Oficial al României nr. 778 din 20 noiembrie 2008, cât și pe site-ul oficial al instituției (www.onpcsb.ro).

Potrivit anexei la Hotărârea aprobată de Guvern, sunt considerate ca având sisteme de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului echivalente celor din Uniunea Europeană următoarele țări:

Africa de Sud,
Argentina,
Australia,
Brazilia,
Canada,
Elveția,
Federația Rusă,
Hong Kong,
Japonia,
Mexic,
Noua Zeelandă,
Singapore,
Statele Unite al Americii,
Teritoriile de peste mări ale Franței (Mayotte, Noua Caledonie, Polinezia Franceză,
Saint Pierre, Miquelon, Wallis și Futuna),
Teritoriile de peste mări ale Olandei (Antilele Olandeze, Aruba) și
Dependențele Coroanei Marii Britanii (Jersey, Guernsey, Insula Man).

Menționăm că în conformitate cu prevederile art. 40 al Directivei 2005/60/CE, în cazul în care o țară terță nu mai îndeplinește condițiile stipulate, Comisia adoptă o decizie prin care constată acest fapt. Astfel, urmare consultării cu Statele Membre, Lista țărilor terțe echivalente poate înregistra modificări de conținut.

2.5.4 ȚĂRI EVALUATE CU DEFICIENȚE ÎN REGIMURILE DE SPĂLARE A BANILOR ȘI DE FINANȚARE A ACTELOR DE TERORISM

Spălarea banilor poate fi exploatată în orice jurisdicție, nicio țară nefiind imună. Prin prisma acestui considerent, Grupul de Acțiune Financiară Internațională (FATF/GAFI), organism implicat în evaluările mutuale ale membrilor săi în lupta împotriva spălării banilor, și ulterior, și a finanțării terorismului, pentru prima dată, în anul 2000, a identificat un număr de 15 jurisdicții nemembre, pe care le-a considerat ca fiind necooperante în eforturile internaționale împotriva spălării banilor.

Astfel, în cadrul acestei inițiative de listare a țărilor și teritoriilor necooperante (**Non-cooperative Countries and Territories Initiative**), în perioada 2000-2001, un număr total de 23 de țări au fost considerate necooperante (15 în anul 2000 și 8 în anul 2001), acestea fiind delistate până la sfârșitul anului 2006, datorită progreselor înregistrate la nivel legislativ și instituțional în domeniul combaterii spălării banilor.

Urmare încheierii acestui proces, Plenara FATF a fost de acord să înființeze Grupul de Revizuire a Conformității față de Cooperarea Internațională (**the**

International Co-operation Review Group - ICRG), care și-a început activitatea în luna ianuarie 2007. ICRG se adresează jurisdicțiilor unde cooperarea internațională întâmpină dificultăți sau este imposibil de realizat și unde au fost identificate deficiențe severe în regimurile de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, având ca rezultat vulnerabilități grave pe acest palier.

În primele faze ale acestui proces, FATF a decis să revizuiască doar câteva jurisdicții asupra cărora existau suspiciuni cu privire la lipsa unor controale eficiente împotriva spălării banilor și finanțării terorismului, precum Insulele Comore, Iran, São Tome & Principe, Turkmenistan, și partea de nord a Ciprului, aceste țări fiind ulterior urmate, în anul 2008, de Pakistan și Uzbekistan. Îndemnând instituțiile financiare din statele lumii să aibă în vedere riscurile pe care le implică relațiile de afaceri ale acestora cu persoane/entități din jurisdicțiile identificate cu deficiențe, FATF a decis publicarea acestor evaluări sub forma unor declarații oficiale.

În conformitate cu prioritățile FATF din perioada 2008-2009, pentru a se asigura o flexibilitate și îmbunătățire procedurilor de evaluare, acest organism a analizat măsura în care sistemul FATF răspunde la amenințările jurisdicțiilor cu risc înalt și cum să se obțină mai bune rezultate activând în acest domeniu, fapt care a condus la modificarea procedurilor de revizuire în anul 2009. În cadrul acestei activități, FATF a lucrat îndeaproape cu organismele regionale de tip FATF (FSRBs), cu FMI și Banca Mondială, precum și cu Comitetul de la Basel, IOSCO, IAIS și FSF.

Mai mult, pentru dezvoltarea sistemelor evaluate, au fost emise ghiduri privind abordarea pe bază de risc față de spălarea banilor și finanțarea terorismului (cu accent pe zonele identificate ca având risc ridicat).

Menționăm că cea mai recentă evaluare a FATF-ului, dată publicității în data de 25 iunie 2010, ca parte a procesului de revizuire a conformității cu standardele de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului (CSB/CFT), a identificat jurisdicții care prezintă deficiențe strategice CSB/CFT, și care ar putea reprezenta un risc pentru sistemul financiar internațional. Lista țărilor care prezintă deficiențe, așa cum a fost aceasta publicată de FATF, cuprinde Iran, Republica Populară Democrată Coreea și Sao Tome și Principe.

De asemenea, sub același aspect, dorim să menționăm că tot la data de 25 iunie 2010, FATF a dat publicității documentul intitulat „*Îmbunătățirea procesului global de conformitate CSB/CFT, proces în derulare*” și elaborat în cadrul procesului de revizuire a conformității cu standardele de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului (ICRG). În cadrul acestui document, FATF a identificat și alte jurisdicții care prezintă deficiențe strategice pe linia CSB/CFT, dar, comparativ cu alte documente emise anterior, fiecare dintre jurisdicțiile identificate a prezentat un angajament politic scris, la nivel înalt, pentru abordarea deficiențelor. Lista jurisdicțiilor prezentate în document monitorizate de FATF cuprinde Angola, Antigua și Barbuda, Azerbaidjan, Bolivia, Ecuador, Etiopia, Grecia, Indonezia, Kenya, Maroc, Myanmar, Nepal, Nigeria, Pakistan, Paraguay, Qatar, Sri Lanka, Sudan, Siria, Thailanda, Trinidad și Tobago, Turcia, Turkmenistan, Ucraina, Yemen.

Menționăm faptul că listele FATF cuprinzând țările cu deficiențe în

domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului sunt periodic actualizate și publicate pe site-ul oficial al organizației, respectiv www.fatf-gafi.org - în limba engleză, precum și pe site-ul www.onpcsb.ro - versiunea în limba română.

Un alt proces de evaluare al sistemelor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, recent elaborat și dat publicității, este descris pe larg în **Raportul Strategiei de Combatere Internațională a Drogurilor pentru anul 2009**, emis de către Biroul de Combatere Internațională a Drogurilor și de Afaceri în Domeniul Aplicării Legii din cadrul Departamentului de Stat al S.U.A., document care prezintă aprecieri pozitive cu privire la evoluțiile înregistrate de țara noastră pe acest palier. Astfel, urmare măsurilor adoptate la nivel național din punct de vedere legislativ și instituțional, România a fost inclusă în categoria a-II-a de risc de țară față de spălarea banilor și finanțarea terorismului, criteriile luate în considerare pentru stabilirea vulnerabilității țărilor și jurisdicțiilor fiind:

- gradul în care instituțiile financiare din țara sau jurisdicția respectivă sunt implicate în tranzacții cu sume mari de bani obținute din comiterea unor infracțiuni grave (pentru categoria I - „*Jurisdicții de primă îngrijorare*”), precum și
- evaluarea cadrului legal de combatere a spălării banilor, rolul țării sau jurisdicției în problematica finanțării terorismului și gradul de cooperare la nivel internațional împotriva spălării banilor și a finanțării terorismului (pentru categoria II – „*Jurisdicții asupra cărora există îngrijorări*” și categoria III – „*Alte jurisdicții monitorizate*”).

Sub acest aspect, sunt evidențiate măsurile adoptate de către Guvernul României cu privire la incriminarea spălării banilor având ca infracțiune predicat principală traficul de droguri și alte infracțiuni, raportarea tranzacțiilor cu sume mari, păstrarea înregistrărilor, raportarea tranzacțiilor suspecte, statutul de membru al Grupului Egmont al Unităților de Informații Financiare, existența unui sistem de identificare/sechestrare a activelor, cooperarea autorităților de aplicare a legii la nivel internațional, asistența judiciară internațională, reglementarea instituțiilor financiare non-bancare, tipping-off, incriminarea finanțării terorismului, ratificarea Convenției ONU împotriva traficului ilicit de droguri și substanțe psihotrope, adoptată la Viena, în anul 1988, și a Convenției Internaționale privind Reprimarea Finanțării Terorismului, adoptată la New York, în anul 1999.

Totodată, sunt prezentate sectoarele în care țara noastră trebuie să adopte/întărească măsurile adoptate, respectiv cu privire la funcționarea mecanismelor de repatriere a activelor și cu privire aplicarea reglementărilor privind transportul internațional de numerar.

Lista țărilor/jurisdicțiilor analizate, împărțită pe cele trei categorii sus-menționate, o puteți găsi în Volumul II al Raportului intitulat „*Spălarea Banilor și infracțiunile financiare*”, pe care îl puteți accesa la următorul link: <http://www.state.gov/documents/organization/137429.pdf>

2.5.5 IMPLEMENTAREA REGIMULUI SANȚIUNILOR INTERNAȚIONALE

Regimurile sancționatorii internaționale sunt adoptate pentru a descuraja o atitudine care ar putea pune în pericol pacea și securitatea internațională, cum ar fi încălcarea dreptului internațional sau a drepturilor omului, sau a unor politici care nu respectă regulile statului de drept sau principiile democratice. Măsurile luate sunt de natură diplomatică sau economică, fără a implica folosirea forței armate.

În România, până în anul 2008, Legea nr.206/2005 privind punerea în aplicare a unor sancțiuni internaționale a asigurat cadrul juridic general de aplicare a sancțiunilor internaționale instituite prin Rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU în baza Capitolului VII din Carta ONU, precum și a măsurilor restrictive autonome ale UE stabilite prin actele comunitare adoptate în cadrul Politicii Externe și de Securitate Comune (PESC).

Începând cu luna septembrie 2006, Oficiul a fost reprezentat la reuniunile grupului de lucru instituit prin Legea nr.206/2005 privind punerea în aplicare a unor sancțiuni internaționale, participare care a permis atât deschiderea unor noi oportunități de cooperare în domeniul prevenirii și combaterii finanțării terorismului, cât și realizarea la nivelul Oficiului a unui mecanism de implementare a regimului sancțiunilor internaționale. Activitatea grupului de lucru a condus la întocmirea unui proiect de act normativ în domeniu, proiect aprobat de Guvernul României, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 202/2008, adoptată cu modificări și completări de Parlament prin Legea nr.217/2009.

Menționăm faptul că Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, ca parte componentă în cadrul Consiliului Inter-instituțional, a avut o contribuție activă, atât la nivel național, în cadrul procesului de elaborare și aprobare a O.U.G. nr.202/2008 privind regimul sancțiunilor internaționale, cât și la nivel internațional, prin participarea în cadrul grupului de lucru al FATF care a elaborat ghidul de bune practici în domeniul implementării regimului sancțiunilor internaționale/Recomandarea Specială III a FATF - Blocarea și confiscarea activelor teroriștilor.

Prin aprobarea O.U.G. nr. 202/2008 au fost instituite o serie de măsuri de importanță majoră pentru punerea în aplicare a regimului sancțiunilor internaționale, dintre care amintim obligațiile persoanelor fizice și juridice private și ale autorităților și altor instituții publice, subiecte de drept intern, de punere în aplicare a sancțiunilor internaționale, precum și *atribuțiile autorităților și ale altor instituții publice privind supravegherea aplicării pe plan intern a sancțiunilor internaționale.*

Astfel, având în vedere prevederile art. 5 alin.(1), art.15 alin.(2), art.17 alin.(1) și alin.(6), art.18 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, așa cum aceasta a fost adoptată prin Legea nr. 217/2009, și dispozițiile art. 17, alin. (1), litera d) din Legea nr.656/2002, cu modificările și completările ulterioare, începând cu anul 2008, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor deține noi atribuții privind implementarea regimului sancțiunilor internaționale, prin prisma calității sale de autoritate de supraveghere și control pentru acele entități prevăzute de art.8

din Legea nr.656/2002, cu modificările și completările ulterioare, care nu sunt supravegheate de alte autorități.

Privitor la punerea în aplicare a prevederilor art. 17 alin. 1 din O.U.G nr. 202/2008, care stipulează că „*Supravegherea punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale de blocare a fondurilor se face de către autoritățile și instituțiile publice de reglementare, autorizare, de către autoritățile de supraveghere prudențială a sectorului financiar, de către structurile de conducere ale profesiilor liberale și, respectiv, de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, pentru persoanele fizice și juridice din domeniul lor de activitate, conform legislației în vigoare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.*”, la nivelul O.N.P.C.S.B. au fost implementate următoarele măsuri:

- Publicarea Rezoluțiilor Consiliului de Securitate al O.N.U., a Pozițiilor Comune și a Regulamentelor U.E. pe site-ul oficial al instituției, la adresa www.onpcsb.ro într-o secțiune specială („*Sancțiuni internaționale*”). **Vă rugăm să accesați site-ul, spre informare și aplicarea corespunzătoare a acestor instrumente internaționale.**
- Informarea entităților raportoare prin intermediul sesiunilor de instruire și activităților de control organizate periodic de către O.N.P.C.S.B.;
- Asigurarea asistenței în domeniu pentru entitățile raportoare;
- Monitorizarea continuă și controlul aplicării sancțiunilor internaționale în domeniul de competență, potrivit competențelor, prevăzute atât în art. 17 din O.U.G. nr. 202/2008, precum și în art. 17 alin. 1 lit d) din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare;
- Cooperarea cu toate autoritățile competente pentru eficientizarea implementării sancțiunilor internaționale.

În ceea ce privește activitatea de monitorizare continuă și controlul aplicării sancțiunilor internaționale în domeniul de competență, potrivit competențelor, prevăzute atât în art. 17 din O.U.G. nr. 202/2008, precum și în art. 17 alin. 1 lit. d) din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, O.N.P.C.S.B. are atribuții de autoritate de supraveghere asupra următoarelor entități:

- Instituțiile financiare non-bancare înregistrate în Registrul General și Registrul de Evidență;
- Furnizorii de servicii poștale care prestează servicii de plată;
- Cazinourile;
- Auditorii, persoanele fizice și juridice care acordă consultanță fiscală sau contabilă;
- Alte persoane care exercită profesii juridice liberale;
- Furnizorii de servicii privind societăți comerciale sau alte entități, alții decât cei prevăzuți la art. 8 lit. e) sau f) din Legea nr. 656/2002 cu modificările și completările ulterioare;
- Persoanele cu atribuții în procesul de privatizare;
- Agențiile imobiliare;
- Asociațiile și fundațiile;
- Alte persoane fizice sau juridice care comercializează bunuri și/sau servicii, numai în măsura în care acestea au la bază operațiuni cu sume în numerar,

în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se execută printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele.

În același registru, menționăm că la nivelul O.N.P.C.S.B. au fost elaborate norme privind mecanismul de transmitere către Oficiu a rapoartelor prevăzute la art. 18 din O.U.G. nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, aprobată cu modificări completări prin Legea nr. 217/2009.

PARTEA a-III-a
ASPECTE LEGATE DE ANALIZA TRANZACȚIILOR SUSPECTE

3.1 VULNERABILITĂȚI LA SPĂLAREA BANILOR ȘI FINANȚAREA TERORISMULUI

Spălarea banilor constituie una dintre fațetele cele mai cunoscute ale criminalității financiare internaționale, iar spălătorii de bani profită de vulnerabilitățile sistemelor financiare și non-financiare pentru a încerca disimularea provenienței banilor rezultați din infracțiuni.

Alături de pericolul social al fenomenului, spălarea banilor are o importantă dimensiune simbolică, situându-se la confluența dintre infracțiuni și neajunsurile mondializării financiare, care a generat adevărate „găuri negre” prin care sunt orientate fluxuri masive de capital de origine ilicită. Obiectivul infractorilor este acela de a obține pierderea urmei banilor și evitarea eventualelor măsuri de confiscare, în cazul în care infracțiunea generatoare ar fi depistată.

În acest context, identificarea riscurilor și vulnerabilităților sistemului economic față de spălarea banilor și de finanțarea terorismului reprezintă un instrument activ în prevenirea acestora. Pentru evaluarea lor trebuie să ținem seama de evoluțiile globale, realitățile sociale și economice actuale, precum și de dezvoltarea generală a fenomenelor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului. De asemenea, trebuie avute în vedere volumul mare al activităților infracționale și desfășurarea lor în timp.

Pentru minimizarea vulnerabilităților, sistemul economic a fost încurajat să desfășoare, într-un mod transparent, activități de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, destinate să mențină încrederea tuturor participanților implicați în tranzacții, să se asigure că activitățile interne corespund cerințelor externe, să nu admită penalități cauzate de implicarea directă sau indirectă în gestionarea fondurilor provenite din activități ilicite, precum și să întreprindă măsurile necesare în vederea elaborării politicilor adecvate pentru identificarea riscurilor.

De asemenea, sectorul economic trebuie să acorde o atenție sporită persoanelor expuse politic, în scopul diminuării riscului pe care acestea le prezintă și evitării de a fi implicate în activități de spălare a banilor. În acest sens, entitățile reglementate trebuie să întocmească proceduri adecvate pe bază de risc, care să identifice categoria de risc în care se încadrează clientul, inclusiv dacă acesta este o persoană expusă politic și să se ia măsurile adecvate în derularea relației de afaceri dintre entitate și persoana fizică respectivă.

În ceea ce privește sectoarele economice vulnerabile, care sunt supuse riscului de a fi folosite, atât în scopul spălării banilor, cât și pentru finanțarea terorismului, s-au remarcat vulnerabilități în majoritatea domeniilor. Astfel, instituțiile de credit și cele financiare pot fi folosite în procesul de spălare a banilor, datorită faptului că prin intermediul acestora se realizează operațiuni multiple și diversificate, care de multe ori pot avea la bază documente falsificate create special

pentru a genera transferuri aparent legale, precum și operațiuni fictive, care au ca scop ascunderea urmei banilor.

De asemenea, o atenție sporită trebuie să fie acordată persoanelor care primesc fonduri din țările care nu dispun de norme contra spălării banilor și finanțării terorismului, sau dispun de norme inadecvate în acest sens, precum și din țările cu un nivel înalt de infracționalitate, corupție sau sunt implicate în activități teroriste.

Instituțiile de credit trebuie să examineze atent transferurile electronice, dacă nu există informații suficiente despre identitatea expeditorului, precum și orice alte tranzacții care ar favoriza anonimatul. În acest context, se poate vorbi despre sistemul de plăți on-line, care prezintă vulnerabilități datorită faptului că se reduce în mod evident contactul uman între client și bancă. Clientul poate accede normal la contul său, având un calculator personal cu navigare pe Internet. Cum acest tip de acces este indirect, instituțiile de credit nu au niciun mijloc de a verifica identitatea individului care accesează în realitate contul. Mai mult, dat fiind caracterul din ce în ce mai mobil la acces la Internet, un client are posibilitatea de a accesa virtual contul său din orice loc din lume. Într-o asemenea situație, spălătorii de bani pot controla orice cont, chiar dacă acesta nu a fost deschis pe numele lor, ci pe numele unei persoane interpuse. Tot așa, soldurile conturilor persoanelor interpuse se transferă ulterior, prin metoda descrisă, în contul administratorului titular, iar acesta poate dispune în continuare, nestingherit, de banii încasați.

O metodă de contracarare a unui asemenea fenomen, care cel puțin experimental funcționează, este aceea a identificării persoanei care accesează un cont, prin folosirea imaginii virtuale ori a amprentelor digitale. Banca ce a deschis contul fiind în posesia imaginii titularului și a amprentelor sale digitale, va compara automat aceste imagini cu cele transmise de pe Internet de cel ce accesează contul și, numai când acestea coincid, să se efectueze operațiunea dispusă. Practic s-ar îmbunătăți sistemul actual, când computerele verifică un cod sau o parolă recepționată de la solicitant cu informațiile existente în bancă, arhivate cu ocazia deschiderii contului.

În operațiunile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului pot fi folosite și cardurile preplătite. Ele pot fi obținute ușor și sunt destinate persoanelor care utilizează numerarul și tranzacțiile pe internet.

O altă țintă folosită de spălătorii de bani este sectorul instituțiilor financiare nebancale (IFN-uri). De exemplu, în piața de leasing se produc fraude care uneori au ca urmare și operațiuni de spălare de bani. Mecanismul producerii fraudei constă în achiziționarea de către un grup de infractori a unor societăți comerciale dezvoltate, identificarea de către furnizorul de bunuri a unui IFN căruia urmează a-i fi recomandate societățile menționate anterior, ca posibili utilizatori, după care se încheie simultan contracte de leasing, pentru același obiect, cu mai multe societăți comerciale. În acest sens este util a se analiza în amănunt tranzacția, la nivelul IFN-ului, atât din punct de vedere al furnizorului, cât și din cel al bunului și al modului de dobândire al acestuia.

Cazinourile și alte entități de jocuri de noroc sunt vulnerabile în a fi folosite de spălătorii de bani, datorită faptului că oferă posibilitatea folosirii intensive a numerarului. Mai mult decât atât, probleme serioase apar atunci când vorbim de cazinourile online, care permit jucătorilor să participe la jocuri de tip casino din confortul propriei case, singura cerință fiind accesul la Internet, fie prin intermediul unui computer, fie al unui telefon mobil.

Operatorii de cazinouri online oferă cele mai populare și atractive jocuri de casino disponibile la această dată și fiecare cazinou online încearcă să atragă noi jucători prin oferirea unor bonusuri de diferite tipuri și de valori diferite. Ele permit jucătorilor să beneficieze de oferte extrem de favorabile, ce îi vor ajuta să își consolideze conturile la acel cazinou online. Există diferite tipuri de bonusuri oferite, cele mai importante și mai populare fiind cele de bun venit. Aceste bonusuri din partea cazinoului pot fi primite de acei jucători ce se înregistrează pentru prima oară la un anumit cazinou online. Ele pot lua forma oferirii unui anumit procent din prima sumă depusă sau a unei sume fixe de bani. În primul caz, se poate ajunge până la oferirea a 100% sau 150% din suma depusă inițial, până la o sumă maximă, care la unele cazinouri online, poate ajunge la câteva sute sau mii de dolari sau euro. Bonusul de acest tip poate fi primit fie instantaneu după depunere, fie în rate lunare, pentru a asigura fidelitatea jucătorilor. A doua metodă are în vedere divizarea sumei de bonus primite și oferirea unei rate în timpul fiecărei luni de joc. Alte bonusuri la jocuri de casino online includ anumite bonusuri aniversare, care sunt oferite tuturor sau unora dintre jucători, aleși cu ocazia unor anumite evenimente importante. De asemenea, multe cazinouri importante au și așa numitele programe VIP, pentru jucătorii care pariază sume mari. Cu cât un jucător este considerat mai important de către un cazinou online, cu atât el va fi răsplătit mai des și mai mult.

Speculând oportunitățile oferite de acest sistem, numeroși membri ai grupurilor criminale por spăla banii murdari prin depunerea în conturile deschise prin intermediul Internetului și după câteva sesiuni de gaming pretind ca așa-zisele câștiguri să fie trimise în contul deschis pe respectivul website.

Sectorul asigurărilor poate fi și el utilizat în scopul spălării banilor, datorită următoarelor vulnerabilități:

- produsele industriei de asigurări sunt ușor accesibile, iar diversitatea lor poate conduce la realizarea unor tranzacții complexe care să facă dificilă urmărirea lor;
- datorită mărimii lui, acest sector nu este acoperit în totalitate de reglementări în domeniul combaterii spălării banilor și al finanțării actelor de terorism;
- în interfața cu clientul sunt folosiți intermediari din industria asigurărilor, fapt care îngreunează detectarea tranzacțiilor suspecte.

În cadrul acestui sector este necesar să se evalueze riscurile care pot conduce la folosirea sistemului în operațiuni de spălare a banilor. Pentru a împiedica desfășurarea unor operațiuni de spălare a banilor prin intermediul acestui sector, este necesar să se completeze și să se aplice normele de cunoaștere a clientelei.

Referitor la produsele specifice asigurărilor au fost identificate micro-vulnerabilități în sectoarele „*life insurance*”, „*non-life insurance*” și reasigurare.

În sectorul „*life insurance*”, vulnerabilitățile apar în cadrul investițiilor legate de lichiditatea produsului, pierderile înregistrate în acest proces nefiind întotdeauna cea mai importantă preocupare a spălătorului de bani, rambursării anticipate a banilor în cazul produselor pe termen lung, produselor care nu intră în sfera regimului de confiscare (exemplu în unele jurisdicții pensiile nu au valoare de răscumpărare) sau polițelor de asigurare pot fi folosite ca garanții pentru obținerea de împrumuturi.

În sectorul „*non-life insurance*”, există o piață cu prime de asigurare foarte mari, foarte atractivă din punct de vedere al spălătorilor, care permite spălarea rapidă a banilor și ascunderea sursei ilicite a acestora. Folosirea brokerilor (o terță parte) din jurisdicții nereglementate cu scopul de a evita principiile cunoașterii clienței, reprezintă o altă vulnerabilitate (în unele țări, agenții/brokerii nu sunt reglementați, sau nu sunt obligați să întocmească rapoarte de tranzacții suspecte). De asemenea, riscuri apar și atunci când investigațiile legate de obiectul asigurat nu sunt realizate până la momentul cererii de despăgubire.

Spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism poate apare și în domeniul reasigurărilor, fie prin înființarea unor companii fictive, fie prin reasigurarea intermediarilor, fie prin folosirea tranzacțiilor uzuale de reasigurare. Principalele vulnerabilități în domeniul reasigurărilor recurg din:

- plasarea deliberată prin intermediul asigurătorului a rezultatelor infracțiunilor către un reasigurator în scopul ascunderii sursei ilicite;
- înființarea unui reasigurator fantomă care să poată fi folosit pentru spălarea banilor sau poate facilita finanțarea actelor de terorism;
- înființarea unui asigurator fantomă care să faciliteze transferul banilor murdari sau a fondurilor destinate finanțării actelor de terorism către un reasigurator legal.

Agenții imobiliari trebuie să manifeste o atenție deosebită în tranzacțiile care se realizează atunci când clientul nu este prezent fizic.

De asemenea, există riscuri și în situațiile în care tranzacțiile se derulează cu firme din alte țări, ceea ce implică transferuri transfrontaliere de fonduri care ar putea avea o proveniență ilicită. Astfel, pentru a nu fi implicat în derularea unei tranzacții ce poate conduce la operațiuni de spălare a banilor, agentul imobiliar trebuie să analizeze tranzacția, atât din punct de vedere al actorilor implicați, sens în care trebuie să se asigure că identitatea clienților este stabilită cu date, informații și documente suplimentare, cât și din cel al bunului implicat în tranzacție și al modului de dobândire al acestuia.

Principalele aspecte care pot fi enumerate în acest domeniu sunt legate de¹⁶:

a) așezarea geografică a proprietății (fapt ce implică transferuri externe de bani) sau locația actorilor implicați în tranzacție.

Din această categorie se pot menționa următoarele vulnerabilități:

¹⁶ Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Ghid privind abordarea pe baza de risc în domeniul imobiliar, 17 iunie 2008, pag.20-22

- persoanele implicate în tranzacție sunt din țări supuse regimului sancțiunilor internaționale, embargoului sau unor măsuri similare;
- persoanele implicate în tranzacție sunt din țări în care nu există ori nu este cuprinzătoare sau nu este corect aplicată legislația în domeniul combaterii spălării banilor și a finanțării actelor de terorism;
- persoanele implicate în tranzacție sunt din țări care sunt identificate ca finanțând sau sprijinind activități teroriste;
- persoanele implicate în tranzacție sunt din țări în care corupția sau alte activități infracționale au un nivel ridicat;
- persoanele implicate în tranzacție sunt din țări în care înregistrarea unei proprietăți nu este obligatorie.

b) vulnerabilități legate de client. Acestea apar datorită folosirii numerarului în marea majoritate a tranzacțiilor, folosirii intermediarilor care nu se supun unei legislații adecvate în domeniul combaterii spălării banilor și a finanțării actelor de terorism sau folosirii intermediarilor care nu sunt supuși unei supravegheri adecvate.

c) vulnerabilități legate de tranzacție. Aici se poate vorbi de viteza tranzacției (o tranzacție realizată într-un timp foarte scurt fără o explicație rezonabilă), folosirea unei terțe părți pentru a se ascunde adevăratul cumpărător; folosirea pentru cumpărare a unei forme de creditare complexe, sau folosirea unor surse de finanțare complexe.

În ceea ce privește piața valorilor mobiliare, sistemul poate fi vulnerabil atunci când vorbim despre valori mobiliare cu preț scăzut și emitenți privați. Prin intermediul acestui sector se pot obține active prin manipularea pieței și fraudă. Actorii pot folosi, fie acțiuni deja existente, care sunt cotate public, fie pot să înființeze o „*companie scoică*” (shell company) pentru a o folosi în activitățile ilicite.

De asemenea, este binecunoscut faptul că grupările infracționale pot folosi active ilicite care au fost obținute în afara pieței valorilor mobiliare în manipularea acestei piețe.

Sistemele alternative de transfer de fonduri constituie un sector care poate fi implicat atât în operațiuni de spălare a banilor, cât și în cele de finanțare a actelor de terorism. Sistemele alternative de transfer de fonduri sunt servicii care operează în mod tradițional în afara sectorului financiar convențional și care permit transmiterea valorilor și a fondurilor de la o locație geografică la alta, iar de cele mai multe ori nu se pot afla date de identificare ale ordonatorilor sumelor transferate. Aceste sisteme pot oferi infractorilor și organizațiilor teroriste ocazia de a transfera fonduri fără să existe posibilitatea de trasabilitate.

Casele de schimb valutar sunt vulnerabile, deoarece prin intermediul acestora se derulează operațiuni care implică numerarul în mod intensiv. Pentru a preîntâmpina desfășurarea unor tranzacții ilicite, este important ca în cadrul acestui sector să se realizeze identificarea clienților.

Organizațiile caritabile sau organizațiile non-profit prezintă și ele caracteristici care devin atractive pentru infractori. Astfel, ele pot fi folosite mai ales în acțiunile de finanțare a actelor de terorism, datorită faptului că se bucură de încrederea publicului larg și pot colecta fonduri uriașe în numerar. În condițiile în care proveniența acestora nu este atât de strict monitorizată, conferă organizațiilor sus-menționate o vulnerabilitate crescândă în direcția uzitării acestora pentru desfășurarea de activități teroriste. Analiza specializată poate releva un nivel crescut de sensibilitate în cazurile în care proprietarul beneficiar al asociației/fundației poate fi o persoană expusă politic.

Organizațiile non-profit colectează sute de miliarde de dolari anual de la donatori și distribuie acești bani beneficiarilor. Transparența este în interesul donatorilor, organizațiilor și autorităților. Oricum, volumul real al tranzacțiilor efectuate prin intermediul organizațiilor non-profit, combinat cu dorința de a nu încărca pe nedrept organizațiile legale, în general, subminează importanța riscului și proporționalitatea pe bază de mărime în stabilirea nivelului adecvat de reglementare și supraveghere în acest domeniu. Un alt element de risc potențial poate fi reprezentat de legătura dintre organizațiile non-profit naționale și sucursalele unor asociații și fundații internaționale din țări care pot asigura sprijinul pentru activitățile teroriste.

Datorită activității pe care o desfășoară și accesului în sistem, contabilii, consultanții fiscali, notarii și avocații pot fi utilizați de către infractori pentru gestionarea afacerilor, înființarea de companii, efectuarea unor tranzacții financiare complexe, care implică sume mari, de proveniență ilicită. Aceste profesii liberale trebuie să acorde o atenție maximă tranzacțiilor care ar putea fi efectuate în scopul spălării banilor și finanțării actelor de terorism, precum și operațiunilor care implică numerar.

Vulnerabilitățile comerțului internațional sunt exploatate de către grupurile infracționale care urmăresc spălarea banilor și finanțarea actelor teroriste. Astfel, cele mai de uzitate scheme sunt cele care presupun supra/subevaluarea produselor și serviciilor facturate și expedierea acestora astfel declarate în fals.

Folosirea tranzacțiilor prin Internet și transferul bunurilor prin aceste canale cresc vulnerabilitatea comerțului internațional. Datorită volumului foarte mare al comerțului internațional, o tranzacție care are ca scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism poate trece neobservată facilitând transferul unor sume însemnate peste granița.

Diamantele, bijuteriile și metalele prețioase au o caracteristică unică și anume permit transferul unor valori mari în cantități foarte mici, ușor de transportat.

Comerțul mondial cu aceste mărfuri variază de la tranzacții internaționale moderne, efectuate prin sistemul financiar, până la piețe nereglementate. De asemenea, dealerii care acționează pe această piață variază de la persoane foarte sărace, până la cei mai bogați oameni și cele mai mari companii multinaționale situate în cele mai mari centre financiare și comerciale ale lumii.

Această varietate este cea care poate facilita operațiuni care au ca scop spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism.

O serie de bunuri care sunt supuse comerțului sau sunt depozitate în zonele libere sunt vulnerabile datorită valorii, mărimii și a accizelor mari, sau o combinație a acestor elemente. Țigările, alcoolul și alte produse cu taxe mari sunt foarte des subiectul contrabandei în vederea evitării plății taxelor și impozitelor pentru a mări profiturile obținute¹⁷. Volumul mare al containerelor în care sunt transportate astfel de produse, permit reîmpachetarea acestora și reetichetarea, evitându-se astfel aplicarea taxelor și impozitelor aferente mărfii (exemple țigările și alcoolul), iar lipsa de supraveghere din zonele libere facilitează contrabanda.

De asemenea, folosirea zonelor libere pentru comercializarea produselor IT conduce la realizarea unei fraude de tip carusel prin rambursări de TVA. Astfel, cu cât valoarea de comercializare a produselor este mai mare, cu atât mai mare va fi valoarea TVA-ului rambursat. De aceea, faptul că în zonele libere nu este o supraveghere foarte bună a operațiunilor de comerț permit obținerea unor fonduri ilicite.

De menționat sunt și vulnerabilitățile în fotbal, domeniu care prezintă o caracteristică unică și anume prezența unei rețele complicate de acționari, care sunt legați prin interdependențe între ei creând astfel o rețea opacă, fapt ce poate conduce la ascunderea sursei banilor vehiculați prin intermediul acestor rețele, facilitând astfel procesul de spălare a banilor¹⁸.

Principalele vulnerabilități existente în acest domeniu sunt:

- piața este accesibilă spălătorilor de bani ca urmare a lipsei barierelor de intrare în acest sector;
- lipsa de profesionalism a managerilor. Faptul că sectorul este relativ nou nu a permis, încă, dezvoltarea standardelor aplicabile la nivelul managerilor din acest sector, acestea pendulând încă între amatorism și profesionalism;
- există o diversitate foarte mare printre cluburile de fotbal cu privire la formele de constituire ale acestora și anume acestea variază de la societăți comerciale la fundații. Lipsa reglementărilor (de la structura cluburilor până la acționariatul acestora) și a controlului în domeniu, pot facilita operațiuni care au ca scop spălarea banilor și a finanțării actelor de terorism.
- sumele implicate în fotbalul profesionist sunt foarte mari. De asemenea, în acest sector folosirea numerarului este o practică uzitată, iar interesele sunt foarte mari. Mai mult, circuitele financiare sunt multiple și globale, iar fluxul de bani internațional poate determina ieșirea de sub controlul național și al organizațiilor de fotbal.
- prețurile practicate pentru transferul jucătorilor sunt foarte mari (iraționale) și sunt greu de controlat, iar transferurile sunt efectuate prin toată lumea, ceea ce facilitează spălarea banilor.
- necesități mari de finanțare - în ciuda creșterii tot mai mari a acestui domeniu, foarte multe cluburi de fotbal sunt sub-finanțate având nevoie de bani acceptând astfel tot felul de finanțări dubioase.

¹⁷ Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Vulnerabilități de spălare a banilor în zonele libere, martie 2010, pag.17

¹⁸ Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Spălarea banilor prin intermediul cluburilor de fotbal, iulie 2009, pag. 14-16

Vulnerabilitățile Internetului¹⁹

Lumea informatică se regăsește din ce în ce mai mult în viața noastră cotidiană și ne-a modificat ireversibil valorile sociale, comportamentul, limbajul și stilul de viață. Din punct de vedere al afacerilor, Internetul oferă o piață similară pieței reale, în care se regăsesc aproape toate elementele implicate în tranzacțiile clasice (vânzător, cumpărător, ofertă, preț...), care primesc însă alte valențe: viteză, anonimitate, globalizare, etc.

Este însă evident că preluarea în spațiul cibernetic a caracteristicilor lumii reale se referă nu numai la aspectele pozitive și progresiste, ci și la cele negative, acesta devenind vulnerabil la abuzuri și infracțiuni. Infracțiunile cibernetice, printre care se numără și spălarea banilor pe canale informatice sau finanțarea actelor de terorism, reprezintă astăzi o amenințare serioasă pentru societate și ele devin din ce în ce mai sofisticate, iar infractorii tot mai specializați și mai greu de detectat.

Cea mai mare parte a infracțiunilor cibernetice au caracteristici similare infracțiunilor clasice, însă există o serie de proprietăți care le fac specifice domeniului informatic:

- pot fi comise simultan în mai multe jurisdicții;
- nu țin cont de frontierele naționale sau de regiunile geografice;
- pot avea efecte la câțiva ani după ce au fost lansate sau plănuite;
- pot să fie sau să nu fie pedepsite de legea penală;
- pot fi extrem de greu de investigat și chiar mai greu de probat.

În ceea ce privește spălarea banilor, ca parte a riscurilor cibernetice, această piața electronică oferă noi oportunități determinate, pe de o parte, de anumite sisteme de plăți alternative, pe de altă parte, de serviciile financiare oferite prin intermediul Internetului.

Spălarea banilor prin intermediul Internetului, cyber-reciclarea, este din ce în ce mai mult în atenția specialiștilor în materie, căutându-se metode de identificare și de contracarare a fenomenului.

Dintre vulnerabilitățile Internetului enumerăm:

Sistemele de licitații electronice

Licitările on-line găzduite de site-urile comerciale sunt cele în care cererea și oferta se întâlnesc în spațiul virtual, vânzătorul și cumpărătorul fiind utilizatori ai serviciului respectiv. Situarea în spațiu a celor doi nu are mare relevanță pentru încheierea tranzacției, iar realitatea datelor cu care aceștia se identifică este uneori îndoielnică. Acest sistem oferă o serie de avantaje în sens strict comercial, datorită transparenței operațiunii (formarea prețului are loc instantaneu, în funcție de cerere și ofertă), vitezei de operare și diversității cererii și ofertei. Pe de altă parte însă, caracteristicile de mai sus pot da naștere unor abuzuri, de la fraude sau înșelăciuni, până la spălarea banilor.

Compensarea operațiunilor derulate pe site-uri comerciale se face prin sistemele de remitere rapidă de fonduri, folosind cardurile, ori prin sisteme de plăți găzduite de site-uri comerciale.

¹⁹ Informații furnizate și în Raportul de Activitate al ONPCSB aferent anului 2008

Valoarea mare a tranzacțiilor derulate prin sistemele de licitații on-line, coroborată cu lipsa datelor de identificare certe ale participanților la licitații și cu viteza de derulare a operațiunilor, oferă celor interesați un spațiu virtual propice pentru reciclarea banilor obținuți ilegal.

O formă de spălare a bunurilor obținute pe căi ilicite este aceea de comercializare pe Internet a acestora. În general sunt vândute bunuri de dimensiuni mici și de valoare relativ ridicată, cum ar fi telefoanele mobile. În asemenea scheme, rareori bunurile sunt obținute chiar de cel care le comercializează, regula fiind aceea că utilizatorul site-ului de licitații (vânzătorul) doar le plasează și încasează banii în schimbul unui comision. Din această perspectivă, vânzătorii ar putea fi considerați chiar profesioniști în domeniu, chiar dacă spălarea se produce cu sume mici și prin fluxuri financiare rudimentare. Bunurile astfel comercializate provin fie din contrafaceri, fie din furturi.

O altă schemă folosită în spălarea banilor prin intermediul licitațiilor electronice este cea în care o persoană operează pe un site comercial folosind două nume de utilizator diferite (o dată în calitate de vânzător și apoi în calitate de cumpărător). Astfel, persoana oferă spre licitație un bun fictiv pe care și-l adjudică sieși, sub masca celor două nume. Singura operațiune reală în această schemă este cea de decontare, prin care are loc plata reală folosindu-se sistemul de plată electronic, oferindu-se o justificare provenienței banilor. Sistemul se poate repeta ori de câte ori este necesar, folosindu-se multiple nume de utilizator.

În fața acestor fenomene și amenințări, corporațiile ce administrează cele mai importante site-uri comerciale au început deja să-și creeze structuri de conformitate, ce funcționează similar celor din bănci și care supraveghează operațiunile cu valori mari sau care conțin elemente de suspiciune de spălare a banilor. O atenție deosebită este acordată decontărilor prin sistemul de plată electronic, structurile de conformitate informând Unitățile de Informații Financiare cu privire la transferurile care se circumscriu obligațiilor legale de raportare către acestea.

Comunitățile virtuale – SECOND LIFE

Second Life este o lume virtuală 3D creată în întregime de către rezidenții săi, ce a fost introdusă pe Internet în anul 2003, de către un ambițios dezvoltator de programe informatice. Odată lansat, Second Life a avut un succes imediat, numărul rezidenților săi crescând exponențial, astăzi ridicându-se la câteva milioane pe întregul glob. Second Life oferă utilizatorilor săi un continent digital, cu locuințe, vehicule, cluburi, magazine, îmbrăcăminte și peisaje. Lumea înconjurătoare este animată de creațiile rezidenților Second Life, care, întrucât au drept de proprietate a produselor lor digitale, pot să tranzacționeze cu ceilalți rezidenți. Pe cale de consecință, Second Life a dezvoltat o economie proprie, precum și o piață pe care se tranzacționează lunar milioane de dolari. Tranzacțiile se efectuează numai în moneda „locală”. Schimbul valutar se poate face on-line la birourile de schimb valutar puse la dispoziție de Second Life. Cursul de schimb valutar variază la fel ca și cel de pe piața valutară reală.

În aceste condiții, riscurile legate de posibile operațiuni ce ar avea ca scop spălarea banilor sunt ușor de sesizat și sunt legate în primul rând de schimburile valutare efectuate din moneda reală în cea „locală” și invers.

Ca și în cazul site-urilor comerciale, corporațiile ce administrează comunitățile virtuale au început să conștientizeze vulnerabilitățile și riscurile la care sunt expuse acestea, precum și „oportunitățile” pe care le oferă unor eventuale atacuri la morală și legalitate.

Astfel, dezvoltatorul Second Life s-a preocupat de implementarea unui sistem de verificare a identității rezidenților, care să crească nivelul de încredere a tranzacțiilor și jucătorilor din lumea virtuală și care să închidă – chiar dacă doar parțial – breșele prin care aceasta este expusă abuzurilor.

3.2 METODE DE SPĂLARE A BANILOR ȘI DE FINANȚARE A TERORISMULUI

Scopul urmărit de infractori prin folosirea metodelor și tehnicilor de spălare a banilor este acela de a reuși formarea unor fluxuri și circuite cât mai complexe, pentru a îndepărta fondurile de sursa lor ilicită, astfel încât, în final, să revină la dispoziția infractorilor ca „bani albi”, părănd a avea o proveniență legală, ce poate fi demonstrată în cadrul unor eventuale investigații efectuate de organele de aplicare a legii. În acest context, menționăm și faptul că, potrivit art. 9 pct. 5 din Convenția de la Varșovia - ratificată de România prin Legea nr. 420/2006, o condamnare anterioară sau simultană pentru o infracțiune predicat nu este o condiție pentru o condamnare pentru spălare de bani.

Având în vedere aceste aspecte, este esențial ca personalul entităților raportoare să dețină suficiente cunoștințe teoretice și practice pentru a stabili care dintre operațiunile derulate de clienții lor pot prezenta suspiciunea că ar urmări spălarea banilor sau finanțarea terorismului.

Datorită strădaniilor autorităților de a diminua fenomenele de spălare a banilor și finanțare a actelor de terorism, prin adoptarea unui cadru legal care acoperă toate sectoarele de activitate – financiare și non-financiare – infractorii încearcă în permanență să identifice tehnici și metode din ce în ce mai sofisticate, cu scopul de îngreuna sau chiar stopa orice investigație financiară.

De aceea, în prezent, metodele de spălare a banilor și finanțare a terorismului sunt extrem de variate, foarte numeroase și pot fi derulate în toate sectoarele de activitate, o enumerare limitativă a acestor procedee fiind practic imposibilă. De aceea, în cele ce urmează, vom prezenta, cu titlu exemplificativ, câteva din metodele de spălare a banilor (SB) și de finanțare a actelor de terorism (FT) așa cum au fost acestea identificate în practica românească și internațională:

O metodă foarte des folosită de infractori, ce implică utilizarea numerarului, este structurarea depozitelor de numerar (SMURFFING).

Acest lucru se realizează prin divizarea sumelor în numerar în sume mai mici și depunerea acestora în mai multe conturi bancare, fie de către aceeași persoană (în conturi deschise la bănci sau sucursale diferite), fie de către mai multe persoane (în conturi deschise la aceeași bancă). Prin acest procedeu, infractorii urmăresc să evite prevederile legale referitoare la raportarea operațiunilor cu numerar, atunci când tranzacția a depășit o anumită valoare (echivalentul a 15.000 EUR în legislația românească).

O altă metodă consacrată de spălare a numerarului murdar sau de punere a acestuia la dispoziția unor grupări teroriste o reprezintă transportul fizic al banilor peste granițele țării (contrabanda cu numerar).

Astfel, curierii de numerar sunt deseori folosiți de grupările criminale în vederea efectuării unor operațiuni având ca scop SB și/sau FT. Pentru trecerea frauduloasă a numerarului peste frontieră, curierii preferă deplasarea cu avionul folosind preponderent rute scurte sau zboruri directe (cea le conferă posibilitatea de a fi mereu aproape de bani și de a ajunge rapid la destinație), dar folosesc și diverse alte mijloace de transport (autovehicule sau vase ce transportă bunuri, în derularea unor operațiuni de comerț exterior, etc.). Conform FATF, contrabanda cu numerar reprezintă „*una dintre principalele metode de mișcare a fondurilor ilicite, spălare a banilor și finanțare a terorismului*”.

De exemplu, dintr-o analiză financiară instrumentată în cadrul Oficiului au rezultat următoarele aspecte: autoritățile vamale române au transmis către FIU România informații conform cărora cetățeni nerezidenți, șoferi de autocar, încercau să sustragă controlului diverse sume în numerar, prin distribuirea lor către pasageri transportați peste graniță. În urma analizei efectuate, a rezultat că numerarul provenea din activități ilicite derulate pe teritoriul României prin intermediul companiei de transport la care erau angajați șoferii respectivi. Înainte de a fi identificați de organele de aplicare a legii, șoferii au utilizat această tehnică în repetate rânduri, la fiecare transport reușind să scoată ilegal peste graniță cca. 100.000-200.000 USD / transport, astfel încât s-a ajuns la valoarea totală de peste 4.000.000 USD.

Preferințele spălătorilor de bani și a persoanelor care finanțează activitățile teroriste se îndreaptă deseori și către *folosirea sistemelor alternative de transmitere rapidă a banilor (SAT)*, care permit ca banii să circule în jurul lumii fără a utiliza sistemul bancar convențional. SAT poate fi utilizat în scopuri legale și ilegale și poate exista în forme diverse ce includ sistemul Hawala (versiunea indiană), Hundi (utilizat de comunitățile pakistaneze), Poey Quan (favorizat de către Thais) și Fie Ch'un (adoptat de către comunitățile chineze). De obicei, sunt păstrate evidente ale tuturor tranzacțiilor, dar acestea pot fi făcute în dialect, prescurtate sau printr-un limbaj nefamiliar investigatorilor și poate fi dificil de interpretat²⁰.

Totodată, SAT (care există și operează în afara sistemului bancar sau canalelor financiare „*tradiționale*” sau în paralel cu acestea) are și alte caracteristici atractive: este eficient, rapid, discret, ușor de folosit și ieftin (comisioane minime).

De asemenea, referitor la folosirea serviciilor de transfer rapid de bani, precizăm că mai multe analize financiare efectuate în cadrul Oficiului au condus la identificarea unor operațiuni ce urmează același tipar: diverse persoane din diferite localități din țară au ridicat pe parcursul unui interval scurt de timp, de la aceeași agenție (situată într-o localitate aflată la mare distanță de localitățile în care

²⁰ Uniunea Europeană și Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Manual de instruire privind combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, Editura Imprimeria Națională SA, București, 2005, pag. 49

beneficiarii își aveau domiciliul), sume de bani cuprinse între 2.000-3.000 EUR (totalul încasărilor depășind însă 1.000.000 EUR), fondurile respective provenind din aceeași țară străină. Toți acești diverși beneficiari aveau vârste înaintate și erau întotdeauna însoțiți de o persoană tânără, care îi aștepta la ieșirea din sediul agenției. Astfel, sumele (provenind din infracțiuni săvârșite pe teritoriul altei țări) au fost divizate și transferate în favoarea unor intermediari („*strawmen*” – oameni de paie, folosiți ca interfață între infractori și operatorii financiari) care predau numerarul, la ieșirea din agenție, persoanei care-i aștepta și care avea deci rolul de a recupera fondurile de la aceștia și de a „*reasambla*” suma totală.

De asemenea, se poate întâmpla ca transferurile efectuate de emigranți, prin intermediul entităților ce furnizează servicii de transfer de bani, către rudele lor sau către alte persoane din țară, cu explicația „*ajutor familial*” sau „*donație*”, să reprezinte de fapt bani obținuți din infracțiuni.

Totodată, precizăm că sume mari de numerar având o proveniență ilicită pot fi folosite pentru *achiziții de bunuri de mare valoare* (de ex. obiecte de artă, metale și pietre prețioase, autoturisme și ambarcațiuni de lux, imobile), în nume propriu sau folosind interpuși. Aceste bunuri pot reprezenta o investiție pe termen lung, dar pot fi și revândute, iar cu fondurile obținute din aceste tranzacții se pot efectua alte investiții sau operațiuni, pentru ca în final originea ilicită a banilor să devină foarte greu de depistat.

Specularea fluctuației prețurilor de pe piață a acestor bunuri, încheindu-se contracte de vânzare-cumpărare succesive, conduce în final la obținerea unor fonduri având o aparență de legitimitate.

Încheierea contractelor de vânzare cumpărare ce au ca obiect bunuri imobile se realizează în fața notarului, unde există posibilitatea ca plata să fie efectuată cu cash în prezența acestuia, ceea ce constituie un avantaj pentru infractorii care dispun de numerar cu origine ilicită.

Un aspect important de menționat este acela că, având în vedere monitorizarea strictă a transferurilor efectuate prin intermediul sistemului financiar, infractorii aleg deseori să convertească în metale și pietre prețioase banii destinați finanțării terorismului.

O altă modalitate constă în *amestecarea numerarului „murdar” de care dispune infractorul cu banii obținuți dintr-o afacere legală care își bazează încasările pe numerar*, cum ar fi, restaurante, benzinării, super-market-uri, case de schimb valutar, etc.

Totodată, precizăm că numerarul provenit din infracțiuni poate fi folosit și pentru *efectuarea de plăți în cadrul unui contract de leasing*, prin această modalitate infractorii putând folosi anumite bunuri fără a risca, în cazul în care activitățile lor ilicite ar fi demascate, ca bunurile respective (aflăte pe perioada derulării contractului în proprietatea companiei de leasing) să fie confiscate sau sechestrate de autoritățile competente.

De asemenea, în practica de specialitate, o metodă des întâlnită constă în spălarea banilor murdari prin depunerea unor sume în numerar, cu titlul „creditare firmă” / „majorare capital social”, în casieria unor societăți comerciale controlate de infractori, direct sau prin interpuși. Ulterior, după ce fondurile fac obiectul unor transferuri succesive, sumele revin la dispoziția infractorului, părând a avea o proveniență legală: „rambursare creditare firmă” / „restituire capital social”.

Casele de schimb valutar sunt folosite de spălătorii de bani în primul rând pentru a evita depunerea la alte instituții financiare a numerarului obținut din activități ilicite, dar și pentru că oferă infractorilor posibilitatea de a schimba succesiv numerarul în diferite valute, cu scopul evident de a se pierde urma banilor. Ca modalitate de acțiune, precizăm că sumele schimbate sunt relativ mici (pentru a nu atrage atenția lucrătorului casei de schimb valutar și pentru a se evita raportarea la Oficiu), motiv pentru care operațiunile sunt multiple și au loc în zile consecutive. În plus, infractorii pot folosi date de identitate false sau persoane interpușe.

În prezent, majoritatea transferurilor de bani se efectuează prin intermediul conturilor bancare. Deși reciclarea fondurilor prin intermediul conturilor prezintă riscul de a fi „la vedere”, întrucât instituțiile bancare înregistrează toate transferurile, precum și identitatea persoanelor care le efectuează, spălătorii preferă această metodă datorită vitezei și eficienței cu care se efectuează operațiunile, precum și datorită faptului că banii pot fi transferați oriunde în lume. Cu cât destinația banilor este mai îndepărtată, cu atât devine mai dificilă investigația financiară.

În vederea ascunderii adevăratei proveniențe a unor fonduri ilicite, conturile bancare pot fi folosite – în toate etapele spălării banilor (plasare, stratificare, integrare) cât și în ceea ce privește finanțarea actelor de terorism – pentru efectuarea a numeroase tipuri de operațiuni. Câteva exemple:

- folosirea unor conturi bancare pentru a depozita temporar fonduri ce ulterior sunt transferate la extern;
- efectuarea unor transferuri succesive între conturile mai multor societăți comerciale (aflate sub controlul aceluiași persoane), fiecare dintre acestea având când calitatea de ordonator, când cea de beneficiar (pentru a crea aparența unei activități comerciale normale), în final sumele implicate fiind retrase în numerar sau transferate la extern;
- efectuarea a numeroase tranzacții implicând conturile foarte multor titulari, prin inițierea acestor fluxuri financiare complexe urmărindu-se îngreunarea identificării adevăratei origini a fondurilor și îndepărtarea acestora de sursa infracțională;
- utilizarea unor conturi preponderent pentru depuneri sau retrageri de numerar;
- folosirea mai multor conturi având același titular pentru efectuarea a numeroase transferuri între acestea;
- efectuarea de transferuri frecvente/semnificative între conturi având titulari diferiți, dar același împuternicit;

- depunerea unor sume mai mici în diverse conturi și apoi folosirea acestora pentru consolidarea unui cont colector, de unde sunt efectuate plăți către beneficiari externi (eventual din teritoriile off-shore);
- folosirea unor conturi deschise la unități bancare de pe teritoriul României pentru a încasa de la extern sume provenite din infracțiuni săvârșite pe teritoriile altor state, în cadrul unor scheme de spălare a banilor cu caracter transfrontalier.

Totodată, așa cum am arătat anterior (în secțiunea referitoare la vulnerabilități), prin *Internet Banking* pot fi efectuate transferuri fără a exista un contact direct cu funcționarul bancar, aspect care ar putea fi exploatat și de persoane având ca scop SB/FT.

De asemenea, *conturile bancare pot fi utilizate pentru spălarea banilor obținuți din infracționalitate informatică*, fenomen care a cunoscut, în ultima perioadă, o dinamică deosebită. Un astfel de exemplu este prezentat în cele ce urmează:

Mai mulți cetățeni români, care au constituit un grup infracțional organizat, s-au deplasat într-o altă țară UE, acționând în următoarele direcții:

- închirierea mai multor imobile și încheierea de contracte de furnizare servicii internet; de la respectivele locații au fost postate spre vânzare, pe site-uri specializate, bunuri care nu existau în realitate, în special autoturisme de lux, diverse utilaje, ATV-uri, motociclete, etc.;
- banii obținuți fraudulos din licitațiile fictive organizate pe internet au fost dirijați către mai multe conturi deschise de membrii grupării la diverse unități bancare ce funcționau pe teritoriul țării respective; ulterior, banii au fost retrași fie prin intermediul ATM-urilor, fie prin intermediul transferurilor bancare on-line.

Modalitățile concrete de acțiune folosite pentru manipularea spațiului virtual prin activități ilicite au fost:

- falsificarea site-urilor destinate vânzării de bunuri sau postarea pe site-uri reale a unor anunțuri fictive de vânzare a unor bunuri; clienții erau atrași prin solicitarea unor prețuri mult inferioare celor practicate pe piață; infractorii solicitau ca plata să se facă în diferite conturi deschise la unități bancare din mai multe țări; sumele de bani erau apoi rulate succesiv în diverse conturi bancare pentru a li se pierde urma; mai precizăm și faptul că, pentru a convinge persoanele înșelate privitor la realitatea tranzacțiilor, infractorii apelau la o firmă de escrow, prezentată cumpărătorului ca fiind de încredere;
- organizarea prin intermediul internetului de licitații fictive pe site-uri specializate, oferind spre vânzare bunuri pe care nu le dețin; astfel cumpărătorilor le era oferită posibilitatea de a achita contravaloarea produsului licitat folosind servicii specializate în transfer rapid de bani; sumele plătite de victime erau ridicate de infractori fie din țară, fie din străinătate (uneori prin intermediul unor persoane interpuse), în scopul disimulării identității reale, membrii grupării folosind de cele mai multe ori acte false;
- valorificarea datelor referitoare la cărțile de credit obținute prin spam și phishing; aceste date erau utilizate cu ocazia deschiderii unor conturi pe diferite

- obținerea, în mod fraudulos, a unor date personale, prin postarea pe site-uri specializate a unor anunțuri prin care se oferă imobile spre închiriere, ocazie cu care se solicită eventualilor doritori copii după acte de identitate, facturi de utilități sau informații privind unitățile bancare la care au deschise conturi; datele astfel obținute sunt folosite pentru contrafacerea unor acte de identitate pe care infractorii le folosesc pentru a-și deschide conturi bancare (la unități unde știau că persoana a căror identitate o folosesc nu este client) în care depun diverse sume de bani; în perioada imediat următoare, efectuează transferuri de bani din contul victimei în contul nou deschis pe același nume; în final, fondurile sunt fie transferate în diverse alte conturi, fie retrase în numerar direct sau prin intermediul unor carduri.

De asemenea, efectuarea unor *operațiuni comerciale oferă posibilitatea ca în baza unor justificări sau a unor documente fictive* (supra sau sub-facturate, facturare multiplă a unor bunuri/servicii, declararea falsă a cantităților înscrise în documentele de transport, descrierea falsă a unor bunuri/servicii, declarații de import sau export ce conțin informații nereale), infractorii să integreze fondurile în economia legală, simulând diverse operațiuni comerciale legitime, care să servească drept paravan pentru spălarea unor fonduri. Astfel, spălarea banilor prin intermediul operațiunilor comerciale a fost definită ca fiind „*procesul de disimulare a produselor infracțiunii și transferul valorilor, folosindu-se tranzacțiile comerciale, în încercarea de a legitimiza originea lor ilicită*”²¹.

Banii murdari pot fi folosiți de către infractori, direct sau prin interpuși, pentru a *achiziționa diverse produse de asigurare* (asigurări de viață, de accidente, de bunuri, ș.a.m.d).

De exemplu, pentru a conferi o aparență de legitimitate unor fonduri ilegale, o persoană poate recurge la efectuarea unei plăți cu o valoare mai mare decât prima de asigurare, urmată de solicitarea de plată a diferenței într-un cont deschis într-o altă jurisdicție sau chiar către o altă persoană. În acest mod, sumele aflate la dispoziția beneficiarului final au o proveniență aparent legală (transfer de la o companie de asigurări).

Banii murdari pot fi transferați de o societate comercială evazionistă în favoarea unei persoane fizice care îi utilizează pentru plăți de prime suplimentare aferente unor produse de asigurare, urmate de răscumpărarea polițelor (cu asumarea penalizărilor prevăzute în contract). În final, în urma unor transferuri succesive, fondurile spălate pot ajunge la dispoziția persoanei ce controlează firma evazionistă sau pot fi retrase în numerar.

De asemenea, în cadrul unor scheme de spălare de bani, polițele de asigurare plătite cu bani negri pot fi utilizate pentru a servi drept garanție în scopul obținerii unor credite bancare.

²¹ Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Spălarea banilor prin activitatea comercială – 23 iunie 2006

Totodată, apreciem că fraudele în domeniul asigurărilor sunt infracțiuni generatoare de fonduri care ulterior pot fi supuse unui proces de spălare, prin diferite procedee.

Cazinourile sunt vulnerabile la utilizarea lor de către spălătorii de bani, întrucât acestea pot oferi posibilitatea reciclării rapide a unor sume semnificative în numerar.

O metodă consacrată este aceea în care infractorii folosesc sume mari în numerar pentru achiziționarea de jetoane, dar se angajează în pariuri minime. După un timp, aceștia renunță la joc, își schimbă jetoanele în numerar sau în alte instrumente de plată, asumându-și eventualele pierderi ne semnificative. Din punct de vedere al activității desfășurate într-un cazinou, acest comportament al clientului este ilogic. În România, cazinourile nu oferă dovada unui câștig sau a unei pierderi, însă acest lucru poate fi și în interesul infractorului, întrucât acesta poate pretinde că fondurile de care dispune provin din câștiguri.

Spălătorul poate, de asemenea, să se folosească de alte persoane fie pentru efectuarea tranzacțiilor cu numerar, fie pentru desfășurarea jocului efectiv, pentru a nu atrage atenția asupra unor sume foarte mari aflate la dispoziția unei singure persoane.

O altă modalitate constă în încercarea de a mitui, influența sau corupe un angajat al cazinoului pentru a evita obligațiile de raportare a unor tranzacții suspecte.

În practica internațională²² au fost identificate și alte metode de spălare a banilor prin intermediul cazinourilor, ca de exemplu:

- achiziționarea de către spălătorii de bani a unor jetoane, la un preț mai mare decât cel al cazinoului, de la diverși alți jucători cu un trecut „curat”;
- folosirea jetoanelor ca moneda de schimb pentru achiziționarea unor produse interzise (de exemplu droguri); ulterior, traficanții pot merge la cazinou pentru a transforma jetoanele respective (primite ca plată pentru droguri) în numerar.

Totodată, cazinourile sunt atractive pentru crima organizată în sensul preluării controlului acestora de către anumite grupări criminale, care își asigură oportunitatea de a-și spăla veniturile ilicite, dar și de a se implica în alte tipuri de criminalitate. În acest caz, menționăm utilizarea acestei tehnici de către persoanele fizice-membrii recunoscuți ai grupărilor de crimă organizată, care, în procesul de plasare și cel de stratificare a fondurilor obținute ilicit, transferă sumele în numerar către diverse țări unde jocurile de noroc sunt autorizate, altele decât țările de origine unde acestea funcționează ilegal, drept destinație pentru spălarea banilor.

Experiența liber-profesioniștilor în domenii, cum ar fi, acordarea de consultanță, negocierea unor contracte, sfera legal-fiscală, precum și cunoașterea temeinică de către aceștia a mediului de afaceri poate fi extrem de utilă spălătorilor

²² Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Vulnerabilități ale cazinourilor și al sectorului jocurilor de noroc – Martie 2009

de bani în vederea optimizării situațiilor fiscale, derulării unor tranzacții mai sofisticate (de exemplu: înființarea sau divizarea unei companii, conturi corespondente, tranzacții cu valori mobiliare, întocmirea unor evidențe fictive, activități de comerț internațional implicând companii și instituții de credit străine, folosirea unor instrumente financiare complexe, simularea unor împrumuturi, etc.), încheierii unor contracte care să legitimeze derularea operațiunilor ce au ca scop reciclarea unor fonduri, folosirii diverselor oportunități oferite de alte jurisdicții și de sistemul financiar, etc.

Datorită specificului activității, liber-profesioniștii dispun de numeroase contacte și relații atât în sfera publică, cât și în mediul privat, ce pot fi utilizate de infractori în vederea inițierii unor circuite financiare, identificării unor oportunități în domeniul investițiilor pe piața de capital, achiziționării de diverse bunuri la prețuri competitive, înființării unor companii off-shore în scopul deghizării provenienței bunurilor sau a altor operațiuni ce le permit să confere o aparență de legalitate unor venituri ilicite.

Pe lângă cele arătate, secretul profesional și confidențialitatea sunt motive întemeiate pentru ca un spălător de bani să încerce utilizarea liber-profesionistului ca intermediar sau interpus în cadrul unor operațiuni sau tranzacții având ca scop albirea unor fonduri. Astfel, în scopul păstrării anonimatului unor persoane, liber profesioniștii pot fi direct implicați în operațiuni pe care le efectuează de fapt pentru clienții lor, cum ar fi păstrarea, valorificarea sau administrarea unor proprietăți, efectuarea plăților aferente achiziționării unor bunuri de mare valoare, organizarea și administrarea unor afaceri în țară sau străinătate, etc.

Un alt mod în care pot fi investite fondurile obținute în mod ilegal este acela al *achiziționării unor imobile, atât în nume propriu cât și prin folosirea unor mandatar sau diverși interpuși* (caz în care scopul poate fi încercarea de a ascunde identitatea beneficiarului real al tranzacției imobiliare). Astfel, pentru a nu atrage atenția autorităților și pentru a ascunde adevărata sursă a banilor, infractorii preferă deseori:

- să achiziționeze proprietățile prin folosirea unor membri ai familiei sau a altor persoane din sfera lor relațională (prieteni, colaboratori de încredere, etc.);
- să investească în imobile situate pe teritoriul altor state.

Fluctuația prețurilor din domeniul imobiliar favorizează anumite speculații ale spălătorilor de bani, care, dispunând de sume semnificative, pot fructifica fondurile ilicite pentru achiziționarea unor proprietăți la un moment în care prețul acestora este avantajos, iar apoi le pot revinde la un preț mult mai mare, atunci când cererea pe piața respectivă este în creștere. De asemenea, pot fi achiziționate la un preț mic proprietăți care necesită îmbunătățiri, după care sunt folosiți bani negri pentru renovări sau diverse alte investiții, consecința fiind creșterea valorii imobilelor respective, ceea ce permite vânzarea acestora la un preț superior celui de achiziție.

Totodată, precizăm că tranzacțiile pe care spălătorii de bani le efectuează pe piața imobiliară pot fi, în funcție de necesitățile acestora, atât supraevaluate cât și subevaluate (de exemplu, în contract este prevăzut un preț mult mai mic decât cel al pieței, diferența până la prețul real fiind plătită vânzătorului în numerar - din bani

negri - astfel încât infractorul obține un activ de valoare mult mai mare decât cea declarată). Cea mai simplă metodă de spălare a banilor prin intermediul tranzacțiilor imobiliare rămâne totuși supraevaluarea bunurilor supuse vânzării, întrucât diferența creată între prețul real și prețul supraevaluat conferă spălătorului de bani documente pentru ascunderea provenienței ilicite a sumei respective.

În practică s-a întâlnit și modalitatea achiziționării unor imobile folosind societăți comerciale controlate de spălătorii de bani, firmele respective fiind apoi dizolvate, iar infractorii răscumpărând proprietățile la un preț superior celui inițial. O altă tehnică folosită este aceea în care același imobil face obiectul unor vânzări succesive fictive, la prețuri diferite, derulate între membrii unui grup infracțional.

Precizăm și faptul că există sectoare ale domeniului imobiliar care oferă multiple avantaje spălătorilor de bani. Astfel, de exemplu, achiziționarea de hoteluri, restaurante sau cluburi de noapte reprezintă tot atâtea posibilități de a investi bani negri, dar și de a derula afaceri specifice, care implică importante fluxuri de numerar.

De asemenea:

- proprietăți imobiliare achiziționate cu bani murdari pot fi folosite ca și garanții (ipoteci) pentru obținerea unor credite;
- bani sau alte bunuri având o proveniență ilicită pot fi prezentate drept garanție unei instituții financiare, în scopul de a obține un credit pentru cumpărarea unui imobil;
- o proprietate poate fi închiriată de infractor unei firme off-shore pe care o controlează, banii astfel obținuți având aparența unei proveniențe legale.

În încheierea acestei secțiuni reamintim și faptul că finanțarea terorismului poate îmbrăca și forma punerii unui imobil la dispoziția unei entități teroriste (de exemplu pentru a oferi membrilor grupării respective adăpost sau spațiu pentru instruire ori antrenament; un alt exemplu ar fi acela că banii rezultați din închirierea imobilului respectiv pot fi utilizați pentru finanțarea actelor de terorism sau pentru diverse cheltuieli ale organizației, etc.).

Paradisurile fiscale sunt teritorii în care funcționează o legislație ce favorizează atragerea capitalurilor, acordând facilități deosebite, dintre care cea mai importantă o constituie scutirea de impozite ori nivelul acestora extrem de redus (comparativ cu țările de origine ale beneficiarilor acestor facilități). De asemenea, paradisurile fiscale oferă un nivel ridicat de confidențialitate în domeniul bancar sau comercial (gradul de secret și amploarea restricțiilor variază de la țară la țară). Astfel, cele mai multe paradisuri fiscale urmează o politică de practicare a unei distincții între activitatea bancară a entităților țării respective și aceea a celor străine (acestea din urmă bucurându-se de reglementări mult mai lejere).

Paradisurile fiscale asigură anonimatul necesar investitorilor care nu doresc să-și dezvăluie identitatea sau originea veniturilor lor, adăugând un element de dificultate eventualelor investigații ale organelor de aplicare a legii din țările lor de origine.

Paradisurile fiscale sunt caracterizate printr-un nivel scăzut al impozitelor, resursele necesare finanțării cheltuielilor publice fiind obținute în aceste teritorii în principal prin:

- colectarea taxelor de autentificare, de înmatriculare și reînnoire a firmelor înființate în respectivele paradisuri fiscale;
- înființarea de noi locuri de muncă în domeniul consultanței financiare și juridice, dezvoltarea serviciilor de telecomunicații și turism etc.;

Companiile off-shore sunt acelea care nu desfășoară activități comerciale în țara în care au fost înregistrate și care, din punct de vedere al actelor comerciale săvârșite, sunt considerate ca fiind firme străine. O companie offshore nu realizează venituri în țara în care a fost înmatriculată. În mod teoretic, o companie off-shore se poate înființa oriunde, dar nu toate statele oferă facilitățile de care se bucură astfel de firme în paradisurile fiscale. Aceste facilități constau în principal în: anonimat și confidențialitate (oamenii de afaceri doresc, în anumite situații, să mențină anonimatul în ceea ce privește activitățile desfășurate, profiturile acumulate, investițiile, ș.a.m.d.), suportarea unor taxe reduse (folosirea entităților off-shore în scopul dirijării profiturilor către acestea pentru a plăti cât mai puține taxe), lipsa, în anumite cazuri, a controalelor valutare restrictive, etc.

Utilizarea paradisurilor fiscale nu implică în mod obligatoriu existența unor intenții de derulare a unor activități ilegale, dar caracteristicile anterior arătate fac ca folosirea acestora să fie atrăgătoare pentru evazionști și spălătorii de bani. Un paradis fiscal poate fi folosit de un spălător de bani pentru a complica și descuraja încercările investigatorilor de a documenta veniturile nedeclarate ori de a analiza fluxul fondurilor implicate în astfel de operațiuni.

Prezentăm, cu titlu de exemplu, câteva metode de spălare a banilor folosind companii off-shore:

- achiziționarea unor companii gata înființate („*Ready Made*” – adică au fost deja înregistrate într-un paradis fiscal de un agent autorizat și rămân în așteptare „*per raftul*” acestuia până când sunt cumpărate de un client interesat) pentru a obține documente formale ce pot conferi o aparență de legitimitate unor fonduri de proveniență suspectă (de exemplu, în cazul în care o persoană deține fonduri a căror origine licită nu poate fi demonstrată, achiziționează o astfel de companie înființată legal cu mai mult timp în urmă într-un paradis fiscal și poate produce apoi documente antedatate ale acestei companii - contracte, facturi, împrumuturi, etc. - pentru a mima o activitate legală, generatoare de bani albi;
- efectuarea de către persoanele implicate în fluxuri suspecte a unor încasări/plăți semnificative și/sau frecvente către parteneri (uneori având ca adresă o doar o casuță poștală) din paradisuri fiscale; deseori se observă că documentele/contractele prezentate ca justificare pentru aceste tranzacții par a avea un caracter formal; în astfel de situații, având în vedere anonimatul asigurat de folosirea paradisurilor fiscale, este foarte dificil de stabilit beneficiarul real al unor fonduri (aceste tranzacții succesive presupun înființarea unei companii off-shore, care la rândul său creează o alta, care apoi procedează în mod similar, fondurile fiind transferate în mod repetat și cu diverse justificări între acestea, în final fiind foarte dificil de precizat care este persoana ce controlează în realitate toate aceste companii și cine este adevăratul beneficiar al fondurilor)
- prezentarea, cu titlul de document justificativ, a unor contracte prin care companii înregistrate în paradisuri fiscale prestează unor persoane (fizice sau

- efectuarea de către o entitate a unor exporturi de mărfuri sub-evaluate către o companie off-shore pe care acesta o controlează; ulterior, compania off-shore revinde bunurile la prețul real, realizând profituri pentru care, potrivit legislației din paradisul fiscal, plătește impozite foarte mici;
- o altă modalitate constă în depunerea de către spălătorii de bani a numerarului (provenit din săvârșirea unor infracțiuni pe teritoriile altor state) în conturi deschise la bănci din paradisuri fiscale; după ce au intrat în sistemul bancar, profitându-se de anonimatul asigurat de legislația paradisurilor fiscale și de mijloacele moderne de comunicație de care dispun aceste teritorii, fondurile pot fi transferate cu ușurință către orice altă destinație dorită; astfel, de exemplu, spălătorii de bani pot folosi depozitele din paradisuri fiscale ca garanții pentru obținerea unor credite în propria lor țară, credite pe care nu le mai rambursează, în vederea executării garanției (în acest mod, fondurile primesc aparența legală a provenienței din credite bancare); de asemenea, spălătorii de bani pot încena un proces în urma căruia o companie off-shore pe care o controlează (în contul căreia au fost inițial depuși banii negri) este condamnată la plata unor despăgubiri (fondurile se întorc la dispoziția infractorilor având aparența unei origini licite – despăgubiri).

Conform Raportului publicat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) în data de 02 aprilie 2009 și dat publicității cu ocazia Summit-ului G20 de la Londra, existau două liste ale paradisurilor fiscale, una „neagră” (statele care nu respectă reglementările fiscale) și alta „gri” (statele care le respectă parțial), această ierarhizare fiind realizată de către organismul internațional conform unei metodologii proprii prin care o țară, pentru a se încadra în categoria paradisurilor fiscale, trebuie să îndeplinească cumulativ patru criterii, respectiv:

- nivelul impozitelor percepute care este foarte scăzut, iar în unele cazuri zero;
- lipsa transparenței operațiunilor bancare;
- existența unor reglementări care împiedică schimbul de informații referitoare la impozite și taxe între guverne, și
- lipsa unor condițiilor ca activitățile economice întreprinse de companii să fie unele substanțiale. Acest ultim criteriu poate releva intenția anumitor state de a atrage investiții doar pe baza oportunităților oferite de nivelul de impozitare – așa-numitele centre off-shore.

Urmare evoluțiilor înregistrate de către statele incluse în aceste liste, OECD²³ a realizat în luna iunie 2010 un Raport de progres, actualizând listele privind implementarea standardelor fiscale. Conform acestui nou raport, nu există țări care să nu se fi angajat politic să îndeplinească cerințele pentru implementarea adecvată a standardelor fiscale, însă au rămas câteva state/centre financiare care nu au aplicat substanțial aceste standarde (a se vedea tabelul de mai jos).

A PROGRESS REPORT ON THE JURISDICTIONS SURVEYED BY THE OECD GLOBAL FORUM IN IMPLEMENTING THE INTERNATIONALLY AGREED TAX STANDARD¹

Progress made as at 3rd June 2010 (Original Progress Report 2nd April 2009)

Jurisdictions that have substantially implemented the internationally agreed tax standard			
Andorra	Czech Republic	Japan	St Vincent and the Grenadines
Anguilla	Denmark	Jersey	Samoa
Antigua and Barbuda	Dominica	Korea	San Marino
Argentina	Estonia	Liechtenstein	Seychelles
Aruba	Finland	Luxembourg	Singapore
Australia	France	Malaysia	Slovak Republic
Austria	Germany	Malta	Slovenia
The Bahamas	Gibraltar	Mauritius	South Africa
Bahrain	Greece	Mexico	Spain
Barbados	Grenada	Monaco	Sweden
Belgium	Guernsey	Netherlands	Switzerland
Bermuda	Hungary	Netherlands Antilles	Turkey
Brazil	Iceland	New Zealand	Turks and Caicos Islands
British Virgin Islands	India	Norway	United Arab Emirates
Canada	Indonesia	Poland	United Kingdom
Cayman Islands	Ireland	Portugal	United States
Chile	Isle of Man	Russian Federation	US Virgin Islands
China ²	Israel	St Kitts and Nevis	
Cyprus	Italy	St Lucia	

Jurisdictions that have committed to the internationally agreed tax standard, but have not yet substantially implemented					
Jurisdiction	Year of Commitment	Number of Agreements	Jurisdiction	Year of Commitment	Number of Agreements
Tax Havens³					
Belize	2002	(4)	Nauru	2003	(0)
Cook Islands	2002	(11)	Niue	2002	(0)
Liberia	2007	(1)	Panama	2002	(1)
Marshall Islands	2007	(3)	Vanuatu	2003	(2)
Montserrat	2002	(3)			
Other Financial Centres					
Brunei	2009	(9)	Philippines	2009	(0)
Costa Rica	2009	(1)	Uruguay	2009	(5)
Guatemala	2009	(0)			

Jurisdictions that have not committed to the internationally agreed tax standard			
Jurisdiction	Number of Agreements	Jurisdiction	Number of Agreements
All jurisdictions surveyed by the Global Forum have now committed to the internationally agreed tax standard			

¹ The internationally agreed tax standard, which was developed by the OECD in co-operation with non-OECD countries and which was endorsed by G20 Finance Ministers at their Berlin Meeting in 2004 and by the UN Committee of Experts on International Cooperation in Tax Matters at its October 2008 Meeting, requires exchange of information on request in all tax matters for the administration and enforcement of domestic tax law without regard to a domestic tax interest requirement or bank secrecy for tax purposes. It also provides for extensive safeguards to protect the confidentiality of the information exchanged.

² Excluding the Special Administrative Regions, which have committed to implement the internationally agreed tax standard.

³ These jurisdictions were identified in 2000 as meeting the tax haven criteria as described in the 1998 OECD report.

Firmele fantomă sunt cele care nu funcționează la sediul declarat, fiind înființate doar pe hârtie, pentru a fi folosite în cadrul unor tranzacții având ca scop

²³ <http://www.oecd.org/dataoecd/50/0/43606256.pdf>

spălarea banilor (mimând activități comerciale obișnuite) sau derularea unor activități evazioniste (inclusiv prin solicitarea unor rambursări ilegale de TVA).

Sute de firme fantomă înființate în România au avut ca țintă fraudarea TVA-ului aferent unor tranzacții intra-comunitare. În acest scop, firmele fantomă utilizate de infractori sunt schimbate periodic, fiind fie abandonate, fie cesionate, de multe ori unor persoane fictive, purtând asupra lor integral obligațiile fiscale aferente tranzacțiilor. Astfel, firmele fantomă derulează o scurtă perioadă de timp (câteva luni) o activitate comercială deosebit de intensă acumulând obligații fiscale semnificative, pe care însă nu le mai achită, neputând fi găsite de organele de control la sediile declarate. În acest context, precizăm și faptul că, în majoritatea cazurilor, asociații/administratorii declarați ai firmelor fantomă sunt persoane fără adăpost, elevi, persoane fără discernământ, cetățeni străini care au părăsit țara, persoane fictive (fiind folosite documente de identitate falsă), astfel încât aceștia nu pot fi trași la răspundere de organele de control sau de aplicare a legii. Astfel, adevărații beneficiari din spatele firmelor fantomă își pot însuși nestingheriți banii obținuți din fraudă fiscală.

Subliniem faptul că fraudă TVA-ul de tip „*carousel*” este dificil de detectat și produce consecințe deosebit de grave datorită valorii semnificative a taxelor sustrate de la plată. Acest tip de fraudă are la bază un mecanism destul de simplu, cel puțin în aparență: operatorul economic din țara de origine facturează fără TVA (deoarece efectuează o livrare intra-comunitară, care intră în categoria operațiunilor scutite de TVA cu drept de deducere), iar operatorul economic din țara de destinație va aplica regimul taxării inverse pentru această operațiune (deoarece efectuează o achiziție intra-comunitară, calculând și înregistrând TVA aferent achizițiilor intra-comunitare, la cota de impozitare a țării sale, atât ca TVA colectată, cât și ca TVA deductibilă, fără însă a o plăti în mod efectiv). Ulterior efectuării achiziției intra-comunitare, operatorul economic în cauză dispare fără să înregistreze (din punct de vedere contabil), să declare (din punct de vedere fiscal) și să plătească TVA-ul colectat aferent livrărilor ulterioare efectuate pe piața sa internă (așa-numitele firme de tip „*bidon*”, colectoare a unor obligații fiscale privind TVA, care însă nu vor fi niciodată achitate). Acest operator economic (în speță, firma de tip „*bidon*”) mai este denumit, datorită comportamentului său volatil, de tip „fantomă”, în practicile de investigare a fraudei de tip „*carousel*”, și „*veriga lipsă din comerțul intra-comunitar*”²⁴.

Un alt aspect îl constituie faptul că persoanele ce controlează societățile comerciale mari cu activitate în domeniul construcțiilor, publicitate, comerț, telefonie și chiar mass-media pot scoate bani din conturile acestor companii prin efectuarea de transferuri în favoarea unor firme fantomă, de unde fondurile pot fi retrase în numerar (deseori cu justificări fictive cum ar fi: „*achiziții cereale*”, „*achiziții animale vii*”, etc.). Respectivul firme fantomă sunt înființate special pentru a servi la efectuarea unor astfel de transferuri și percep, pentru astfel de servicii, comisioane reprezentând un procent din suma retrasă de la bancă. Astfel, se

²⁴ Dr. Dragoș Pătroi, *Fraudă de tip carousel privind taxa pe valoarea adăugată aferentă tranzacțiilor intracomunitare* (material prezentat la sediul Oficiului).

observă că firmele fantomă furnizează documente fictive societăților comerciale reale, în vederea înregistrării lor în contabilitate și facilitează efectuarea de transferuri bancare în conturile lor.

Reamintim faptul că pentru a putea fi pierdută urma unor bani murdari, infractorii folosesc numeroase conturi bancare având ca titulari firme fantomă; prin intermediul unor astfel de conturi, firmele fantomă pot transfera la extern sume semnificative, pe baza unor documente financiar-bancare și vamale false.

De asemenea, firmele fantomă pot fi folosite pentru derularea unor activități de import cu marfa subevaluată, precum și pentru comercializarea produselor astfel importate.

În urma mai multor analize financiare derulate în cadrul Oficiului, a fost identificat un fenomen răspândit, implicând operațiuni de comerț cu produse perisabile, în special fructe și legume proaspete. Astfel:

- prin conturile unor societăți comerciale recent înființate sunt rulate sume foarte mari de bani, „circuitul” banilor fiind extrem de complex, de multe ori cea sumă trecând prin conturile unor firme intermediare, până la beneficiarul final;
- în urma monitorizării activității conturilor acestor firme, a rezultat că multe dintre acestea schimbă imediat în valută străină sumele încasate (prin depuneri de numerar și prin transferuri de la alte societăți) și efectuează, într-un timp foarte scurt, plăți externe de mare valoare;
- asociați și administratori la societățile comerciale respective sunt cetățeni nerezidenți (din țări non-UE);
- persoanele care efectuează tranzacțiile sunt împuternicite pe conturile mai multor societăți implicate în circuitele financiare;
- mai multe din societățile comerciale implicate au același reprezentant legal;
- deși sunt nou înființate, prin conturile acestor firme se derulează operațiuni cu sume foarte mari de bani;
- societățile comerciale implicate, care efectuează achiziții intracomunitare și importuri de legume și fructe proaspete (pe care nu le înregistrează în evidențele contabile) nu raportează la termenul stabilit de lege declarațiile recapitulative pentru achizițiile intra-comunitare, sustrăgându-se de la plata TVA către bugetul de stat;
- o mare parte dintre societățile comerciale, după ce au desfășurat operațiuni comerciale de valori foarte mari, au fost cesionate către alte persoane; astfel, analizele financiare efectuate au scos în evidență faptul că există anumiți cetățeni care acționează pe teritoriul României doar în scopul preluării unor societăți cu „probleme” (prin intermediul cărora administratorii anteriori săvârșiseră infracțiuni).

Piața de capital reprezintă una dintre principalele căi de accesare a sistemului financiar, existând situații în care infractorii pot profita de anumite oportunități pentru a investi sume mari de bani. Astfel, banii negri sunt utilizați pentru achiziționarea de acțiuni, obligațiuni sau alte valori mobiliare, prin a căror valorificare ulterioară se obțin fonduri cu origine aparent licită.

Totodată, ilegalitățile care se comit prin intermediul pieței de capital (de exemplu, manipularea pieței, fraudă și folosirea unor informații privilegiate) generează fonduri ilicite care sunt apoi supuse procesului de spălare.

De exemplu, un grup infracțional organizat a racolat mai mulți angajați din cadrul unor importante instituții ce funcționează în domeniul pieței de capital, obținând informații confidențiale de la aceștia. Astfel, în urma tranzacționării ilegale a unor acțiuni deținute de mai multe persoane fizice (domiciliate în diverse zone ale țării), gruparea respectivă a obținut venituri semnificative. Ulterior, fondurile rezultate în urma săvârșirii unor infracțiuni, cum ar fi, înșelăciunea și manipularea pieței de capital au fost transferate în conturi pe care membrii grupării, folosind documente false, le-au deschis la mai multe unități bancare pe numele persoanelor cărora li s-au tranzacționat ilegal acțiunile.

Banii murdari pot fi folosiți de infractori și pentru efectuarea de plăți aferente unor credite contractate cu diverse instituții financiare (în nume propriu sau folosind alte persoane fizice sau juridice) sau pentru constituirea unor garanții necesare obținerii creditelor respective.

De asemenea, există posibilitatea ca respectivele credite să constituie doar un paravan care să mascheze originea ilicită a unor resurse aflate la dispoziția infractorului (se creează aparența obținerii unor bunuri/servicii sau efectuării unor investiții cu bani cu bani obținuți din împrumuturi).

Referitor la *persoanele expuse politic* (PEP), precizăm că există situații în care unele dintre acestea, datorită funcției pe care o dețin și nivelului de decizie la care au acces, sunt implicate direct sau indirect, în reciclarea unor fonduri provenite din mită, primirea unor foloase necuvenite sau a unor recompense ilegal obținute, deturnări de fonduri, în activități de crimă organizată sau în diverse afaceri aflate la limita legalității.

Potrivit prevederilor legislației în materie, tranzacțiile derulate de PEP trebuie să fie foarte atent monitorizate de toate categoriile de entități raportoare. De aceea, pentru a-și asigura anonimatul, PEP-urile folosesc, în vederea efectuării unor operațiuni de spălare a banilor, diverși interpuși (persoane fizice sau juridice pe care le controlează în mod direct sau indirect, liber profesioniști specializați în inițierea și derularea unor tranzacții complexe și sofisticate sau în plasarea fondurilor în investiții avantajoase, etc.). Astfel, de exemplu, sumele având o proveniență ilicită pot fi:

- transferate în numeroase conturi bancare deschise la mai multe bănci (de pe teritoriul României sau mai ales din alte jurisdicții) în nume propriu sau pe numele unor titulari diverși (de exemplu, există situații în care PEP-urile deschid conturi pe numele copiilor lor minori, tranzacțiile suspecte realizându-se prin intermediul acestora);

- folosite, prin intermediul unor complici, pentru efectuarea unor tranzacții imobiliare complexe (de exemplu vânzări, cumpărări, construcții sau renovări de imobile) sau pentru achiziționarea unor bunuri de mare valoare; o metodă de spălare a banilor prin intermediul tranzacțiilor imobiliare în care este implicat un PEP este aceea prin care unui PEP sau unei persoane din cercul relațional al acesteia i se facilitează cumpărarea unui imobil la o valoare diminuată, după care îl vinde la valoarea reală (fiind posibil ca diferența de preț să mascheze plata mitei oferită PEP-ului);

- dirijate, prin persoane interpuse, spre organizații non-profit dintr-o altă țară, acestea având rolul de paravan pentru reciclarea unor fonduri (în final, după efectuarea mai multor operațiuni, de așa-zisele „*donatii*” pot beneficia membrii familiei PEP-ului sau alte persoane din cercul relațional al acestora);
- implicate în efectuarea de încasări și plăți prin intermediul unor companii scoică din teritoriul off-shore;
- divizate în sume mai mici care să nu atragă atenția entităților raportoare sau a autorităților;
- folosite pentru tranzacții pe piața de capital (de exemplu, unui PEP îi este înlesnită, în mod ilegal, tranzacționarea în condiții foarte profitabile a unor valori mobiliare, ca plată pentru anumite „*servicii*”);
- integrate în afaceri legale controlate, direct sau indirect, de PEP (prin diverse metode cum ar fi, introducerea în contabilitate a unor facturi false, încheierea unor contracte fictive, plata unor servicii gen „*consultanță*”, a căror prestare reală este foarte dificil de realizat, etc.).

3.3 TIPOLOGII DE SPĂLARE A BANILOR ȘI DE FINANȚARE A TERORISMULUI

3.3.1 TIPOLOGII DE SPĂLARE A BANILOR

1) Spălarea banilor obținuți din fraude

Mai multe persoane fizice - cetățeni români au inițiat și constituit un grup infracțional ce a avut drept scop procurarea de echipamente utilizate la efectuarea de fraude la bancomate, pe care să le folosească în mai multe state europene.

Câțiva din membrii grupului au fost surprinși pe teritoriul unui alt stat în timp ce comiteau fraude la bancomat. Astfel, aceștia au utilizat la ATM carduri false ce aveau trecute pe banda magnetică datele de identificare ale unor instrumente de plată electronică aparținând mai multor persoane (adevărații titulari ai cardurilor). Datele fuseseră obținute prin trecerea cardului original printr-un aparat care citește și înregistrează datele aflate în banda magnetică a cardurilor. De asemenea, s-a constatat că infractorii cunoșteau și codul PIN al cardurilor originale, întrucât, atunci când au utilizat ATM-ul, au reușit să realizeze tranzacțiile solicitate.

Transmiterea în țară a sumelor rezultate din infracțiuni a fost efectuată de membrii grupului (folosind acte false de identitate) prin:

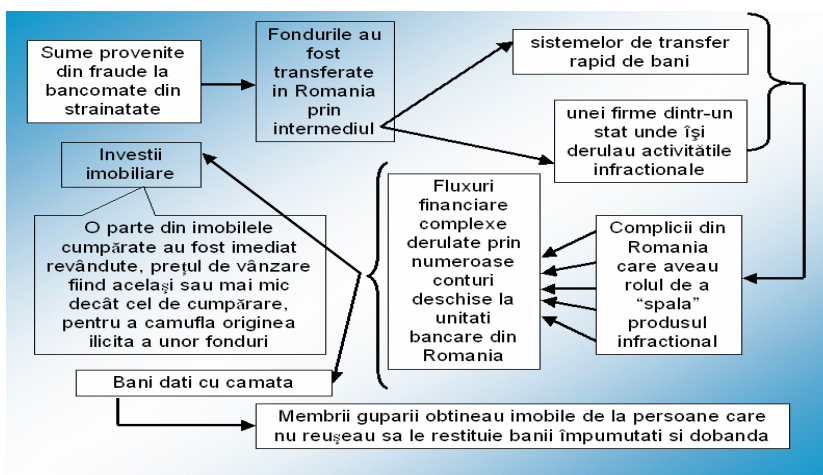
- intermediul unei firme dintr-una din țările europene unde își derulau activitățile infracționale, care a preluat sumele și le-a transferat în conturi deschise la bănci din România pe numele unor persoane de încredere ale membrilor grupului (rude sau prieteni);
- sistemele de transfer rapid de bani.

Tehnicile de spălare a banilor folosite de membrii grupării au fost foarte variate, de la cele mai simple metode până la unele complexe. Astfel, complicii din țară, care aveau rolul de „*a albi*” fondurile ilicite primite de la extern, au procedat la ascunderea adevăratei naturi a provenienței banilor, prin folosirea sistemului financiar-bancar, respectiv prin intermediul conturilor pe care le-au deschis la mai multe unități bancare de pe teritoriul României. Procedeele utilizate au fost următoarele:

- deschiderea unui număr mare de conturi la sucursalele aceleiași bănci și dispunerea de transferuri repetate ale unor sume mari de bani între aceste conturi;
- depuneri și retrageri de numerar neobișnuit de mari;
- depuneri de numerar în mai multe conturi, astfel încât fiecare sumă este mică, dar totalul este semnificativ;
- depuneri frecvente de numerar efectuate în contul clienților de terțe persoane, fără legătură aparentă cu destinatarul contului.

De asemenea, membrii grupării s-au orientat și spre investirea banilor obținuți din fraudarea bancomatelor dintr-o țară străină în terenuri și locuințe. Imobilele respective au fost achiziționate (direct sau prin persoane interpușe) și ulterior revândute în scopul obținerii de profituri, dar și pentru a justifica sumele mari de bani de care dispuneau, în condițiile în care niciunul din membrii grupării nu desfășura o activitate remunerată. Imobilele respective au fost:

- fie achiziționate în vederea păstrării și renovării;
- fie nou construite;
- fie cumpărate și imediat revândute (situație în care gruparea a urmărit doar rularea mai multor apartamente într-o perioadă scurtă de timp, prețul de vânzare fiind același sau mai mic decât cel de cumpărare, încercând să facă pierdută orice urmă care ar fi putut duce la originea fondurilor);
- fie dobândite în urma activităților de camătă (de la persoane care nu reușeau să le restituie banii împrumutați și dobânda).

2) Spălarea unor sume de bani provenite din evaziune fiscală efectuată prin intermediul unor firme fantomă care derulează afaceri cu fier vechi

Trei persoane fizice au primit în proprietate (ca urmare a unei cereri de retrocedare) un imobil situat în zona centrală a Bucureștiului. La câteva luni după aceasta, persoanele respective au vândut imobilul către SC C SRL pentru suma de 250.000 EUR. Această societate comercială s-a dovedit a fi o firmă „fantomă”, care avea ca obiect de activitate declarat „recuperarea deșeurilor metalice”.

Este de menționat faptul că pe parcursul a doi ani, din conturile SC C SRL a fost retrasă în numerar o sumă reprezentând echivalentul a cca. 1.000.000 EUR cu justificarea „*plăți către persoane fizice pentru achiziție deșeuri metalice*”, în condițiile în care, în evidențele organelor financiar-fiscale societatea nu figurează cu declarații privind obligațiile datorate bugetului de stat consolidat, cu deconturi de TVA și nici cu bilanțuri contabile aferente activității comerciale desfășurată în această perioadă.

După aproximativ o lună, SC C SRL a vândut imobilul către persoana fizică X, cu același preț cu care l-a achiziționat, respectiv 250.000 EUR, tranzacție aparent lipsită de logică comercială. Este important de precizat că X are calitatea de împuternicit de a dispune pe conturile SC C SRL, calitate în care a ridicat în numerar cei 1.000.000 EUR în echivalent, menționați în paragraful anterior.

După alte câteva luni, X a încheiat un antecontract de vânzare-cumpărare cu o altă persoană fizică, la prețul de 2.500.000 EUR, stabilind un avans de 70.000 EUR, bani care i-au fost transferați de cumpărătorul promitent în contul curent.

În perioada imediat următoare, X a mai încheiat cu alte nouă persoane fizice antecontracte de vânzare-cumpărare, în condiții asemănătoare, obținând suma totală de 700.000 EUR, pe care, în final, a ridicat-o în numerar în mai multe tranșe. Cele zece persoane fizice care aveau calitatea de cumpărător promitent:

- aveau aceleași nume de familie și domiciliu în aceeași localitate;
- aveau calitatea de asociați și administratori la numeroase societăți comerciale al căror obiect de activitate este „*recuperarea și reciclarea deșeurilor metalice*”; din conturile acestor societăți comerciale a fost retrasă în numerar, pe parcursul a doi ani, suma totală de 8.500.000 EUR în echivalent RON.

După scurgerea unui alt interval de timp, X a încheiat cu SC A SRL un contract de vânzare-cumpărare a imobilului respectiv pentru suma de 4.500.000 EUR, contract autentificat la un alt birou notarial.

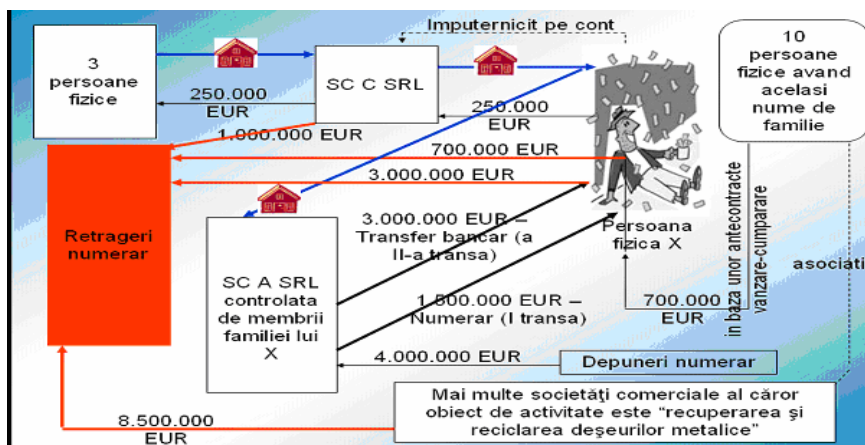
Analiza contului bancar al SC A SRL a evidențiat faptul că acesta a fost alimentat prin numeroase depuneri de numerar efectuate de persoane din familia lui X totalizând echivalentul a 4.500.000 EUR cu justificarea „*încasări din vânzări*”.

SC A SRL a achitat în numerar o primă tranșă din prețul imobilului, respectiv echivalentul a 1.500.000 EUR, la momentul semnării contractului, plată efectuată în fața notarului, care i-a solicitat vânzătorului (X) să aplice pe contract amprenta digitală. De menționat este și faptul că, atât în fața acestui notar, cât și în tranzacțiile ulterioare efectuate la ghișeele băncilor la care are deschise conturi, X s-a prezentat însoțit de alte două persoane îl sfătuiau permanent cum să procedeze. Posibil ca X să fie o persoană analfabetă.

SC A SRL a plătit a doua tranșă din prețul imobilului prin virament bancar în unul din conturile lui X, respectiv echivalentul a 3.000.000 EUR. În aceeași zi, X s-a prezentat la ghișeul băncii anunțând că va primi în cont suma respectivă de la A SRL și că dorește să ridice în numerar, a doua zi, banii respectivi. Angajații băncii au încercat să-i explice, atât cetățeanului X, cât și celor doi însoțitori ai acestuia, faptul că la acel moment suma nu fusese încasată în cont și faptul că, având în vedere cantitatea foarte mare de numerar solicitată, este nevoie de o programare prealabilă.

În dimineața zilei următoare, X împreună cu cei doi „consilieri” a venit la bancă și au amenințat că dacă plata nu se face pe loc, vor transfera întreaga sumă într-un cont deschis la altă bancă, ceea ce au și dus la bun sfârșit.

Astfel, deși mai deținea conturi și la alte bănci, X a deschis un nou cont la o altă unitate bancară, a revenit la banca care îi refuzase plata, a emis un ordin de plată egal cu suma disponibilă în cont și a transferat toți banii în noul cont, de unde i-a retras în numerar.

3) Spălarea unor sume de bani provenite din trafic de droguri

Prin intermediul unui Raport de Tranzacții Suspecte, o bancă comercială a transmis Oficiului informații referitoare la operațiunile suspecte derulate prin intermediul contului persoanei fizice A, cetățean al unei țări din Orientul Mijlociu, dar având reședința în România. Suspiciunile constau în faptul că acesta a încasat diverse sume de bani cu titlul „returnare împrumut” de la persoane fizice nerezidente, iar apoi a retras în numerar fondurile respective, prin mai multe operațiuni situate valoric sub limita de raportare.

Din analiza financiară efectuată în cadrul Oficiului, au rezultat următoarele aspecte:

Persoana fizică A a fost beneficiarul unor transferuri efectuate dintr-un cont deschis la o bancă dintr-o țară din Asia de Est, după cum urmează: de la persoana fizică B (cetățean al țării respective) a primit echivalentul a cca. 55.000 EUR, iar de la persoana fizică C (cetățean român) a primit echivalentul a cca. 40.000 EUR. La efectuarea acestor operațiuni a fost folosită moneda națională a țării din care au fost efectuate transferurile.

În cadrul verificărilor referitoare la proveniența fondurilor, Oficiul a solicitat date și informații de la Unitatea de Informații Financiare (FIU) din respectiva țară din Asia de Est. Urmare acestui demers, FIU partener a comunicat Oficiului faptul că B, care folosește mai multe pseudonime, este cunoscut pentru comiterea infracțiunilor de deținere ilegală și trafic de droguri, iar C a fost semnalată ca făcând parte din cercul relațional al acestuia.

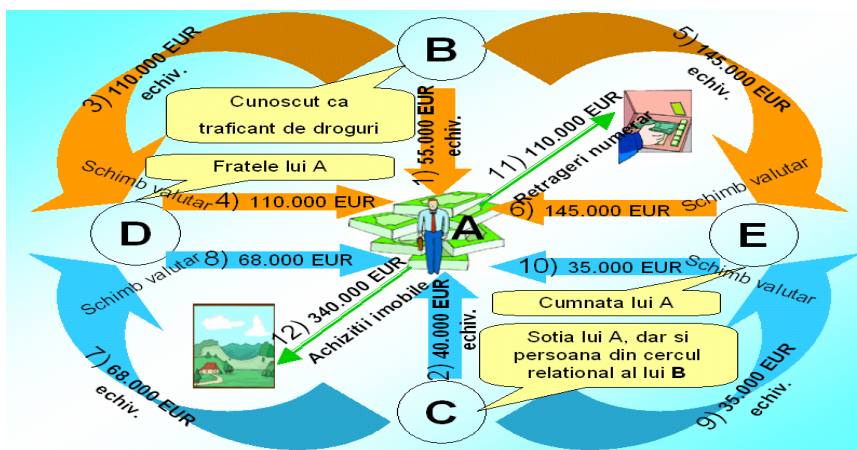
Referitor la persoana fizică C, este important de precizat și faptul că aceasta este actuala soție a lui A, iar anterior fusese căsătorită cu un cetățean al țării din care sunt transferate fonduri. De asemenea, în urma consultării bazei de date a Oficiului au fost identificate următoarele:

a) transferuri efectuate de B după cum urmează: echivalentul a 110.000 EUR în favoarea lui D (fratele lui A) și echivalentul a 145.000 EUR în favoarea lui E (cumnata lui A), în conturile acestora deschise la bănci din România. Din analiza conturilor persoanelor fizice D și E (ambii cetățeni al aceleiași țări din Orientul Mijlociu ca și A) a rezultat că aceștia au schimbat în EUR fondurile primite de la B în moneda națională a țării din Asia de Est și au transferat sumele de 110.000 EUR, respectiv de 145.000 EUR în contul lui A, cu titlul „*restituire împrumut*”;

b) transferuri efectuate de C (soția lui A), dintr-un cont deschis în la o bancă din țara din Asia de Est, în favoarea acelorași rude ale soțului său, respectiv D (echivalentul a cca. 68.000 EUR) și E (echivalentul a cca. 35.000 EUR); ca și în situația precedentă, fondurile ajung, după ce în prealabil au fost schimbate în EUR, tot în contul lui A, deschis la banca din România.

Persoana fizică A a retras în numerar, prin mai multe operațiuni sub limita de raportare la Oficiu, o parte din fondurile încasate așa cum s-a arătat mai sus (total cca. 110.000 EUR), iar o altă parte din acestea a fost folosită pentru efectuarea unor transferuri bancare cu justificarea „*achiziții imobile*” (cca. 340.000 EUR).

În concluzie, se poate aprecia că au fost identificate indicii de spălare a unor fonduri ce ar putea proveni din săvârșirea infracțiunii de trafic de droguri.

4) Tipologie „*Persoană expusă politic*”

Un cetățean român a înființat o societate comercială (SC X SRL) împreună cu soția sa. După câțiva ani, cetățeanul român a dobândit o funcție importantă în administrația de stat, devenind PEP și s-a retras împreună cu soția din societatea pe care o înființase, părțile sociale fiind preluate de un fost angajat de-al său, cu care se afla și într-o relație de rudenie mai îndepărtată.

Cesiunea părților sociale s-a făcut cu titlu gratuit, deși la data cesiunii firma avea un capital social reprezentând echivalentul a câtorva zeci de mii de EUR și înregistra profituri semnificative. Aceste aspecte constituie indicii că cesiunea a avut un caracter formal, iar persoana care a preluat firma acționa ca un interpus pentru PEP.

Precizăm că PEP și-a folosit influența pentru ca societății comerciale X SRL să-i fie atribuite în mod ilegal contracte cu mai multe instituții publice, firma obținând astfel profituri semnificative, o mare parte din acestea ajungând, sub diferite forme la PEP.

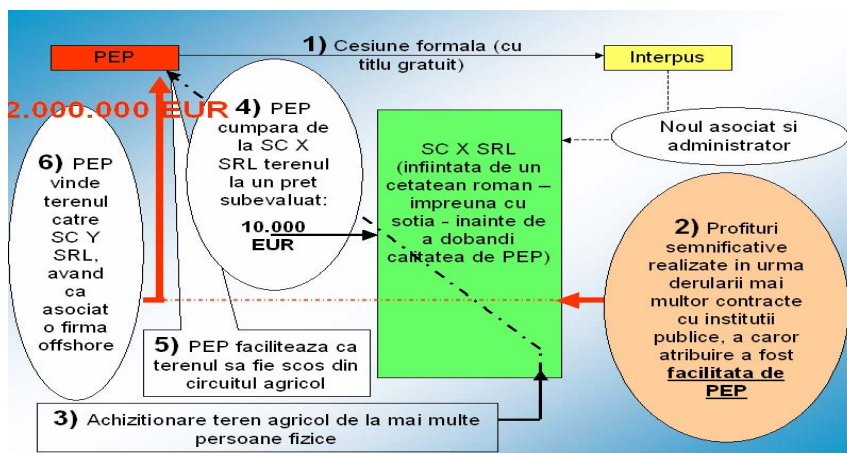
De exemplu, SC X SRL a achiziționat un teren extravilan prin cumpărare de la diverse persoane fizice cărora li se reconstituise dreptul de proprietate. Ulterior, SC X SRL a vândut soției PEP terenul respectiv, la un preț mult mai mic decât cel al pieței (cca. 10.000 EUR față de 50.000 EUR, cât era prețul normal).

Uzând de influența pe care o avea, PEP a reușit să scoată din circuitul agricol terenul respectiv (deși autoritățile locale refuzaseră, în numeroase rânduri, solicitări de acest gen efectuate de alte persoane).

La puțin timp după aceasta, cei doi soți au vândut terenul, la un preț cu mult supraevaluat (cca. 2.000.000 EUR), unei alte societăți comerciale românești (SC Y SRL), care are ca unic asociat o firmă dintr-o jurisdicție off-shore.

S-a constatat că achiziționarea imobilului de către SC Y SRL nu avea o niciun sens economic, întrucât firma a plătit un preț mult mai mare decât cel practicat pe piață pentru un imobil căruia ulterior nu i-a fost dată nicio destinație productivă (a rămas pur și simplu în patrimoniul SC Y SRL).

Prin urmare, este posibil ca suma de 2.000.000 EUR primită de PEP ca plată pentru teren să reprezinte în realitate o parte din profitul realizat de X SRL (controlată de PEP printr-un interpus) în urma amplei derulări a unor contracte cu instituții publice (a căror câștigare a fost facilitată de PEP).

5) Spălarea banilor obținuți din evaziune fiscală

O societate comercială A a încasat de la societatea comercială B suma de 1 milion EUR, cu titlul „*contravaloare teren*”. La scurt timp după cumpărarea terenului, B SRL a încasat de la C SRL suma de 2,2 milioane EUR, cu titlul

„*contravaloare teren*”. Conform documentelor depuse la bancă s-a constatat că este vorba de același teren pe care B SRL l-a cumpărat de la A SRL.

A SRL și C SRL aveau același administrator, iar, după încheierea contractului de vânzare-cumpărare dintre B SRL și C SRL și transferul celor 2,2 milioane EUR, administratorul lui A și C a devenit și administratorul lui B SRL. Prin urmare, nu era vorba numai de același teren, ci și de aceeași persoană fizică ce controla toate cele 3 societăți comerciale.

Astfel, terenul care valora în principiu 1 milion EUR a fost vândut la preț de 2,2 milioane EUR, adică mult supraevaluat, această operațiune având drept scop „*scoaterea*” din societate de bani și folosirea nejustificată a acestora (posibilă infracțiune predicată, faptă prevăzută de Legea nr. 31/1991 privind societățile comerciale).

După ce B SRL a cumpărat terenul cu prețul de 1 milion EUR, aceasta a apelat la o societate specializată ce a făcut o reevaluare a terenului la prețul de 2,9 milioane EUR, fiind o reevaluare nejustificată.

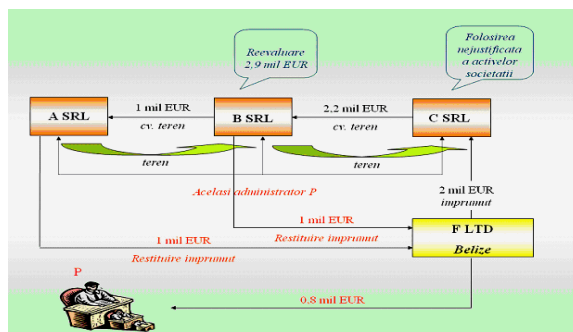
Urmare a reevaluării, scăderea din gestiune a terenului din contabilitatea lui B SRL a fost făcută, conform normelor legale, la valoarea de 2,9 milioane EUR, valoarea reevaluării, astfel încât, în urma acestei tranzacții B SRL a înregistrat o pierdere scriptică.

Cu alte cuvinte, din punctul de vedere al fluxurilor de trezorerie, B SRL a înregistrat un câștig de 1,2 milioane EUR (diferența dintre prețul cumpărării și prețul vânzării), care în mod normal ar fi trebuit să se constituie profit impozabil, însă, datorită manoperei cu reevaluarea, scriptic, B SRL a înregistrat o pierdere de 0,7 milioane EUR (diferența dintre prețul vânzării și valoarea reevaluării), sustrăgându-se astfel de la plata impozitului/profit datorat bugetului de stat, astfel că societățile erau implicate și în evaziune fiscală.

Cu puțin timp înainte de tranzacțiile cu terenul, descrise mai sus, C SRL a încasat de la compania F LTD, cu sediul în Belize, suma de 2 milioane EUR, cu titlul „*împrumut*”. Această sumă nu a fost înregistrată în contabilitate ca și creditare externă, ci ca o creditare efectuată de asociați, fiind înregistrată în contul 455, ceea ce a condus la ideea că în spatele firmei din paradisul fiscal se află aceiași asociați și administrator (ai lui A, B și C SRL).

În continuare, după efectuarea operațiunilor descrise, A SRL a transferat în Belize, către F LTD, suma de 1 milion EUR, cu titlul „*restituire împrumut*”, iar B SRL a transferat aceeași sumă cu același titlu. Astfel, banii murdari, obținuți din evaziune, folosind un teren, au fost transferați într-un paradis fiscal.

De asemenea, au fost identificate o serie de fluxuri financiare între F LTD și P, în sumă de aproximativ 0,8 milioane EUR, bani care puteau să provină practic din transferurile succesive descrise mai sus.

6) Spălarea banilor obținuți din fraudă în legătură cu cardurile bancare

Un cetățean român împreună cu un cetățean american au inițiat, prin intermediul unor companii controlate de ei, următoarele circuite financiare:

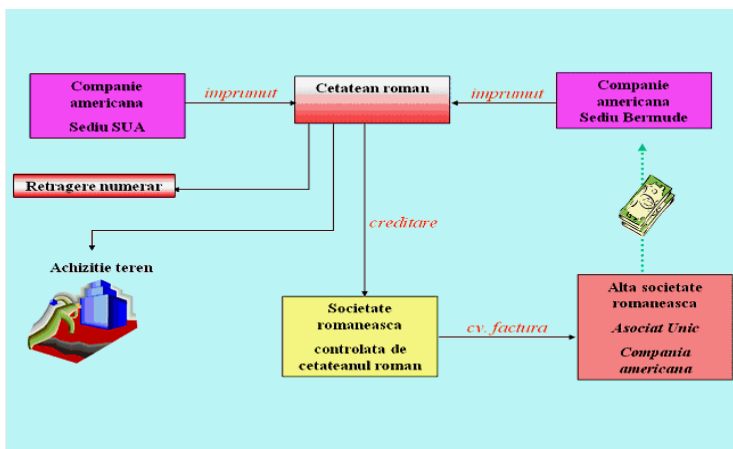
Cetățeanul român a încasat, în baza unor contracte de împrumut fictive, într-un cont deschis la o bancă din România, sume considerabile de la o companie americană ce avea ca obiect de activitate comercializarea de carduri telefonice preplătite și avea ca asociat pe cetățeanul american. Sumele au fost transferate în România dintr-un cont deschis la o bancă din SUA dar și dintr-un cont deschis la o bancă din Insulele Bermude, unde compania americană mai avea un sediu.

De asemenea, din informații suplimentare primite de Oficiu de la partenerii din străinătate, a rezultat că cetățeanul american a fost implicat în fraude legate de cardurile bancare. Baniii încasați de cetățeanul român în contul personal au avut următorul traseu:

- o parte a fost retrasă în numerar;
- o parte a fost folosită pentru achiziționarea unui teren;
- o parte a fost transferată către o societate comercială română controlată de cetățeanul român, cu titlul „*creditare societate*”;
- suma de bani încasată de societatea românească a fost transferată, în baza unei facturi fictive, în contul altei societăți ce avea ca asociat unic compania americană.

Astfel, banii transferați din conturile companiei americane către persoana fizică română s-au întors la ordonatorul inițial, după ce au fost „*plimbați*” prin conturile personale ale cetățeanului român și prin conturile unor societăți comerciale controlate de acesta.

În aceste condiții, s-a presupus că toate aceste circuite financiare, implicând sume considerabile, efectuate în baza unor documente posibil false (contracte de împrumut, facturi etc.), au fost derulate în scopul ascunderii originii ilicite a sumelor de bani obținute din săvârșirea de infracțiuni în legătură cu cardurile bancare, fapte săvârșite de cetățeanul american și de cetățeanul român, prin intermediul companiilor controlate de aceștia.

7) Spălarea banilor obținuți din săvârșirea de infracțiuni în legătură cu adopțiile internaționale

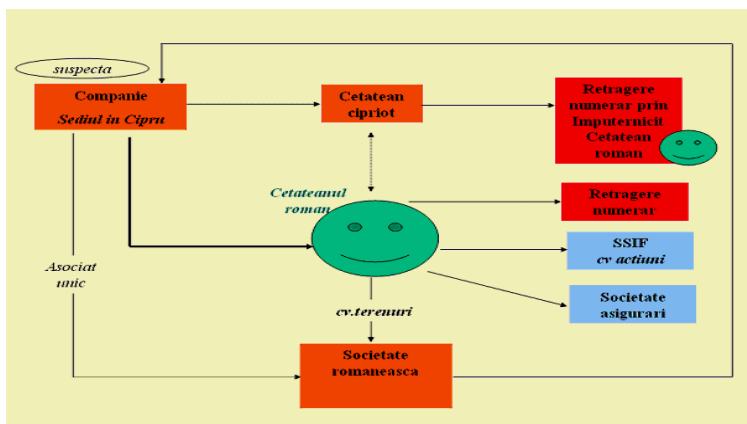
Un cetățean cipriot a încasat într-un cont deschis la o bancă din România o sumă de bani de la o companie străină, ce avea sediul în Cipru. Adresa companiei cipriote era o casuță poștală și s-a presupus că aparținea unui birou de avocați sau unei sucursale bancare ce avea legătură cu compania cipriotă. La scurt timp, banii au fost retrași de un cetățean român, ce era împuternicit pe contul cetățeanului cipriot. Din informațiile obținute prin accesarea bazelor de date, cetățeanul român a apărut ca persoană suspectă în intermedierea de adopții internaționale de către cetățeni ciprioți.

Din analiza conturilor deținute de cetățeanul român au rezultat următoarele:

- acesta a încasat, anterior transferului descris mai sus, în decursul unei perioade de 2 ani, sume mari de bani de la aceeași companie cipriotă;
- o parte din banii încasați au fost retrași în numerar;
- o parte a fost transferată către o societate de servicii de investiții financiare, cu titlul „*contravaloare acțiuni*”;
- o parte a fost transferată către o societate de asigurări, cu titlul „*contravaloare poliță*”;
- o parte a fost transferată către o societate comercială românească, cu titlul „*contravaloare terenuri*”.

Societatea română avea ca asociat unic compania cipriotă care a fost ordonator pentru cetățeanul cipriot. La scurt timp după efectuarea acestor operațiuni, societatea românească a efectuat un transfer de bani către compania cipriotă.

Astfel, s-a presupus că aceste circuite financiare au fost efectuate în scopul ascunderii originii ilicite a sumelor de bani obținute din săvârșirea de infracțiunii în legătură cu adopțiile internaționale, fapte săvârșite de cetățeanul român, prin intermediul unei companii situată într-un paradis fiscal, având ca adresă o cutie poștală, prin intermediul unei societăți românești controlate de el, precum și prin intermediul unui cetățean cipriot, care în final s-a dovedit a fi doar un „*om de paie*”.

8-9) Spălarea banilor prin intermediul unor produse de asigurări

8) Oficiul a primit de la o companie de asigurări un raport de tranzacții suspecte, referitor la o cerere de răscumpărare anticipată a unei polițe de asigurare de viață semnată de un cetățean român (X) cu doar șase luni în urmă. Cu trei săptămâni înainte de solicitarea de răscumpărare, X plătitise, în zile consecutive, două prime suplimentare a câte 20.000 EUR fiecare (în total, 40.000 EUR).

Din analiza financiară efectuată de Oficiu au rezultat următoarele aspecte:

- potrivit informațiilor de la autoritățile fiscale, veniturile declarate de cetățeanul român X sunt mai mici decât sumele pe care acesta le plătitise cu titlul de „*prime*”;
- din analiza operațiunilor derulate în contul bancar al lui X a rezultat ca acesta a încasat (cu titlul „*salarii*”) suma de 75.000 EUR de la o societate comercială cunoscută ca fiind implicată în activități de evaziune fiscală (inclusiv rambursări ilegale de TVA);
- folosind o parte din sumele astfel încasate, X a plătit cele două prime suplimentare totalizând 40.000 EUR, iar trei săptămâni mai târziu a solicitat răscumpărarea poliței, primind 25.000 EUR de la compania de asigurări;
- cei 25.000 EUR încasați în urma răscumpărării poliței au fost folosiți după cum urmează: 9.000 EUR au fost retrași în numerar, iar 15.500 EUR au fost transferați în contul unei alte persoane fizice (Y) – nimeni altul decât administratorul societății comerciale evazioniste menționată anterior;
- la rândul său, Y a folosit banii respectivi pentru a constitui un depozit la termen și pentru efectuarea unei retrageri de numerar.

9) Oficiul a primit de la o companie de asigurări un raport de tranzacții suspecte, referitor la un contract de asigurare de viață în sumă de 50.000 EUR pentru 30 de ani, negociat de societatea comercială 1 SRL pentru administratorul său, cetățeanul român Z. Suspiciunile semnalate au constat în:

- în timpul negocierilor, clientul a manifestat un interes deosebit referitor la posibilitatea preluării sau anulării contractului;
- respectivul client a solicitat o derogare de la clauza obișnuită conform căreia răscumpărarea nu poate fi solicitată mai devreme de 4 ani (clientul dorea reducerea perioadei la 2 ani).

Din analiza financiară efectuată au rezultat următoarele aspecte:

- autoritățile fiscale au comunicat Oficiului ca SC 1 SRL este implicată în evaziune fiscală;
- SC 1 SRL este cunoscută și ca „*rău platnic*” și deci nu poate obține credite bancare;
- Z a folosit polița de asigurare drept garanție pentru obținerea unui credit bancar în sumă de 30.000 EUR;
- Z a folosit suma provenind din creditul contractat în nume propriu pentru efectuarea unei plăți în favoarea SC 1 SRL cu titlul „*aport personal*”.

3.3.2 TIPOLOGII DE FINANȚARE A TERORISMULUI

1) Tranzacții cu beneficiari multipli

Cu ocazia analizării unor operațiuni suspecte derulate de mai multe persoane fizice nerezidente, cetățeni ai statului european vecin A, s-a constatat ca aceștia încasau, în mod frecvent, diverse sume (ordonatorii fiind alți cetățeni străini) prin intermediul unor agenții ce furnizează servicii de transfer rapid de bani situate într-o localitate de pe teritoriul României.

Pe lângă faptul că aveau aceeași cetățenie, analiza efectuată în cadrul Oficiului a mai reliefat o serie de trăsături comune ale beneficiarilor nerezidenți menționați: aceștia erau persoane tinere (cca. 20 de ani), majoritatea necăsătorite și foloseau mai multe cărți de identitate emise în aceeași localitate a statului A.

După obținerea unor informații suplimentare, Oficiul a identificat faptul că și în țara lor beneficiarii fondurilor efectuează același tip de tranzacții (încasează de la ordonatori din state UE și non-UE sume prin intermediul unor agenții ce furnizează servicii de transfer rapid de bani); mai mult, în urma unei analize comparative s-a constatat că unii dintre ordonatorii erau aceiași cu cei din tranzacțiile efectuate în România. De asemenea, mulți dintre beneficiarii respectivi au avut mai multe nume anterioare (fapt ce poate fi considerat suspect având în vedere faptul că toți erau foarte tineri) și că unii dintre aceștia fuseseră implicați în emiterea unor documente false și în folosirea de bancnote false pe teritoriul altor state.

Faptul că operațiuni de genul celor pe care cetățenii străini respectivi le derulau în România se desfășurau și în țara de origine a acestora conduce spre suspiciunea că, prin extinderea teritoriului pe care acționează, persoanele implicate încercau îndepărtarea fondurilor de adevărata lor sursă de proveniență.

Precizăm că deși luate fiecare în parte sumele încasate pe teritoriul României de cetățenii străini erau mici, acestea au totalizat peste 200.000 EUR pe o perioadă de trei luni.

Din verificările efectuate în cadrul analizei a rezultat că numele ordonatorilor coincideau sau erau asemănătoare cu cele ale unor persoane cunoscute ca fiind implicate în finanțarea unor acte de terorism.

2) Firme străine implicate în operațiuni suspecte

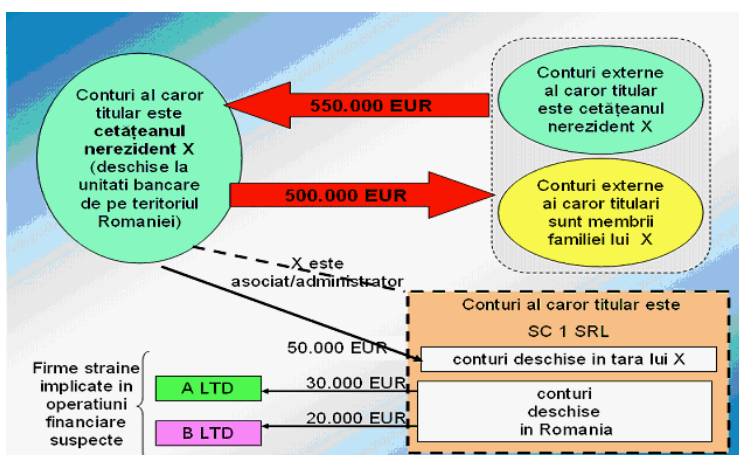
În urma unei analize financiare a rezultat că cetățeanul nerezident X este titularul mai multor conturi deschise la unități bancare de pe teritoriul României, care au fost alimentate prin încasări de la extern totalizând 550.000 EUR, sumele provenind din țara sa de origine. Fondurile menționate au fost transferate în România din conturile sale personale externe sau din cele ale unor persoane având același nume de familie cu cetățeanul nerezident (fiind deci posibil să fie membri ai familiei acestuia). În aceeași perioadă, suma a fost fie returnată în conturile celor de la care a provenit (500.000 EUR), fie transferată în conturile deschise în țara lui X pe numele unei societăți comerciale românești, la care cetățeanul nerezident este asociat/administrator (50.000 EUR). Acest tip de operațiuni generează suspiciuni cu privire la motivația pentru care sumele respective au fost transferate în conturi din România, pentru ca ulterior cea mai mare parte din ele să fie virată înapoi către persoanele din statul străin de la care au provenit.

Referitor la una dintre societățile comerciale românești controlate de X (SC 1 SRL), precizăm că aceasta a fost radiată urmare încheierii procedurii

falimentului; anterior momentului respectiv, deși nu figura cu operațiuni de comerț exterior aferente perioadei analizate, SC 1 SRL a transferat fonduri în favoarea firmelor străine A LTD (30.000 EUR) și B LTD (20.000 EUR), plăți motivate băncii ca reprezentând contravaloarea unor importuri realizate cu respectivii parteneri externi (fiind astfel evidentă intenția de a ascunde băncii adevărata motivație a transferurilor menționate).

Referitor la cei doi beneficiari externi ai plăților ordonate de SC 1 SRL, precizăm că despre aceștia există informații ca au fost implicați și în alte tranzacții suspecte, după cum urmează:

- despre A LTD se dețin date conform cărora aceasta a fost beneficiara unei sume de bani reprezentând plata pentru răpirea unei persoane;
- despre B LTD se dețin date conform cărora este implicată în acțiuni având ca scop obținerea de sume destinate unei organizații terorist extremiste.

3) Utilizarea fondurilor obținute din evaziunea fiscală

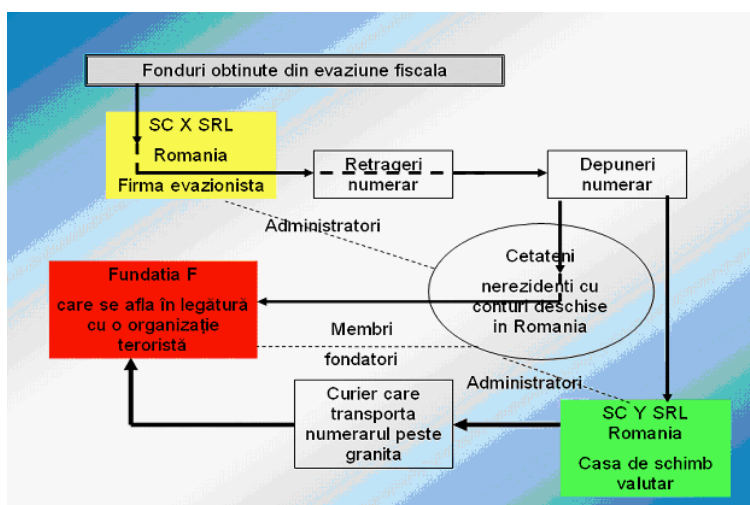
În urma primirii unui Raport de Tranzacții Suspecte de la o instituție de credit, care făcea referire la depuneri frecvente de numerar înregistrate în conturile personale ale unor cetățeni nerezidenți, ce controlau două societăți comerciale românești (SC X SRL și SC Y SRL), analiza financiară efectuată a condus la următoarele concluzii:

- cetățenii nerezidenți menționați erau membrii fondatori ai fundației F, care se afla în legătură cu o organizație teroristă (desfășurând activități de prozelitism și propagandă); principala sursă de venit a fundației respective o reprezentau donațiile benevole făcute de diverse persoane fizice și juridice; fondurile ajungeau în posesia

- o parte din fondurile colectate în România spre a fi puse la dispoziția fundației F proveneau de la SC X SRL, care nu a evidențiat în contabilitate o parte importantă a veniturilor obținute din activitatea comercială desfășurată; banii nedeclarați autorităților fiscale erau retrași în numerar din contul firmei și apoi erau depuși:

o fie în conturile administratorilor SC X SRL (cetățenii nerezidenți membri ai fundației F); o parte din sumele astfel primite erau puse de aceste persoane fizice la dispoziția fundației F;

o fie în conturile SC Y SRL (administrată de aceeași cetățeni nerezidenți); SC Y SRL era o casă de schimb valutar, prin intermediul acesteia banii fiind schimbați în altă valută și înmânați, în numerar, unui alt cetățean nerezident (care avea și el legătură cu fundația F) pentru a-i transporta în afara țării și a-i pune la dispoziția unui apropiat al persoanelor care controlau societățile comerciale X SRL și Y SRL.

3.4 EXEMPLE DE INDICATORI PENTRU DETECTAREA TRANZACTIILOR SUSPECTE IDENTIFICATE DIN ANALIZELE FIU-ULUI ȘI DIN PRACTICA INTERNAȚIONALĂ

Caracterul suspect al unei tranzacții poate fi stabilit de către entitatea raportoare doar în urma unei analize atente și responsabile a tuturor informațiilor referitoare la clienții lor, la afacerile acestora și la serviciile și produsele oferite, urmând a fi luate în considerare toate elementele necesare pentru o înțelegere și evaluare în ansamblu a fenomenului. Este important de menționat și faptul că anumite tranzacții care în sine par neutre (nu prezintă caracteristici ce ar putea trezi suspiciunea, nedeosebindu-se cu nimic de altele de același gen) pot deveni semnale atunci când sunt alăturate persoanelor suspecte de anumite conexiuni și implicații în acțiuni vizând terorismul.

Prin urmare, având în vedere numărul infinit de situații ce pot fi întâlnite în practică, nu recomandăm utilizarea restrictivă a indicatorilor prezentați (cu titlu exemplificativ) în cele ce urmează, aceștia putând fi completați cu cei din alte manuale sau ghiduri, iar în acest sens, dorim să menționăm că ONPCSB, în cadrul unor proiecte anterioare derulate cu parteneri străini (Ufficio dei Cambi și Ministerul Economiei și Finanțelor din Italia), finanțate de Uniunea Europeană, a emis în anul 2004 Ghidul de Tranzacții Suspecte (versiunea actualizată a celui publicat în anul 2002), iar în anul 2005, Manualul de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor și Finanțării Terorismului (de asemenea, versiunea actualizată a celui publicat în anul 2002). Aceste două documente reprezintă, în opinia autorilor, instrumente de lucru importante, care se pot constitui ca bază de plecare în detectarea de entitatea raportoare a unor anomalii în cadrul tranzacțiilor/operațiunilor derulate cu clienții săi. Pentru vizualizarea Ghidului și Manualului, vă rugăm accesați pagina de web a Oficiului (www.onpcsb.ro).

Revenind, dorim să precizăm că este necesar ca entitățile raportoare să aplice riguros și în toate situațiile prevederile legale referitoare la cunoașterea clienților și monitorizarea continuă a relațiilor de afaceri cu aceștia, în scopul identificării oricărui aspect ce ar putea genera suspiciuni de spălare a banilor/finanțarea terorismului (SB/FT).

Toate entitățile raportoare trebuie să folosească, în activitatea de prevenire și combatere a SB și FT, abordarea pe bază de risc (riscuri de țară/zonă geografică, riscuri legate de client, de tipul tranzacțiilor derulate de acesta, de produsele și serviciile oferite). Astfel, apreciem că este necesar ca toate categoriile de entități raportoare să acorde o atenție sporită:

- transferurilor din/către țări/zone geografice cu risc crescut și clienților care provin din zonele respective, ca de exemplu:
 - țări care au reglementări lacunare în domeniul SB/FT;
 - țări care sunt subiectul unor sancțiuni, embargouri sau alte măsuri similare impuse de diverse organisme internaționale;
 - țări în care este cunoscut că operează grupări teroriste sau că este sprijinită finanțarea terorismului;
 - țări cunoscute pentru un nivel crescut al infraționalității (de exemplu: corupție, trafic de droguri, de ființe umane, contrabandă, fraude, jocuri de noroc ilegale, etc.)
 - o anumitor categorii de clienți cum ar fi:
 - persoanele expuse politic, care prin funcțiile pe care le dețin și nivelul de decizie la care au acces, pot fi controlate și implicate, în mod direct sau indirect, voluntar sau nu, în procesul de spălare a banilor;
 - clienți sau persoane aflate în legătură cu acesta (împuțerniciți, reprezentanți legali, parteneri în cadrul unor tranzacții, etc.) despre care există informații privind suspiciuni referitoare la conexiuni și implicații în acțiuni vizând terorismul sau finanțarea acestuia;
 - clienți care efectuează operațiuni sau tranzacții de la/către zone de risc;
 - organizații non-profit care nu sunt supuse supravegherii și monitorizării de către autorități competente;

- clienți care nu intră în contact direct cu funcționarul entității („*non-face-to-face transactions*”);
- clienți care se deplasează la distanțe inexplicabil de mari, pentru a efectua anumite tranzacții, acest aspect neavând aparent nicio justificare rezonabilă;
- clienți care efectuează transferuri care nu par a avea o motivație legală sau economică;
- clienți care încearcă să-și structureze tranzacțiile pentru a evita atingerea plafonului de raportare;
- clienți care încearcă să mituiască personalul entităților raportoare;
- clienți care încearcă să folosească interpuși în vederea ascunderii identității beneficiarului real;
- clienți care furnizează date de identificare false sau insuficiente;
- clienți care par a acționa în numele altcuiva, dar nu doresc să dezvăluie acest lucru;
- clienți care nu par să cunoască prea multe detalii despre tranzacțiile pe care doresc să le efectueze sau care evită să furnizeze informațiile solicitate;
- clienți identificați sau cunoscuți ca fiind în legătură cu alte persoane / entități cu o reputație îndoielnică sau care s-au aflat în atenția organelor de aplicare a legii pentru implicarea în diverse activități infracționale;
- clienți care derulează tranzacții implicând sume de bani mult mai mari decât cele pe care le-ar putea obține din sursele/activitățile licite declarate la inițierea relației de afaceri sau pe parcursul acesteia;
- clienți care furnizează documente justificative care par a fi false ori apare suspiciunea că au fost întocmite doar pentru a conferi unei tranzacții un caracter aparent legal;
- clienți care efectuează tranzacții neobișnuit de mari sau frecvente folosind numerarul, mai ales dacă ar fi putut fi utilizate alte instrumente de plată;
- clienți care recurg la scindarea unor mari sume în numerar, prin efectuarea mai multor operațiuni sau prin folosirea mai multor persoane fizice / juridice interpușe artificial;
- clienți care exercită presiuni (grabă nejustificată, comportament irascibil sau persuasiv) asupra reprezentantului entității raportoare, încercând să se sustragă de la aplicarea verificărilor și procedurilor uzuale, sau sugerând ca acestea să fie efectuate în mod superficial;
- clienți care par neinteresați de costurile/taxele aferente unor servicii furnizate de entitate;
- clienți care nu aleg cea mai simplă modalitate de a efectua o tranzacție;
- efectuarea oricărui tip de tranzacție care implică o persoană ce nu poate fi identificată.

Din analizele efectuate în cadrul Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor – Unitatea de Informații Financiare a României, precum și din practica internațională în materie, dorim să prezentăm mai jos câteva exemple de indicatori de suspiciune cu privire la tranzacțiile implicate în activități de spălare a banilor și/sau de finanțare a terorismului:

3.4.1 INDICATORI DE SPĂLARE A BANILOR PENTRU SECTORUL FINANCIAR

Exemple de indicatori pentru instituțiile de credit:

1. În cazul operațiunilor cu numerar:

- depuneri și retrageri de numerar, neobișnuit de mari, efectuate de un client care în mod uzual efectuează tranzacții folosind cecuri sau alte instrumente de plată, ori de regulă, folosește un cont curent;
- schimbarea unor cantități importante de bancnote cu valoare mică, contra bancnote cu valoare mare sau schimbul de sume dintr-o valută în alta, fără nici un scop economic evident, atunci când clientul efectuează astfel de operațiuni în mod frecvent;
- creșterea deosebită a depozitelor în numerar care aparțin unor persoane fizice/juridice, fără vreun motiv anume, urmând ca aceste depozite să fie transferate imediat către o destinație care, în mod normal, nu are nicio legătură cu activitatea clientului;
- depozite în numerar create prin numeroase virări de sume, valoarea fiecărei depuneri fiind neglijabilă, dar suma totală fiind semnificativă;
- depuneri și retrageri de sume importante în numerar, care depășesc cu mult valoarea cifrei de afaceri realizată de client;
- crearea mai multor conturi curente în care se efectuează frecvent depuneri în numerar, în fiecare dintre ele;
- tranzacții efectuate de clienți care, împreună sau simultan, folosesc ghișee diferite pentru a depune/retrage sume în numerar;
- depuneri/retrageri în numerar efectuate de un client, în aceeași zi, la mai multe sucursale ale aceleiași bănci;
- constituirea de depozite la mai multe sucursale ale aceleiași bănci, fără un sens anume;
- retrageri în numerar dintr-un cont care până atunci era inactiv sau dintr-un cont care tocmai a fost creditat cu o sumă însemnată de bani;
- sporirea depozitelor în numerar sau în valori negociabile de către o societate care utilizează conturi – client sau conturi intermediare în mod special, dacă depozitele sunt transferate rapid către alte conturi – client;
- clienții care, în mod constant, realizează depuneri de numerar pentru acoperirea cambiilor, a transferurilor de bani sau a altor instrumente negociabile sau instrumente de plată ușor vandabile;
- depuneri de numerar ce conțin bancnote false sau instrumente contrafăcute;
- retrageri de numerar dintr-un cont, după care clientul ordonă închiderea acestuia;
- depuneri de numerar urmate imediat de transferul sumei într-un alt cont deschis la o instituție de credit din țară sau străinătate;
- retrageri frecvente de numerar, a căror justificare nu este în concordanță cu obiectul de activitate declarat de societate;
- creditări ale conturilor societății comerciale de către asociați/administratori, urmate de retrageri repetate de numerar, justificate ca „*rambursare împrumut*“;

- utilizarea căsuțelor de valori pe timp de noapte pentru depunerile unor sume mari în numerar;
- depuneri frecvente de numerar efectuate în contul unui client de către terțe părți, care aparent nu au legătură cu deținătorul contului.

2. În cazul tranzacțiilor prin conturi bancare:

- conturile deschise de o persoană fizică/juridică nu reflectă o activitate uzuală, ci sunt folosite pentru efectuarea unor încasări, urmate de retrageri în numerar sau pentru depuneri în numerar, urmate de plăți;
- folosirea unui cont prin care, de regulă, nu se desfășoară o activitate intensă, pentru depozitarea unor fonduri care sunt transferate ulterior în străinătate;
- deschiderea a numeroase conturi, pentru același client, la mai multe sucursale ale aceleiași bănci, urmate de transferuri repetate de fonduri între aceste conturi;
- transferuri de fonduri, efectuate în aceeași zi, între conturile deschise de mai multe persoane fizice/juridice, astfel încât, prin circuitul creat, ordonatorul inițial este și beneficiarul final al fondurilor respective;
- deschiderea și închiderea repetată a conturilor unui client, fără un motiv întemeiat;
- încasări frecvente de sume de la persoane fizice/juridice care au conturi deschise în zone off-shore, urmate de retragerea banilor în numerar sau de transferuri în alte țări, fără a exista o justificare pertinentă pentru acest gen de tranzacții;
- alimentarea contului prin cecuri emise de terțe părți, în sume mari, semnate în favoarea clientului;
- mișcări de fonduri de la bancă la alta, astfel încât să se creeze un circuit prin intermediul căruia sumele să se întoarcă la banca de la care a fost inițiat procedeul;
- transferuri periodice din conturi personale în conturi deschise în centre off-shore;
- plăți/încasări care nu au la bază documente justificative;
- transferuri de fonduri de mare valoare, în numele unui client, fără o motivație plauzibilă.

3. În cazul transferurilor electronice:

- transferuri neobișnuite de fonduri între conturi conexe sau conturi care implică același administrator sau administratori care au legătură între ei;
- transferuri frecvente efectuate între conturile deschise pentru mai multe societăți comerciale care au același împuternicit/reprezentant legal;
- transferuri frecvente din conturile unor persoane juridice în conturile unor persoane fizice și invers, fără a exista motivație cu privire la natura transferurilor;
- transferuri on-line, atunci când sunt efectuate frecvent și sunt justificate economic;
- transferuri electronice în care nu se dețin date și informații suficiente despre identitatea expeditorului și care pot favoriza anonimatul;

- transmiterea sau primirea frecventă a unor volume mari de transferuri electronice către și dinspre companii off-shore;
- conturi multiple deschise de un client, între care se fac transferuri de bani, iar ulterior sumele sunt transferate într-un cont colector;
- un client transmite și primește transferuri electronice pentru care nu există motivație economică sau acestea sunt în contradictoriu cu activitatea desfășurată de client sau cu trecutul acestuia;
- în activitatea clientului se evidențiază o creștere bruscă a transferurilor electronice internaționale sau interne, prin transmiterea sau primirea unor sume mari de bani, iar astfel de transferuri sunt contradictorii cu activitatea clientului;
- încasări frecvente de sume mici, prin transfer electronic, fără motivație plauzibilă și care nu concordă cu activitatea clientului;
- realizarea unor depozite folosind cecuri sau ordine de plată, iar soldul creat se transferă electronic în alt oraș sau în altă țară, atunci când activitatea este contradictorie cu activitatea desfășurată de client sau cu trecutul acestuia;
- un client desfășoară o activitate intensă de transferuri electronice, deși anterior acesta nu desfășura, în mod obișnuit o astfel de activitate;

4. În cazul operațiunilor externe:

- constituirea de solduri mari, nepotrivite cu activitatea economică realizată de client, urmată de transferuri ulterioare către conturi din străinătate;
- folosirea de linii de credit sau alte metode de finanțare pentru efectuarea transferurilor externe, când tranzacția nu justifică activitatea obișnuită a clientului;
- efectuarea de transferuri externe din disponibilități valutare proprii de către rezidenți a căror activitate normală nu justifică natura declarată a operațiunii valutare;
- transferuri externe frecvente și în sume mari, efectuate de persoane fizice;
- efectuarea de plăți externe în avans pentru importuri pentru care nu s-a livrat marfa, nu s-a executat operațiunea, nu s-a prestat serviciul în termenul contractual prevăzut, neurmăte de restituirea avansului plătit, repatrierea sumelor, respectiv justificarea plăților în avans;
- plăți externe redirecționate, efectuate către alți beneficiari decât cei menționați în Declarațiile vamale de import și în facturile externe;
- transferuri externe având ca justificare cumpărarea de acțiuni la firme înregistrate în paradisuri fiscale.

5. În cazul operațiunilor de credit:

- rambursarea neașteptată a împrumuturilor cu fonduri a căror sursă este necunoscută;
- scopul declarat de client pentru împrumut nu este justificat și propune o garanție în numerar sau o menționează în momentul precizării scopului împrumutului;
- solicitarea de către client a unui credit, în condițiile în care din analiza documentelor economico-financiare nu reiese necesitatea unui împrumut;

- utilizarea sumelor unui împrumut într-o manieră care este contradictorie cu scopul solicitat la acordarea împrumutului;
- sumele încasate din împrumut sunt transferate sau transmise în mod neașteptat, la o bancă dintr-un centru off-shore sau unei terțe părți;
- cererile de împrumut însoțite de garanții de la terțe părți sau de la o bancă, dacă originea garanției nu este cunoscută sau dacă garanția nu este conformă cu statutul clientului;
- solicitarea unui împrumut este însoțită de o garanție constând într-un certificat de depozit emis de către o bancă străină;
- clientul cumpără certificate de depozit pe care le plasează ca și garanție bancară la împrumut;
- solicitarea de acordare a unui împrumut unei companii off-shore sau a unui împrumut garantat de obligațiile băncilor off-shore;
- cereri de împrumut făcute de clienți noi, prin intermediari de profesie (avocați, consultanți financiari, companii de intermediere);
- rambursarea creditului acordat unei societăți de o altă societate;
- trageri din linii în valută utilizate prin conversii în RON, pentru plăți curente în lanț, de aceeași valoare, către diverse societăți comerciale, ultima dintre acestea efectuând plăți externe în avans, prin conversie din RON în valută.

6. În cazul tranzacțiilor legate de investiții:

- achiziționarea de valori mobiliare care să fie păstrate în siguranță de către bănci, atunci când acest lucru nu este în concordanță cu activitatea clientului;
- solicitări din partea clienților de a beneficia de administrarea investițiilor (fie în valută străină, fie în hârtii de valoare), atunci când sursa fondurilor este neclară și nu este în concordanță cu activitatea economică a clientului;
- tranzacționarea de titluri de valoare pentru numerar sau în scopul procurării de alte titluri de valoare când tranzacția nu este efectuată prin intermediul contului curent al clientului;
- vânzarea neobișnuită a unor titluri de valoare mare în schimbul numerarului, care ulterior este retras;
- utilizarea numerarului pentru tranzacționarea de valori mobiliare în locul viramentelor bancare, mai ales atunci când se vehiculează sume mari de bani;
- solicitarea unui client pentru emiterea de către bancă a unui certificat de garanție pentru titluri a căror autenticitate nu poate fi verificată;
- păstrarea mai multor conturi sau investiții fără a exista o rațiune de afaceri.

7. Documentația de credit și garanții:

- solicitantul sau beneficiarul indicați sunt companii cu adrese necunoscute;
- numele beneficiarului garanției nu este menționat;
- folosirea scrisorilor de credit, a documentației de credit sau a garanțiilor privind furnizarea de bunuri către țări care în mod obișnuit nu au astfel de

- indicația faptului că garanția este divizibilă, incluzând adesea un addendum, transferabil și divizibil fără plata unui onorariu la transfer;
- clientul furnizează o documentație neobișnuită și incompletă, sau folosește nume asemănătoare cu cele ale unor binecunoscute instituții legitime și/sau utilizarea unui limbaj ambiguu sau a unor termeni pseudoexperți.

Exemple de indicatori pentru instituții financiare non-bancare:

- solicitarea achitării împrumuturilor în mod neașteptat, cu fonduri a căror sursă este necunoscută;
- scopul împrumutului declarat de client nu este justificat;
- clientul propune drept garanție o sumă în numerar a cărei origine nu este cunoscută și pe care o menționează atunci când se specifică scopul împrumutului;
- clienți care solicită împrumuturi, deși analizele economico-financiare nu evidențiază necesitatea împrumutului;
- tranzacții în care activele sunt retrase imediat ce au fost depozitate, în afara cazului când activitatea economică a clientului furnizează un motiv plauzibil pentru retragerea imediată a acestora;
- sumele împrumutului sunt transferate imediat sau expediate prin poștă către o bancă off-shore sau o terță parte;
- tranzacții efectuate în contradicție cu activitățile obișnuite ale clientului;
- utilizarea sumelor unui împrumut într-o manieră care este în contradicție cu scopul specificat la acordarea împrumutului;
- clientul schimbă destinația împrumutului;
- furnizarea unei garanții personale sau indemnizații drept garanție pentru împrumuturi între terțe părți, care nu sunt conforme condițiilor de piață;
- plata de cecuri la un număr mare de terțe părți, semnate în favoarea clientului;
- cereri de împrumut însoțite de garanții emise de la terțe părți sau de o bancă, dacă originea acelei garanții nu este cunoscută sau dacă nu este în conformitate cu statutul clientului;
- garanții depuse de terțe părți care nu sunt cunoscute de bancă și care nu au relații cu clientul, neexistând un motiv plauzibil de a garanta un asemenea activ;
- solicitări de împrumuturi de la companii off-shore sau împrumuturi asigurate prin obligațiile băncilor off-shore;
- tranzacții implicând o bancă off-shore al cărei nume poate fi asemănător cu cel al unei instituții legitime importante;
- încasări sub denumirea „*facilități de credit*” sau „*împrumut*”, sau „*avans*”, în special, când plățile vin din afara țării, creditorul indicat fiind căsuță-poștală, o persoană sau o întreprindere care nu are nicio relație de afaceri cu clientul;
- cereri de împrumut făcute de clienți noi, prin intermediul unor intermediari de profesie (avocați, consultanți financiare, companii de intermediere).

Exemple de indicatori pentru entități care prestează servicii de plată:

- un client care își schimbă frecvent numele și/sau adresa;
- un client care este beneficiar al unor sume primite de la mai multe persoane din diverse zone geografice;
- un client care transmite frecvent sume către beneficiari din alte țări, dar nu pare a avea vreo legătură cu zonele de destinație a banilor;
- o rețea de clienți folosind aceeași adresă;
- un client primește o sumă de bani pe care o transmite, în întregime, imediat sau în ziua următoare, altor beneficiari;
- un client ordonă transmiterea unei sume de bani după care, imediat sau la scurt timp, este beneficiar al unui transfer având aceeași valoare;
- creșterea bruscă și aparent nemotivată, a frecvenței/valorii tranzacțiilor efectuate de un client;
- tranzacții neconforme cu profilul clientului;
- clientul este o persoană foarte tânără sau dimpotrivă are o vârstă foarte înaintată și primește bani de la mai multe persoane din zone diferite;
- lipsa unor informații sau informații insuficiente despre originea fondurilor implicate în tranzacții;
- clientul este însoțit de o persoană care pare a-l supraveghea sau care îl așteaptă la ieșirea din sediul entității (mai ales dacă se observă același comportament în repetate rânduri – de exemplu aceeași persoană așteaptă la ieșire mai mulți clienți);
- clientul citește instrucțiunile referitoare la transfer (părând a nu le cunoaște prea bine) sau primește instrucțiuni de la alte persoane;
- clientul pare a fi pus în încurcătură dacă i se solicită informații suplimentare referitoare la un transfer;
- mai mulți clienți care colaborează în vederea divizării artificiale a unei tranzacții, fiecare dintre aceștia efectuând una sau mai multe operațiuni.

Exemple de indicatori pentru casele de schimb valutar:

- solicitarea de a schimba bancnote de valoare nominală mică în bancnote de valoare nominală mare;
- clienți care încearcă să schimbe numeroase bancnote murdare, deteriorate, împachetate neglijent sau având alte caracteristici suspecte;
- operațiuni în cadrul cărora se observă scindarea artificială a unor sume de bani;
- schimbul valutar al unor sume mari sau schimburi valutare frecvente, dacă acestea nu sunt conforme cu activitatea clientului;
- clientul solicită ca în urma schimbului valutar să-i fie furnizată o cantitate neobișnuit de mare de bancnote având o valoare nominală mică;
- clientul cumpără valută dintr-o locație aflată la o mare distanță de zona în care își are sediul sau adresa, fără a exista o aparentă justificare pentru acest lucru;
- achiziționarea de alte valute folosind sume mari în numerar;
- schimburi valutare neobișnuit de frecvente efectuate de cetățeni străini;

- suma schimbată de un client este semnificativ mai mare decât fondurile implicate în operațiunile efectuate de acesta în mod obișnuit;
- creșterea bruscă a frecvenței schimburilor valutare efectuate de către un client;
- efectuarea, într-o perioadă de timp scurtă a mai multor schimburi valutare implicând sume sub limita de raportare la Oficiu.

Exemple de indicatori pentru asiguratorii, reasiguratorii și brokerii de asigurare și/sau reasigurare:

- clienți dezinteresați de componenta investițională a unui produs, dar manifestă un interes crescut față de valoarea de răscumpărare a poliței;
- clienți care solicită sau acceptă condiții contractuale ce le sunt evident nefavorabile;
- clientul are un comportament suspect (nu dorește să analizeze ofertele, nu este interesat de costurile aferente unui produs, optează pentru cea mai costisitoare variantă, deși aceasta nu i se potrivește cel mai bine);
- clientul este însoțit de persoane care par a-l influența sau controla și/sau al căror comportament trezește suspiciuni;
- implicarea în tranzacții/contracte a unor clienți, beneficiari sau fonduri care provin din zone de risc sau teritorii off-shore;
- existența oricărei situații care conferă unei tranzacții o lipsă de transparență sau care ridică suspiciuni referitoare la beneficiarul real;
- alegerea unor produse de asigurare care acoperă riscuri ce nu au legătură cu activitatea sau profilul clientului;
- clientul nu prezintă credibilitate, întrucât există informații referitoare la implicarea acestuia în fraude, tranzacții suspecte sau incidente de plată;
- implicarea unor alte persoane, fapt dezvoltat într-un stadiu avansat al derulării tranzacției;
- plata unor sume mai mari decât valoarea primelor de asigurare, urmată de solicitarea ca suma plătită în plus să-i fie transferată într-un alt cont sau către un alt beneficiar;
- plata primelor se face din conturi deschise la unități bancare situate în alte jurisdicții decât cea în care proprietarul poliței își are domiciliul sau reședința;
- efectuarea unor plăți frecvente în afara graficului stabilit pentru achitarea primelor aferente contractului;
- efectuarea plății primelor de asigurare pentru un client persoană fizică cu fonduri ce aparțin unei persoane juridice, în absența unei justificări pertinente (acest indicator nu se referă, de exemplu, la situația în care respectivul client este angajatul unei persoane juridice, care îi oferă un produs de asigurare);
- schimbarea proprietarului poliței chiar înainte de survenirea unei daune sau a furtului bunului asigurat;
- clientul retrage solicitarea de despăgubire și renunță la drepturile sale atunci când compania de asigurări îi solicită informații sau documente suplimentare;

- clientul solicită, în mod nejustificat, ca despăgubirea să-i fie plătită unei terțe persoane;
- clientul preferă să primească drept despăgubire o sumă mai mică, atunci când compania de asigurări amână plata pentru a efectua cercetări suplimentare;
- clientul solicită ca despăgubirea să-i fie plătită în numerar sau să-i fie transferată într-un cont extern, într-o altă valută decât cea folosită pentru achitarea primelor de asigurare.

La acest punct, considerăm că entitatea raportoare din categoria asigurătorilor, reasigurătorilor și brokerilor de asigurare și/sau reasigurare trebuie să se ghideze și după indicatorii menționați în art. 18 din Normele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism prin intermediul pieței asigurărilor²⁵. Dintre aceștia amintim:

- cumpărarea de polițe de asigurare de viață care necesită plata unor prime mari și care par a fi contradictorii cu profilul economic al clientului sau cu capacitatea sa de a obține venituri;
- plata frecventă a unor prime în numerar ori în valută pentru sume mari care par a fi contradictorii cu capacitățile financiare ale clientului sau cu activitatea sa;
- plăți frecvente de prime în numerar efectuate prin sume fracționare, care prin cumul ar depăși valorile minime prevăzute la art. 12 alin. (1)²⁶;
- numirea unor beneficiari pentru polițele de asigurare de viață, astfel încât sumele prevăzute a fi plătite fiecăruia dintre ei și stabilite în baza contractului de asigurare, ca fracțiuni din suma totală, să depășească prin cumul valorile minime prevăzute la art. 12 alin. (1), în cazul în care relația dintre asigurat și beneficiar nu justifică acest lucru;
- semnarea unor polițe de asigurare cu plata primelor folosind cecuri emise de terțe părți, în special, unde nu există vreo legătură aparentă între terți și client;
- semnarea de către același contractant a unor polițe de asigurare de viață de același tip, care au beneficiari diferiți;
- schimbarea beneficiarului poliței de asigurare în favoarea unor terțe părți care nu aparțin familiei asiguratului sau care nu au nicio legătură cu acesta, într-o manieră justificată;
- clientul refuză ori este reținut în furnizarea de informații necesare pentru încheierea contractului de asigurare sau dă informații nereale;
- clientul persoană juridică prezintă declarații financiare care nu sunt întocmite de către un contabil;

²⁵ Ordinul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 24 din 22 decembrie 2008 pentru punerea în aplicare a Normelor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism prin intermediul pieței asigurărilor

²⁶ Art. 12 - (1) Datele privind identitatea clientului se verifică și se actualizează sau se completează, după caz, dacă este necesar, pentru orice tranzacție care implică o sumă reprezentând echivalentul în lei a minimum 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția este efectuată printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni, legate între ele.

- clientul prezintă documente de proprietate a bunului ce urmează a fi asigurat, care nu sunt conforme cu realitatea sau care prezintă urme de fals;
- clientul refuză să îi permită reprezentantului entității să se convingă de existența bunului care face obiectul contractului de asigurare;
- clientul evită contactele directe cu angajații sau colaboratorii entității, prin emiterea frecventă de mandate ori împuterniciri, într-o manieră nejustificată;
- clientul evită în mod repetat contactele directe cu entitatea, comunicările având loc prin fax sau prin alte mijloace;
- deschiderea de către client a unui număr mare de conturi la mai multe sucursale ale unei/unor instituții de credit și efectuarea de transferuri repetate ale unor sume semnificative de bani, cu care urmează a fi achitate primele de asigurare;
- achitarea primelor de asigurare folosind conturile unei societăți comerciale, care indică o activitate redusă și care nu ar justifica încheierea unor contracte de asigurare pentru sume semnificative;
- solicitarea ca prima operațiune să se realizeze prin intermediul unui cont deschis în numele clientului la o instituție de credit care nu este supusă unor cerințe echivalente privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

Exemple de indicatori de anomalie pentru piața de capital

1) Indicii de anomalie referitoare la conturi:

- Clientul manifestă o preocupare neobișnuită în ceea ce privește conformitatea firmei cu cerințele legale în materie de spălare a banilor, în special, cu privire la datele personale de identificare, tipul afacerii și activele firmei, sau este reticent sau refuză să dezvăluie orice informație cu privire la activități comerciale sau furnizează documente de afaceri sau de identificare neobișnuite sau suspecte.
- Informațiile furnizate de către client cu privire la sursa fondurilor sunt false, înșelătoare sau incorecte în mod substanțial.
- La cerere, clientul refuză să identifice sau nu este capabil să indice nicio sursă legitimă pentru fondurile sau bunurile sale.
- Clientul (sau o persoană asociată public cu clientul) are un trecut dubios sau este subiectul unor articole media, existând indicii despre posibile încălcări ale prevederilor legale.
- Clientul este o persoană care deține sau a deținut o înaltă funcție politică sau publică. Acest risc se extinde membrilor familiei sale și asociațiilor săi cunoscuți.
- Clientul provine dintr-o țară sau teritoriu identificată că nu se conformează suficient celor 40+9 de Recomandări FATF sau are conturi deschise la bănci din această țară sau teritoriu.
- Clientul provine dintr-o țară sau teritoriu ce are reputația de a opera ca un refugiu pentru fondurile murdare sau are conturi deschise la bănci din această țară sau teritoriu.

- Clientul apare ca acționând ca agent pentru o companie-mamă neidentificată, iar agentul refuză sau este reticent să furnizeze informații despre aceea persoană sau entitate-mamă.
- Clientul are dificultăți în descrierea felului afacerii sale sau nu dispune de cunoștințele generale legate de domeniul său de activitate.
- Clientul administrează mai multe conturi sau administrează conturi în numele familiei sau în numele unor entități corporative, fără să pară a avea un scop de afaceri sau alt scop.
- Un client care joacă la fel ca un jucător experimentat (angrosist de valori mobiliare), dar este lipsit de profesionalism sau naiv în deschiderea contului.
- Un client care joacă la fel ca un jucător experimentat, care pare neexperimentat în piețele de angro și care nu are un palmares.

2) Indicii de anomalie referitoare la fondurile de investiții:

- Clientul încercă să facă depozite mari de valută în mod frecvent.
- Clientul decontează în numerar aproape de termenul limită de decontare.
- Clientul insistă să lucreze doar în echivalent cash sau solicită scutiri de la politicile firmei cu privire la depunerea de numerar și echivalente de numerar.
- Clientul depune numerar sub limita de raportare obligatorie la diferite filiale ale instituțiilor financiare.
- Contul clientului prezintă numeroase tranzacții de valută sau verificări ale tranzacțiilor de casierie concentrate pe sume semnificative.
- Contul clientului prezintă o activitate excesivă de transferuri electronice în mod brusc sau inexplicabil.
- Contul clientului prezintă intrări de fonduri sau alte active peste veniturile sau resursele cunoscute ale acestuia.
- Transferuri regulate de valori mobiliare de vânzare din contul unei alte companii de valori mobiliare.

3) Indicii de anomalie referitoare la tranzacții:

- Clientul dorește să se angajeze în tranzacții lipsite de sens din punct de vedere comercial sau din perspectiva unei strategii aparente de dezvoltare sau în tranzacții care nu sunt compatibile cu strategia de afaceri declarată de client.
- Clientul prezintă lipsa de preocupare legată de riscuri, comisioane sau alte costuri ale tranzacției.
- Clientul încearcă să facă depozite frecvente sau depozite mari de valută, insistă să lucreze numai cu numerar sau cere scutiri de la politicile firmei legate de depozitele în cash sau echivalent cash.
- Clientul se angajează în tranzacții care implică cash sau echivalent cash sau alte instrumente monetare care par structurate să evite cerințele de raportare obligatorie, în mod special dacă cash-ul sau instrumentele monetare sunt în quantum exact sub nivelul de raportare sau sub pragurile de înregistrare.

- Clientul cere ca o tranzacție să fie operată de așa manieră pentru a se evita cerințele de documentare normale ale firmei.
- Contul clientului arată un nivel ridicat de operațiuni (depuneri/retrageri de numerar, plăți, încasări) însă un nivel redus al tranzacțiilor pe piața de capital.
- Vânzări - cumpărări care se anulează reciproc (prin același cont sau prin conturi legate).

4) Indicii de anomalie la decontarea tranzacțiilor:

- Clientul are multe conturi sub un singur sau mai multe nume, cu un număr mare de transferuri între aceste conturi sau cu conturi deținute de o terță parte, fără o motivație economică aparentă.
- Contul clientului prezintă inexplicabil sau brusc o activitate excesivă de transfer electronic, în mod special, în cazul conturilor care au avut o activitate redusă în trecut sau deloc.
- Contul clientului prezintă un număr mare de transferuri cu terțe părți ce nu au legătură cu scopul legitim al afacerilor clientului.
- Contul clientului prezintă transferuri electronice mari sau frecvente cu retrageri imediate din cont fără nicio legătură cu scopurile afacerii sale.
- Contul clientului prezintă transferuri electronice ce nu au legătură aparentă cu scopurile afacerii sale, transferuri către sau dinspre o țară recunoscută cu risc în privința spălării banilor/finanțării terorismului sau ca având privilegii în materie de secret bancar.
- Clientul face un depozit urmat de o cerere imediată ca banii să fie transferați sau retrași de o terță parte sau alta firmă, fără niciun scop aparent legat de afaceri.
- Clientul face un depozit de fonduri în scopul efectuării unei investiții pe termen lung, urmat imediat după de o cerere de lichidare a poziției și transferul veniturilor din cont în afară.
- Clientul se angajează în transferuri între conturi independente fără legătură, neavând niciun scop aparent legat de afaceri.

5) Indicii de anomalie legate de companii fictive:

- Absența informației legată de orice activitate legitimă a companiei, ca și entitate de afaceri (în țara unde este înregistrată).
- Dificultate în a descrie locația fizică a personalului și/sau a directorilor (înlocuitori, reprezentanți) sau a tipului activității companiei.
- Dificultate în obținerea informației de identificare a directorilor și membrilor cheie ai personalului.
- Neconcordanță între cifra de afaceri a companiei declarată în conturile statutare și nivelul taxelor plătite.
- O persoană care deține funcțiile de fondator, președinte, director executiv și director financiar.
- Înregistrarea mai multor companii de către o persoană sau la aceeași adresă.
- Înregistrarea companiei folosind documente suspecte ce sugerează falsuri.

- Încheierea de contracte care nu conțin informații cu privire la clasificarea bunurilor sau la lista de servicii prestate, cu privire la termenele de execuție și la măsurile adecvate pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor.

3.4.2 INDICATORI DE SPĂLARE A BANILOR PENTRU SECTORUL NON-FINANCIAR

Exemple de indicatori de anomalie pentru cazinouri

- Un client se folosește de o altă persoană sau de mai multe persoane pentru a cumpăra jetoane pentru joc.
- Doi sau mai mulți clienți care sunt împreună își împart numerarul, astfel încât, fiecare cumpără un număr de jetoane a căror valoare este sub limita impusă de obligațiile de raportare, divizând astfel suma totală de care aceștia dispun. Ulterior banii se adună.
- Clienți care schimbă numerarul în diverse valute (clientul folosește casieria cazinoului în scopul unui schimb valutar mascat).
- Clienți care cumpără jetoane de la alți clienți din cazino, evitând astfel cumpărarea acestora prin casierie.
- Clienți care cumpără jetoane cu sume mari de numerar, pentru ca apoi să efectueze pariuri minime.
- Clienți care dispun de sume mari de numerar, care solicită mese private de joc dar după scurt timp, în mod illogic, încheie jocul, schimbând jetoanele în numerar, asumându-și și o eventuală pierdere.
- Clienți care schimbă numerarul la masa de joc.
- Un client care nu este un „obișnuit” al cazinoului, dispune de sume mari de numerar și care se angajează în activități anormale de joc.
- Clienți care schimbă numerarul în jetoane, mizând la aceeași mână în compensație, respectiv suma câștigată să fie egală cu suma pierdută (ex. pariu în același quantum atât pe culoarea roșie, cât și pe cea neagră), pentru ca apoi să schimbe jetoanele în numerar.
- Clienți care furnizează documente de identitate suspecte ce sugerează falsuri.
- Clienți care încearcă să mituiască sau să influențeze un angajat al cazinoului în scopul de a evita obligațiile de raportare.
- Clienți care joacă la diverse mese, schimbând de fiecare dată jetoanele în numerar și numerarul în jetoane, încercând astfel să efectueze mai multe tranzacții succesive.
- Clienți care cumpără jetoane cu bancnote de valoare mică și care la schimbul jetoanelor în numerar solicită bancnote de valoare mare, sau invers.
- Clienți care invocă diverse superstiții, având un comportament de joc nerezonabil sau illogic sau orice alt comportament care nu se încadrează în tiparele jucătorilor obișnuiți sau consacrați.
- Clienți care periodic pleacă cu jetoane din cazino.
- Clienți care la schimbul jetoanelor în numerar apelează la alte persoane (una sau mai multe) pentru a efectua această operațiune, schimbând astfel beneficiarul real al sumelor de bani.

Exemple de indicatori de anomalie pentru auditori si contabili

- Operațiuni planificate sau efectuate cu valori clar diferite de cele existente pe piață (prețurile înregistrate în facturile contabile sunt supraevaluate pentru a justifica circuite financiare suplimentare cu scopul de spălare a fondurilor murdare).
- Contracte ale căror clauze sunt diferite sau anormale față de uzanțele comerciale (ex. termene de plată extrem de flexibile, absența penalizărilor în caz de întârziere a plății, împrumuturi date de terți fără dobândă).
- Operațiuni pentru care clientul solicită implicarea directă a contabilului, în circumstanțe în care situația nu o impune sau relația existentă între acesta și client nu presupune efectuarea unor astfel de operațiuni.
- Operațiuni care nu par a fi în concordanță cu scopurile declarate, cum ar fi plata unor facturi emise de terți care nu se numără printre partenerii obișnuiți ai companiei client sau care nu par a avea un obiect de activitate compatibil cu cel menționat în factură.
- Operațiuni contabile menite să tăinuiască sau să camufleze sursele de venit, de exemplu prin supraevaluarea bunurilor.
- Operațiuni frecvente de cumpărare-cesionare de firme, nejustificate de caracteristicile economice ale părților interesate sau cedarea de acțiuni sau plăți către firme ce se realizează prin metode neobișnuite sau prin interpunerea unor terți.
- Recurgerea nejustificată la tehnici de fracționare a plății unor facturi prin divizarea valorii în sume mai mici, pentru a se evita raportarea ori pentru a nu se ridica suspiciuni (SMURFFING).
- Implicarea în tranzacție a unor părți stabilite în zone avantajoase din punctul de vedere al fiscalității sau al secretului bancar (paradisuri fiscale), sau în țări indicate de FATF ca fiind necooperante în materie de spălarea banilor/finanțarea terorismului.
- Solicitarea de consultanță financiar-fiscală de către persoane care aparent doresc să investească sume mari de bani, cu justificarea micșorării legale a obligațiilor fiscale.
- Creditări frecvente ale societății direct cu numerar în casierie, efectuate eventual în baza unor contracte îndoielnice.
- Creditări ale firmei de către persoane situate în jurisdicții off-shore, mai ales atunci când ponderea acestora este mai mare decât valoarea celorlalte creditări externe.
- Înregistrări multiple în contul 455 în cazul în care situația financiară a firmei nu pare să aibă nevoie de împrumuturi din surse externe. În cazul în care creditorul societății este localizat într-o zonă off-shore, gradul de suspiciune crește.
- Operațiuni de încasări și plăți efectuate cu aceleași firme, atât în calitate de clienți, cât și de furnizori, soldul operațiunilor fiind aproape de zero.
- Plăți de mare valoare efectuate către furnizori, pentru care contabilul suspectează că nu există marfa aferentă înregistrărilor.

- Operațiuni externe de valori asemănătoare înregistrate contabil ca încasări clienți și plăți furnizori, având ca obiect furnizarea de servicii, în cazul în care firma nu prestează în mod normal serviciile respective sau nu pare a avea nevoie de serviciile furnizate de partenerul extern. În cazul în care partenerul extern este situat într-un paradis fiscal, gradul de suspiciune crește.
- Reticență în a furniza informații complete referitoare la identitatea persoanelor fizice și/sau juridice implicate.
- Furnizarea de informații false în legătură cu identitatea persoanelor fizice și/sau juridice implicate.

Exemple de indicatori pentru notari publici, avocați și alte persoane care exercită profesii juridice liberale (în cazul în care acordă asistență în întocmirea sau perfectarea de operațiuni pentru clienții lor privind cumpărarea ori vânzarea de bunuri imobile, acțiuni sau părți sociale ori elemente ale fondului de comerț, administrarea instrumentelor financiare sau a altor bunuri ale clienților, constituirea sau administrarea de conturi bancare, de economii ori de instrumente financiare, organizarea procesului de subscriere a aporturilor necesare constituirii, funcționării sau administrării unei societăți comerciale, constituirea, administrarea ori conducerea societăților comerciale, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare sau a altor structuri similare ori desfășurarea, potrivit legii, a altor activități fiduciare, precum și în cazul în care își reprezintă clienții în orice operațiune cu caracter financiar ori vizând bunuri imobile):

- clienți care își derulează afacerile în circumstanțe neobișnuite sau solicită servicii în astfel de condiții;
- solicitarea de către client a unor servicii având ca scop ascunderea beneficiarului real, pentru ca acesta să nu poată fi identificat de autoritățile competente;
- clienți care au săvârșit infracțiuni generatoare de fonduri ilicite și care solicită preluarea sau administrarea afacerilor lor;
- clienți care își modifică instrucțiunile fără o explicație rezonabilă;
- clienți care dispun de proprietăți sau sume de bani a căror proveniență nu poate fi legal justificată și solicită identificarea unor modalități de ascundere a acestora de autoritățile competente;
- evitarea de către client, în mod nejustificat, a întocmirii sau perfectării de operațiuni în nume propriu, solicitând în acest sens serviciile liber-profesionistului;
- solicitarea clientului ca liber-profesionistul să-i intermedieze sau să-l reprezinte în tranzacții financiare sau imobiliare ce nu par a avea o justificare economică sau legală;
- solicitarea de către client a unor servicii ce nu par a fi în concordanță cu profilul acestuia;
- efectuarea de către client a unor operațiuni ce par a avea o justificare fictivă sau care implică interpunerea nejustificată a unor terțe persoane;
- intervenția unui liber-profesionist nu pare a fi necesară;

- transferul succesiv al dreptului de proprietate asupra unor imobile între mai multe persoane, într-o perioadă neobișnuit de scurtă de timp;
- plata onorariilor este efectuată de o terță persoană, care nu pare a avea vreo legătură cu clientul.

Exemple de indicatori pentru agenții imobiliari:

- imobilul ce face obiectul unor tranzacții este situat într-o zonă de risc;
- tranzacția imobiliară se desfășoară rapid, fără a exista o motivație rezonabilă pentru aceasta;
- aceeași proprietate face obiectul unei tranzacții succesive, la prețuri diferite, într-o scurtă perioadă de timp;
- divizarea unei proprietăți, în condiții suspecte;
- folosirea unor mandatar / intermediari, fără o justificare plauzibilă;
- supra sau sub evaluarea evidentă a prețului unui imobil;
- vânzarea unor proprietăți imediat după declararea stării de insolvență;
- clientul deține sau achiziționează imobile a căror valoare depășește în mod evident posibilitățile financiare ale acestuia;
- clientul nu poate justifica proveniența fondurilor aflate la dispoziția sa;
- plata unui imobil folosind sume mari în numerar;
- tranzacții în care numele cumpărătorului/vânzătorului real este dezvăluit în ultimul moment;
- clientul încearcă să cumpere un imobil în numele altei persoane, fără a avea vreo legătură cu aceasta;
- clientul achiziționează un imobil fără a-și manifesta interesul cu privire la aflarea unor informații suplimentare despre acesta (de exemplu privitoare la starea sau gradul de uzură al unei locuințe);
- tranzacții în care este implicată o organizație non-profit, atunci când astfel de tranzacții nu au nicio legătură cu scopurile respectivei organizații.

Exemple de indicatori privind tranzacții sau activități având legătură cu organizațiile non-profit:

- o persoană - în calitate de reprezentant sau împuternicit al uneia sau mai multor organizații non-profit – ordonă frecvent efectuarea de transferuri din contul acestora în favoarea a numeroși beneficiari din diferite țări (mai ales în cele în care este cunoscut că își au sediul sau activează grupări teroriste);
- organizații non-profit care operează în diverse sectoare sau țări sub nume diferite;
- contul unei organizații non-profit este alimentat frecvent cu sume semnificative în numerar, cu explicații vagi (de exemplu se precizează că fondurile reprezintă „donații”, fără a fi precizată identitatea donatorilor), iar ulterior banii sunt transferați în contul personal al reprezentantului organizației respective, de unde pot ajunge în final la dispoziția unor persoane ce le pot folosi în scopul finanțării terorismului;
- folosirea unor fonduri de către o organizație non-profit, într-un mod care nu este compatibil cu scopul pentru care aceasta a fost înființată;

- discrepanța între tipul tranzacțiilor și valoarea sumelor implicate pe de o parte și tipul activității desfășurate de organizația non-profit (de exemplu organizează un spectacol însă sumele justificate ca fiind colectate din încasările aferente sunt mult mai mari decât cele care ar fi putut rezulta din acest gen de activitate);
- creșterea bruscă a frecvenței încasărilor înregistrate în contul unei organizații non-profit și/sau a valorii sumelor încasate;
- organizația non-profit depozitează în contul fonduri pe care le păstrează o lungă perioadă de timp;
- donatorii nu sunt persoane din țara în care organizația non-profit își are sediul;
- organizația non-profit, condusă de persoane fizice nerezidente, face transferuri având ca destinație țara de origine a persoanelor respective;
- operațiuni de același tip efectuate în nume propriu de către directorii organizațiilor non-profit care provin din țări cu risc ridicat;
- mai multe organizații non-profit își transferă banii între ele, au aceeași adresă și/sau aceeași manageri;
- deși prin conturile unei organizații non-profit sunt rulate sume semnificative, aceasta are un număr redus de personal, nu are sedii adecvate, etc.
- utilizarea unor false organizații caritabile la adăpostul cărora acționează de fapt grupări teroriste și inducerea în eroare a donatorilor (aceștia cred că banii oferiți vor fi folosiți pentru ajutarea unor categorii defavorizate de persoane, dar banii sunt utilizați integral pentru finanțarea terorismului);
- o organizație caritabilă poate folosi fondurile donatorilor atât pentru a derula activități umanitare reale (ceea de îi permite să obțină un statut de credibilitate și posibilitatea de a explicați privitor la modul de utilizare al banilor), cât și pentru a finanța activități de terorism.

3.4.3 INDICATORI DE DETECTARE A OPERAȚIUNILOR SUSPECTE DE FINANȚARE A TERORISMULUI

Exemple de indicatori privind tranzacții neobișnuite:

- Devierea fondurilor prin fraudă, prin direcționarea sumelor colectate în scopuri caritabile către organizațiile teroriste.
- Utilizarea unor companii sau organizații fantomă care lucrează pentru grupările teroriste.
- Efectuarea unor multiple operațiuni în numerar de către persoane fizice fictive în contul personal al unei terțe persoane, cu justificarea donații.
- Efectuarea unor plăți care constau în transferuri către organizații non-profit și transferuri internaționale către persoane fizice, unde ordonatorul este cunoscut ca având legături cu membrii ai grupărilor teroriste.
- Deschiderea unor conturi bancare cu documente de identitate false și utilizarea acestora pentru trageri de cecuri după ce sume mari de bani au fost acumulate, în scopul achiziționării de bunuri. Ulterior acestea sunt

- Achiziționări de bunuri prin Internet cu carduri de credit aparținând unor terțe persoane, necesare pentru activitatea operativă a grupărilor teroriste.
- Utilizarea persoanelor expatriate sau a comunităților din diaspora de către grupările teroriste și susținătorii acestora pentru colectarea de fonduri, prin șantaj, și transferul acestora către țări cu risc crescut de terorism.
- Frecvente transferuri prin swift în conturi aflate în țări diferite, în scopul achitării unor chirii, cumpărării și vânzării de autovehicule și a unor componente electronice, ce urmează a fi folosite de grupările teroriste.
- Creditarea contului cu sume mari de bani în USD de către companii active în industria prelucrării diamantelor și debitarea acestor fonduri prin transferuri în altă valută către Orientul Mijlociu.
- Transferul de fonduri prin intermediul curierilor în numerar către țări cu risc de terorism.
- Creditări de fonduri în contul unei companii din partea unor organizații caritabile, justificate ca servicii de consultanță, și transferul acestora către organizații caritabile din zone cu risc de terorism.
- Creditări de fonduri în contul unei persoane fizice, având ca sursă țări cu risc de terorism, cu justificarea plată salarii, urmată de folosirea unei sume mari din fondurile primite drept garanție pentru achiziționarea unui bun imobiliar.
- Frecvente călătorii ale unor persoane fizice deținând sume mari de bani la purtător, ocazie cu care traversează jurisdicții multiple, pentru a ascunde destinația finală.
- Tranzacții multiple internaționale într-o perioadă scurtă de timp, pentru a face dificilă identificarea sursei fondurilor.
- Transferuri periodice către o locație specifică sau un cont desemnat, fără justificare economică.
- Achiziționarea și transferul periodic către țări cu risc de terorism, cu ajutorul curierilor de numerar, a unor componente necesare pentru improvizarea explozibililor.
- Frecvente transferuri interne și internaționale prin servicii de transfer de bani.
- Operațiuni multiple de depuneri și retrageri în numerar, prin interpuși, în conturi deținute de persoane fizice în străinătate.
- Operațiuni multiple în numerar în sume mici într-un cont, urmate de un transfer implicând sume mari în străinătate.
- Creditări frecvente în contul unei persoane cunoscute ca neavând o profesie, dar care, în schimb, efectuează călătorii multiple.

Exemple de indicatori privind comportamente neobișnuite:

- Tranzacții care nu sunt consistente cu profesia și profilul clientului.
- Părțile implicate în tranzacție (proprietar, beneficiar, etc.) sunt originare din țări cunoscute ca susținătoare a activităților și organizațiilor teroriste.

- Utilizarea de către o persoană sau entitate a unor companii fictive sau scoică în activitățile economice.
- Includerea persoanei sau entității pe listele de sancțiuni ONU sau în reglementările Uniunii Europene privind persoane/entități suspecte de finanțare a terorismului sau având legături cu organizațiile teroriste.
- Imposibilitatea identificării beneficiarului real al tranzacției/contului.
- Utilizarea conturilor de administrare, ale celor deținute de membrii familiei sau ale unor terțe persoane.
- Utilizarea unei identități false, pentru a ascunde legătura persoanei cu organizațiile teroriste.

- *PARTEA a-IV-a*
**FUNCȚIONAREA MECANISMELOR DE COORDONARE LA NIVEL
NAȚIONAL**

4.1 MECANISMUL NAȚIONAL DE COOPERARE ÎN DOMENIU

În conformitate cu prevederile art. 5 lit. d) și lit. q) din Hotărârea Guvernului nr. 1599/2008 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, pentru îndeplinirea obiectului său de activitate, Oficiul are ca atribuții principale:

d) colaborează cu autoritățile și instituțiile publice, precum și cu persoanele fizice sau juridice care pot furniza date utile;

q) elaborează și încheie convenții, protocoale, înțelegeri cu instituțiile din țară care au atribuții în domeniu.

Cooperarea inter-instituțională și mecanismele de coordonare la nivel național au fost constant în atenția conducerii Oficiului, reprezentând un factor critic pentru succesul activităților de CSB/CFT la nivel sistemic. Scopul cooperării inter-instituționale este stabilirea unor relații durabile și viabile între instituțiile implicate.

În scopul îndeplinirii atribuțiilor conferite de lege, Oficiul a acționat în sensul creării, dezvoltării și consolidării unor mecanisme de coordonare la nivel național, prin utilizarea următoarelor instrumente:

- protocoale/ înțelegeri bilaterale cu instituțiile și entitățile cu atribuții în domeniu;
- plan de acțiune comun cu autoritățile de aplicare a legii;
- plan de acțiune comun cu autoritățile de supraveghere prudențială, precum și cu asociațiile profesionale ale entităților raportoare.

În baza protocoalelor încheiate de **Oficiul cu autorități competente naționale, instituții publice și asociații profesionale, instituția are acces on-line la o serie de baze de date** relevante pentru a obține informațiile necesare în timp real.

Mecanismul național de cooperare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului include:

A) Unitatea de Informații Financiare a României (FIU, UIF), respectiv Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (denumit în continuare O.N.P.C.S.B) - organ de specialitate, de tip administrativ, ce are ca obiect de activitate prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, scop în care primește, analizează, prelucrează informații și sesizează, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în cazul constatării unor indicii temeinice de spălare a banilor și de finanțare a terorismului și Serviciul Român de Informații în cazul unor indicii temeinice de finanțare a terorismului.

O.N.P.C.S.B., conform prevederilor legale în domeniul prevenirii și sancționării spălării banilor și a finanțării terorismului primește, prelucrează, stochează și analizează informațiile transmise de:

- a) **entitățile raportoare** nominalizate la art. 8 din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului, cu modificările și completările ulterioare;
- b) **autoritățile de supraveghere prudențială**, respectiv Banca Națională a României, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private;
- c) **instituții publice și structuri cu atribuții de informare și/sau control pe linia activităților în domeniu**: Agenția Națională de Administrare Fiscală, inclusiv prin Garda Financiară și Autoritatea Națională a Vămirilor, Inspectoratul General al Poliției Române, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, structuri de conducere ale profesiilor liberale;
- d) **serviciile naționale de informații și alte structuri departamentale de informații**;
- e) **Unitățile de Informații Financiare partenere**.

B) Autoritatea națională în domeniul prevenirii și combaterii terorismului: Serviciul Român de Informații (S.R.I.) este organul de stat specializat în domeniul informațiilor privitoare la siguranța națională a României, parte componentă a sistemului național de apărare, activitatea sa fiind organizată și coordonată de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării. În baza Legii nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, Serviciul Român de Informații deține rolul de coordonator tehnic al Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului (S.N.P.C.T), atribuție exercitată prin intermediul Centrului de Coordonare Operativă Antiteroristă (C.C.O.A).

Serviciul Român de Informații este informat de O.N.P.C.S.B, în conformitate cu prevederile legale, în legătură cu situațiile în care există suspiciuni de derulare a unor activități în scopul finanțării terorismului, în vederea desfășurării investigațiilor specifice, potrivit competențelor.

Serviciul Român de Informații transmite O.N.P.C.S.B informații, în urma semnalărilor acestuia, referitoare la elemente cu relevanță pe profil antiterorist sau suspectate de susținere logistică și financiară a unor entități teroriste.

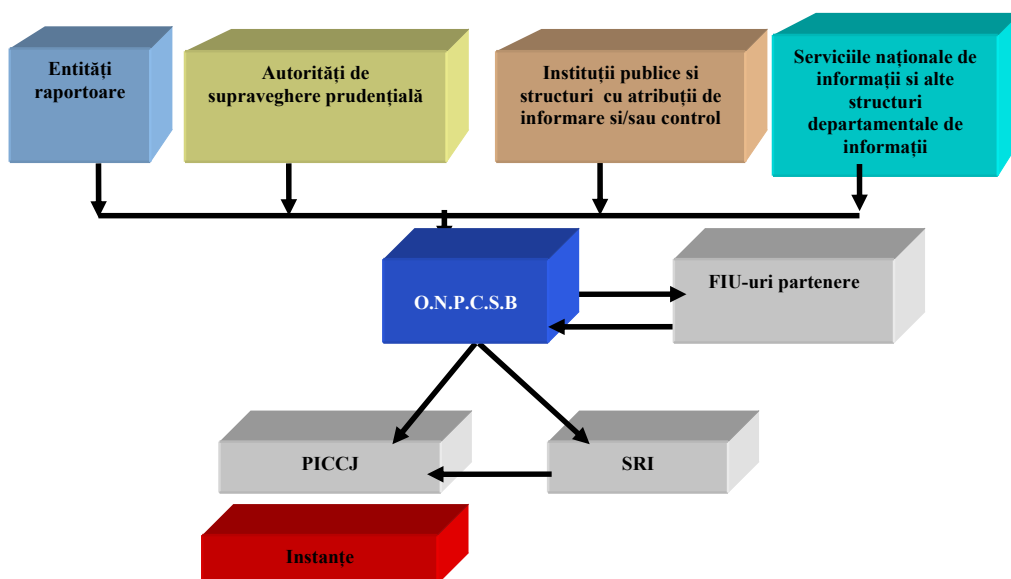
În situația unor indicii temeinice privind elemente constitutive ale infracțiunii de finanțare a terorismului, Serviciul Român de Informații transmite datele și informațiile obținute în acest sens Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

C) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (P.I.C.C.J) - și, după caz, **Serviciul Român de Informații** – sunt beneficiari exclusivi ai sesizărilor transmise de O.N.P.C.S.B, în ipoteza când acesta constată existența unor indicii temeinice de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, așa cum prevăd dispozițiile art. 6 alin (1) din legea specială.

În scopul unor verificări suplimentare necesare documentării procedural penale a datelor și informațiilor, P.I.C.C.J poate solicita O.N.P.C.S.B completarea acestora.

Totodată, instanțele de judecată soluționează cauzele penale deduse judecării privind existența unor infracțiuni de spălare a banilor și/sau finanțare a terorismului.

Având în vedere dispozițiile Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, precum și atribuțiile stabilite de actele normative specifice pentru fiecare dintre instituțiile, autoritățile și entitățile care sunt părți componente ale mecanismului național de cooperare descris la punctul 1.1 din prezentul capitol, se poate identifica un circuit al informațiilor financiare, prezentat în diagrama de mai jos.

4.2 PLANUL DE ACȚIUNE DE COOPERARE INTER-INSTIȚIONALĂ

La sfârșitul lunii iulie 2005, Oficiul a finalizat cu succes implementarea Proiectului PHARE RO02-IB/JH-08 – Componenta de twinning, finanțată de Uniunea Europeană prin Programul PHARE 2002, cu suma de 1 milion Euro, având ca parteneri de proiect, Ufficio Italiano dei Cambi și Ministerul Economiei și Finanțelor din Italia.

În cadrul acestui proiect a fost elaborat **Planul de Acțiune de cooperare inter-instituțională**, ca element de eficientizare a activităților specifice, pe cele două paliere instituționale menționate mai sus, respectiv pentru autoritățile de aplicare a legii, pe de o parte, și autoritățile de supraveghere prudentială și asociațiile profesionale, pe de altă parte. Această distincție are la bază rolul

instituțiilor implicate. Este necesar să subliniem că există o interconectare sistemică între cele două planuri de acțiune care reprezintă părți ale aceluiași sistem.

Obiective pe termen scurt:

- a. Adoptarea Planului de Acțiune, stabilirea unei organizări flexibile și a procedurilor de implementare pentru îmbunătățirea cooperării, în scopul de a fi adoptat și revăzut ori de câte ori este necesar;
- b. Înființarea unui/unor Grup/Grupuri de Acțiune pentru rezolvarea promptă a problemelor;
- c. Evaluarea implementării și a rezultatelor.

Obiective pe termen lung:

- a. Îmbunătățirea capacității instituțiilor implicate (prin atragerea de fonduri nerambursabile și activități interne incluzând sprijin inter-instituțional la nivel național, ex. instruire oferită de către instituții);
- b. Coordonarea între instituțiile românești în domeniu;
- c. Monitorizarea eficienței sistemului;
- d. Crearea condițiilor de menținere a sistemului.

Oficiul a continuat implementarea planurilor de acțiune comune prin organizarea următoarelor activități:

- întâlniri cu reprezentanții autorităților de aplicare a legii în scopul analizării problemelor cu care se confruntă instituțiile în aplicarea prevederilor legale în domeniu și identificării soluțiilor pentru o interpretare și aplicare unitară a legii, precum și în scopul eficientizării cooperării și schimbului de informații și a calității informațiilor furnizate
- întâlniri cu reprezentanții autorităților de aplicare a legii în scopul evaluării funcționării mecanismelor de cooperare destinate maximizării rezultatelor finale, prin creșterea numărului de rechizitorii și condamnări pentru infracțiunile specifice;
- participarea la seminarii de instruire pentru personalul entităților cu obligații de raportare, în scopul cunoașterii evoluțiilor legislative și a perfecționării activității de identificare și raportare a tranzacțiilor suspecte;
- participarea la proiecte realizate de autoritățile de aplicare a legii (Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție) având ca obiective perfecționarea cadrului procedural intern în scopul eficientizării funcționării sistemului de combatere a spălării banilor și finanțare a terorismului, precum și pentru crearea cadrului legal și instituțional privind recuperarea activelor provenite din infracțiuni.

4.3 STRATEGIA NAȚIONALĂ DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

România, în calitate de Stat Membru al Consiliului European, a parcurs trei runde de evaluare a experților desemnați de către MONEYVAL²⁷, pe probleme de

²⁷ Sistemul de evaluare al MONEYVAL este bazat pe modelul Grupului de Acțiune Financiară Internațională (FATF), totuși procesul de auto-evaluare și de evaluare mutuală este efectuat pe un set de standarde de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului mai extins.

combateră a spălării banilor și a finanțării terorismului, ultima misiune de evaluare având loc în perioada 2007-2008. Echipa de experți evaluatori a prezentat la sfârșitul vizitei on-site un scurt rezumat cuprinzând principalele constatări asupra stadiului aplicării în sistemul românesc de prevenire și combatere a spălării banilor a standardelor internaționale, *una dintre principalele concluzii fiind faptul că de la cea de-a doua evaluare a României până în prezent au fost înregistrate progrese majore*, legislația de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului a fost implementată, în linii mari, în conformitate cu cerințele internaționale în domeniu, incluse în noua Metodologie de evaluare, iar Legea nr. 656/2002, cu modificările și amendamentele ulterioare, furnizează o bază solidă pentru regimul de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în România.

În ceea ce privește activitatea Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, evaluatorii au apreciat că instituția „*este un FIU de tip administrativ, care îndeplinește un rol de conducere în dezvoltarea, coordonarea și implementarea sistemului de CSB/CFT. În efectuarea activităților sale, ca o administrație independentă în subordinea Guvernului, primește, obține fără limite, analizează și difuzează informații către organismele relevante. FIU-ul a introdus un nou sistem de securitate avansat, extinzându-și accesul la bazele de date aflate în cadrul altor autorități și a introdus o nouă infrastructură IT și măsuri de securitate în legătură cu protecția rețelei IT împotriva accesului neautorizat. FIU-ul din România este acum responsabil și pentru supravegherea CSB/CFT a entităților financiare non-bancare (DNFBP) și pentru combaterea finanțării terorismului. Evaluatorii au fost de părere că FIU-ul operează efectiv cu partenerii internaționali și demonstrează o bună cooperare în privința prevederilor legale și a schimbului de informații.*”

Având în vedere recomandările Raportului Moneyval, respectiv „**implementarea în practică a mecanismului de cooperare și coordonare în vigoare, care va trebuie să devină efectiv**”, dar și experiența proprie, obținută în cei peste 10 ani de funcționare, privind crearea și funcționarea mecanismelor de cooperare cu sistemul complex de autorități, instituții și entități implicate în activitățile de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului, **Oficiul a luat inițiativa creării unui instrument de coordonare a politicilor în domeniul CSB/CFT, prin elaborarea unui proiect al strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.**

Proiectul strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului a fost elaborat în cadrul proiectului de înfrățire instituțională RO/2007-IB/JH/05 „*Combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului*”, finanțat de Uniunea Europeană, în cadrul Facilității de Tranziție. În scopul redactării documentului, a fost format un grup de lucru, la nivel de experți, cu participarea reprezentanților următoarelor instituții și autorități: Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor Publice (Agenția Națională de Administrare Fiscală și Garda Financiară), Ministerul Administrației și Internelor – Inspectoratul General al Poliției Române, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Justiție și Casație, Serviciul Român de Informații, Banca Națională a României, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor și Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private. De asemenea, activitatea grupului de experți a beneficiat de

asistența a 2 experți din partea Unității de Informații Financiare din Polonia și un expert din partea Unității de Informații Financiare din Republica Cehă.

Strategia națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului este un document programatic, ce urmărește valorificarea expertizei acumulate și optimizarea activităților în domeniu la nivel național. Pentru a fundamenta în mod unitar și coerent acțiunile sectoriale, precum și cele specifice instituțiilor și autorităților cu responsabilități în domeniu, strategia sintetizează obiective, definește și corelează direcții de acțiune pentru toate componentele instituționale, în acord cu cerințele Strategiei de securitate națională a României și ale standardelor internaționale în materie.

Arhitectura conceptuală a acestei strategii are la bază elemente definitorii pentru actualitatea socială, economică, precum și relațiile ce guvernează specificul acestora, ținând cont de perspectivele previzibile pe termen scurt și mediu ale vieții interne și internaționale.

Mecanismul național de cooperare în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului are în vedere totalitatea mijloacelor, reglementărilor, autorităților și instituțiilor publice naționale, cu competențe în domeniu.

În scopul implementării prevederilor strategiei, un Plan de Acțiune, cu termene și responsabilități concrete pentru fiecare componentă a mecanismului național, va fi finalizat și aprobat.

PARTEA a-V-a ***ASPECTE INTERNAȚIONALE ALE COMBATERII SPĂLĂRII*** ***BANILOR*** ***ȘI FINANȚĂRII ACTELOR DE TERORISM***

5.1 UNIUNEA EUROPEANĂ

Primele măsuri împotriva spălării banilor luate la nivel european au coincis cu **Reuniunea Consiliului European de la Tampere**, din 15-16 octombrie 1999, care decidea cu acea ocazie crearea progresivă a unui spațiu de libertate, securitate și justiție pe întreg teritoriul Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile Titlului VI - *Cooperare polițienească și judiciară în materie penală* - a Tratatului de la Amsterdam.

Cu această ocazie, în concluziile reuniunii de la Tampere s-a solicitat o atenție specială luptei împotriva spălării banilor, care reprezintă „*inima criminalității organizate*”, în special întreprinderea unor pași concreți pentru urmărirea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din infracțiuni, aceste acțiuni fiind menite să întărească necesitatea transpunerii de către Statele Membre UE, în legislația națională, a prevederilor Directivei Consiliului 91/308/CE din 10 iunie 1991 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării

banilor, ulterior modificată prin Directiva 2001/97/CE a Parlamentului și Consiliului Uniunii Europene din 04 decembrie 2001.

La începutul anului 2006, Comisia Europeană a înființat Comitetul de Prevenire a Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului, înlocuind astfel fostul comitet de contact pe spălarea banilor care și-a desfășurat activitatea în anul 2005. Acest nou comitet este o structură de reglementare compusă din reprezentanții autorităților din statele membre UE implicate în lupta împotriva spălării banilor și finanțării terorismului, comitetul fiind prezidat de către Comisia Europeană, prin Direcția Generală Piața Internă. Rolul principal al Comitetului de Prevenire a Spălării Banilor și Finanțării Terorismului este de a furniza informații complete și consistente privind implementarea de către statele membre ale Uniunii Europene a prevederilor Directivei 2005/60/CE privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului (Directiva a III a).

Totodată, în același an, Comisia Europeană a creat o „**Platformă a FIU-urilor din Uniunea Europeană**” formată din Șefii Unităților de Informații Financiare ale Statelor Membre. Comitetul are ca principal obiectiv facilitarea cooperării între FIU-uri în lupta împotriva spălării banilor și finanțării actelor de terorism, pentru implementarea Directivei 2005/60/CE pentru prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului și a Deciziei cadru a Consiliului UE 642/2000/JAI privind acordurile de cooperare între unitățile de informații financiare ale statelor membre în ceea ce privește schimbul de informații.

Lista principalelor acte normative, care formează acquis-ul comunitar în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului cuprinde:

1. Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2005/60/CE din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării actelor de terorism (Directiva a-III-a);
2. Directiva 2006/70/CE a Comisiei din 1 august 2006 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește definiția „*persoanelor expuse politic*” și criteriile tehnice de aplicare a procedurilor simplificate de precauție privind clientela, precum și de exonerare pe motivul unei activități financiare desfășurate în mod ocazional sau la scară foarte limitată
3. Directiva 2007/64/CE a Parlamentului și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne. Acest act normativ pune în aplicare și Recomandarea Specială VI a FATF privind sistemele alternative de transfer de fonduri, în coroborare cu prevederile Directivei a-III-a;
4. Directiva 2009/110/CE privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitente de monedă electronică, de modificare a Directivelor 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 2000/46/CE, act comunitar adoptat recent de către Parlamentul și Consiliul European, în vederea eliminării obstacolelor din calea intrării pe piață a furnizorilor de servicii de plată și asigurarea unui tratament identic în supraveghere pentru riscuri identice pentru toți furnizorii de servicii de plată. Mai mult, Directiva impune instituțiilor emitente de monedă electronică să fie supuse unor reguli eficiente de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului.

5. Regulamentul (CE) nr. 1781/2006 cu privire la informațiile privind plătitorul care însoțesc transferurile de fonduri. Acesta pune în aplicare și Recomandarea Specială VII a FATF privind transferurile prin swift.

6. Regulamentul (CE) nr. 1889/2005 privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate - de punere în aplicare și a Recomandării Speciale IX a FATF privind curierii de numerar.

Directiva 2005/60/EC a Parlamentului European și a Consiliului din data de 26.10.2006 privind prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului a intrat în vigoare la data de 15 decembrie 2005, Statele Membre având ca termen de implementare a acestui act comunitar în legislația națională data de 15 decembrie 2007. Directiva a-III-a este succesorul primei directive²⁸ în sfera combaterii spălării banilor, așa cum a fost modificată de Directiva a doua a UE în domeniu²⁹. Directiva a-III-a interzice spălarea banilor, precum și finanțarea terorismului, fiind aplicabilă atât sectorului financiar, cât și avocaților, notarilor, contabililor, agenților imobiliari, cazinourilor, furnizorilor de servicii de companii și administrare de fonduri ale companiilor, precum și tuturor furnizorilor de bunuri (atunci când se efectuează plăți în numerar peste limita a 15.000 Euro). Aceste entități trebuie:

(a) să identifice și să verifice identitatea clientului și a oricărui proprietar(i) beneficiar(i) și să monitorizeze tranzacțiile cu clientul, sub o abordare pe bază de risc;

(b) să raporteze suspiciuni de spălare a banilor și de finanțare a terorismului Unității de Informații Financiare (FIU), și

(c) să ia măsuri suplimentare, cum ar fi păstrarea înregistrărilor, instruirea personalului și stabilirea de politici interne și proceduri.

Totodată, luând în considerare caracterul internațional al spălării banilor și al finanțării terorismului, în Directivă sunt încurajate, în cea mai mare măsură posibilă, coordonarea și cooperarea dintre FIU-uri, așa cum prevede de altfel și Decizia 2000/642/JAI a Consiliului din 17 octombrie 2000 privind modalitățile de cooperare între unitățile de informații financiare ale statelor membre în privința schimbului de informații, inclusiv instituirea unei rețele europene de unități de informații financiare.

Pe problematica finanțării actelor de terorism, menționăm existența următoarelor documente programatice elaborate la nivelul Uniunii Europene:

✓ **Strategia UE privind finanțarea terorismului** a fost elaborată de Consiliul Uniunii Europene în baza propunerilor comune ale Secretarului General/Înaltului Reprezentant și ale Comisiei Europene, fiind adoptată în cadrul Consiliului European din 16-17 decembrie 2004, document care acoperă cei trei piloni ai UE.

Prin această strategie, Uniunea Europeană are ca principale obiective:

²⁸ Directiva Consiliului 91/308/CEE din 10 iunie 1991 privind prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor, abrogată

²⁹ Directiva 2001/97/CE a Parlamentului European și a Consiliului, din 4 decembrie 2001, care a amendat Directiva Consiliului 91/308/CEE privind prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor, abrogată

- protejarea cetățenilor Uniunii Europene, cât mai eficient, împotriva fenomenului de terorism, asigurând astfel un spațiu cert de securitate;
- prevenirea accesului teroriștilor la resursele financiare, care reprezintă un element-cheie al luptei Uniunii Europene împotriva terorismului;
- stabilirea unor acțiuni prioritare trebuie să aibă la bază o evaluare a amenințării privind finanțarea terorismului;
- luarea măsurilor privind transparența, pentru a se asigura că statele membre dispun de instrumentele necesare pentru prevenirea și combaterea finanțării terorismului;
- îmbunătățirea modalităților de înghețare și de confiscare a activelor deținute de teroriști și a veniturilor provenite din săvârșirea de infracțiuni;
- continuarea dialogurilor constructive cu partenerii-cheie, respectiv cu FATF, ONU, Statele Unite ale Americii și Consiliul de Cooperare pentru Statele Arabe din Golf.

✓ **Ghidul privind abordarea comună în lupta împotriva terorismului** elaborat de către Grupul de Lucru COTER din cadrul Consiliului Uniunii Europene, constituie un instrument util în dialogul politic, precum și în relațiile externe ale Uniunii Europene, fiind o bază pentru Uniunea Europeană în a-și demonstra angajamentul său în prevenirea și reprimarea terorismului, într-o manieră vizibilă și coerentă. Documentul însoțește Planul de Acțiune UE adoptat la data de 21 septembrie 2001 de către Consiliul European și, totodată, stabilește în linii mari abordarea antiteroristă la nivelul Uniunii.

✓ **Ghidul privind cele mai bune practici ale Uniunii Europene de aplicare eficientă a măsurilor restrictive** a fost elaborat de către grupul de experți privind sancțiunile înființat în anul 2004, prin mandat acordat de COREPER. Ghidul este un instrument care urmărește identificarea elementelor-cheie în ceea ce privește punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, inclus a celor legate de terorism și activitățile conexe de finanțare, ținând seama în acest sens de situația specifică din cadrul sistemului juridic al Uniunii Europene, revizuirea stadiului actual al procesului de punere în aplicare a sancțiunilor, importanța sublinierii unor bune practici deja existente, care reflectă prioritățile actuale ale Statelor Membre.

De asemenea, începând cu 11 Septembrie 2001, un număr de liste, anexate la reglementările Consiliului Uniunii Europene, care impun blocarea tuturor bunurilor persoanelor fizice și juridice având legătură cu Al-Qaeda, Talibanii și Usama Bin Laden, au circulat în toate țările implicate în lupta împotriva acestei infracțiuni.

Astfel, una dintre listele permanent actualizate la nivel european este inclusă în Regulamentul (CE) 2580/2001 referitor la înghețarea fondurilor persoanelor suspectate de terorism care, împreună cu Regulamentul (CE) 881/2002 referitor la punerea în aplicare a sancțiunilor ONU cu privire la rețeaua Al-Qaeda și la Talibanii, care pun în aplicare Recomandarea Specială III a FATF privind înghețarea activelor deținute de teroriști.

5.2 CONSILIUL EUROPEI – COMITETUL MONEYVAL

Consiliul Europei a fost primul organism internațional care a evidențiat importanța elaborării și implementării unor măsuri în ceea ce privește prevenirea și combaterea spălării banilor.

Încă din 1977, Comitetul European pentru Probleme Infractionale (CDPC) a decis să instituie un comitet format din experți ai statelor membre care să examineze problemele legate de transferul ilicit al fondurilor de origine infracțională. De-a lungul timpului, Consiliul Europei a emis o serie de convenții și programe specifice prevenirii și combaterii spălării banilor, fiind de referință Convenția de la Strasbourg ratificată de 48 de state, dintre care 47 de state membre și 1 stat non-membru (Australia).

În anul 1997 a fost înființat Comitetul Experților pentru Evaluarea Măsurilor de Prevenire a Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului / Moneyval. Acesta este recunoscut internațional ca un for de specialitate, încadrat în categoria FSRB (Organism Regional de tip FATF), fiind de departe cel mai important din această categorie. De asemenea, Moneyval elaborează studii de specialitate în domeniu, de cazistică (tipologii) și delegă experți pentru studiile derulate de FATF.

Moneyval este îndrituit să evalueze sistemele naționale CSB/CFT ale statelor membre, atribuind ratinguri privind conformarea cu standardele internaționale din acest domeniu.

Evaluarea Moneyval este deosebit de importantă, în contextul în care pentru un anumit grad de neconformare poate emite și impune măsuri de restricționare a relațiilor (în special financiare) dintre instituțiile statelor membre și instituțiile statului evaluat cu un grad necorespunzător de conformare (ex. Azerbaidjan, pentru care Consiliul Europei a emis astfel de măsuri în anul 2009, retrase doar până în martie 2010 pentru o re-evaluare a sistemului CSB/CFT).

Procedura de evaluare a Moneyval este extrem de complexă; aceasta privește conformarea sectorului financiar și non-financiar, conformarea cadrului legislativ și/sau de reglementare din acest domeniu, eficiența punerii în aplicare a măsurilor de către autoritățile responsabile, eficiența activității desfășurate de aceste autorități, etc.

Pot fi cooptați evaluatori din cadrul Moneyval, FATF, FMI, etc., fiind desemnați câte 4 pentru un raport (doi pentru sectorul financiar, unul pentru sectorul legislativ și unul pentru sectorul reprezentat de sistemul de aplicare a legii). Un raport de evaluare al unui stat membru este urmat în principiu de două rapoarte de progres, acest documente fiind considerate ca parte integrantă în evaluarea ratingului de conformare în sectorul financiar și non-financiar.

Moneyval este Membru Asociat și Observator în cadrul FATF, având în componență 28 de membrii permanenți și 2 membrii temporari.

Consiliul de Miniștri ai CE a acordat Israelului statutul de Observator Activ începând cu anul 2006. SUA este de asemenea membru observator al Moneyval. Totodată, statutul de observatori în Moneyval este acordat și altor organisme internaționale, precum FMI, Banca Mondială, etc.

Statele membre Moneyval aleg pentru o perioadă de 2 ani (posibil încă 2) un Birou format din Președinte, Vicepreședinte și alți trei membri. Biroul este ajutat de un Secretariat furnizat de Consiliul Europei.

Rapoartele de evaluare ale Moneyval evidențiază sistemul Country Profile, fiind considerate extrem de importante față de identificarea riscului investițional, reputational și respectiv tranzacțional.

În condițiile în care se constată un grad de neconformare cu standardele de referință din domeniul CSB/CFT, Moneyval poate solicita statelor membre Rapoarte de Conformare (până la impunerea unor măsuri de restricționare).

Toate rapoartele de evaluare (țară) ale Comitetului Moneyval sunt făcute publice, fiind transpuse în activitatea desfășurată de organismele de emiterie ale ratingurilor generale de țară sau de către organizațiile de evaluare generală a riscurilor (ex. FMI).

Standardele internaționale urmărite în cadrul rapoartelor de evaluare Moneyval sunt emise de Consiliul Europei (ex. Convenția CETS nr. 141), de FATF (40 + 9 Rec.), de Uniunea Europeană (Dir. 2005/60/EC, Dir. 2007/64/EC, Reg. 1781/2006, Reg.1889/2005), precum și de ONU (numeroase convenții internaționale).

Pe problematica incriminării spălării banilor, Consiliul Europei a adoptat două instrumente³⁰ juridice internaționale, respectiv:

- **Convenția**³¹ **europăeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii**, adoptată la Strasbourg la 8 noiembrie 1990 (până în prezent semnată și ratificată de 48 de state), prin care este incriminată spălarea banilor³², în termeni similari celor incluși în Convenția de la Palermo și în textul căreia sunt stabilite obligațiile părților de a „*adopta măsurile pe care le consideră necesare pentru a conferi, în baza dreptului sau intern, caracterul de infracțiune tuturor sau unei părți din faptele prevăzute la alin. 1 în unul sau în toate cazurile următoare, când autorul: a) trebuia să prezume că bunul constituie un produs al infracțiunii; b) a acționat în scop lucrativ (profitabil); c) a acționat pentru a facilita continuarea unei activități infracționale*”.³³

- **Convenția**³⁴ **Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului**, adoptată la Varșovia, la 16 mai 2005 (până în prezent semnată de 33 de state și ratificată de 16), care constituie primul instrument internațional ce include prevederi atât cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor, cât și la finanțarea actelor de terorism, stabilind accesul rapid la informațiile financiare ori cu privire la bunurile deținute de organizațiile criminale și grupările teroriste. Convenția este structurată în 7 capitole

³⁰ Legătura dintre cele două instrumente juridice este explicată la art. 49 alin. 5 și 6 din Convenția de la Varșovia (Semnarea și intrarea în vigoare), în care se stipulează faptul că: „Art. 49 (5) Niciuna dintre părțile la Convenția din 1990 nu va ratifica, accepta sau aproba prezenta convenție fără a se considera legată cel puțin de prevederile corespunzătoare celor ale Convenției din 1990 pe care este obligată să le respecte. (6) Odată cu intrarea sa în vigoare, părțile la prezenta convenție care sunt în același timp și părți la Convenția din 1990: a) vor aplica prevederile prezentei convenții în relațiile reciproce; b) vor aplica în continuare prevederile Convenției din 1990 în relațiile cu alte părți la amintita convenție, dar nu la prezenta convenție.”

³¹ Semnată de România și ratificată prin Legea nr. 263/15 mai 2002

³² Art. 6 alin. 1 din Convenție

³³ Art. 6 alin. 3 din Convenție

³⁴ Semnată de România și ratificată prin Legea nr. 420/22 noiembrie 2005

și urmărește luarea unor măsuri eficiente în lupta împotriva spălării banilor și finanțării actelor de terorism, respectiv de blocare, punere sechestru și confiscare a venitului infracțional, de realizare a cooperării internaționale și de asigurare a asistenței tehnice în domeniu.

Conform art. 9 din această ultimă Convenție, fiecare parte trebuie să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție, următoarelor fapte:

„a) transformarea sau transferul bunurilor, cunoscând că aceste bunuri constituie produse, în scopul de a disimula sau a ascunde originea ilicită a acestor bunuri ori de a ajuta orice persoană implicată în comiterea unei infracțiuni predicat să se sustragă de la consecințele juridice ale faptelor sale;

b) disimularea sau ascunderea naturii, originii, amplasării, dispunerii, circulației ori a proprietății reale a bunurilor sau a drepturilor relative la acestea, despre care autorul știe că acestea constituie produse; și, sub rezerva principiilor sale constituționale și a conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic:

c) achiziționarea, deținerea sau folosirea bunurilor despre care cel care le achiziționează, le deține sau le folosește știe, în momentul dobândirii lor, că acestea constituie produse;

d) participarea, asocierea, conspirarea pentru a comite una dintre infracțiunile prevăzute în prezentul articol, precum și tentativa, complicitatea, instigarea, facilitarea și consilierea privind comiterea oricăreia dintre infracțiunile specificate în prezentul articol.”

De asemenea, art. 10 al Convenției consfințește răspunderea persoanelor juridice pentru infracțiunile de spălare de bani, comise în interesul lor de orice persoană fizică ce acționează fie în nume propriu, fie ca parte a unui organ al persoanei juridice, care deține o funcție de conducere în cadrul persoanei juridice, în baza: *„a) unei împuterniciri de reprezentare a persoanei juridice; b) unei atribuții de a lua decizii în numele persoanei juridice; sau c) unei atribuții de a exercita un control în cadrul persoanei juridice respective, precum și în cazul implicării unei astfel de persoane fizice în calitate de complice sau instigator.”*

Documentul include la Capitolul IV, denumit Cooperarea internațională, un mecanism menit să asigure implementarea corespunzătoare de către statele părți, stabilind totodată principiile generale ale cooperării, formalitățile de desfășurare și suportarea cheltuielilor aferente acesteia. De asemenea, pentru prima dată, într-un instrument juridic internațional se stabilește obligația unei Unități de Informații Financiare (FIU) de a iniția rapid acțiuni, la cererea unui FIU străin, pentru suspendarea sau neacordarea acceptului pentru derularea unei tranzacții pe perioadele și în condițiile prevăzute de legislația internă pentru amânarea tranzacțiilor, în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării actelor de terorism (art. 47 – Cooperarea internațională în vederea amânării tranzacțiilor suspecte). Este demn de menționat faptul că România se numără printre primele 6 state care au semnat și ratificat această Convenție, dându-i astfel dreptul de a fi membru în Conferința părților³⁵, patronată de Consiliul Europei, prin care se

³⁵ România a prezidat Prima Conferință a Părților organizată în luna aprilie 2009 de către Consiliul Europei.

urmărește stabilirea modalităților de implementare a acestei Convenții, la nivel unitar, de către statele părți.

Convenția prevede un mecanism prin care statele semnatare vor implementa la nivelul legislației naționale prevederile tratatului. Legea nr. 420/2006 care ratifică Convenția desemnează Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Administrației și Internelor și Ministerul Finanțelor Publice drept autorități competente să aplice prevederile tratatului.

La data de 10.05.2006, Guvernul României a aprobat proiectul de Lege privind ratificarea Convenției Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005. Proiectul de lege, care a fost adoptat de Parlamentul României, devenind Legea nr. 420 din 22.11.2006 (lege promulgată prin Decretul nr. 1293/2006 publicat în Monitorul Oficial nr. 968/04.12.2006), desemnează ONPCSB ca fiind una dintre principalele autorități de implementare a Convenției, fapt care a sporit rolul FIU-ului de factor activ în cadrul Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului.

Anul 2009 a însemnat în fapt transpunerea în cadrul mecanismelor naționale de implementare a cadrului legislativ menționat mai sus prin dezvoltarea de norme și proceduri specifice la nivelul tuturor structurilor componente ale mecanismului național în domeniul prevenirii și combaterii activităților de finanțare a terorismului, a implementării regimurilor sancțiunilor internaționale și a Convenției de la Varșovia.

5.3 GRUPUL DE ACȚIUNE FINANCIARĂ INTERNAȚIONALĂ

Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI/FATF) este un organism inter-guvernamental stabilit în anul 1989 în urma Summit-ului G7 de la Paris, în scopul dezvoltării, implementării și promovării de politici naționale și internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor. Președinții statelor G7 (inclusiv șefii de guverne), alături de Președintele Comisiei Europene, au decis înființarea acestui organism ca un răspuns față de pericolul și vulnerabilitățile sistemului financiar (în special bancar) asupra riscului de spălare a banilor. În prezent, FATF include 32 de state membre și 2 organizații regionale: Comisia Europeană și Consiliul de Cooperare în zona Golfului.

Menționăm că organisme de tip GAFI/FATF există și la nivel regional pentru o mai bună coordonare a politicilor și standardelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării actelor de terorism (denumite FATF Regional Style Body – FRSB), dintre care amintim: Caribbean Financial Action Task Force (CFATF), GAFISUD, Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG), Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group (ESAAMLG), Inter-Governmental Action Group against Money Laundering in West Africa (GIABA), Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism (EAG).

FATF a fost însărcinat cu responsabilitatea examinării tehnicilor de spălare a banilor și a trendurilor din domeniu, având totodată rolul de a dezvolta măsuri specifice de prevenire și combatere.

Prima ediție a **Celor 40 Recomandări ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI/FATF)** – organism internațional de profil - a fost emisă în anul 1990 urmare inițiativei de a combate folosirea necorespunzătoare a sistemelor financiare de către persoane care spală banii proveniți din droguri. Ulterior, Recomandările au fost modificate în anul 1996, acestea fiind recunoscute de peste 130 de țări, precum și de Fondul Monetar Internațional și de Banca Mondială drept standardele internaționale în materia combaterii spălării banilor.

Cele 40 de Recomandări precizează faptul că fiecare țară trebuie să extindă infrafracțiunea de spălare a banilor la toate infrafracțiunile grave, în vederea includerii în cadrul acesteia a celei mai vaste game de infrafracțiuni premisă.

De asemenea, prin acest document, FATF recomandă luarea următoarelor măsuri de către și cu privire la instituțiile financiare și de profesiunile nefinanciare:

- identificarea clienților și păstrarea înregistrărilor;
- raportarea tranzacțiilor suspecte de spălare a banilor;
- aplicarea unor sancțiuni eficiente, proporționale și descurajante, fie ele penale, civile sau administrative, persoanelor fizice sau juridice care nu se conformează cerințelor privind spălarea banilor;
- interzicerea inițierii sau acceptării continuării unei relații de afaceri cu bănci fantomă;
- implementarea unor măsuri aplicabile pentru detectarea sau monitorizarea transporturilor fizice de bani peste graniță și a instrumentelor negociabile de plată la purtător;
- raportarea tuturor tranzacțiilor interne și externe mai mari de un plafon fix;
- acordarea unei atenții deosebite relațiilor de afaceri și tranzacțiilor cu persoane, inclusiv societăți comerciale și instituții financiare din țările care nu aplică sau aplică insuficient Recomandările FATF;
- asigurarea că instituțiile financiare sunt subiect al reglementărilor adecvate și al supravegherii și implementează efectiv Recomandările FATF.

Totodată, cu privire la autoritățile competente implicate în prevenirea și combaterea spălării banilor, FATF solicită tuturor statelor să înființeze o Unitate de Informații Financiare (FIU) care să servească drept centru național pentru primirea (și, după caz, solicitarea), analizarea și difuzarea rapoartelor de tranzacții suspecte (RTS-urilor) și a altor informații privind potențiale cazuri de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

În acest caz, principala condiție pentru existența unui FIU eficient vizează accesul direct sau indirect la informațiile financiare, administrative și de aplicare a legii de care acesta are nevoie pentru îndeplinirea sarcinilor sale, inclusiv a analizelor asupra RTS-urilor.

Reacția Grupului de Acțiune Financiară Internațională față de atacurile teroriste din SUA, din 11 Septembrie 2001, a fost una rapidă. În perioada 29-30 octombrie 2001, FATF s-a întrunit la Washington într-o ședință plenară extraordinară și a decis extinderea mandatului său dincolo de combaterea spălării banilor (prezentat în cele 40 de Recomandări), incluzând astfel și combaterea

finanțării terorismului. În cadrul aceleiași reuniuni, FATF a adoptat un nou set de 8 Recomandări speciale privind finanțarea terorismului. În acest sens, FATF a solicitat membrilor săi să ia măsurile necesare pentru implementarea Recomandărilor Speciale, elaborând și un Chestionar de Autoevaluare pentru implementarea acestor recomandări. În luna septembrie 2002, FATF a raportat ca peste 120 de state au răspuns pozitiv la acest chestionar. Aceste recomandări reprezintă noile standarde internaționale de luptă împotriva finanțării terorismului. Acordul asupra Recomandărilor Speciale obligă membri FATF la:

- I. Luarea imediată de măsuri pentru ratificarea și implementarea instrumentelor O.N.U.
- II. Incriminarea finanțării terorismului, a actelor și organizațiilor teroriste.
- III. Blocarea și confiscarea activelor teroriste.
- IV. Raportarea tranzacțiilor suspecte având legătura cu terorismul.
- V. Furnizarea de asistență extinsă posibilă autorităților de aplicare a legii și de reglementare din alte țări pentru investigarea finanțării terorismului.
- VI. Impunerea cerințelor de combatere a spălării banilor către sistemele de transmitere rapidă a banilor.
- VII. Întărirea măsurilor de identificare a clientului la transferurile prin swift interne și internaționale.
- VIII. Asigurarea că entitățile, în special, organizațiile non-profit, nu pot fi utilizate în scopul finanțării terorismului.

Menționăm că o recomandare suplimentară, „*Recomandarea Specială IX*”, privind transportul de numerar prin curieri, a fost adoptată în data de 22 octombrie 2004 de către acest organism internațional de profil.

În vederea asigurării conformității statelor în aplicarea acestor recomandări, FATF a emis, în anul 2004, o metodologie de evaluare, ca instrument de referință pentru statele supuse acestui proces, care recent, în anul 2009, a fost modificată și completată. Documentul se dorește a fi un ghid care indică modalitatea de interpretare a aplicării celor 40+9 Recomandări Speciale FATF și care include criteriile esențiale și elementele suplimentare necesare stabilirii rating-ului de conformitate.³⁶

5.4 ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE

Ca organism internațional, Organizația Națiunilor Unite și-a concentrat atenția asupra dezvoltării politicilor și cadrului normativ pentru combaterea criminalității grave, precum și pe implementarea regimului sancțiunilor internaționale.

În cadrul ONU funcționează Biroul Națiunilor Unite de Combatere a Drogurilor (U.N.D.O.C.), structură care operează în toate regiunile globului și este mandatată să asiste Statele Membre în combaterea traficului ilicit de droguri, criminalității și terorismului.

Cele trei sectoare în care U.N.D.O.C. își desfășoară activitatea sunt:

³⁶ Metodologia de Evaluare a Conformității față de Cele 40 Recomandări FATF și cele 9 Recomandări Speciale FATF, 2004 (actualizată în luna februarie 2009)

- Proiecte de cooperare tehnică pentru îmbunătățirea capacității Statelor Membre de a acționa împotriva traficului ilicit de droguri, criminalității și terorismului;

- Cercetare și analiză pentru îmbunătățirea cunoștințelor și a înțelegerii aspectelor legate de droguri și criminalitate, precum și pentru a extinde politicile și deciziile operaționale;

- Asistența acordată pe plan legislativ Statelor Membre în vederea ratificării și implementării tratatelor internaționale relevante, îmbunătățirii legislației interne privind combaterea drogurilor și terorismului, etc.

Printre instrumentele internaționale adoptate de către Statele Membre, sub egida Organizației Națiunilor Unite, enumerăm:

- **Convenția³⁷ Națiunilor Unite contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, adoptată la Viena, la 20 decembrie 1988**, și intrată în vigoare la data de 11 noiembrie 1990, este prima convenție internațională privind spălarea banilor, în care traficul de droguri a fost admis ca principală infracțiune premisă generatoare de bani murdari. Până în prezent, Convenția a fost semnată de 87 de state și ratificată de 184.

Adoptarea Convenției de către Organizația Națiunilor Unite reflectă preocuparea constantă a acestui organism internațional în găsirea modalităților concrete care, prin armonizarea legislațiilor naționale, pot permite promovarea unei politici comune de către statele membre în domeniul combaterii traficului de droguri și cel al spălării banilor.

- Un alt instrument juridic internațional în domeniu este reprezentat de **Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate**, Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precum și Protocolul împotriva traficului ilegal de migrați pe calea terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (denumită Convenția de la Palermo). Convenția a fost adoptată la New York, la 15 noiembrie 2000³⁸, fiind, până în prezent, semnată de 147 de state și ratificată de 153. În termenii folosiți de Convenție, spălarea banilor include ca infracțiuni premisă toate infracțiunile grave prevăzute la art. 2 lit. b)³⁹ al actului, precum și infracțiunile referitoare la participarea la un grup infracțional organizat, corupție și la împiedicarea bunei funcționări a justiției.

Totodată, Convenția stabilește la art. 7 principalele măsuri de luptă împotriva spălării banilor, care trebuie luate de către fiecare stat parte a acestui instrument juridic internațional:

- instituirea unui regim intern complet de reglementare și de control al băncilor și instituțiilor financiare nebancale, precum și al altor organisme supuse în mod deosebit riscului spălării banilor, în scopul prevenirii și descoperirii tuturor formelor de spălare a banilor, regim care pune accentul

³⁷ Semnată de România și ratificată prin Legea nr. 118/15 decembrie 1992

³⁸ Semnată de România și ratificată prin Legea nr. 565/16 octombrie 2002

³⁹ Art. 2 lit. b) – “*expresia infracțiune gravă înseamnă un act care constituie o infracțiune pasibilă de o pedeapsă privativă de libertate al cărei maximum nu trebuie să fie mai mic de 4 ani sau de o pedeapsă mai grea*”

pe exigențele în materie de identificare a clienților, de înregistrare a operațiunilor și de declarare a operațiunilor suspecte;

- asigurarea că autoritățile administrative, de reglementare, de descoperire și de reprimare de luptă împotriva spălării banilor sunt în măsură să coopereze și să schimbe informații la nivel național și internațional, în condițiile definite de dreptul său intern; în acest scop se are în vedere crearea unei Unități de Informații Financiare care va îndeplini rolul de centru național de colectare, analiză și difuzare a informațiilor privind eventuale operațiuni de spălare a banilor;
- înfăptuirea de către statele părți a unor măsuri realizabile de descoperire și de supraveghere a circulației transfrontaliere de numerar și de titluri negociabile corespunzătoare, sub rezerva garanțiilor permițând asigurarea unei folosiri corecte a informațiilor și fără să se împiedice în niciun fel circulația fondurilor licite;
- instituirea obligației pentru sectorul privat de a raporta transferurile transfrontaliere ale unor cantități importante de monedă și titluri negociabile corespunzătoare;
- dezvoltarea și promovarea cooperării mondiale, regionale, subregionale și bilaterale între autoritățile judiciare, serviciile de descoperire și de represiune și autoritățile de reglementare financiară, în lupta împotriva spălării banilor.

- **Convenția Internațională a Organizației Națiunilor Unite privind Reprimarea Finanțării Terorismului**⁴⁰ a fost adoptată de către Adunarea Generală O.N.U. în data de 9 Decembrie 1999, la New York. Convenția a fost semnată de 132 de state și a fost ratificată, până în prezent, de 171 de state. Convenția conține trei obligații principale pentru statele părți:

- 1) Statele trebuie să incrimineze infracțiunea de „*finanțare a actelor de terorism*” în legislația lor națională;
- 2) Statele trebuie să coopereze cu celelalte state părți și să furnizeze asistență judiciară în conformitate cu prezenta Convenție;
- 3) Statele trebuie să îndeplinească cerințele impuse privind rolul instituțiilor financiare în detectarea și raportarea suspiciunilor de finanțare a actelor de terorism.

Conform prevederilor Convenției „*finanțarea terorismului*” este definită ca o infracțiune comisă de o persoană care, „*prin orice mijloc, direct sau indirect, în mod ilicit și deliberat, furnizează sau strânge fonduri cu intenția de a le utiliza sau știind ca acestea vor fi utilizate, în întregime sau în parte, în vederea comiterii:*

a) *unei fapte care constituie infracțiune în cadrul și astfel cum este definită în unul dintre tratatele enumerate în Anexa la Convenție;*

b) *oricărei alte fapte de natura sa determine moartea sau vătămarea corporală grava a unui civil sau a oricărei alte persoane care nu participă direct la ostilități într-o situație de conflict armat, când, prin natura sau contextul sau, aceasta fapta are ca scop intimidarea populației sau constrângerea unui guvern ori a unei*

⁴⁰ Semnată de România la 26 septembrie 2000 și ratificată prin Legea nr. 623/19.11.2002

organizații internaționale să îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui act oarecare.”

Există două aspecte privind latura obiectivă a finanțării terorismului, așa cum sunt definite în Convenție. În primul rând, actul trebuie comis în mod intenționat, iar în al doilea rând, infractorul trebuie să fi avut intenția sau să fi cunoscut că aceste fonduri sunt sau vor fi utilizate în astfel de scopuri. Sub acest al doilea aspect, intenția și cunoașterea sunt elemente alternative.

Definiția infracțiunii de finanțare a terorismului din Convenție conține două elemente materiale principale. Prima se referă la „*finanțare*”, care este definită foarte larg prin „*furnizarea sau colectarea de fonduri*”. Acest element este stabilit de o persoană „*prin orice mijloace, direct sau indirect, ilegal și deliberat, care furnizează sau colectează fonduri...*”.

Cel de-al doilea element material se referă la actele teroriste, care sunt definite făcându-se referire la două surse separate. Prima sursă este lista celor 9 tratate internaționale care au fost deschise pentru semnare în perioada 1970 - 1997, și care solicită părților să legifereze diverse infracțiuni de terorism. Lista este inclusă în Anexa la Convenție. Convenția permite statelor părți să excludă un tratat din listă doar dacă statul nu este parte la acel tratat. Anexa la Convenție stabilește lista celor 9 tratate internaționale care stipulează infracțiunile de terorism, după cum urmează:

1. Convenția pentru reprimarea capturării ilicite de aeronave (Haga, 16 decembrie 1970);

2. Convenția pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității aviației civile (Montreal, 23 septembrie 1971);

3. Convenția asupra prevenirii și reprimării infracțiunilor îndreptate împotriva persoanelor care se bucură de o protecție internațională, incluzând pe agenții diplomației, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 14 decembrie 1973;

4. Convenția internațională împotriva luării de ostatici, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 17 decembrie 1979;

5. Convenția internațională asupra protecției fizice a materiilor nucleare (Viena, 3 martie 1980);

6. Protocolul asupra reprimării actelor ilicite de violență în aeroporturi servind aviației civile internaționale, complementar Convenției pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității aviației civile (Montreal, 24 februarie 1988);

7. Convenția pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității navigației maritime (Roma, 10 martie 1988);

8. Protocolul pentru reprimarea actelor ilicite îndreptate împotriva securității platformelor fixe situate pe platoul continental (Roma, 10 martie 1988);

9. Convenția internațională pentru reprimarea atentatelor teroriste cu explozivi, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 15 decembrie 1997.

- Rezoluțiile Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite privind Finanțarea Terorismului

Consiliul de Securitate a caracterizat actele teroriste ca amenințări la adresa păcii și securității internaționale. Rezoluția 1373 (2001) exprimă această caracterizare în termeni foarte largi, afirmând ca actul terorist din 11 Septembrie 2001, „*ca orice act terorist internațional*”, constituie o amenințare la adresa păcii și securității internaționale, luându-se în acest sens măsuri colective (sau „*sancțiuni*”), stipulate în Capitolul VII al Cartei ONU. În al doilea rând, măsurile colective adoptate de către Consiliul de Securitate ca reacție la terorism, solicita statelor să întreprindă acțiuni împotriva persoanelor fizice, grupurilor, organizațiilor și activelor acestora. Deși Rezoluția 1373 (2001) a fost adoptată ca reacție la atacurile teroriste din 11 Septembrie 2001 din Statele Unite ale Americii, măsurile includ termeni mult mai largi și nu se limitează la identificarea și pedepsirea persoanelor suspectate de comiterea acestor atacuri. Rezoluția solicită înghețarea activelor teroriste, lăsând neschimbat regimul special stabilit în Rezoluțiile anterioare ale Consiliului de Securitate.

Rezoluția conține două cerințe separate cu referire la combaterea finanțării terorismului:

- prima este prevăzută în paragrafele 1(a) și 1(b) în care se solicită statelor „*să prevină și să suprimă finanțarea actelor teroriste;*”, respectiv „*să incrimineze asigurarea sau colectarea voită de fonduri de către conaționali lor ori pe teritoriile lor, prin orice mijloace, direct sau indirect, cu intenția ca fondurile să fie utilizate sau având cunoștință că acestea urmează să fie utilizate în scopul săvârșirii de acte teroriste*”;

- a doua cerință este inclusă în paragraful 1(d) al Rezoluției care solicită statelor „*să interzică naționalilor sau persoanelor și entităților din teritoriile lor de a pune la dispoziție, în mod direct sau indirect, orice fonduri, bunuri financiare sau resurse economice ori servicii financiare sau alte servicii asemănătoare în beneficiul persoanelor care comit, încearcă să comită, facilitează sau participă la comiterea actelor teroriste, al entităților aflate în proprietatea lor sau controlate în mod direct ori indirect de asemenea persoane sau de persoane și entități acționând în numele ori sub conducerea acestor persoane*”. Această parte a Rezoluției stabilește o obligație autonomă, care nu este conținută de Convenție, deoarece Convenția nu abordează aspecte legate de susținerea financiară a teroriștilor sau entităților teroriste.

5.5 GRUPUL EGMONT

Grupul Egmont este o organizație profesională internațională a Unităților de Informații Financiare, creată în anul 1995, care asigură cadrul de eficientizare a cooperării privind schimbul de informații, instruire, schimb de experiență și de know-how în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării actelor de terorism. Acest organism are ca scop îmbunătățirea interacțiunii între Unitățile de Informații Financiare (FIU-uri) în domeniul comunicațiilor, al schimbului de informații și al coordonării activităților de instruire. Obiectivul Grupului Egmont este de a asigura un forum pentru toate FIU-urile din întreaga lume, pentru a îmbunătăți sprijinul acordat la nivel național în lupta împotriva spălării banilor și finanțării terorismului. Acest sprijin include extinderea și sistematizarea schimbului de informații financiare și o mai bună comunicare între FIU-uri. Rețeaua

Securizată a Grupului Egmont (ESW) permite membrilor săi, comunicarea printr-un e-mail securizat, prin care se pot solicita sau se pot furniza informații financiare cu privire la un anumit caz de spălare a banilor și/sau finanțare a terorismului, precum și publicarea de informații folositoare privind tipologiile, instrumentele analitice și recente evoluții tehnice. În prezent, Grupul Egmont⁴¹ are 116 membri.

La nivelul acestui organism internațional, au fost stabilite anumite criterii de aderare pentru FIU-urile care doresc să devină membrii Egmont, un accent punându-se pe problematica combaterii finanțării terorismului și a competențelor pe care un FIU trebuie să le aibă în acest domeniu. Astfel, conform definiției Grupului Egmont, Unitățile de Informații Financiare (FIU) „sunt agenții centrale, responsabile la nivel național cu primirea, solicitarea, analizarea și transmiterea către autoritățile competente a dezvăluirilor privind informațiile financiare: referitoare la venituri suspectate a fi provenite din infracțiuni și posibilă finanțare a terorismului, sau prevăzute de legislația sau reglementările naționale, în vederea combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului.”

Unitățile de Informații Financiare (FIU-urile) joacă un rol din ce în ce mai important în lupta împotriva finanțării terorismului, scopurile primordiale ale investigației financiare în lupta împotriva terorismului fiind identificarea, urmărirea și documentarea mișcării fondurilor, identificarea și localizarea activelor care fac obiectul măsurilor de aplicare a legii și sprijinirea urmăririi penale. Având în vedere aceste scopuri, următoarele cerințe minime au fost stabilite de Egmont pentru a fi în conformitate cu elementele incluse în definiția FIU-ului cu privire la aspectul finanțării terorismului.⁴²

- Trebuie înființat un sistem obligatoriu de raportare a tranzacțiilor suspecte care au legătură cu finanțarea terorismului, în fiecare țară.
- FIU-ul trebuie să fie punctul de primire central al unor astfel de rapoarte;
- Obligația de raportare a suspiciunilor de finanțare a terorismului către FIU trebuie inclusă oficial în lege, indiferent de toate situațiile *de facto*;
- FIU-ul trebuie să aibă autoritatea deplină și abilitatea de a efectua schimbul de informații cuprinzând suspiciuni de finanțare a terorismului cu partenerii săi.

5.6 PLATFORMA FIU.NET

La nivel european, organismul similar Grupului Egmont, creat însă la o scară mai mică și doar în scopul realizării schimbului de informații securizat între FIU-urile din Statele Membre ale Uniunii Europene, este reprezentat de **Rețeaua FIU.NET**. FIU.NET încurajează cooperarea și permite FIU-urilor să realizeze un schimb de informații financiare în mod rapid, sigur și eficient. Obiectivele sale principale sunt lupta împotriva criminalității organizate și stoparea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului.

⁴¹ Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (FIU România) este membru al Grupului Egmont din luna mai 2000.

⁴² Grupul Egmont, Nota interpretativă complementară privind combaterea finanțării terorismului, Guernsey, 2004

5.7 FONDUL MONETAR INTERNAȚIONAL

Fondul Monetar Internațional (F.M.I.) contribuie la eforturile internaționale de luptă împotriva spălării banilor, în concordanță cu sfera sa de competență. Obiectivele F.M.I. privesc realizarea schimbului de informații, promovarea standardelor și politicilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Principalele trei domenii în care este implicat F.M.I.-ul, în prezent, sunt următoarele:

- *Evaluare*: Toate evaluările punctelor tari și slabe în sectorul financiar au fost realizate în cadrul Programului de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP) și al Programului privind Centrele Financiare Offshore, care include o evaluare a jurisdicțiilor pe problematica combaterii spălării banilor și finanțării terorismului;

- *Asistența tehnică*: Împreună cu Banca Mondială, F.M.I. furnizează asistența tehnică statelor membre în vederea întăririi cadrului legal, de reglementare și de supraveghere financiară în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, precum și Unităților de Informații Financiare;

- *Dezvoltarea politicilor*: Personalul F.M.I. și al Băncii Mondiale este implicat activ în studierea și analizarea practicilor internaționale, în implementarea regimurilor de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, ca bază pentru o viitoare furnizare de asistență tehnică.

5.8 COMITETUL DE SUPRAVEGHERE DE LA BASEL

Comitetul Basel privind Supravegherea Bancară furnizează cadrul de cooperare în domeniul bancar. Obiectivele sale majore sunt aprofundarea cunoașterii aspectelor cheie în domeniul supravegherii și îmbunătățirea calității supravegherii bancare în lume. Activitatea Comitetului este bazată pe elaborarea de ghiduri și de standarde în domeniul supravegherii prudențiale. Sub acest aspect, Comitetul este cunoscut pentru elaborarea standardelor internaționale privind adecvarea capitalului, a principiilor centrale pentru o supraveghere bancară eficientă și concordanța privind supravegherea bancară transfrontalieră.

5.9 GRUPUL WOLFSBERG

Grupul Wolfsberg este o asociație formată din 12 instituții de credit (bănci), având ca scop principal dezvoltarea standardelor pentru serviciile financiare, a standardelor de cunoaștere a clienței și a politicilor de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. În ianuarie 2002, Grupul a publicat *Declarația privind Finanțarea Terorismului*, și a emis, în luna noiembrie 2002, Principiile Wolfsberg de Combatere a Spălării Banilor cu privire la corespondența bancară. În septembrie 2003, Grupul Wolfsberg a publicat *Declarația privind Screening-ul în Monitorizare și Căutare*, iar în 2004, s-a focalizat pe dezvoltarea modelului cu privire la standardele de cunoaștere a clienței pentru instituțiile financiare. În luna iunie 2006, Grupul a emis următoarele documente importante:

- *Ghidul privind abordarea pe bază de risc în vederea gestionării riscurilor de spălare a banilor*;

- *Ghidul de combatere a spălării banilor pentru fondurile mutuale și alte societăți de investiții.*

La începutul anului 2007, Grupul Wolfsberg a emis *Declarația privind lupta împotriva corupției* în asociere cu Transparency Internațional și Institutul Basel privind Guvernarea.

De asemenea, în anul 2009, Grupul Wolfsberg a editat *Ghidul de Combatere a Spălării Banilor în Activitățile de Emitere a Cardurilor de Credit/Debit și de Contractare a Mărfurilor.*

Parlamentul României

**Legea nr. 656 din 7 decembrie 2002
pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea
unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism**

Cuprinde toate modificările aduse actului oficial, inclusiv cele prevăzute în:
O.U.G. Nr. 26/31.03.2010 publicată în Monitorul Oficial nr. 208/01.04.2010

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

**Cap. I
Dispoziții generale**

Art. 1 - Prezenta lege instituie măsuri de prevenire și combatere a spălării banilor, precum și unele măsuri privind prevenirea și combaterea finanțării actelor de terorism.

Art. 2 - În sensul prezentei legi:

a) prin **spălarea banilor** se înțelege infracțiunea prevăzută la art. 23;

a¹) prin **finanțarea actelor de terorism** se înțelege infracțiunea prevăzută la art. 36 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului;

b) prin **bunuri** se înțelege bunurile corporale sau necorporale, mobile ori imobile, precum și actele juridice sau documentele care atestă un titlu ori un drept cu privire la acestea;

c) prin **tranzacție suspectă** se înțelege operațiunea care aparent nu are un scop economic sau legal ori care, prin natura ei și/sau caracterul neobișnuit în raport cu activitățile clientului uneia dintre persoanele prevăzute la art. 8, trezește suspiciunea de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism;

d) prin **transferuri externe în și din conturi** se înțelege transferurile transfrontaliere, astfel cum sunt acestea definite potrivit reglementărilor naționale în materie, precum și operațiunile de plăți și încasări efectuate între rezidenți și nerezidenți pe teritoriul României.

e) prin **instituție de credit** se înțelege orice entitate care desfășoară una dintre activitățile definite de art. 7 alin. (1) pct. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007;

f^{*)} prin **instituție financiară** se înțelege orice entitate, cu sau fără personalitate juridică, alta decât instituția de credit, care desfășoară una ori mai multe dintre activitățile prevăzute la art. 18 alin. (1) lit. b) - l), n) și n¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv furnizorii de servicii poștale care prestează servicii de plată și entitățile specializate care desfășoară activități de schimb valutar. Intră în această categorie și:

1. asiguratorii, reasiguratorii și brokerii de asigurare și/sau reasigurare, autorizați potrivit prevederilor Legii nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asiguratorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și sucursalele aflate pe teritoriul României ale asiguratorilor, reasiguratorilor și intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări autorizați în alte state membre;

2. societățile de servicii de investiții financiare, consultanții de investiții, societățile de administrare a investițiilor, societățile de investiții, operatorii de piață, operatorii de sistem, așa cum sunt definiți potrivit prevederilor Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, și a reglementărilor emise în aplicarea acesteia;

**) Referirile la litera n¹) din cuprinsul literei f) a art. 2 intră în vigoare la data de 30 aprilie 2011. (art. VII din O.U.G. nr. 26/2010)*

g) prin **relație de afaceri** se înțelege relația profesională sau comercială legată de activitățile profesionale ale persoanelor prevăzute la art. 8 și despre care, la momentul inițierii, se consideră a fi de o anumită durată;

h) prin **operațiuni ce par a avea o legătură între ele** se înțelege operațiunile aferente unei singure tranzacții decurgând dintr-un singur contract comercial sau înțelegere de orice natură între aceleași părți și a căror valoare este fragmentată în tranșe mai mici de 15.000 euro ori echivalentul în lei, atunci când acestea sunt efectuate în cursul aceleiași zile bancare, în scopul evitării cerințelor legale;

i) prin **bancă fictivă** se înțelege o instituție de credit ori o instituție care desfășoară activitate echivalentă, înregistrată într-o jurisdicție în care aceasta nu are o prezență fizică, respectiv conducerea și administrarea activității și evidențele instituției nu sunt situate în acea jurisdicție, și care nu este afiliată la un grup financiar reglementat;

j) prin **furnizori de servicii pentru societățile comerciale și alte entități sau construcții juridice** se înțelege orice persoană fizică sau juridică care prestează cu titlu profesional oricare dintre următoarele servicii pentru terți:

1. constituie societăți comerciale sau alte persoane juridice;

2. exercită funcția de director ori administrator al unei societăți sau are calitatea de asociat al unei societăți în comandită ori o calitate similară în cadrul altor persoane juridice sau intermediază ca o altă persoană să exercite aceste funcții ori calități;

3. furnizează un sediu social, un domiciliu ales sau orice alt serviciu legat de o societate comercială, o societate în comandită sau orice altă persoană juridică ori construcție juridică similară;

4. are calitatea de fiduciar în derularea unor activități fiduciare exprese sau a altor operațiuni juridice similare ori intermediază ca o altă persoană să exercite această calitate;

5. acționează sau intermediază ca o altă persoană să acționeze ca acționar pentru o persoană, alta decât o societate ale cărei acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată care este supusă unor cerințe de publicitate în conformitate cu legislația comunitară sau cu standarde fixate la nivel internațional;

k) prin **grup** se înțelege un grup de entități, așa cum este definit la art. 2 alin. (1) pct. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 98/2006 privind supravegherea suplimentară a instituțiilor de credit, a societăților de asigurare și/sau de reasigurare, a societăților de servicii de investiții financiare și a societăților de administrare a investițiilor dintr-un conglomerat financiar, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 152/2007.

Art. 2^{1*)} - (1) În sensul prezentei legi, **persoane expuse politic** sunt persoanele fizice care exercită sau au exercitat funcții publice importante, membrii direcți ai familiilor acestora, precum și persoanele cunoscute public ca asociați apropiați ai persoanelor fizice care exercită funcții publice importante.

(2) Persoanele fizice care exercită, în sensul prezentei legi, funcții publice importante sunt:

a) șefii de stat, șefii de guverne, membrii parlamentelor, comisarii europeni, membrii guvernelor, consilierii prezidențiali, consilierii de stat, secretarii de stat;

b) membrii curților constituționale, membrii curților supreme sau ai altor înalte instanțe judecătorești ale căror hotărâri nu pot fi atacate decât prin intermediul unor căi extraordinare de atac;

c) membrii curților de conturi sau asimilate acestora, membrii consiliilor de administrație ale băncilor centrale;

d) ambasadorii, însărcinații cu afaceri, ofițerii de rang înalt din cadrul forțelor armate;

e) conducătorii instituțiilor și autorităților publice;

f) membrii consiliilor de administrație și ai consiliilor de supraveghere și persoanele care dețin funcții de conducere ale regiilor autonome, ale societăților comerciale cu capital majoritar de stat și ale companiilor naționale.

(3) Niciuna dintre categoriile prevăzute la alin. (2) lit. a) - f) nu include persoane care ocupă funcții intermediare sau inferioare. Categoriile prevăzute la alin. (2) lit. a) - e) cuprind, după caz, funcțiile exercitate la nivel comunitar sau internațional.

(4) Membrii direcți ai familiilor persoanelor expuse politic sunt:

a) soțul/soția;

b) copiii și soții/soțiile acestora;

c) părinții.

(5) Persoanele cunoscute public ca asociați apropiați persoanelor fizice care exercită funcții publice importante sunt persoanele fizice despre care este de notorietate că:

a) împreună cu una dintre persoanele prevăzute la alin. (2) dețin ori au o influență semnificativă asupra unei persoane juridice ori entități sau construcții juridice ori au relație de afaceri strânsă cu aceste persoane;

b) dețin sau au o influență semnificativă asupra unei persoane juridice ori entități sau construcții juridice înființate în beneficiul uneia dintre persoanele prevăzute la alin. (2).

(6) Fără a aduce atingere aplicării, pe baza unei evaluări a riscului, a măsurilor suplimentare de cunoaștere a clientelei, după împlinirea unui termen de un an de la data la care persoana a încetat să mai ocupe o funcție publică importantă în sensul alin. (2), instituțiile și persoanele prevăzute la art. 8 nu mai consideră persoana respectivă ca fiind expusă politic.

*) Art. 2¹ a fost introdus prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

Art. 2^{2*)} - (1) În sensul prezentei legi, prin **beneficiar real** se înțelege orice persoană fizică ce deține sau controlează în cele din urmă clientul și/sau persoana fizică în numele ori în interesul căruia/căreia se realizează, direct sau indirect, o tranzacție sau o operațiune.

(2) Noțiunea de «beneficiar real» va include cel puțin:

a) în cazul societăților comerciale:

1. persoana sau persoanele fizice care dețin ori controlează în cele din urmă o persoană juridică prin deținerea, în mod direct sau indirect, a pachetului integral de acțiuni ori a unui număr de acțiuni sau de drepturi de vot suficient de mare pentru a-i asigura controlul, inclusiv acțiuni la purtător, persoana juridică deținută sau controlată nefiind o societate comercială ale cărei acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată și care este supusă unor cerințe de publicitate în acord cu cele reglementate de legislația comunitară ori cu standarde fixate la nivel internațional. Acest criteriu este considerat a fi îndeplinit în cazul deținerii a cel puțin 25% din acțiuni plus o acțiune;

2. persoana sau persoanele fizice care exercită în alt mod controlul asupra organelor de administrare sau de conducere ale unei persoane juridice;

b) în cazul persoanelor juridice, altele decât cele prevăzute la lit. a), sau al altor entități ori construcții juridice care administrează și distribuie fonduri:

1. persoana fizică care este beneficiară a cel puțin 25% din bunurile unei persoane juridice sau ale unei entități ori construcții juridice, în cazul în care viitorii beneficiari au fost deja identificați;

2. grupul de persoane în al căror interes principal se constituie ori funcționează o persoană juridică sau o entitate ori construcție juridică, în cazul în care persoanele fizice care beneficiază de persoana juridică sau de entitatea juridică nu au fost încă identificate;

3. persoana sau persoanele fizice care exercită controlul asupra a cel puțin 25% din bunurile unei persoane juridice sau ale unei entități ori construcții juridice.

*) Art. 2² a fost introdus prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

Cap. II

Proceduri de identificare a clienților și de prelucrare a informațiilor referitoare la spălarea banilor

Art. 3 - (1) De îndată ce salariatul unei persoane juridice sau una dintre persoanele fizice prevăzute la art. 8 are suspiciuni că o operațiune ce urmează să fie efectuată are ca scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, va informa persoana desemnată conform art. 14 alin. (1), care va sesiza imediat Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, denumit în continuare **Oficiul**. Persoana desemnată va analiza informațiile primite și va sesiza Oficiul cu privire la suspiciunile motivate rezonabil. Acesta va confirma primirea sesizării.

(1¹) Banca Națională a României, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor sau Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private va informa de îndată Oficiul cu privire la autorizarea ori refuzul autorizării operațiunilor prevăzute la **art. 28** din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, comunicând și motivul pentru care s-a dispus soluția respectivă.

(2) Dacă Oficiul consideră necesar, poate dispune, motivat, suspendarea efectuării operațiunii pe o perioadă de 48 de ore. În cazul în care cele 48 de ore se împlinesc într-o zi nelucrătoare, termenul se prorogă până la prima zi lucrătoare. Suma pentru care s-a dispus suspendarea operațiunii rămâne blocată în contul titularului până la expirarea perioadei pentru care s-a dispus suspendarea sau, după caz, până la dispunerea altei măsuri de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în condițiile legii.

(3) Dacă Oficiul consideră că perioada prevăzută de alin. (2) nu este suficientă, poate solicita, motivat, înainte de expirarea acestui termen, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prelungirea suspendării efectuării operațiunii cu cel mult 72 de ore. În cazul în care cele 72 de ore se împlinesc într-o zi nelucrătoare, termenul se prorogă până la prima zi lucrătoare. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție poate autoriza o singură dată prelungirea solicitată sau, după caz, poate dispune încetarea suspendării operațiunii. Decizia Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție se comunică de îndată Oficiului.

(4) Oficiul trebuie să comunice persoanelor prevăzute la art. 8, în termen de 24 de ore, decizia de suspendare a efectuării operațiunii ori, după caz, măsura prelungirii acesteia, dispusă de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

(5) Dacă Oficiul nu a făcut comunicarea în termenul prevăzut la alin. (4), persoanele la care se referă art. 8 vor putea efectua operațiunea.

(6) Persoanele prevăzute la art. 8 ori persoanele desemnate potrivit dispozițiilor art. 14 alin. (1) vor raporta Oficiului, în cel mult 10 zile lucrătoare, efectuarea operațiunilor cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a

15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se realizează prin una sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele.

(7) Prevederile alin. (6) se aplică și transferurilor externe în și din conturi pentru sume a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro.

(8) Persoanele prevăzute la art. 8 lit. e) și f) nu au obligația de a raporta către Oficiu informațiile pe care le primesc sau pe care le obțin de la unul dintre clienții lor în cursul determinării situației juridice a acestuia ori al apărării sau reprezentării acestuia în cadrul unor proceduri judiciare ori în legătură cu acestea, inclusiv al acordării de consultanță cu privire la declanșarea unor proceduri judiciare, potrivit legii, indiferent dacă aceste informații au fost primite sau obținute înainte, în timpul ori după încheierea procedurilor.

(9) Forma și conținutul raportului pentru operațiunile prevăzute la alin. (1), (6) și (7) vor fi stabilite prin decizie a plenului Oficiului, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi. Raportările prevăzute la alin. (6) și (7) se transmit Oficiului o dată la 10 zile lucrătoare, în baza unei metodologii de lucru elaborate de Oficiu.

(10) În cazul persoanelor prevăzute la art. 8 lit. e) și f), raportările se fac către persoanele desemnate de către structurile de conducere ale profesiilor liberale, care au obligația de a le transmite Oficiului în cel mult 3 zile de la primire. Informațiile se transmit Oficiului nealterate.

(11) Autoritatea Națională a Vămilelor comunică lunar Oficiului toate informațiile pe care le deține, potrivit legii, în legătură cu declarațiile persoanelor fizice privind numerarul în valută și/sau în monedă națională, care este egal sau depășește limita stabilită prin Regulamentul (CE) nr. 1.889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind controlul numerarului la intrarea sau la ieșirea din Comunitate, deținute de acestea la intrarea sau ieșirea din Comunitate. Autoritatea Națională a Vămilelor va comunica Oficiului de îndată, dar nu mai târziu de 24 de ore, toate informațiile legate de suspiciunile de spălare de bani sau finanțare a terorismului ce sunt identificate în cursul activității specifice.

(12) Sunt exceptate de la obligațiile de raportare prevăzute la alin. (6) următoarele operațiuni derulate în nume și pe cont propriu: între instituții de credit, între instituții de credit și Banca Națională a României, între instituții de credit și trezoreria statului, între Banca Națională a României și trezoreria statului. Prin hotărâre a Guvernului se pot stabili, la propunerea plenului Oficiului, și alte excepții de la cerințele de raportare prevăzute la alin. (6), pe durată determinată.

Art. 4 - (1) Persoanele prevăzute la art. 8, care au cunoștința că o operațiune ce urmează să fie efectuată are ca scop spălarea banilor, pot să efectueze operațiunea fără informarea prealabilă a Oficiului, dacă tranzacția se impune a fi efectuată imediat sau dacă neefectuarea ei ar zădărnici eforturile de urmărire a beneficiarilor tranzacției suspecte. Aceste persoane sunt obligate însă să informeze Oficiul de îndată, dar nu mai târziu de 24 de ore, despre tranzacția efectuată, precizând și motivul pentru care nu au făcut informarea, potrivit art. 3.

(2) Persoanele prevăzute la art. 8, care constată că o operațiune sau mai multe operațiuni care au fost efectuate în contul unui client prezintă indicii de anomalie pentru activitatea acestui client ori pentru tipul operațiunii în cauză, vor sesiza de îndată Oficiul, dacă există suspiciuni că abaterile de la normalitate au ca scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism.

Art. 5 - (1) Oficiul poate cere persoanelor menționate la art. 8, precum și instituțiilor competente datele și informațiile necesare îndeplinirii atribuțiilor stabilite de lege. Informațiile în legătură cu sesizările primite potrivit art. 3 și 4 sunt prelucrate și utilizate în cadrul Oficiului în regim de confidențialitate.

(2) Persoanele prevăzute la art. 8 vor transmite Oficiului datele și informațiile solicitate, în termen de 30 de zile de la data primirii cererii.

(3) Secretul profesional și bancar la care sunt ținute persoanele prevăzute la art. 8 nu sunt opozabile Oficiului.

(4) Oficiul poate face schimb de informații, în baza reciprocității, cu instituții străine care au funcții asemănătoare și care au obligația păstrării secretului în condiții similare, dacă asemenea comunicări sunt făcute în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor sau a finanțării actelor de terorism.

Art. 6 - (1) Oficiul va proceda la analiza și prelucrarea informațiilor, iar atunci când se constată existența unor indicii temeinice de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, va sesiza de îndată Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În situația în care se constată finanțarea unor acte de terorism, va sesiza de îndată și Serviciul Român de Informații cu privire la operațiunile suspecte de finanțare a actelor de terorism.

(1¹) Identitatea persoanei fizice care, în conformitate cu art. 14 alin. (1), a sesizat Oficiul nu poate fi dezvăluită în cuprinsul sesizării.

(2) Dacă în urma analizării și prelucrării informațiilor primite de Oficiu nu se constată existența unor indicii temeinice de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, Oficiul păstrează informațiile în evidență.

(3) Dacă informațiile prevăzute la alin. (2) nu sunt completate timp de 10 ani, ele se clasează în cadrul Oficiului.

(4) După primirea sesizărilor, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau alte structuri din cadrul Ministerului Public, competente potrivit legii, pot solicita, motivat, Oficiului completarea acestora.

(5) Oficiul are obligația de a pune la dispoziție Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau altor structuri din cadrul Ministerului Public, competente potrivit legii, la solicitarea acestora, datele și informațiile pe care le-a obținut potrivit dispozițiilor prezentei legi.

(6) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau structurile din cadrul Ministerului Public, competente potrivit legii, care au formulat solicitări potrivit alin. (4), vor comunica trimestrial Oficiului stadiul de rezolvare a sesizărilor transmise, precum și cuantumul sumelor aflate în conturile persoanelor fizice sau juridice pentru care s-a dispus blocarea, ca urmare a suspendărilor efectuate sau a măsurilor asigurătorii dispuse.

(7) Oficiul va furniza persoanelor fizice și juridice prevăzute la art. 8, precum și autorităților cu atribuții de control financiar și celor de supraveghere prudenciară, printr-o procedură considerată adecvată, informații generale privind tranzacțiile suspecte și tipologiile de spălare a banilor și de finanțare a actelor de terorism.

(7¹) Oficiul furnizează persoanelor prevăzute la art. 8 lit. a) și b), ori de câte ori este posibil, în regim de confidențialitate, printr-o modalitate de comunicare securizată, informații cu privire la clienți, persoane fizice și/sau juridice expuse la risc de spălare a banilor și de finanțare a actelor de terorism.

(8) După primirea rapoartelor privind tranzacțiile suspecte, în cazul în care se constată existența unor indicii temeinice de săvârșire a altor infracțiuni decât cele de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, Oficiul va sesiza de îndată organul competent.

Art. 7 - Aplicarea, cu bună-credință, a prevederilor art. 3 - 5 de către persoane fizice și/sau juridice nu poate atrage răspunderea disciplinară, civilă sau penală a acestora.

Art. 8 - Intră sub incidența prezentei legi următoarele persoane fizice sau juridice:

- a) instituțiile de credit și sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine;
- b) instituțiile financiare, precum și sucursalele din România ale instituțiilor financiare străine;

c) administratorii de fonduri de pensii private, în nume propriu și pentru fondurile de pensii private pe care le administrează, agenții de marketing autorizați/avizați în sistemul pensiilor private;

d) cazinourile;

e) auditorii, persoanele fizice și juridice care acordă consultanță fiscală sau contabilă;

f) notarii publici, avocații și alte persoane care exercită profesii juridice liberale, în cazul în care acordă asistență în întocmirea sau perfectarea de operațiuni pentru clienții lor privind cumpărarea ori vânzarea de bunuri imobile, acțiuni sau părți sociale ori elemente ale fondului de comerț, administrarea instrumentelor financiare sau a altor bunuri ale clienților, constituirea sau administrarea de conturi bancare, de economii ori de instrumente financiare, organizarea procesului de subscriere a aporturilor necesare constituirii, funcționării sau administrării unei societăți comerciale, constituirea, administrarea ori conducerea societăților comerciale, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare sau a altor structuri similare ori desfășurarea, potrivit legii, a altor activități fiduciare, precum și în cazul în care își reprezintă clienții în orice operațiune cu caracter financiar ori vizând bunuri imobile;

g) furnizorii de servicii privind societăți comerciale sau alte entități, alții decât cei prevăzuți la lit. e) sau f);

h) persoanele cu atribuții în procesul de privatizare;

i) agenții imobiliari;

j) asociațiile și fundațiile;

k) alte persoane fizice sau juridice care comercializează bunuri și/sau servicii, numai în măsura în care acestea au la bază operațiuni cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se execută printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele.

Art. 8^{1*)} - Persoanele prevăzute la art. 8 sunt obligate ca în desfășurarea activității lor să adopte măsuri adecvate de prevenire a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism și, în acest scop, pe bază de risc, aplică măsuri-standard, simplificate sau suplimentare de cunoaștere a clientelei, care să le permită identificarea, după caz, și a beneficiarului real.

*) Art. 8¹ a fost introdus prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

Art. 8^{2*)} - Instituțiile de credit nu vor intra în relații de corespondent cu o bancă fictivă sau cu o instituție de credit despre care se știe că permite unei bănci fictive să îi utilizeze conturile și dacă au astfel de relații le vor termina.

*) Art. 8² a fost introdus prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

Art. 9^{*)} - (1) Persoanele prevăzute la art. 8 au obligația de a aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei în următoarele situații:

a) la stabilirea unei relații de afaceri;

b) la efectuarea tranzacțiilor ocazionale în valoare de cel puțin 15.000 euro ori echivalent, indiferent dacă tranzacția se realizează printr-o singură operațiune sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele;

c) când există suspiciuni că operațiunea în cauză are drept scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, indiferent de incidența prevederilor derogatorii de la

obligația de a aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei stabilite în prezenta lege și de valoarea operațiunii;

d) dacă există îndoieli privind veridicitatea sau relevanța informațiilor de identificare deja deținute despre client;

e) la cumpărarea sau schimbarea în cazinouri de jetoane a căror valoare minimă reprezintă echivalentul în lei a 2.000 euro.

(2) Când suma nu este cunoscută în momentul acceptării tranzacției, persoana fizică sau juridică obligată să stabilească identitatea clienților va proceda la identificarea de îndată a acestora, atunci când este informată despre valoarea tranzacției și când a stabilit că a fost atinsă limita minimă prevăzută la alin. (1) lit. b).

(3) Persoanele prevăzute la art. 8 au obligația să asigure aplicarea prevederilor acestei legi și în cazul activităților externalizate ori al celor desfășurate prin agenți.

(4) Instituțiile de credit și instituțiile financiare trebuie să aplice proceduri de cunoaștere a clientelei și de păstrare a evidențelor referitoare la aceasta cel puțin echivalente cu cele prevăzute în prezenta lege în toate sucursalele și filialele acestora situate în state terțe.

*) Modificările aduse prezentului articol intră în vigoare la 14 iunie 2008 (art. II O.U.G. 53/2008).

Art. 9^{1*)} - Persoanele prevăzute la art. 8 vor aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei tuturor clienților noi, precum și, cât mai curând posibil, în funcție de risc, în cazul clienților existenți.

*) Art. 9¹ a fost introdus prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

**) Dispozițiile prezentului articol intră în vigoare la 14 iunie 2008 (art. II O.U.G. 53/2008).

Art. 9^{2*)} - (1) Instituțiile de credit și instituțiile financiare nu vor deschide și nu vor opera conturi anonime, respectiv conturi pentru care identitatea titularului sau beneficiarului nu este cunoscută și evidențiată în mod corespunzător.

(2) În aplicarea prevederilor art. 9¹, persoanele prevăzute la art. 8 vor aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei tuturor titularilor și beneficiarilor conturilor anonime existente cât mai curând posibil și oricum înainte ca acestea să fie utilizate în vreun fel.

*) Art. 9² a fost introdus prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

**) Dispozițiile prezentului articol intră în vigoare la 14 iunie 2008 (art. II O.U.G. 53/2008).

Art. 10 - (1) Datele de identificare a clienților vor cuprinde:

a) în cazul persoanelor fizice - datele de stare civilă menționate în documentele de identitate prevăzute de lege;

b) în cazul persoanelor juridice - datele menționate în documentele de înmatriculare prevăzute de lege, precum și dovada că persoana fizică care conduce tranzacția reprezintă legal persoana juridică.

(2) În cazul persoanelor juridice străine, la deschiderea de conturi bancare vor fi solicitate acele documente din care să rezulte identitatea firmei, sediul, tipul de societate, locul înmatriculării, împuternicirea specială a celui care o reprezintă în tranzacție, precum și o traducere în limba română a documentelor autentificate de un birou al notarului public.

Art. 11 - *** Abrogat de O.U.G. Nr. 135/2005

Art. 12^{*)} - Persoanele prevăzute la art. 8 pot aplica măsurile simplificate de cunoaștere a clienței în următoarele situații:

a) în cazul polițelor de asigurare de viață, dacă prima de asigurare sau ratele de plată anuale sunt mai mici ori egale cu echivalentul în lei al sumei de 1.000 euro ori prima unică de asigurare plătită este în valoare de până la echivalentul în lei a 2.500 euro. Dacă ratele de primă periodice sau sumele de plată anuale sunt ori urmează să fie mărite în așa fel încât să depășească limita echivalentului în lei a 1.000 euro, respectiv a echivalentului în lei a 2.500 euro, se vor aplica măsurile-standard de cunoaștere a clienței;

b) în cazul actelor de aderare la fondurile de pensii;

c) în cazul monedei electronice definite potrivit legii, în situațiile și în condițiile prevăzute de regulamentul la prezenta lege;

d) în cazul în care clientul este o instituție de credit sau financiară, în înțelesul art. 8, dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori, după caz, o instituție de credit ori financiară dintr-un stat terț, care impune cerințe similare cu cele prevăzute de prezenta lege și le supraveghează referitor la aplicarea acestora;

e) în alte cazuri și condiții, referitoare la clienți, operațiuni sau produse, care prezintă risc scăzut în privința spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, prevăzute de regulamentul de aplicare a prezentei legi.

*) Modificările aduse prezentului articol intră în vigoare la 14 iunie 2008 (art. II O.U.G. 53/2008).

Art. 12^{1*)} - (1) Persoanele prevăzute la art. 8 aplică, în plus față de măsurile-standard de cunoaștere a clienței, măsurile suplimentare de cunoaștere a clienței în următoarele situații care, prin natura lor, pot prezenta un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism:

a) în cazul persoanelor care nu sunt prezente fizic la efectuarea operațiunilor;

b) în cazul relațiilor de corespondent cu instituții de credit din state care nu sunt membre ale Uniunii Europene sau nu aparțin Spațiului Economic European;

c) în cazul tranzacțiilor sau relațiilor de afaceri cu persoanele expuse politic, care sunt rezidente într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori într-un stat terț.

(2) Persoanele prevăzute la art. 8 aplică măsurile suplimentare de cunoaștere a clienței și în alte cazuri decât cele prevăzute la alin. (1), care, prin natura lor, prezintă un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism.

*) Art. 12¹ a fost introdus prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

**) Dispozițiile prezentului articol intră în vigoare la 14 iunie 2008 (art. II O.U.G. 53/2008).

Art. 13 - (1) În fiecare caz în care identitatea este solicitată potrivit prevederilor prezentei legi, persoana juridică sau persoana fizică prevăzută la art. 8, care are obligația identificării clientului, va păstra o copie de pe document, ca dovadă de identitate, sau referințe de identitate, pentru o perioadă de 5 ani, începând cu data când se încheie relația cu clientul.

(2) Persoanele prevăzute la art. 8 vor păstra evidențele secundare sau operative și înregistrările tuturor operațiunilor financiare care fac obiectul prezentei legi, pentru o

perioadă de 5 ani de la efectuarea fiecărei operațiuni, într-o formă corespunzătoare, pentru a putea fi folosite ca mijloace de probă în justiție.

Art. 14 - (1) Persoanele juridice prevăzute la art. 8 vor desemna una sau mai multe persoane care au responsabilități în aplicarea prezentei legi, ale căror nume vor fi comunicate Oficiului, împreună cu natura și cu limitele responsabilităților menționate.

(1¹)* Persoanele prevăzute la art. 8 lit. a) - d), g) - j), precum și structurile de conducere ale profesiilor liberale prevăzute la art. 8 lit. e) și f) vor desemna una sau mai multe persoane care au responsabilități în aplicarea prezentei legi, ale căror nume vor fi comunicate Oficiului, cu precizarea naturii și limitelor responsabilităților încredințate, și vor stabili politici și proceduri adecvate în materie de cunoaștere a clientelei, de raportare, de păstrare a evidențelor secundare sau operative, de control intern, evaluare și gestionare a riscurilor, managementul de conformitate și comunicare, pentru a preveni și a împiedica operațiunile suspecte de spălarea banilor sau finanțarea terorismului, asigurând instruirea corespunzătoare a angajaților. Instituțiile de credit și instituțiile financiare au obligația de a desemna un ofițer de conformitate subordonat conducerii executive, care coordonează implementarea politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea prezentei legi.

(2) Persoanele desemnate conform alin. (1) și (1¹) răspund pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite în aplicarea prezentei legi.

(3) Dispozițiile alin. (1), (1¹) și (2) nu sunt aplicabile persoanelor fizice și juridice prevăzute la art. 8 lit. k).

(4) Instituțiile de credit și instituțiile financiare trebuie să informeze toate sucursalele și filialele lor situate în state terțe asupra politicilor și procedurilor stabilite potrivit alin. (1¹).

*) Modificarea adusă alin. 1¹ intră în vigoare la 14 iunie 2008 (art. II O.U.G. 53/2008).

Art. 15 - Persoanele desemnate conform art. 14 alin. (1) și persoanele prevăzute la art. 8 vor întocmi pentru fiecare tranzacție suspectă un raport scris, în forma stabilită de Oficiu, care va fi transmis imediat acestuia.

Art. 16 - (1) ***Abrogat de O.U.G. Nr. 53/2008

(1¹) Structurile de conducere ale profesiilor liberale vor încheia cu Oficiul, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, protocoale de colaborare.

(2) Oficiul poate organiza seminarii de instruire în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării actelor de terorism. Oficiul și autoritățile de supraveghere pot participa la programele speciale de instruire a reprezentanților persoanelor prevăzute la art. 8.

Art. 17 - (1) Modul de aplicare a prevederilor prezentei legi se verifică și se controlează, în cadrul atribuțiilor de serviciu, de următoarele autorități sau structuri:

a) autoritățile de supraveghere prudențială, pentru persoanele supuse acestei supravegheri, potrivit legii;

b) Garda Financiară, precum și orice alte autorități cu atribuții de control financiar-fiscal, conform legii;

c) structurile de conducere ale profesiilor liberale, pentru persoanele prevăzute la art. 8 lit. e) și f);

d) Oficiul, pentru toate persoanele prevăzute la art. 8, cu excepția celor pentru care modul de aplicare a prevederilor prezentei legi se verifică și se controlează de autoritățile și structurile prevăzute la lit. a).

(2) Când din datele obținute rezultă suspiciuni de spălare a banilor, de finanțare a actelor de terorism sau alte încălcări ale dispozițiilor prezentei legi, autoritățile și structurile prevăzute la alin. (1) lit. a) - c) vor informa de îndată Oficiul.

(3) Oficiul poate efectua verificări și controale comune cu autoritățile prevăzute la alin. (1) lit. b) și c).

Art. 18 - (1) Personalul Oficiului are obligația de a nu transmite informațiile primite în timpul activității decât în condițiile legii. Obligația se menține și după încetarea funcției, pe o durată de 5 ani.

(2) Persoanele prevăzute la art. 8 și salariații acestora au obligația de a nu transmite, în afara condițiilor prevăzute de lege, informațiile deținute în legătură cu spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism și de a nu avertiza clienții cu privire la sesizarea Oficiului.

(3) Este interzisă folosirea în scop personal de către salariații Oficiului și ai persoanelor prevăzute la art. 8 a informațiilor primite, atât în timpul activității, cât și după încetarea acesteia.

(4) Săvârșirea următoarelor fapte în exercitarea atribuțiilor de serviciu nu constituie o încălcare a interdicției prevăzute la alin. (2):

a) furnizarea de informații autorităților competente prevăzute la art. 17 și furnizarea de informații în cazurile prevăzute în mod expres de lege;

b) transmiterea de informații între instituțiile de credit și instituțiile financiare din state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European ori din state terțe care aparțin aceluiași grup și aplică proceduri de cunoaștere a clientelei și de păstrare a evidențelor referitoare la aceasta echivalente cu cele prevăzute în prezenta lege și sunt supravegheate referitor la aplicarea acestora de o manieră echivalentă celei reglementate prin prezenta lege;

c) transmiterea de informații între persoanele prevăzute la art. 8 lit. e) și f) din state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European ori state terțe care impun condiții echivalente cu cele prevăzute în prezenta lege, care își desfășoară activitatea profesională în cadrul aceleiași entități juridice ori al aceleiași structuri în care acționariatul, administrarea sau controlul de conformitate este comun;

d) transmiterea de informații între persoanele prevăzute la art. 8 lit. a), b), e) și f), situate în state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European ori state terțe care impun cerințe echivalente cu cele din prezenta lege, în cazurile legate de același client și de aceeași tranzacție derulată prin două sau mai multe dintre persoanele anterior menționate, cu condiția ca acestea să provină din aceeași categorie profesională și să li se aplice cerințe echivalente în privința secretului profesional și al protecției datelor cu caracter personal.

(5) Atunci când Comisia Europeană adoptă o decizie prin care constată că un stat terț nu îndeplinește cerințele prevăzute la alin. (4) lit. b), c) sau d), persoanele prevăzute la art. 8 și salariații acestora au obligația de a nu transmite către acest stat sau către instituții ori persoane din statul în cauză informațiile deținute în legătură cu spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism.

(6) Nu se consideră o încălcare a obligațiilor prevăzute la alin. (2) fapta persoanelor prevăzute la art. 8 lit. e) și f) care, în conformitate cu prevederile statutare, încearcă să descurajeze un client să desfășoare activități ilicite.

Cap. III

Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor

Art. 19 - (1) Oficiul funcționează ca organ de specialitate cu personalitate juridică în subordinea Guvernului, cu sediul în municipiul București.

(2) Oficiul are ca obiect de activitate prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, scop în care primește, analizează, prelucrează informații și sesizează, în condițiile art. 6 alin. (1), Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2¹) Oficiul efectuează analiza tranzacțiilor suspecte:

- a) la sesizarea oricăreia dintre persoanele prevăzute la art. 8;
- b) din oficiu, când ia cunoștință pe orice cale despre o tranzacție suspectă.
- (3) În vederea exercitării atribuțiilor sale, Oficiul are constituit un aparat propriu, la nivel central, a cărui organigramă se aprobă prin hotărâre a Guvernului.
- (4) Oficiul este condus de un președinte, numit de Guvern din rândul membrilor plenului Oficiului, care are calitatea de ordonator principal de credite, ajutat de 3 consilieri.
- (5) Plenul Oficiului este structura deliberativă și de decizie, fiind format din câte un reprezentant al Ministerului Finanțelor Publice, Ministerului Justiției, Ministerului de Interne, Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, Băncii Naționale a României, Curții de Conturi și Asociației Române a Băncilor, numit în funcție pe o perioadă de 5 ani, prin hotărâre a Guvernului.
- (5¹) Activitatea deliberativă și de decizie prevăzută la alin. (5) se referă la lucrările de specialitate analizate de plenul Oficiului. Asupra chestiunilor de natură economico-administrativă plenul Oficiului se pronunță doar la solicitarea președintelui.
- (6) În exercitarea atribuțiilor sale plenul Oficiului adoptă decizii cu votul majorității membrilor acestuia.
- (7) Membrii plenului Oficiului trebuie să îndeplinească, la data numirii, următoarele condiții:
- a) să fie licențiați și să aibă cel puțin 10 ani vechime într-o funcție economică sau juridică;
- b) să aibă domiciliul în România;
- c) să aibă numai cetățenia română;
- d) să aibă exercițiul drepturilor civile și politice;
- e) să se bucure de o înaltă competență profesională și morală neștirbită.
- (8) Se interzice membrilor plenului Oficiului să facă parte din partide politice sau să desfășoare activități publice cu caracter politic.
- (9) Funcția de membru al plenului Oficiului este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.
- (10) Membrii plenului Oficiului au obligația să comunice de îndată, în scris, președintelui Oficiului apariția oricărei situații de incompatibilitate.
- (11) În perioada ocupării funcției membrii plenului Oficiului vor fi detașați, respectiv raportul de muncă al acestora va fi suspendat, urmând ca la încetarea mandatului să revină la funcția deținută anterior.
- (12) În caz de vacanță a unui post în cadrul plenului Oficiului, conducătorul autorității competente va propune Guvernului o nouă persoană, în termen de 30 de zile de la data vacanțării postului.
- (13) Mandatul de membru al plenului Oficiului încetează în următoarele situații:
- a) la expirarea termenului pentru care a fost numit;
- b) prin demisie;
- c) prin deces;
- d) prin imposibilitatea de exercitare a mandatului pe o perioadă mai mare de 6 luni;
- e) la survenirea unei incompatibilități;
- f) prin revocare de către autoritatea care l-a numit.
- (14) Personalul angajat al Oficiului nu poate ocupa nici un post sau nu poate îndeplini vreo funcție în cadrul nici uneia dintre persoanele juridice prevăzute la art. 8 în același timp cu activitatea de salariat al Oficiului.
- (15) Pentru funcționarea Oficiului Guvernul va transmite în administrarea acestuia imobilele necesare - terenuri și clădiri - din domeniul public și privat, în termen de 60 de zile de la data înregistrării cererii.

(16) Oficiul poate participa la activitățile organismelor internaționale de specialitate și poate fi membru al acestora.

Art. 20 - *** Abrogat prin L. nr. 330/2009

Cap. IV

Răspunderi și sancțiuni

Art. 21 - Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea civilă, disciplinară, contravențională sau penală.

Art. 22 - (1) Constituie contravenție următoarele fapte:

a) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 3 alin. (1), (6) și (7) și la art. 4;

b) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 5 alin. (2), art. 9, 9¹, 9², 12, art. 12¹ alin. (1), art. 13 - 15 și la 17.

(2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. a) se sancționează cu amendă de la 100.000.000 lei la 300.000.000 lei, iar contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. b) se sancționează cu amendă de la 150.000.000 lei la 500.000.000 lei.

(3) Sancțiunile prevăzute la alin. (2) se aplică și persoanelor juridice.

(3¹) Pe lângă sancțiunea prevăzută la alin. (3), persoanei juridice i se poate aplica una sau mai multe dintre următoarele sancțiuni contravenționale complementare:

a) confiscarea bunurilor destinate, folosite sau rezultate din contravenție;

b) suspendarea avizului, acordului sau a autorizației de exercitare a unei activități ori, după caz, suspendarea activității agentului economic, pe o durată de la o lună la 6 luni;

c) retragerea licenței sau a avizului pentru anumite operațiuni ori pentru activități de comerț exterior, pe o durată de la o lună la 6 luni sau definitiv;

d) blocarea contului bancar pe o durată de la 10 zile la o lună;

e) anularea avizului, acordului sau a autorizației de exercitare a unei activități;

f) închiderea unității.

(4) Contravențiile se constată și sancțiunile prevăzute la alin. (2) se aplică de reprezentanții împuterniciți, după caz, de Oficiu sau de altă autoritate competentă, potrivit legii, să efectueze controlul. În cazul în care controlul este efectuat de autoritățile de supraveghere, constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către reprezentanții împuterniciți anume desemnați de respectivele autorități.

(4¹) Pentru faptele prevăzute la alin. (1), pe lângă sancțiunile contravenționale se pot aplica de către autoritățile de supraveghere și măsuri sancționatorii specifice, potrivit competenței acestora.

(5) Dispozițiile prezentei legi referitoare la contravenții se completează în mod corespunzător cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările ulterioare, cu excepția art. 28 și 29.

Art. 23 - (1) Constituie infracțiunea de spălare a banilor și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani:

a) schimbarea sau transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri sau în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei;

b) ascunderea sau disimularea adevăratei naturi a provenienței, a situării, a dispoziției, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestora, cunoscând că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni;

c) dobândirea, deținerea sau folosirea de bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni.

(2) *** Abrogat de L. Nr. 39/2003

(3) Tentativa se pedepsește.

(4) Dacă fapta a fost săvârșită de o persoană juridică, pe lângă pedeapsa amenzii se aplică, după caz, una sau mai multe dintre pedepsele complementare prevăzute la art. 53¹ alin. (3) lit. a) - c) din Codul penal.

(5) Cunoașterea, intenția sau scopul, ca elemente ale faptelor prevăzute la alin. (1), pot fi deduse din circumstanțele faptice obiective.

Art. 23^{1*)} - Persoana care a comis infracțiunea prevăzută la art. 23, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor participanți la săvârșirea infracțiunii beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.

*) Art. 23¹ a fost introdus prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

Art. 24 - Nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 18 constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Art. 24^{1*)} - În cazul în care s-a săvârșit o infracțiune de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, luarea măsurilor asigurătorii este obligatorie.

*) Art. 24¹ a fost introdus prin L. Nr. 230/2005, publicată în M. Of. Nr. 618 din 15 iulie 2005.

Art. 25 - (1) În cazul infracțiunilor de spălare a banilor și de finanțare a actelor de terorism se aplică dispozițiile art. 118 din Codul penal privind confiscarea bunurilor.

(2) Dacă bunurile supuse confiscării nu se găsesc, se confiscă echivalentul lor în bani sau bunurile dobândite în locul acestora.

(3) Veniturile sau alte beneficii materiale obținute din bunurile prevăzute la alin. (2) se confiscă.

(4) Dacă bunurile supuse confiscării nu pot fi individualizate față de bunurile dobândite în mod legal, se confiscă bunuri până la concurența valorii bunurilor supuse confiscării.

(5) Dispozițiile alin. (4) se aplică în mod corespunzător și veniturilor sau altor beneficii materiale obținute din bunurile supuse confiscării, ce nu pot fi individualizate față de bunurile dobândite în mod legal.

(6) Pentru a garanta ducerea la îndeplinire a confiscării bunurilor, este obligatorie luarea măsurilor asigurătorii prevăzute de Codul de procedură penală.

Art. 26 - În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 23 și 24, precum și în cazul infracțiunii de finanțare a actelor de terorism, secretul bancar și secretul profesional nu sunt opozabile organelor de urmărire penală și nici instanțelor de judecată. Datele și informațiile se transmit la solicitarea scrisă a procurorului sau a organelor de cercetare penală, dacă cererea acestora a fost autorizată de procuror, ori a instanțelor de judecată.

Art. 27 - (1) Când sunt indicii temeinice cu privire la săvârșirea infracțiunii de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, în scopul străngerii de probe sau al identificării făptuitorului pot fi dispuse următoarele măsuri:

- a) punerea sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora;
- b) punerea sub supraveghere, interceptarea sau înregistrarea comunicațiilor;
- c) accesul la sisteme informatice;
- d) livrarea supravegheată a sumelor de bani.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) lit. a) poate fi dispusă de procuror pe o durată de cel mult 30 de zile. Pentru motive temeinice, această măsură poate fi prelungită de procuror

prin ordonanță motivată, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile. Durata maximă a măsurii dispuse este de 4 luni.

(3) Măsurile prevăzute la alin. (1) lit. b) și c) pot fi dispuse de judecător, potrivit dispozițiilor art. 91¹ - 91⁶ din Codul de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

(4) Procurorul poate dispune să i se comunice înscrisuri, documente bancare, financiare ori contabile, în condițiile prevăzute la alin. (1).

(5) Măsura prevăzută la alin. (1) lit. d) poate fi dispusă de procuror și este autorizată prin ordonanță motivată care trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 203 din Codul de procedură penală, următoarele:

- a) indiciile temeinice care justifică măsura și motivele pentru care măsura este necesară;
- b) detalii cu privire la banii care fac obiectul supravegherii;
- c) timpul și locul efectuării livrării sau, după caz, itinerarul ce urmează a fi parcurs în vederea efectuării livrării, dacă acestea sunt cunoscute;
- d) datele de identificare a persoanelor autorizate să supravegheze livrarea.

Art. 27¹ - În cazul în care există indicii temeinice și concrete că s-a săvârșit sau că se pregătește săvârșirea unei infracțiuni de spălare a banilor ori de finanțare a actelor de terorism, care nu poate fi descoperită sau ai cărei făptuitori nu pot fi identificați prin alte mijloace, pot fi folosiți, în vederea strângerii datelor privind existența infracțiunii și identificarea făptuitorilor, investigatori sub acoperire, în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală.

*) Art. 27¹ a fost introdus prin L. Nr. 230/2005, publicată în M. Of. Nr. 618 din 15 iulie 2005.

Art. 27^{2*} - (1) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție trimite trimestrial Oficiului copii ale hotărârilor judecătorești definitive privind infracțiunea prevăzută la art. 23.

(2) Oficiul ține evidența statistică a persoanelor condamnate pentru infracțiunea prevăzută la art. 23.

*) Art. 27² a fost introdus prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

Cap. V

Dispoziții finale

Art. 28 - Identificarea clienților, potrivit art. 9, se va face de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 29 - Limitele minime ale operațiunilor prevăzute la art. 9 alin. (1) lit. b) și e) și limitele maxime ale sumelor prevăzute la art. 12 lit. a) pot fi modificate prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Oficiului.

Art. 30 - În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi Oficiul va prezenta Guvernului spre aprobare regulamentul său de organizare și funcționare.

Art. 31 - Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 21 ianuarie 1999, cu modificările ulterioare, se abrogă.

Prin prezenta lege sunt transpuse prevederile art. 1 alin. (5), art. 2 alin. (1), art. 3 pct. 1, 2 și 6 - 10, art. 4, 5, 6, 7, art. 8 alin. (2), art. 9 alin. (1), (5) și (6), art. 10 alin. (1), art. 11 alin.

(1) - (3) și (5), art. 13, 14, 17, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, art. 28 alin. (2) - (7), art. 29, art. 31 alin. (1) și (3), art. 32, art. 33 alin. (1) și (2), art. 34, art. 35 alin. (1) și (3), art. 37 alin. (1) - (3) și (5), precum și ale art. 39 din Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2005/60/CE din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 309 din 25 noiembrie 2005, și ale art. 2 din Directiva Comisiei Europene 2006/70/CE din 1 august 2006 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a Directivei Parlamentului European și a Consiliului 2005/60/CE în ceea ce privește definiția „*persoanelor expuse politic*” și criteriile tehnice de aplicare a procedurilor simplificate de precauție privind clientela, precum și de exonerare pe motivul unei activități financiare desfășurate în mod ocazional sau la scară foarte limitată, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 214 din 4 august 2006.

*) Mențiunea a fost introdusă prin O.U.G. Nr. 53/2008, publicată în M. Of. Nr. 333 din 30 aprilie 2008.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 21 noiembrie 2002, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
DORU IOAN TĂRĂCILĂ

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 26 noiembrie 2002, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,
VIOREL HREBENCIUC

Notă: Legea include și anexa cu salarizarea membrilor plenului și personalului Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor

ANEXA NR. 2

Guvernul României

Ordonanța de Urgență nr. 53 din 21 aprilie 2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sanționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism

Cuprinde modificările prevăzute în:

O.U.G. nr. 26/31.03.2010 publicată în Monitorul Oficial nr. 208/01.04.2010

Având în vedere obligațiile ce revin României ca urmare a angajamentelor asumate în cadrul Tratatului de aderare la Uniunea Europeană și necesitatea de a transpune în legislația internă Directiva 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 309 din

25 noiembrie 2005, și Directiva 2006/70/CE a Comisiei Europene din 1 august 2006 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește definiția „*persoanelor expuse politic*” și criteriile tehnice de aplicare a procedurilor simplificate de precauție privind clientela, precum și de exonerare pe motivul unei activități financiare desfășurate în mod ocazional sau la scară foarte limitată, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 214 din 4 august 2006,

întrucât termenul-limită de implementare pentru toate statele membre a fost 15 decembrie 2007, neexistând derogări pentru noile state membre,

văzând și necesitatea adoptării unor măsuri privind aplicarea Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului nr. 1.781/2006 din 15 noiembrie 2006 cu privire la informațiile privind plătitorul, care însoțesc transferurile de fonduri, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 345 din 8 decembrie 2006,

se impune modificarea în regim de urgență a cadrului legal, fiind vorba de o situație extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată.

În temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

Art. I - Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 904 din 12 decembrie 2002, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2, literele c) și d) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„c) prin *tranzacție suspectă* se înțelege operațiunea care aparent nu are un scop economic sau legal ori care, prin natura ei și/sau caracterul neobișnuit în raport cu activitățile clientului uneia dintre persoanele prevăzute la art. 8, trezește suspiciunea de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism;

d) prin *transferuri externe în și din conturi* se înțelege transferurile transfrontaliere, astfel cum sunt acestea definite potrivit reglementărilor naționale în materie, precum și operațiunile de plăți și încasări efectuate între rezidenți și nerezidenți pe teritoriul României;”.

2. La articolul 2, după litera d) se introduc șapte noi litere, literele e) - k), cu următorul cuprins:

„e) prin *instituție de credit* se înțelege orice entitate care desfășoară una dintre activitățile definite de art. 7 alin. (1) pct. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007;

f) prin *instituție financiară* se înțelege orice entitate, cu sau fără personalitate juridică, alta decât instituția de credit, care desfășoară una ori mai multe dintre activitățile prevăzute la art. 18 alin. (1) lit. b) - l) și n) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, inclusiv oficiile poștale și alte entități specializate care prestează servicii de transfer de fonduri și cele care desfășoară activități de schimb valutar. Intră în această categorie și:

1. asigurătorii, reasigurătorii și brokerii de asigurare și/sau reasigurare, autorizați potrivit prevederilor Legii nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și sucursalele aflate pe teritoriul României ale asigurătorilor, reasigurătorilor și intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări autorizați în alte state membre;

2. societățile de servicii de investiții financiare, consultanții de investiții, societățile de administrare a investițiilor, societățile de investiții, operatorii de piață, operatorii de sistem, așa cum sunt definiți potrivit prevederilor Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, și a reglementărilor emise în aplicarea acesteia;

g) prin **relație de afaceri** se înțelege relația profesională sau comercială legată de activitățile profesionale ale persoanelor prevăzute la art. 8 și despre care, la momentul inițierii, se consideră a fi de o anumită durată;

h) prin **operațiuni ce par a avea o legătură între ele** se înțelege operațiunile aferente unei singure tranzacții decurgând dintr-un singur contract comercial sau înțelegere de orice natură între aceleași părți și a căror valoare este fragmentată în tranșe mai mici de 15.000 euro ori echivalentul în lei, atunci când acestea sunt efectuate în cursul aceleiași zile bancare, în scopul evitării cerințelor legale;

i) prin **bancă fictivă** se înțelege o instituție de credit ori o instituție care desfășoară activitate echivalentă, înregistrată într-o jurisdicție în care aceasta nu are o prezență fizică, respectiv conducerea și administrarea activității și evidențele instituției nu sunt situate în acea jurisdicție, și care nu este afiliată la un grup financiar reglementat;

j) prin **furnizori de servicii pentru societățile comerciale și alte entități sau construcții juridice** se înțelege orice persoană fizică sau juridică care prestează cu titlu profesional oricare dintre următoarele servicii pentru terți:

1. constituie societăți comerciale sau alte persoane juridice;

2. exercită funcția de director ori administrator al unei societăți sau are calitatea de asociat al unei societăți în comandită ori o calitate similară în cadrul altor persoane juridice sau intermediază ca o altă persoană să exercite aceste funcții ori calități;

3. furnizează un sediu social, un domiciliu ales sau orice alt serviciu legat de o societate comercială, o societate în comandită sau orice altă persoană juridică ori construcție juridică similară;

4. are calitatea de fiduciar în derularea unor activități fiduciare exprese sau a altor operațiuni juridice similare ori intermediază ca o altă persoană să exercite această calitate;

5. acționează sau intermediază ca o altă persoană să acționeze ca acționar pentru o persoană, alta decât o societate ale cărei acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată care este supusă unor cerințe de publicitate în conformitate cu legislația comunitară sau cu standarde fixate la nivel internațional;

k) prin **grup** se înțelege un grup de entități, așa cum este definit la art. 2 alin. (1) pct. 13 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 98/2006 privind supravegherea suplimentară a instituțiilor de credit, a societăților de asigurare și/sau de reasigurare, a societăților de servicii de investiții financiare și a societăților de administrare a investițiilor dintr-un conglomerat financiar, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 152/2007."

3. După articolul 2 se introduc două noi articole, articolele 2¹ și 2², cu următorul cuprins:

„Art. 2¹ - (1) În sensul prezentei legi, **persoane expuse politic** sunt persoanele fizice care exercită sau au exercitat funcții publice importante, membrii direcți ai familiilor acestora, precum și persoanele cunoscute public ca asociați apropiați ai persoanelor fizice care exercită funcții publice importante.

(2) Persoanele fizice care exercită, în sensul prezentei legi, funcții publice importante sunt:

a) șefii de stat, șefii de guverne, membrii parlamentelor, comisarii europeni, membrii guvernelor, consilierii prezidențiali, consilierii de stat, secretarii de stat;

b) membrii curților constituționale, membrii curților supreme sau ai altor înalte instanțe judecătorești ale căror hotărâri nu pot fi atacate decât prin intermediul unor căi extraordinare de atac;

c) membrii curților de conturi sau asimilate acestora, membrii consiliilor de administrație ale băncilor centrale;

d) ambasadorii, însărcinații cu afaceri, ofițerii de rang înalt din cadrul forțelor armate;

e) conducătorii instituțiilor și autorităților publice;

f) membrii consiliilor de administrație și ai consiliilor de supraveghere și persoanele care dețin funcții de conducere ale regiilor autonome, ale societăților comerciale cu capital majoritar de stat și ale companiilor naționale.

(3) Niciuna dintre categoriile prevăzute la alin. (2) lit. a) - f) nu include persoane care ocupă funcții intermediare sau inferioare. Categoriile prevăzute la alin. (2) lit. a) - e) cuprind, după caz, funcțiile exercitate la nivel comunitar sau internațional.

(4) Membrii direcții ai familiilor persoanelor expuse politic sunt:

a) soțul/soția;

b) copiii și soții/soțiile acestora;

c) părinții.

(5) Persoanele cunoscute public ca asociați apropiați persoanelor fizice care exercită funcții publice importante sunt persoanele fizice despre care este de notorietate că:

a) împreună cu una dintre persoanele prevăzute la alin. (2) dețin ori au o influență semnificativă asupra unei persoane juridice ori entități sau construcții juridice ori au o relație de afaceri strânsă cu aceste persoane;

b) dețin sau au o influență semnificativă asupra unei persoane juridice ori entități sau construcții juridice înființate în beneficiul uneia dintre persoanele prevăzute la alin. (2).

(6) Fără a aduce atingere aplicării, pe baza unei evaluări a riscului, a măsurilor suplimentare de cunoaștere a clientelei, după împlinirea unui termen de un an de la data la care persoana a încetat să mai ocupe o funcție publică importantă în sensul alin. (2), instituțiile și persoanele prevăzute la art. 8 nu mai consideră persoana respectivă ca fiind expusă politic.

Art. 2² - (1) În sensul prezentei legi, prin **beneficiar real** se înțelege orice persoană fizică ce deține sau controlează în cele din urmă clientul și/sau persoana fizică în numele ori în interesul căruia/căreia se realizează, direct sau indirect, o tranzacție sau o operațiune.

(2) Noțiunea de «beneficiar real» va include cel puțin:

a) în cazul societăților comerciale:

1. persoana sau persoanele fizice care dețin ori controlează în cele din urmă o persoană juridică prin deținerea, în mod direct sau indirect, a pachetului integral de acțiuni ori a unui număr de acțiuni sau de drepturi de vot suficient de mare pentru a-i asigura controlul, inclusiv acțiuni la purtător, persoana juridică deținută sau controlată nefiind o societate comercială ale cărei acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată și care este supusă unor cerințe de publicitate în acord cu cele reglementate de legislația comunitară ori cu standarde fixate la nivel internațional. Acest criteriu este considerat a fi îndeplinit în cazul deținerii a cel puțin 25% din acțiuni plus o acțiune;

2. persoana sau persoanele fizice care exercită în alt mod controlul asupra organelor de administrare sau de conducere ale unei persoane juridice;

b) în cazul persoanelor juridice, altele decât cele prevăzute la lit. a), sau al altor entități ori construcții juridice care administrează și distribuie fonduri:

1. persoana fizică care este beneficiară a cel puțin 25% din bunurile unei persoane juridice sau ale unei entități ori construcții juridice, în cazul în care viitorii beneficiari au fost deja identificați;

2. grupul de persoane în al căror interes principal se constituie ori funcționează o persoană juridică sau o entitate ori construcție juridică, în cazul în care persoanele fizice care beneficiază de persoana juridică sau de entitatea juridică nu au fost încă identificate;

3. persoana sau persoanele fizice care exercită controlul asupra a cel puțin 25% din bunurile unei persoane juridice sau ale unei entități ori construcții juridice."

4. La articolul 3, alineatele (1), (1¹), (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"Art. 3 - (1) De îndată ce salariatul unei persoane juridice sau una dintre persoanele fizice prevăzute la art. 8 are suspiciuni că o operațiune ce urmează să fie efectuată are ca scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, va informa persoana desemnată conform art. 14 alin. (1), care va sesiza imediat Oficiul Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor, denumit în continuare **Oficiul**. Persoana desemnată va analiza informațiile primite și va sesiza Oficiul cu privire la suspiciunile motivate rezonabil. Acesta va confirma primirea sesizării.

(1¹) Banca Națională a României, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor sau Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private va informa de îndată Oficiul cu privire la autorizarea ori refuzul autorizării operațiunilor prevăzute la art. 28 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, comunicând și motivul pentru care s-a dispus soluția respectivă.

(2) Dacă Oficiul consideră necesar, poate dispune, motivat, suspendarea efectuării operațiunii pe o perioadă de 48 de ore. În cazul în care cele 48 de ore se împlinesc într-o zi nelucrătoare, termenul se prorogă până la prima zi lucrătoare. Suma pentru care s-a dispus suspendarea operațiunii rămâne blocată în contul titularului până la expirarea perioadei pentru care s-a dispus suspendarea sau, după caz, până la dispunerea altei măsuri de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în condițiile legii.

(3) Dacă Oficiul consideră că perioada prevăzută de alin. (2) nu este suficientă, poate solicita, motivat, înainte de expirarea acestui termen, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prelungirea suspendării efectuării operațiunii cu cel mult 72 de ore. În cazul în care cele 72 de ore se împlinesc într-o zi nelucrătoare, termenul se prorogă până la prima zi lucrătoare. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție poate autoriza o singură dată prelungirea solicitată sau, după caz, poate dispune încetarea suspendării operațiunii. Decizia Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție se comunică de îndată Oficiului."

5. La articolul 3, alineatele (6) - (9) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(6) Persoanele prevăzute la art. 8 ori persoanele desemnate potrivit dispozițiilor art. 14 alin. (1) vor raporta Oficiului, în cel mult 10 zile lucrătoare, efectuarea operațiunilor cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se realizează prin una sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele.

(7) Prevederile alin. (6) se aplică și transferurilor externe în și din conturi pentru sume a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro.

(8) Persoanele prevăzute la art. 8 lit. e) și f) nu au obligația de a raporta către Oficiu informațiile pe care le primesc sau pe care le obțin de la unul dintre clienții lor în cursul determinării situației juridice a acestuia ori al apărării sau reprezentării acestuia în cadrul unor proceduri judiciare ori în legătură cu acestea, inclusiv al acordării de consultanță cu privire la declanșarea unor proceduri judiciare, potrivit legii, indiferent dacă aceste informații au fost primite sau obținute înainte, în timpul ori după încheierea procedurilor.

(9) Forma și conținutul raportului pentru operațiunile prevăzute la alin. (1), (6) și (7) vor fi stabilite prin decizie a plenului Oficiului, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi. Raportările prevăzute la alin. (6) și (7) se transmit Oficiului o dată la 10 zile lucrătoare, în baza unei metodologii de lucru elaborate de Oficiu."

6. La articolul 3, după alineatul (9) se introduc trei noi alineate, alineatele (10), (11) și (12), cu următorul cuprins:

„(10) În cazul persoanelor prevăzute la art. 8 lit. e) și f), raportările se fac către persoanele desemnate de către structurile de conducere ale profesiilor liberale, care au obligația de a le transmite Oficiului în cel mult 3 zile de la primire. Informațiile se transmit Oficiului nealterate.

(11) Autoritatea Națională a Vămirilor comunică lunar Oficiului toate informațiile pe care le deține, potrivit legii, în legătură cu declarațiile persoanelor fizice privind numărul în valută și/sau în monedă națională, care este egal sau depășește limita stabilită prin Regulamentul (CE) nr. 1.889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind controlul numerarului la intrarea sau la ieșirea din Comunitate, deținute de acestea la intrarea sau ieșirea din Comunitate. Autoritatea Națională a Vămirilor va comunica Oficiului de îndată, dar nu mai târziu de 24 de ore, toate informațiile legate de suspiciunile de spălare de bani sau finanțare a terorismului ce sunt identificate în cursul activității specifice.

(12) Sunt exceptate de la obligațiile de raportare prevăzute la alin. (6) următoarele operațiuni derulate în nume și pe cont propriu: între instituții de credit, între instituții de credit și Banca Națională a României, între instituții de credit și trezoreria statului, între Banca Națională a României și trezoreria statului. Prin hotărâre a Guvernului se pot stabili, la propunerea plenului Oficiului, și alte excepții de la cerințele de raportare prevăzute la alin. (6), pe durată determinată."

7. La articolul 5, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Secretul profesional și bancar la care sunt ținute persoanele prevăzute la art. 8 nu sunt opozabile Oficiului."

8. La articolul 6, alineatele (4) - (6) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(4) După primirea sesizărilor, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau alte structuri din cadrul Ministerului Public, competente potrivit legii, pot solicita, motivat, Oficiului completarea acestora.

(5) Oficiul are obligația de a pune la dispoziție Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau altor structuri din cadrul Ministerului Public, competente potrivit legii, la solicitarea acestora, datele și informațiile pe care le-a obținut potrivit dispozițiilor prezentei legi.

(6) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau structurile din cadrul Ministerului Public, competente potrivit legii, care au formulat solicitări potrivit alin. (4), vor comunica trimestrial Oficiului stadiul de rezolvare a sesizărilor transmise, precum și cuantumul sumelor aflate în conturile persoanelor fizice sau juridice pentru care s-a dispus blocarea, ca urmare a suspendărilor efectuate sau a măsurilor asigurătorii dispuse."

9. La articolul 6, după alineatul (7) se introduce un nou alineat, alineatul (7¹), cu următorul cuprins:

„(7¹) Oficiul furnizează persoanelor prevăzute la art. 8 lit. a) și b), ori de câte ori este posibil, în regim de confidențialitate, printr-o modalitate de comunicare securizată, informații cu privire la clienți, persoane fizice și/sau juridice expuse la risc de spălare a banilor și de finanțare a actelor de terorism."

10. Articolul 7 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 7 - Aplicarea, cu bună-credință, a prevederilor art. 3 - 5 de către persoane fizice și/sau juridice nu poate atrage răspunderea disciplinară, civilă sau penală a acestora."

11. Articolul 8 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 8 - Intră sub incidența prezentei legi următoarele persoane fizice sau juridice:

- a) instituțiile de credit și sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine;
- b) instituțiile financiare, precum și sucursalele din România ale instituțiilor financiare străine;

c) administratorii de fonduri de pensii private, în nume propriu și pentru fondurile de pensii private pe care le administrează, agenții de marketing autorizați/avizați în sistemul pensiilor private;

d) cazinourile;

e) auditorii, persoanele fizice și juridice care acordă consultanță fiscală sau contabilă;

f) notarii publici, avocații și alte persoane care exercită profesii juridice liberale, în cazul în care acordă asistență în întocmirea sau perfectarea de operațiuni pentru clienții lor privind cumpărarea ori vânzarea de bunuri imobile, acțiuni sau părți sociale ori elemente ale fondului de comerț, administrarea instrumentelor financiare sau a altor bunuri ale clienților, constituirea sau administrarea de conturi bancare, de economii ori de instrumente financiare, organizarea procesului de subscriere a aporturilor necesare constituirii, funcționării sau administrării unei societăți comerciale, constituirea, administrarea ori conducerea societăților comerciale, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare sau a altor structuri similare ori desfășurarea, potrivit legii, a altor activități fiduciare, precum și în cazul în care își reprezintă clienții în orice operațiune cu caracter financiar ori vizând bunuri imobile;

g) furnizorii de servicii privind societăți comerciale sau alte entități, alții decât cei prevăzuți la lit. e) sau f);

h) persoanele cu atribuții în procesul de privatizare;

i) agenții imobiliari;

j) asociațiile și fundațiile;

k) alte persoane fizice sau juridice care comercializează bunuri și/sau servicii, numai în măsura în care acestea au la bază operațiuni cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro, indiferent dacă tranzacția se execută printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele."

12. După articolul 8 se introduc două noi articole, articolele 8¹ și 8², cu următorul cuprins:

„Art. 8¹ - Persoanele prevăzute la art. 8 sunt obligate ca în desfășurarea activității lor să adopte măsuri adecvate de prevenire a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism și, în acest scop, pe bază de risc, aplică măsuri-standard, simplificate sau suplimentare de cunoaștere a clientelei, care să le permită identificarea, după caz, și a beneficiarului real.

Art. 8² - Instituțiile de credit nu vor intra în relații de corespondent cu o bancă fictivă sau cu o instituție de credit despre care se știe că permite unei bănci fictive să îi utilizeze conturile și dacă au astfel de relații le vor termina."

13. Articolul 9 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 9 - (1) Persoanele prevăzute la art. 8 au obligația de a aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei în următoarele situații:

a) la stabilirea unei relații de afaceri;

b) la efectuarea tranzacțiilor ocazionale în valoare de cel puțin 15.000 euro ori echivalent, indiferent dacă tranzacția se realizează printr-o singură operațiune sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele;

c) când există suspiciuni că operațiunea în cauză are drept scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, indiferent de incidența prevederilor derogatorii de la obligația de a aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei stabilite în prezenta lege și de valoarea operațiunii;

d) dacă există îndoieli privind veridicitatea sau relevanța informațiilor de identificare deja deținute despre client;

e) la cumpărarea sau schimbarea în cazinouri de jetoane a căror valoare minimă reprezintă echivalentul în lei a 2.000 euro.

(2) Când suma nu este cunoscută în momentul acceptării tranzacției, persoana fizică sau juridică obligată să stabilească identitatea clienților va proceda la identificarea de îndată a acestora, atunci când este informată despre valoarea tranzacției și când a stabilit că a fost atinsă limita minimă prevăzută la alin. (1) lit. b).

(3) Persoanele prevăzute la art. 8 au obligația să asigure aplicarea prevederilor acestei legi și în cazul activităților externalizate ori al celor desfășurate prin agenți.

(4) Instituțiile de credit și instituțiile financiare trebuie să aplice proceduri de cunoaștere a clienței și de păstrare a evidențelor referitoare la aceasta cel puțin echivalente cu cele prevăzute în prezenta lege în toate sucursalele și filialele acestora situate în state terțe."

14. După articolul 9 se introduc două noi articole, articolele 9¹ și 9², cu următorul cuprins:

„Art. 9¹ - Persoanele prevăzute la art. 8 vor aplica măsurile-standard de cunoaștere a clienței tuturor clienților noi, precum și, cât mai curând posibil, în funcție de risc, în cazul clienților existenți.

Art. 9² - (1) Instituțiile de credit și instituțiile financiare nu vor deschide și nu vor opera conturi anonime, respectiv conturi pentru care identitatea titularului sau beneficiarului nu este cunoscută și evidențiată în mod corespunzător.

(2) În aplicarea prevederilor art. 9¹, persoanele prevăzute la art. 8 vor aplica măsurile-standard de cunoaștere a clienței tuturor titularilor și beneficiarilor conturilor anonime existente cât mai curând posibil și oricum înainte ca acestea să fie utilizate în vreun fel."

15. Articolul 12 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 12 - Persoanele prevăzute la art. 8 pot aplica măsurile simplificate de cunoaștere a clienței în următoarele situații:

a) în cazul polițelor de asigurare de viață, dacă prima de asigurare sau ratele de plată anuale sunt mai mici ori egale cu echivalentul în lei al sumei de 1.000 euro ori prima unică de asigurare plătită este în valoare de până la echivalentul în lei a 2.500 euro. Dacă ratele de primă periodice sau sumele de plată anuale sunt ori urmează să fie mărite în așa fel încât să depășească limita echivalentului în lei a 1.000 euro, respectiv a echivalentului în lei a 2.500 euro, se vor aplica măsurile-standard de cunoaștere a clienței;

b) în cazul actelor de aderare la fondurile de pensii;

c) în cazul monedei electronice definite potrivit legii, în situațiile și în condițiile prevăzute de regulamentul la prezenta lege;

d) în cazul în care clientul este o instituție de credit sau financiară, în înțelesul art. 8, dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori, după caz, o instituție de credit ori financiară dintr-un stat terț, care impune cerințe similare cu cele prevăzute de prezenta lege și le supraveghează referitor la aplicarea acestora;

e) în alte cazuri și condiții, referitoare la clienți, operațiuni sau produse, care prezintă risc scăzut în privința spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, prevăzute de regulamentul de aplicare a prezentei legi."

16. După articolul 12 se introduce un nou articol, articolul 12¹, cu următorul cuprins:

„Art. 12¹ - (1) Persoanele prevăzute la art. 8 aplică, în plus față de măsurile-standard de cunoaștere a clienței, măsurile suplimentare de cunoaștere a clienței în următoarele situații care, prin natura lor, pot prezenta un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism:

a) în cazul persoanelor care nu sunt prezente fizic la efectuarea operațiunilor;

b) în cazul relațiilor de corespondent cu instituții de credit din state care nu sunt membre ale Uniunii Europene sau nu aparțin Spațiului Economic European;

c) în cazul tranzacțiilor sau relațiilor de afaceri cu persoanele expuse politic, care sunt rezidente într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori într-un stat terț.

(2) Persoanele prevăzute la art. 8 aplică măsurile suplimentare de cunoaștere a clientelei și în alte cazuri decât cele prevăzute la alin. (1), care, prin natura lor, prezintă un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism."

17. La articolul 14, alineatul (1¹) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1¹) Persoanele prevăzute la art. 8 lit. a) - d), g) - j), precum și structurile de conducere ale profesiilor liberale prevăzute la art. 8 lit. e) și f) vor desemna una sau mai multe persoane care au responsabilități în aplicarea prezentei legi, ale căror nume vor fi comunicate Oficiului, cu precizarea naturii și limitelor responsabilităților încredințate, și vor stabili politici și proceduri adecvate în materie de cunoaștere a clientelei, de raportare, de păstrare a evidențelor secundare sau operative, de control intern, evaluare și gestionare a riscurilor, managementul de conformitate și comunicare, pentru a preveni și a împiedica operațiunile suspecte de spălarea banilor sau finanțarea terorismului, asigurând instruirea corespunzătoare a angajaților. Instituțiile de credit și instituțiile financiare au obligația de a desemna un ofițer de conformitate subordonat conducerii executive, care coordonează implementarea politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea prezentei legi."

18. La articolul 14, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alineatele (3) și (4), cu următorul cuprins:

„(3) Dispozițiile alin. (1), (1¹) și (2) nu sunt aplicabile persoanelor fizice și juridice prevăzute la art. 8 lit. k).

(4) Instituțiile de credit și instituțiile financiare trebuie să informeze toate sucursalele și filialele lor situate în state terțe asupra politicilor și procedurilor stabilite potrivit alin. (1¹)."

19. La articolul 16, alineatul (1) se abrogă.

20. La articolul 16, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Oficiul poate organiza seminarii de instruire în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării actelor de terorism. Oficiul și autoritățile de supraveghere pot participa la programele speciale de instruire a reprezentanților persoanelor prevăzute la art. 8."

21. Articolul 17 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 17 - (1) Modul de aplicare a prevederilor prezentei legi se verifică și se controlează, în cadrul atribuțiilor de serviciu, de următoarele autorități sau structuri:

a) autoritățile de supraveghere prudențială, pentru persoanele supuse acestei supravegheri, potrivit legii;

b) Garda Financiară, precum și orice alte autorități cu atribuții de control financiar-fiscal, conform legii;

c) structurile de conducere ale profesiilor liberale, pentru persoanele prevăzute la art. 8 lit. e) și f);

d) Oficiul, pentru toate persoanele prevăzute la art. 8, cu excepția celor pentru care modul de aplicare a prevederilor prezentei legi se verifică și se controlează de autoritățile și structurile prevăzute la lit. a).

(2) Când din datele obținute rezultă suspiciuni de spălare a banilor, de finanțare a actelor de terorism sau alte încălcări ale dispozițiilor prezentei legi, autoritățile și structurile prevăzute la alin. (1) lit. a) - c) vor informa de îndată Oficiul.

(3) Oficiul poate efectua verificări și controale comune cu autoritățile prevăzute la alin. (1) lit. b) și c)."

22. La articolul 18, după alineatul (3) se introduc trei noi alineate, alineatele (4), (5) și (6), cu următorul cuprins:

„(4) Săvârșirea următoarelor fapte în exercitarea atribuțiilor de serviciu nu constituie o încălcare a interdicției prevăzute la alin. (2):

a) furnizarea de informații autorităților competente prevăzute la art. 17 și furnizarea de informații în cazurile prevăzute în mod expres de lege;

b) transmiterea de informații între instituțiile de credit și instituțiile financiare din state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European ori din state terțe care aparțin aceluiași grup și aplică proceduri de cunoaștere a clientelei și de păstrare a evidențelor referitoare la aceasta echivalente cu cele prevăzute în prezenta lege și sunt supravegheate referitor la aplicarea acestora de o manieră echivalentă celei reglementate prin prezenta lege;

c) transmiterea de informații între persoanele prevăzute la art. 8 lit. e) și f) din state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European ori state terțe care impun condiții echivalente cu cele prevăzute în prezenta lege, care își desfășoară activitatea profesională în cadrul aceleiași entități juridice ori al aceleiași structuri în care acționariatul, administrarea sau controlul de conformitate este comun;

d) transmiterea de informații între persoanele prevăzute la art. 8 lit. a), b), e) și f), situate în state membre ale Uniunii Europene sau ale Spațiului Economic European ori state terțe care impun cerințe echivalente cu cele din prezenta lege, în cazurile legate de același client și de aceeași tranzacție derulată prin două sau mai multe dintre persoanele anterior menționate, cu condiția ca acestea să provină din aceeași categorie profesională și să li se aplice cerințe echivalente în privința secretului profesional și al protecției datelor cu caracter personal.

(5) Atunci când Comisia Europeană adoptă o decizie prin care constată că un stat terț nu îndeplinește cerințele prevăzute la alin. (4) lit. b), c) sau d), persoanele prevăzute la art. 8 și salariații acestora au obligația de a nu transmite către acest stat sau către instituții ori persoane din statul în cauză informațiile deținute în legătură cu spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism.

(6) Nu se consideră o încălcare a obligațiilor prevăzute la alin. (2) fapta persoanelor prevăzute la art. 8 lit. e) și f) care, în conformitate cu prevederile statutare, încearcă să descurajeze un client să desfășoare activități ilicite."

23. La articolul 19, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alineatul (2¹), cu următorul cuprins:

„(2¹) Oficiul efectuează analiza tranzacțiilor suspecte:

a) la sesizarea oricăreia dintre persoanele prevăzute la art. 8;

b) din oficiu, când ia cunoștință pe orice cale despre o tranzacție suspectă."

24. La articolul 19, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alineatul (5¹), cu următorul cuprins:

„(5¹) Activitatea deliberativă și de decizie prevăzută la alin. (5) se referă la lucrările de specialitate analizate de plenul Oficiului. Asupra chestiunilor de natură economico-administrativă plenul Oficiului se pronunță doar la solicitarea președintelui.

25. La articolul 19, alineatul (16) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(16) Oficiul poate participa la activitățile organismelor internaționale de specialitate și poate fi membru al acestora."

26. La articolul 22 alineatul (1), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 5 alin. (2), art. 9, 9¹, 9², 12, art. 12¹ alin. (1), art. 13 - 15 și la 17."

27. La articolul 22, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Contravențiile se constată și sancțiunile prevăzute la alin. (2) se aplică de reprezentanții împuterniciți, după caz, de Oficiu sau de altă autoritate competentă, potrivit legii, să efectueze controlul. În cazul în care controlul este efectuat de autoritățile de supraveghere, constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către reprezentanții împuterniciți anume desemnați de respectivele autorități."

28. La articolul 22, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alineatul (4¹), cu următorul cuprins:

„(4¹) Pentru faptele prevăzute la alin. (1), pe lângă sancțiunile contravenționale se pot aplica de către autoritățile de supraveghere și măsuri sancționatorii specifice, potrivit competenței acestora.”

29. La articolul 23, după alineatul (3) se introduc două noi alineate, alineatele (4) și (5), cu următorul cuprins:

„(4) Dacă fapta a fost săvârșită de o persoană juridică, pe lângă pedeapsa amenzii se aplică, după caz, una sau mai multe dintre pedepsele complementare prevăzute la art. 53¹ alin. (3) lit. a) - c) din Codul penal.

(5) Cunoașterea, intenția sau scopul, ca elemente ale faptelor prevăzute la alin. (1), pot fi deduse din circumstanțele faptice obiective.”

30. După articolul 23 se introduce un nou articol, articolul 23¹, cu următorul cuprins:

„Art. 23¹ - Persoana care a comis infracțiunea prevăzută la art. 23, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor participanți la săvârșirea infracțiunii beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.”

31. Articolul 26 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 26 - În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 23 și 24, precum și în cazul infracțiunii de finanțare a actelor de terorism, secretul bancar și secretul profesional nu sunt opozabile organelor de urmărire penală și nici instanțelor de judecată. Datele și informațiile se transmit la solicitarea scrisă a procurorului sau a organelor de cercetare penală, dacă cererea acestora a fost autorizată de procuror, ori a instanțelor de judecată.”

32. La articolul 27 alineatul (1), după litera c) se introduce o nouă literă, litera d), cu următorul cuprins:

„d) livrarea supravegheată a sumelor de bani;”.

33. La articolul 27, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alineatul (5), cu următorul cuprins:

„(5) Măsura prevăzută la alin. (1) lit. d) poate fi dispusă de procuror și este autorizată prin ordonanță motivată care trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 203 din Codul de procedură penală, următoarele:

a) indiciile temeinice care justifică măsura și motivele pentru care măsura este necesară;

b) detalii cu privire la banii care fac obiectul supravegherii;

c) timpul și locul efectuării livrării sau, după caz, itinerarul ce urmează a fi parcurs în vederea efectuării livrării, dacă acestea sunt cunoscute;

d) datele de identificare a persoanelor autorizate să supravegheze livrarea.”

34. După articolul 27¹ se introduce un nou articol, articolul 27², cu următorul cuprins:

„Art. 27² - (1) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție trimite trimestrial Oficiului copii ale hotărârilor judecătorești definitive privind infracțiunea prevăzută la art. 23.

(2) Oficiul ține evidența statistică a persoanelor condamnate pentru infracțiunea prevăzută la art. 23.”

35. Articolul 29 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 29 - Limitele minime ale operațiunilor prevăzute la art. 9 alin. (1) lit. b) și e) și limitele maxime ale sumelor prevăzute la art. 12 lit. a) pot fi modificate prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Oficiului.”

36. După articolul 31 se introduce următoarea mențiune:

„Prin prezenta lege sunt transpuse prevederile art. 1 alin. (5), art. 2 alin. (1), art. 3 pct. 1, 2 și 6 - 10, art. 4, 5, 6, 7, art. 8 alin. (2), art. 9 alin. (1), (5) și (6), art. 10 alin. (1), art. 11 alin. (1) - (3) și (5), art. 13, 14, 17, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, art. 28 alin. (2) - (7), art. 29, art. 31 alin. (1) și (3), art. 32, art. 33 alin. (1) și (2), art. 34, art. 35 alin. (1) și (3), art. 37 alin. (1) - (3) și (5), precum și ale art. 39 din Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2005/60/CE din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 309 din 25 noiembrie 2005, și ale art. 2 din Directiva Comisiei Europene 2006/70/CE din 1 august 2006 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a Directivei Parlamentului European și a Consiliului 2005/60/CE în ceea ce privește definiția «persoanelor expuse politic» și criteriile tehnice de aplicare a procedurilor simplificate de precauție privind clientela, precum și de exonerare pe motivul unei activități financiare desfășurate în mod ocazional sau la scară foarte limitată, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 214 din 4 august 2006.»

Art. II - (1) Prevederile punctelor 13 - 17 ale articolului I intră în vigoare la 45 de zile de la data publicării prezentei ordonanțe de urgență în Monitorul Oficial al României, Partea I. Până la intrarea în vigoare a acestor prevederi rămân aplicabile dispozițiile legale în vigoare anterior acestei date.

(2) Guvernul adoptă, prin hotărâre, în termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, cu consultarea autorităților de supraveghere prudențială, a celor de control financiar-fiscal, a structurilor de conducere ale profesiilor liberale și a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, un regulament de aplicare a Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, în care vor fi detaliate măsurile standard, simplificate sau suplimentare de cunoaștere a clientelei, precum și conținutul și condițiile de aplicare a Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor adoptă metodologia de lucru prevăzută la art. 3 alin. (9) din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență.

(4) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor va prezenta Guvernului spre aprobare un nou regulament de organizare și funcționare.

(5) În termen de 45 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, autoritățile de supraveghere prudențială, autoritățile de control financiar-fiscal al persoanelor prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, precum și structurile de conducere ale profesiilor liberale emit, potrivit competenței lor, norme de cunoaștere a clientelei.

(6) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, structurile de conducere ale profesiilor liberale vor încheia cu Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor protocoale de colaborare, iar protocoalele existente se vor actualiza în funcție de prevederile prezentei ordonanțe de urgență.

Art. III - (1) În aplicarea Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului (CE) nr. 1.781/2006 din 15 noiembrie 2006 cu privire la informațiile privind plătitorul, care însoțesc transferurile de fonduri, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, nr. L 345 din 8 decembrie 2006, se desemnează în calitate de autorități responsabile cu supravegherea respectării dispozițiilor privind informațiile despre plătitor, care însoțesc transferurile de fonduri:

a) *Banca Națională a României, pentru instituțiile de credit și instituțiile de plată;*

b) *Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, pentru furnizorii de servicii poștale care prestează servicii de plată potrivit cadrului legislativ național aplicabil.*

(2) Sunt exceptate de la aplicarea Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului (CE) nr. 1.781/2006 din 15 noiembrie 2006 transferurile de fonduri prevăzute la art. 3 alin. 6 din regulament.

(3) Constituie contravenții următoarele fapte:

a) încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 9 alin. (2) ultima teză din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (CE) nr. 1.781/2006 din 15 noiembrie 2006;

b) încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 4, art. 5 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 6 alin. (2), art. 7 alin. (2), art. 8, art. 9 alin. (1) și alin. (2) prima teză, art. 11, art. 12, art. 13 alin. (3), (4) și (5) și art. 14 prima teză din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului (CE) nr. 1.781/2006.

(4) Contravențiile prevăzute la alin. (3) lit. a) se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 30.000 lei, iar contravențiile prevăzute la alin. (3) lit. b), cu amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei.

(5) Contravențiile se constată și sancțiunile contravenționale se aplică de către reprezentanții împuterniciți anume desemnați de Banca Națională a României, respectiv de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, potrivit competențelor.

(6) Prevederile art. 22 din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător.

Art. IV - Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 904 din 12 decembrie 2002, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu modificările și completările aduse prin prezenta ordonanță de urgență, se va republica, după aprobarea acesteia prin lege, în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

PRIM-MINISTRU
CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

Contrasemnează:
Ministrul justiției,
Cătălin Marian Predoiu

p. Ministrul internelor și reformei administrative,
Liviu Radu,
secretar de stat

Departamentul pentru Afaceri Europene,
Adrian Ciocănea,
secretar de stat

p. Ministrul economiei și finanțelor,
Cătălin Doica,
secretar de stat

Guvernul României

HOTĂRÂRE nr. 594 din 4 iunie 2008
privind aprobarea Regulamentului de aplicare a prevederilor Legii nr. 656/2002
pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor
măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism

Cunrinde modificările nrevăzute în:

O.U.G. Nr. 26/31.03.2010 publicată în Monitorul Oficial nr. 208/01.04.2010

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. II alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1 - Se aprobă Regulamentul de aplicare a prevederilor Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 904 din 12 decembrie 2002, cu modificările și completările ulterioare, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2 - Prezenta hotărâre intră în vigoare la data prevăzută la art. II alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism.

Prin regulamentul prevăzut la art. 1 sunt transpuse prevederile art. 6, 7, art. 8 alin. (1) și (2), art. 9 alin. (1), alin. (5) teza a doua și alin. (6), art. 10 alin. (1), art. 11 alin. (2), (3), (4) și (5), art. 12, art. 13 alin. (2), (3) și (4), art. 15 alin. (2) și (3), art. 16 alin. (1), art. 18, art. 19, art. 30 lit. a) și b), art. 31 alin. (1) și (2) și ale art. 32 din Directiva 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor și al finanțării terorismului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 309 din 25 noiembrie 2005, și ale art. 3 alin. (3) din Directiva 2006/70/CE a Comisiei Europene din 1 august 2006 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește definiția „persoanelor expuse politic” și criteriile tehnice de aplicare a procedurilor simplificate de precauție privind clientela, precum și de exonerare pe motivul unei activități financiare desfășurate în mod ocazional sau la scară foarte limitată, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L nr. 214 din 4 august 2006.

PRIM-MINISTRU
CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

Contrasemnează:
 p. Ministrul justiției,
Theodor Cătălin Nicolescu, secretar de stat

Ministrul internelor și reformei administrative,
Cristian David

Departamentul pentru Afaceri Europene,
Adrian Ciocănea, secretar de stat

p. Ministrul pentru întreprinderi mici și mijlocii,
 comerț, turism și profesii liberale,
Ștefan Imre, secretar de stat

p. Ministrul economiei și finanțelor,
Cătălin Doica, secretar de stat

REGULAMENT

de aplicare a prevederilor Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism

Cap. I

Dispoziții generale

Art. 1 - În aplicarea prevederilor Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare **Legea nr. 656/2002**, prezentul regulament reglementează măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism.

Art. 2 - (1) În sensul prezentului regulament, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) **Raport de tranzacții suspecte** - documentul ale cărui conținut și formă se stabilesc prin decizie a Plenului Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, denumit în continuare **Oficiul**, prin care persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 transmit Oficiului informațiile privind operațiunile suspecte de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism;

b) **Raport de tranzacții cu numerar** - documentul ale cărui conținut și formă se stabilesc prin decizie a Plenului Oficiului și prin care persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 transmit Oficiului informațiile privind tranzacțiile cu sume în numerar, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro;

c) **Raport de transferuri externe** - documentul ale cărui conținut și formă se stabilesc prin decizie a Plenului Oficiului și prin care persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 transmit Oficiului informațiile privind transferurile externe în și din conturi, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro;

d) **Terțe părți** - instituțiile de credit și instituțiile financiare, situate în state membre, precum și cele similare, situate în state terțe, care îndeplinesc următoarele condiții:

1. sunt supuse unei proceduri obligatorii de înregistrare profesională pentru desfășurarea activității, recunoscută de legislația aplicabilă;

2. aplică proceduri de cunoaștere a clientelei și de păstrare a evidențelor referitoare la aceasta, similare celor prevăzute în Legea nr. 656/2002 și în prezentul regulament, și sunt supravegheate, referitor la aplicarea acestora, de o manieră echivalentă celei reglementate prin Legea nr. 656/2002.

(2) *Nu sunt considerate terțe părți în sensul alin. (1) lit. d) entitățile specializate ce desfășoară activitate de schimb valutar, instituțiile de plată care, dintre serviciile de plată prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2009 privind serviciile de plată, le furnizează doar pe cele de la art. 8 lit. f) și furnizorii de servicii poștale care prestează servicii de plată.*

Cap. II

Proceduri de cunoaștere a clienților și de prelucrare a informațiilor referitoare la spălarea banilor și finanțarea terorismului

Art. 3 - Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 sunt obligate ca în desfășurarea activității lor să adopte măsuri adecvate de prevenire a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism și, în acest scop, pe bază de risc, aplică măsuri-standard, simplificate sau suplimentare de cunoaștere a clientelei, care să le permită identificarea, după caz, și a beneficiarului real.

Secțiunea 1

Măsuri-standard de cunoaștere a clientelei

Art. 4 - (1) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 au obligația de a aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei în următoarele situații:

- a) la stabilirea unei relații de afaceri;
- b) la efectuarea tranzacțiilor ocazionale în valoare de cel puțin 15.000 euro ori echivalent, indiferent dacă tranzacția se realizează printr-o singură operațiune sau mai multe operațiuni care par a avea o legătură între ele;
- c) când există suspiciuni că operațiunea în cauză are drept scop spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, indiferent de valoarea operațiunii sau de incidența prevederilor derogatorii de la obligația de a aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei, stabilite în Legea nr. 656/2002 și în prezentul regulament;
- d) dacă există îndoieli privind veridicitatea sau relevanța informațiilor de identificare deja deținute despre client;
- e) la cumpărarea sau schimbarea în cazinouri de jetoane a căror valoare minimă reprezintă echivalentul în lei a 2.000 euro.

(2) Când suma nu este cunoscută în momentul acceptării tranzacției, persoana fizică sau juridică obligată să stabilească identitatea clienților va proceda la identificarea de îndată a acestora, atunci când este informată despre valoarea tranzacției și când a stabilit că a fost atinsă limita minimă prevăzută la alin. (1) lit. b).

(3) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 vor aplica măsurile-standard de cunoaștere a clientelei tuturor clienților noi, precum și, cât mai curând posibil, în funcție de risc, în cazul tuturor clienților existenți.

(4) Instituțiile de credit și instituțiile financiare nu vor deschide și opera conturi anonime, respectiv conturi pentru care identitatea titularului sau a beneficiarului nu este cunoscută și evidențiată în mod corespunzător.

(5) În aplicarea prevederilor alin. (3), persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 vor aplica cât mai curând posibil măsurile-standard de cunoaștere a clientelei tuturor titularilor și beneficiarilor conturilor și carnetelor de economii anonime existente.

(6) Utilizarea în orice fel a conturilor și carnetelor de economii anonime existente nu va fi permisă decât după aplicarea măsurilor-standard de cunoaștere a clientelei prevăzute la alin. (5).

Art. 5 - (1) Măsurile-standard de cunoaștere a clientelei sunt:

- a) identificarea clientului și verificarea identității acestuia pe bază de documente și, după caz, de informații obținute din surse de încredere independente;
- b) identificarea, dacă este cazul, a beneficiarului real și verificarea pe bază de risc a identității acestuia, astfel încât informațiile deținute să fie satisfăcătoare pentru persoana prevăzută la art. 8 din Legea nr. 656/2002 și să permită, inclusiv, înțelegerea structurii de proprietate și de control a clientului entitate juridică;

c) obținerea de informații despre scopul și natura relației de afaceri;

d) monitorizarea continuă a relației de afaceri, inclusiv prin analizarea tranzacțiilor încheiate pe parcursul acesteia, pentru a se asigura că aceste tranzacții corespund informațiilor deținute despre client, profilul său de risc și profilul activității, inclusiv, după caz, despre sursa fondurilor, și prin asigurarea actualizării documentelor, datelor și informațiilor deținute.

(2) Datele de identificare a clienților vor cuprinde cel puțin:

a) în cazul persoanelor fizice - datele de stare civilă menționate în documentele de identitate prevăzute de lege;

b) în cazul persoanelor juridice - datele menționate în documentele de înmatriculare prevăzute de lege, precum și dovada că persoana fizică care conduce tranzacția reprezintă legal persoana juridică.

(3) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 vor aplica toate măsurile prevăzute la alin. (1) lit. a) - d), putând să le circumstanțieze pe bază de risc, în funcție de tipul de client, de relația de afaceri, de produs sau tranzacție, caz în care trebuie să poată demonstra autorităților sau structurilor prevăzute la art. 17 din Legea nr. 656/2002 că măsurile de cunoaștere a clientelei sunt adecvate în raport de riscul de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

(4) Atunci când persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 nu pot aplica prevederile alin. 1 lit. a) - c), acestea au obligația, după caz, de a nu efectua tranzacția, de a nu începe relația de afaceri sau de a termina relația de afaceri și de a semna de îndată acest aspect Oficiului.

(5) Dispozițiile alin. (4) nu se aplică persoanelor prevăzute la art. 8 lit. e) și f) din Legea nr. 656/2002 în ceea ce privește informațiile obținute de la sau despre clienți, în cazurile în care evaluează situația juridică a aceluși client, reprezintă sau asistă respectivul client în cadrul ori în legătură cu o procedură judiciară sau îl consiliază în scopul inițierii ori evitării unei astfel de proceduri, chiar dacă respectivele informații au fost obținute anterior, în cursul sau după procedura în cauză.

(6) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 au obligația de a verifica identitatea clientului și a beneficiarului real înainte de stabilirea relației de afaceri sau de efectuarea tranzacției ocazionale.

Art. 6 - (1) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 pot utiliza, în scopul aplicării măsurilor-standard de cunoaștere a clientelei prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a) - c), informațiile referitoare la client obținute de la terțe părți, chiar dacă respectivele informații se obțin pe baza unor documente a căror formă diferă de cea folosită la nivel intern.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), responsabilitatea pentru îndeplinirea tuturor măsurilor-standard de cunoaștere a clientelei aparține persoanelor care utilizează informațiile obținute de la terța parte.

(3) Terța parte din România care intermediază contactul cu clientul va transmite persoanei care aplică măsurile-standard de cunoaștere a clientelei toate informațiile obținute în cadrul procedurilor proprii de identificare, astfel încât să fie respectate cerințele prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a) - c).

(4) Copii ale documentelor pe baza cărora s-au realizat identificarea și verificarea identității clientului și, după caz, a beneficiarului real vor fi transmise imediat de terța parte din România, la cererea persoanei căreia i-a fost recomandat clientul.

(5) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 au obligația să asigure aplicarea prevederilor Legii nr. 656/2002 și ale prezentului regulament și în cazul activităților externalizate ori al celor desfășurate prin agenți. Agenții și entitățile prin care sunt desfășurate activități externalizate de către persoanele anterior menționate nu pot fi considerate terțe părți, în înțelesul art. 2 alin. (1) lit. d).

(6) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 nu vor utiliza pentru îndeplinirea cerințelor de cunoaștere a clienței prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a) - c) măsurile de cunoaștere a clienței aplicate de o terță parte dintr-un stat terț, cu privire la care Comisia Europeană a adoptat o decizie în acest sens.

Secțiunea a 2-a

Măsuri simplificate de cunoaștere a clienței

Art. 7 - (1) Prin excepție de la prevederile art. 4 alin. (1) lit. a), b) și d), persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 aplică măsuri simplificate de cunoaștere a clienței în cazul în care clientul este o instituție de credit sau financiară dintr-un stat membru sau, după caz, o instituție de credit ori financiară dintr-un stat terț, care impune cerințe similare cu cele prevăzute de Legea nr. 656/2002 și le supraveghează referitor la aplicarea acestora.

(2) Prin derogare de la prevederile art. 4 alin. (1) lit. a), b) și d), persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 pot aplica măsurile simplificate de cunoaștere a clienței în următoarele situații:

a) în cazul polițelor de asigurare de viață, dacă prima de asigurare sau ratele de plată anuale sunt mai mici ori egale cu echivalentul în lei al sumei de 1.000 euro ori prima unică de asigurare plătită este în valoare de până la echivalentul în lei a 2.500 euro. Dacă ratele de primă periodice sau sumele de plată anuale sunt ori urmează să fie mărite în așa fel încât să depășească limita echivalentului în lei a 1.000 euro, respectiv echivalentului în lei a 2.500 euro, se vor aplica măsurile-standard de cunoaștere a clienței;

b) în cazul actelor de aderare la fondurile de pensii;

c) în cazul monedei electronice definite de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, în legătură cu produsele și tranzacțiile care au următoarele caracteristici:

1. în cazul în care dispozitivele electronice pentru stocarea monedei electronice nu sunt reîncărcabile și suma maximă ce poate fi stocată pe acestea nu depășește echivalentul în lei a 150 euro; sau

2. dispozitivele electronice pentru stocarea monedei electronice sunt reîncărcabile și valoarea totală a tranzacțiilor realizate pe parcursul unui an este limitată la echivalentul în lei a 2.500 euro, cu excepția situației în care o sumă în valoare de cel puțin echivalentul în lei a 1.000 euro a fost răscumpărată în cursul aceluiași an.

Art. 8 - Prin excepție de la prevederile art. 4 alin. (1) lit. a), b) și d), persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 pot aplica măsurile simplificate de cunoaștere a clienței în cazul următorilor clienți:

a) societățile ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată în înțelesul Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare, în unul sau mai multe state membre și societățile listate pe o piață din state terțe și care sunt supuse unor cerințe de raportare și transparență echivalente cu legislația comunitară;

b) beneficiarii reali ai tranzacțiilor derulate prin conturile colective administrate de notari și alte persoane care exercită profesii juridice liberale din state membre sau din state terțe care impun cerințe de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului echivalente standardelor prevăzute de Legea nr. 656/2002 și de prezentul regulament și le supraveghează referitor la aplicarea acestora, cu condiția ca, la cerere, administratorii respectivelor conturi colective să furnizeze depozitarilor conturilor informații privind identitatea beneficiarilor reali;

c) autoritățile publice naționale;

d) clienții care prezintă un risc scăzut din perspectiva spălării banilor sau a finanțării terorismului și care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii:

1. sunt autorități sau organisme publice investite cu respectivele competențe în baza legislației comunitare;

2. identitatea acestora este disponibilă public, transparentă și certă;

3. activitatea și evidențele contabile ale acestora sunt transparente;

4. respectivul client este răspunzător în fața unei instituții comunitare sau a unei autorități a unui stat membru ori activitatea clientului este supusă controlului prin proceduri de verificare adecvate.

Art. 9 - (1) Prin excepție de la prevederile art. 4 alin. (1) lit. a), b) și d), persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 pot aplica măsurile simplificate de cunoaștere a clienței în cazul produselor și al operațiunilor aferente acestora, care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii:

a) produsul este oferit pe baza unui contract scris;

b) operațiunea aferentă produsului este desfășurată prin intermediul unui cont al clientului deschis la o instituție de credit din state membre sau din state terțe care impun cerințe similare cu cele prevăzute în Legea nr. 656/2002 și în prezentul regulament;

c) produsul sau operațiunea aferentă este nominativă și prin natura ei permite aplicarea corespunzătoare a prevederilor art. 4 alin. (1) lit. c);

d) valoarea produsului nu depășește limita prevăzută la art. 12 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002, în cazul polițelor de asigurare și al produselor de economisire similare, sau limita de 15.000 euro ori echivalent, în cazul celorlalte produse;

e) beneficiarul produselor sau al operațiunilor aferente acestora nu poate fi o terță persoană, cu excepția cazurilor de deces, invaliditate, vârstă predeterminată sau a altor situații similare;

f) în cazul în care produsele sau operațiunile aferente acestora permit investiții în active financiare sau creanțe, inclusiv asigurări de orice tip ori alte creanțe contingente, dacă se îndeplinesc următoarele criterii cumulative:

1. beneficiile produsului sau ale operațiunilor aferente acestuia se materializează doar pe termen lung;

2. produsul sau operațiunea aferentă acestuia nu poate fi utilizată drept garanție;

3. pe parcursul relației contractuale nu pot fi făcute plăți anticipate, nu există clauze de reziliere anticipată și nu se pot stinge anticipat obligații contractuale.

Art. 10 - (1) În situațiile prevăzute la art. 7 și 8, persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 trebuie să obțină informații suficiente despre clienți și să monitorizeze permanent activitatea acestora pentru a stabili că aceștia se încadrează în categoria pentru care este prevăzută respectiva derogare.

(2) Oficiul informează autoritățile cu competențe similare din alte state membre și Comisia Europeană asupra cazurilor în care apreciază că un stat terț îndeplinește cerințele prevăzute la art. 7 și 8 sau în situațiile prevăzute de art. 9.

Art. 11 - Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 nu pot aplica prevederile art. 7 - 9 în cazul clienților instituții de credit, instituții financiare sau societăți ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată din statele terțe, cu privire la care Comisia Europeană a adoptat o decizie în acest sens.

Secțiunea a 3-a

Măsuri suplimentare de cunoaștere a clienței

Art. 12 - (1) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 aplică, în plus față de măsurile-standard de cunoaștere a clienței, pe bază de risc, măsuri suplimentare de cunoaștere a clienței în toate situațiile care prin natura lor pot prezenta un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. Aplicarea măsurilor suplimentare de cunoaștere a clienței este obligatorie cel puțin în următoarele situații:

a) în cazul persoanelor care nu sunt prezente fizic la efectuarea operațiunilor;
b) în cazul relațiilor de corespondent cu instituții de credit din state terțe;
c) referitor la tranzacțiile ocazionale sau relațiile de afaceri cu persoanele expuse politic, care sunt rezidente într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori într-un stat străin.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 aplică una sau mai multe dintre următoarele măsuri, fără ca această enumerare să fie limitativă:

a) solicită documente și informații suplimentare pentru a stabili identitatea clientului;
b) întreprind măsuri suplimentare pentru verificarea ori certificarea documentelor furnizate sau vor solicita o certificare din partea unei instituții de credit ori financiare supuse unor cerințe de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului echivalente standardelor prevăzute în Legea nr. 656/2002 și în prezentul regulament;
c) solicită ca prima operațiune să se realizeze prin intermediul unui cont deschis în numele clientului la o instituție de credit supusă unor cerințe de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului echivalente standardelor prevăzute în Legea nr. 656/2002 și în prezentul regulament.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. b), instituțiile de credit vor aplica următoarele măsuri:

a) obțin suficiente informații despre instituția de credit din statul terț pentru a înțelege pe deplin natura activității acesteia și pentru a determina, pe baza informațiilor disponibile în mod public, reputația acesteia și calitatea supravegherii la care este supusă;
b) evaluează mecanismele de control implementate de instituția de credit din statul terț în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării actelor de terorism;
c) obțin aprobarea conducerii executive înainte de stabilirea fiecărei noi relații de corespondent;
d) stabilesc pe bază de documente răspunderea fiecăreia dintre cele două instituții de credit;
e) în cazul conturilor de corespondent accesibile direct clienților instituției de credit din statul terț, se asigură că aceasta a aplicat măsuri-standard de cunoaștere a clienței tuturor clienților care au acces la aceste conturi și că este în măsură să ofere, la cerere, informații despre clienți, obținute prin aplicarea respectivelor măsuri.

(4) În cazul tranzacțiilor ocazionale sau al relațiilor de afaceri cu persoanele expuse politic, persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 sunt obligate să aplice următoarele măsuri:

a) să dispună de proceduri pe bază de risc care să le permită identificarea clienților care se încadrează în această categorie;
b) să obțină aprobarea conducerii executive înainte de stabilirea unei relații de afaceri cu un client din această categorie;
c) să adopte măsuri corespunzătoare pentru a stabili sursa veniturilor și sursa fondurilor implicate în relația de afaceri sau în tranzacția ocazională;
d) să realizeze o supraveghere sporită, permanentă, a relației de afaceri.

(5) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 vor acorda atenție sporită tranzacțiilor și produselor care, prin natura lor, pot favoriza anonimatul sau pot avea legătură cu spălarea banilor ori cu finanțarea terorismului.

Cap. III

Alte dispoziții procedurale și sancțiuni

Art. 13 - (1) Instituțiile financiare și instituțiile de credit aplică, după caz, în sucursale și în filialele majoritare situate în state terțe măsuri de cunoaștere a clientelei și de ținere a evidențelor cel puțin echivalente celor prevăzute de Legea nr. 656/2002 și de prezentul regulament.

(2) În cazul în care legislația statului terț nu permite aplicarea unor astfel de măsuri echivalente, instituțiile de credit și instituțiile financiare vor informa autoritățile române competente potrivit art. 17 din Legea nr. 656/2002.

(3) În cazul în care legislația statului terț nu permite aplicarea măsurilor obligatorii de cunoaștere a clientelei, instituțiile de credit și instituțiile financiare vor aplica măsurile necesare de cunoaștere a clientelei pentru a face față în mod eficace riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

Art. 14 - (1) În cazurile în care aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei este obligatorie, persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 vor păstra o copie de pe documentul utilizat ca dovadă de identitate sau referință de identitate o perioadă de minimum 5 ani, începând cu data când se încheie relația cu clientul.

(2) Persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 vor păstra, într-o formă corespunzătoare pentru a putea fi folosite ca mijloace de probă în justiție, evidențele secundare sau operative și înregistrările tuturor operațiunilor financiare ce decurg din derularea unei relații de afaceri ori a unei tranzacții ocazionale o perioadă de minimum 5 ani de la încheierea relației de afaceri, respectiv de la realizarea tranzacției ocazionale.

Art. 15 - (1) Persoanele prevăzute la art. 8 lit. a) - d), g) - j), precum și structurile de conducere ale profesiilor liberale prevăzute la art. 8 lit. e) și f) din Legea nr. 656/2002 vor desemna printr-un act intern, întocmit potrivit anexei care face parte din prezentul regulament, una sau mai multe persoane care au responsabilități în aplicarea Legii nr. 656/2002 și a prezentului regulament, ale căror nume vor fi comunicate Oficiului, împreună cu natura și cu limitele responsabilităților menționate. Actul intern va fi comunicat direct la sediul Oficiului sau prin intermediul serviciilor poștale, cu confirmare de primire.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) vor stabili politici și proceduri adecvate în materie de cunoaștere a clientelei, de raportare și de păstrare a evidențelor secundare sau operative, de control intern, evaluare și gestionare a riscurilor, managementul de conformitate și comunicare pentru a preveni și a împiedica operațiunile suspecte de spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, asigurând instruirea corespunzătoare a angajaților. Instituțiile de credit și instituțiile financiare au obligația de a desemna un ofițer de conformitate subordonat conducerii executive, care coordonează implementarea politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea Legii nr. 656/2002 și a prezentului regulament.

(3) Persoanele desemnate conform alin. (1) și (2) răspund pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite în aplicarea Legii nr. 656/2002.

(4) Dispozițiile alin. (1) - (3) nu sunt aplicabile persoanelor fizice și juridice prevăzute la art. 8 lit. k) din Legea nr. 656/2002.

(5) Instituțiile de credit și instituțiile financiare trebuie să informeze toate sucursalele și filialele lor situate în state terțe asupra politicilor și procedurilor stabilite potrivit alin. (2).

Art. 16 - Instituțiile de credit și instituțiile financiare sunt obligate să aibă proceduri interne și să dispună de sisteme care să le permită transmiterea promptă, la solicitarea

Oficiului ori a organelor de urmărire penală, a informațiilor privind identitatea și natura relației pentru clienții specificați în solicitare, cu care sunt în relație de afaceri sau cu care au avut o relație de afaceri în ultimii 5 ani.

Art. 17 - (1) Raportările prevăzute la art. 3 alin. (1) din Legea nr. 656/2002 se transmit Oficiului de îndată, iar cele prevăzute la art. 3 alin. (6) și (7) din Legea nr. 656/2002, în cel mult 10 zile lucrătoare, în baza unei metodologii de lucru elaborate în acest sens de Oficiu.

(2) Oficiul stabilește printr-o metodologie de lucru internă un sistem de efectuare a analizelor financiare, care va fi adaptat periodic în funcție de indicatorii de risc identificați.

Art. 18 - (1) Oficiul va informa autoritățile cu atribuții similare din alte state membre și Comisia Europeană asupra cazurilor de state terțe despre care apreciază că îndeplinesc cerințele prevăzute la art. 18 alin. (4) lit. b) - d) din Legea nr. 656/2002.

(2) Oficiul va informa Comisia Europeană asupra cazurilor în care un stat terț se află în situația prevăzută la art. 13 alin. (3).

(3) Oficiul va informa autoritățile cu atribuții similare din alte state membre și Comisia Europeană asupra cazurilor în care apreciază că un stat terț impune aplicarea de proceduri de cunoaștere a clienței și de păstrare a evidențelor referitoare la aceasta echivalente cu cele prevăzute în Legea nr. 656/2002 și în prezentul regulament, iar aplicarea acestora este supravegheată de o manieră echivalentă celei reglementate prin Legea nr. 656/2002 și prin prezentul regulament.

Art. 19 - (1) Încălcarea de către persoanele prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002 a dispozițiilor art. 6 alin. (3) și (4), art. 10 alin. (1), art. 13 alin. (2) și (3) și ale art. 16 constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 30.000 lei.

(2) Dispozițiile art. 22 alin. (3) - (5) din Legea nr. 656/2002 se aplică în mod corespunzător.

Anexă la regulament

Denumirea persoanei juridice:
Codul unic de înregistrare
Numărul de înregistrare la oficiul
registruului comerțului
Sediul social
Telefon/fax

**Către,
Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor**

Persoana juridică, reprezentată de, având ca obiect (administrator/director/președinte - nume, prenume, CNP) principal de activitate, în conformitate cu (denumire și cod CAEN) prevederile art. 14 din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, împuternicește pe, posesor/posesori (numele și prenumele uneia sau mai multor persoane) al/ai CI seria ... nr., CNP, în relația cu Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, având responsabilități în aplicarea actului normativ menționat mai sus.

Pentru îndeplinirea prevederilor Legii nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, persoana/persoanele desemnată/desemnate în relația cu Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor va/vor avea următoarele responsabilități:
.....

L.S.
Semnătură,

NOTĂ:
- un exemplar se transmite la sediul Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.
- un exemplar se păstrează la sediul emitentului.

BIBLIOGRAFIE

Publicații:

- Jean Louis, Herail, Patrick Ramela, Le blanchiment de l'argent et la crime organisée, P.U.F., Paris, 1996 ;
- Costică Voicu, Spălarea banilor murdari, Editura Sylvi, București, 1999;
- Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Inițiativa cu privire la țările și teritoriile necooperante, 2000-2006;
- Ghidul privind abordarea comună în lupta împotriva terorismului elaborat de către Grupul de Lucru COTER din cadrul Consiliului Uniunii Europene, 2001;
- Valerică Dabu, A.M. Gusanu, Reflecții asupra legii pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, Revista de drept penal nr. 4/2001;
- Valerică Dabu, S. Cătinean, Despre spălarea produsului infracțiunii, Dreptul nr.12/2002;
- Grupul Wolfsberg, Declarația privind Finanțarea Terorismului, noiembrie 2002;
- Alex. Boroï, Gh. Nistoreanu, Dreptul penal, Partea specială, Editura All Beck, 2003;
- Iosef E. Stiglitz, Globalizarea, Speranțe și iluzii, Editura Economică, București, 2003;
- Grupul Wolfsberg, Declarația privind Screening-ul în Monitorizare și Căutare, 2003;
- Marie Cristine Dupuis, Finance criminelles, Presses Universitaires de France, Paris, 2004;
- V. Dobrinou, Drept penal. Partea Specială, vol. I, Ed. Lumina Lex, București, 2004;
- Metodologia de Evaluare a Conformității față de Cele 40 Recomandări GAFI și cele 9 Recomandări Speciale GAFI, 2004 (Actualizată în luna februarie 2009);
- Ghidul privind cele mai bune practici ale Uniunii Europene de aplicare eficientă a măsurilor restrictive, 2004;
- Grupul Egmont, Nota interpretativă complementară privind combaterea finanțării terorismului, Guernsey, 2004;
- Uniunea Europeană și Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Ghidul de Tranzacții Suspecte, Editura Imprimeria Națională SA, București, 2004;
- Strategia UE privind finanțarea terorismului, adoptată în cadrul Consiliului European din 16-17 decembrie 2004 și revizuită ulterior;
- Tudorel Dragomirescu, Infracțiunea de spălare a banilor, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Drept, București, 2005;
- Uniunea Europeană și Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Manual de instruire privind combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, Editura Imprimeria Națională SA, București, 2005;
- Grupul Wolfsberg, Ghidul privind abordarea pe bază de risc în vederea gestionării riscurilor de spălare a banilor, 2006;
- Grupul Wolfsberg, Ghidul de combatere a spălării banilor pentru fondurile mutuale și alte societăți de investiții, 2006;
- Costică Voicu, Alexandru Boroï, Dreptul penal al afacerilor, ed. a III-a, Editura C.H. Beck, București, 2006;
- Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Spălarea banilor prin activitatea comercială, 2006;
- Grupul Wolfsberg, în asociere cu Transparency Internațional și Institutul Basel privind Guvernarea, Declarația privind lupta împotriva corupției, 2007;

- Camelia Bogdan, Incriminarea, prevenirea și combaterea spălării banilor provenind din activitatea de crimă organizată potrivit reglementărilor interne și internaționale, Universitatea București, Facultatea de Drept, București, 2008;
- Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Ghid privind abordarea pe baza de risc în domeniul imobiliar, 2008;
- Mihai Adrian Hotca, Maxim Dobrinoiu, Infrafracțiuni prevăzute în legi speciale, vol I, Editura C.H. Beck, București 2008;
- Raportul de activitate al Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor aferent anului 2008;
- Raport detaliat MONEYVAL al celei de a treia runde de evaluare a României privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, adoptat la Strasbourg, în luna iulie 2008;
- Dr. Dragoș Pătroi, Frauda de tip carusel privind taxa pe valoarea adăugată aferentă tranzacțiilor intracomunitare, 2009;
- Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Vulnerabilități ale cazinourilor și al sectorului jocurilor de noroc, 2009;
- Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Spălarea banilor prin intermediul cluburilor de fotbal, 2009;
- Grupul Wolfsberg, Ghidul de Combatere a Spălării Banilor în Activitățile de Emisie a Cardurilor de Credit/Debit și de Contractare a Mărfurilor, 2009;
- Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Vulnerabilități de spălare a banilor în zonele libere, 2010;
- Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), Raportul de progres privind jurisdicțiile supravegheate în implementarea standardelor fiscale internaționale agreeate, 03 iunie 2010;
- Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Declarația FATF din 25 iunie 2010;
- Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Îmbunătățirea procesului global de conformitate CSB/CFT, proces în derulare, 25 iunie 2010;
- Raportul Strategiei de Combatere Internațională a Drogurilor pentru anul 2009, Washington, 2010.

Legislație internațională:

- Convenția Națiunilor Unite contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, adoptată la Viena, la 20 decembrie 1988;
- Convenția europeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii, adoptată la Strasbourg, la 8 noiembrie 1990;
- Directiva Consiliului 91/308/CEE din 10 iunie 1991 privind prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor, abrogată;
- Cele 40 Recomandări ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI/FATF), 1996;
- Tratatul de la Amsterdam de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană, a Tratatelor de instituire a Comunităților Europene și a altor acte conexe, adoptat în luna octombrie 1997;
- Convenția Internațională a Organizației Națiunilor Unite privind Reprimarea Finanțării Terorismului, adoptată la New York, în data de 9 Decembrie 1999;
- Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precum și Protocolul împotriva traficului ilegal de migrați pe calea terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității

- Decizia 2000/642/JAI a Consiliului din 17 octombrie 2000 privind modalitățile de cooperare între Unitățile de Informații Financiare ale Statelor Membre în privința schimbului de informații;
- Rezoluția Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite 1373 (2001);
- Cele 9 Recomandări Speciale ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI/FATF), 2001;
- Regulamentul (CE) nr. 2580/2001 al Consiliului din 27 decembrie 2001 privind măsuri restrictive specifice îndreptate împotriva anumitor persoane și entități în vederea combaterii terorismului;
- Directiva 2001/97/CE a Parlamentului European și a Consiliului, din 4 decembrie 2001, care a amendat Directiva Consiliului 91/308/CEE privind prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor, abrogată;
- Regulamentul (CE) 881/2002 de instituire a unor măsuri restrictive specifice împotriva anumitor persoane și entități care au legătură cu Osama Bin Laden, cu rețeaua Al-Qaida și cu Talibanii și de abrogare a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 467/2001 de interdicere a exportului anumitor mărfuri și servicii în Afganistan, de întărire a interdicției de zbor și de extindere a înghețării fondurilor și a altor resurse financiare în ceea ce-i privește pe Talibanii din Afganistan;
- Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia, la 16 mai 2005;
- Regulamentul (CE) nr. 1889/2005 privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate;
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2005/60/CE din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului;
- Directiva Comisiei Europene 2006/70/CE din 1 august 2006 de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a Directivei Parlamentului European și a Consiliului 2005/60/CE în ceea ce privește definiția „persoanelor expuse politic” și criteriile tehnice de aplicare a procedurilor simplificate de precauție privind clientela, precum și de exonerare pe motivul unei activități financiare desfășurate în mod ocazional sau la scară foarte limitată;
- Regulamentul (CE) nr. 1781/2006 cu privire la informațiile privind plătitorul care însoțesc transferurile de fonduri;
- Directiva 2007/64/CE a Parlamentului și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne;
- Directiva 2009/110/CE a Parlamentului și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitente de monedă electronică, de modificare a Directivelor 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 2000/46/CE.

Legislație națională:

- Legea nr. 118/15 decembrie 1992 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, adoptată la Viena, la 20 decembrie 1988;
- Legea nr. 36/1995 privind organizarea activității notarilor, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, abrogată;

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 78 din 8 mai 2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor;
- Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 51/2001 privind siguranța națională a României;
- Ordonanța Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 263/15 mai 2002 pentru ratificarea Convenției europene privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii, adoptată la Strasbourg, la 8 noiembrie 1990;
- Legea nr. 565/16 octombrie 2002 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, a Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precum și a Protocolului împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptate la New York la 15 noiembrie 2000;
- Strategia națională pentru prevenirea și combaterea terorismului, 2002;
- Ordonanța de Urgență nr. 43 din 4 aprilie 2002 privind Direcția Națională Anticorupție;
- Legea nr. 623/19 noiembrie 2002 pentru ratificarea Convenției Internaționale a Organizației Națiunilor Unite privind Reprimarea Finanțării Terorismului, adoptată la New York, în data de 9 Decembrie 1999;
- Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității;
- Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului;
- Legea nr. 508/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea în cadrul Ministerului Public a Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 297/2004 privind piața de capital;
- Legea nr. 420/22 noiembrie 2005 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005;
- Legea nr.206/2005 privind punerea în aplicare a unor sancțiuni internaționale, abrogată;
- Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea de Guvern nr. 531/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, abrogată;
- Decizia Plenumului Oficiului nr. 496/11.06.2006 privind aprobarea Normelor privind prevenire și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism, standardele de cunoaștere a clientelei și control intern pentru entitățile raportoare non-financiare care nu sunt supuse supravegherii prudențiale ale unor autorități, cu completările aduse de Decizia nr. 778/2009;

- Ordonanța nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale;
- Hotărârea Guvernului nr. 707/2006 privind aprobarea Codului Vamal al României, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr.227/2007 privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu completările și modificările ulterioare;
- Hotărârea CAFR nr. 91/2007 privind aplicarea legislației specifice privind combaterea și prevenirea operațiunilor de spălare a banilor și/sau de finanțare a actelor de terorism de către auditorii financiari;
- Ordinul Vicepreședintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 7541 din 6 august 2007 privind aprobarea formularului de declarare a numerarului la frontieră și a instrucțiunilor de completare și utilizare a acestuia;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 53/2008 privind modificarea și completarea Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, publicată în: Monitorul Oficial nr. 333 din 30 aprilie 2008;
- Hotărârea Guvernului nr. 1599/2008 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor;
- Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 9/2008 privind cunoașterea clientelei în scopul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului;
- Regulamentul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 5/2008 privind instituirea măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării actelor de terorism prin intermediul pieței de capital, aprobat prin Ordinul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 83/2008;
- Hotărârea Guvernului nr. 1437/2008 privind aprobarea Listei cuprinzând statele terțe care impun cerințe similare cu cele prevăzute de Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism;
- Decizia Plenului Oficiului nr. 673/2008 pentru aprobarea Metodologiei de lucru privind transmiterea rapoartelor de tranzacții cu numerar și a rapoartelor de transferuri externe;
- Decizia Plenului Oficiului nr. 674/2008 privind forma și conținutul Raportului de tranzacții suspecte, ale Raportului de tranzacții cu numerar și ale Raportului de transferuri externe.
- Ordinul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 24/2008 pentru punerea în aplicare a Normelor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism prin intermediul pieței asigurărilor;
- Legea nr. 217/2009 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc;
- Ordinul Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor nr. 13/2009 pentru punerea în aplicare a Normelor privind procedura de supraveghere, în domeniul asigurărilor, a aplicării sancțiunilor internaționale;
- Norma nr. 9/2009 a Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private privind cunoașterea clientelei în scopul prevenirii spălării banilor și a finanțării actelor de terorism în sistemul de pensii private;
- Ordinul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 70/2009 pentru aprobarea Regulamentului nr. 9/2009 privind supravegherea punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale pe piața de capital;

- Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 28/2009 privind supravegherea modului de punere în aplicare a sancțiunilor internaționale de blocare a fondurilor;
- Norma nr. 11/2009 privind procedura de supraveghere a punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale în sistemul pensiilor private, aprobată prin Hotărârea Comisiei de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private nr. 14/2009;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 26/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului și a altor acte normative;
- Strategia Națională de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului, București, 2010.

Materiale electronice și adrese utile de Internet:

www.onpcsb.ro

www.cnvmr.ro

www.csspp.ro

www.unbr.ro

www.romaniacasinoassociation.com

www.apair.ro

www.arb.ro

www.cafr.ro

www.unairomania.ro

<http://www.egmontgroup.org>

<http://www.fiu.net>

<http://www.europa.eu>

http://ec.europa.eu/internal_market/company/financial-crime/index_en.htm#moneylaundering

<http://www.coe.int/moneyval/>

<http://www.fatf-gafi.org>

www.fatf-gafi.org/dataoecd/16/54/40339628.pdf

<http://www.oecd.org/dataoecd/50/0/43606256.pdf>

www.bnro.ro

www.csa-isc.ro

www.uniuneanotarilor.ro

www.casinoassociation.ro

www.apiasoftnet.ro

www.arai.ro

www.alb-leasing.ro

www.ceccar.ro

<http://www.onpcsb.ro/pdf/MANUAL%20INSTRUIRE%20-%20ROMANA.pdf>

<http://www.onpcsb.ro/pdf/ghid%20tranzactii%20suspecte%20romana.pdf>

www.unodc.org;

www.un.int

www.worldbank.org

<http://www.imf.org/>

<http://www.bis.org/>

<http://www.state.gov/documents/organization/137429.pdf>

<http://www.wolfsberg-principles.com>